

НИЙСЛЭЛИЙН АГААРЫН БОХИРДОЛТОЙ ТЭМЦЭХ ГАЗАР

2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ТАЙЛАН

2020.01.05

АГУУЛГА

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН 1-13

Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт

Монгол Улсын эдийн засаг нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн хэрэгжилт
Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хэмжээний хэрэгжилт

Улсын болон нийслэлийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн ажлын хэрэгжилт

Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилт

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ТОГТООЛ ШИЙДВЭРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН 14

Улсын Их Хурал болон Байнгын хорооны тогтоолын хэрэгжилт

Засгийн газрын тогтоолын хэрэгжилт, Засгийн Газрын хуралдааны тэмдэглэл

МУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлигийн хэрэгжилт

Ерөнхий сайдын захирамжийн хэрэгжилт

Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилт

Нийслэлийн Засаг даргын захирамж, албан даалгавар, даргын зөвлөлийн хуралдаанаас тэмдэглэлээр өгсөн үүрэг даалгаврын хэрэгжилт

Нийслэлийн Засаг даргаас зарласан зорилтот ажлын хүрээнд хийж хэрэгжүүлсэн ажил

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН 15- 79

Дүрмээр хүлээсэн үүргийн хэрэгжилт

Хүний нөөцийн чадавхижуулалт, нийгмийн баталгаа

Иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлт

Архив, албан хэрэг хөтлөлт

Бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагаа

Төсөв, санхүү, орлого бүрдүүлэлт

“Нийслэлийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн цахим сан”-д гаргасан тайлан мэдээ

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ИЛ ТОД БАЙДАЛ 80-82

Үйл ажиллагааны ил тод байдал

Хүний нөөцийн ил тод байдал

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ 83 - 104

Холбогдох чиг үүргийн хүрээнд нийслэлийн нутгийн захиргааны бусад байгууллагуудтай ажлын уялдаа холбоог хангах чиглэлээр хамтран ажилласан тухай

Иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас ирүүлсэн өргөдөл, хүсэлтийн дагуу зохион байгуулсан үйл ажиллагааны талаар

Дотоод хяналт шинжилгээ үнэлгээний талаар

Байгууллагын эд хөрөнгийн ашиглалт хамгаалалтын талаар

Цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар нь тайлант хугацаанд Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөр, Нийслэлийн эдийн засаг, нийгмийг 2019 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн бодлогыг хэрэгжүүлэх, Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 98 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Агаарын бохирдлыг бууруулах Үндэсний хөтөлбөр”, Агаарын тухай хууль, МУ-ын Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоол болон бусад холбогдох хууль, тогтоомжийг мөрдүүлэх замаар агаарын бохирдлыг бууруулах нөхцлийг бүрдүүлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллалаа.

Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар:

- ✓ Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг 2020 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн хэрэгжилтийг 2020 оны эхний хагас жил болон жилийн эцсийн байдлаар гарган Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Хяналт, шинжилгээ үнэлгээний хэлтэст хүргүүлсэн.
- ✓ Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн тус байгууллагатай хамаарал бүхий 2 зорилтын 3 заалтын хэрэгжилтийг 2020 оны эхний хагас жил болон жилийн эцсийн байдлаар гарган даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн хяналт, шинжилгээ хийж НЗДТГ-ын ХШҮХ-т хугацаанд нь хүргүүлсэн.
- ✓ Нийслэлийн Эдийн засаг нийгмийг 2020 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн 13 зорилтын 25 заалтын хэрэгжилтийг нэгтгэн 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар НЗДТГ-т албан бичгээр хүргүүлж ажилласан.
- ✓ Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд тус байгууллагын чиг үүрэгтэй хамааралтай 9 заалт байгааг жилийн эцсийн байдлаар гарган даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн танилцуулгын хамт НЗДТГ-ын ХШҮХ-т хүргүүлсэн.
- ✓ Зорилтот жил “Нэг хот-Нэг стандарт”-ийн хүрээнд төлөвлөгөөний биелэлтийг 1, 2, 3, 4 дүгээр улирлын байдлаар гарган ажилласан.
- ✓ Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд болон Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч нарын Байгаль орчны салбарт 2020 онд хамтран ажиллах гэрээний 5 заалтын хэрэгжилтийг гарган Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэст 2020 оны 11 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 01/673 дугаартай албан бичгээр болон email хаягаар хүргүүлсэн.

Байгууллагын бодлогын зорилтуудын хэрэгжилтийн тайланг сар, улирал, хагас жилээр нэгтгэн гаргаж хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж, үр дүнг Газрын даргын зөвлөлийн хурлаар улирал тутам хэлэлцүүлж хэвшсэн ба биелэлтийг Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын холбогдох хэлтсүүдэд тухай бүр тайлагнаж ажиллав.

- ✓ Улаанбаатар хотын Ерөнхий менежерийн шуурхай зөвлөгөөнөөр өгсөн 8 удаагийн 49 заалтийн биелэлтийг гарган хугацаанд нь цахим хэлбэрээр тайлагнасан.
- ✓ “Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийг мэдээллийг хангах журам”-ын 1-р хавсралтын 54-д заасан танилцуулах тойм мэдээ гарган НЗДТГ-т 2020 оны 02 дугаар сарын 07-ны өдрийн 01/88 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.

- ✓ Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэлд дэвшүүлсэн санал, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг гарган НЗДТГ-ын ХЭЗХ-т 2020 оны 02 дугаар сарын 11-ний өдрийн 01/101 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.
- ✓ Шинэ коронавирусын халдвараас сэргийлж, бэлэн байдлыг хангах, үйл ажиллагааны нэгдсэн төлөвлөгөөний биелэлтийг гарган НЭМГ-т хүргүүлсэн.
- ✓ “Шинэ коронавирус /covid-19/-ийн өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч иргэдэд зөвлөмж мэдээлэл өгч эргүүлээр ажиллах хуваарь”-ын дагуу Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан хаагчид 02 дугаар сарын 20-ны өдрөөс эхлэн Баянгол дүүргийн 16 дугаар хорооны Гандан хийдийн дунд хэсгээс баруун 4 зам хүртлэх байрлалд эргүүлийн үүргийг хийж гүйцэтгэж байгаа бөгөөд 3 удаагийн тайланг гарган НЗДТГ-т албан бичгээр тус тус хүргүүлсэн.
- ✓ НИТХ-д 2016-2020 оны тайлан, НЗД бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг тус тус 2020 оны 03 дугаар сарын 16-ны өдрийн 01/153 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.
- ✓ МУЗГ-ын 2020 оны 69 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг <http://monitoring.ub.gov.mn> цахим хуудсанд оруулж тайлагнасан.

Улс, нийслэлийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж байгаа ажлын хэрэгжилт:

1. Нийслэлийн Засаг даргын 2018 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрийн А/430 захирамжийн дагуу халаалтын зуухыг буулгаж төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажлын хүрээнд Баянзүрх дүүргийн 8, 17 дугаар хорооны 6 иргэний 7 зуух, 7 барилга, 13 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 19 зуух, 20 барилга төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажил хийгдсэн. Баянзүрх дүүргийн 8, 17 дугаар хорооны 6 иргэн, 13 аж ахуйн нэгжийн барилгын нийт 26 халаалтын зуух, 27 барилгыг төвлөрсөн дулаанд холбох ажлыг “Бумба-Од” ХХК нь хийж гүйцэтгэн 2020 оны 06 дугаар сарын 16-ны өдөр Улсын комист хүлээлгэн өгөх ажлын хэсэгт “Нийслэлийн хөрөнгө оруулалтын газар”, “Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар”, “Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар”, “Ус сувгийн удирдах газар”, ТӨХК, “Зүүн түгээх төв” ТӨХК-ийн төлөөллүүд комиссын хуралдаанаар ашиглалтад оруулсан.

Зураг 1

2. Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн А/1032 захирамжаар төвлөрсөн дулаан хангамжийн Нийслэлийн харъяа болон холбогдох төрийн байгууллагуудаас ирүүлсэн судалгааг үндэслэн УБЗАА-с дараах байршлуудын зургийн даалгавар боловсруулан ирүүлэхийг Хот байгуулалт, хөгжлийн газарт хүсэлт гаргасны дагуу 2019 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдөр Хот байгуулалт, хөгжлийн газраас барилгажилтын мэргэжлийн зөвлөлийн 2019 оны 11-р сарын 22-ны өдрийн хурлаар дэмжигдсэн Баянгол дүүрэг Сэтгэмж цогцолбор 46-р сургууль, Баянзүрх дүүрэг 168-р цэцэрлэг, 123-р сургууль,

Сонгинохайрхан дүүргийн Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний хэлтсийг төвлөрсөн дулаан хангамжийн системд холбох ажлын зураг төслийг баталгаажуулан ирүүлсэн. Мөн 2020 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн байдлаар УБЗАА-д дээрх ажлуудыг хийж гүйцэтгэх аж ахуйн нэгж байгууллагыг сонгон шалгаруулах тендер зарлагдаж гүйцэтгэгчээр “Тэргүүн Жинст” ХХК шалгарч гэрээ байгуулан ажлыг гүйцэтгүүлж шаардагдах хөрөнгийг Нийслэлийн агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын Утаагүй Улаанбаатар хөтөлбөрийн хүрээнд агаарын бохирдлыг бууруулах төсөл, арга хэмжээний зардлаас 1,2 тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлсэн.

Зураг 2

3.Хөгжлийн банкны эх үүсвэрээр 2016 онд санхүүжүүлэх Гудамж төслийн хүрээнд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн жагсаалтыг баталж уг ажлын хүрээнд нийслэлийн Баянгол дүүргийн 16 дугаар хороо Гандантэгчинлэн хийд орчмын гэр хорооллын шинэчилсэн дахин төлөвлөлтийн инженерийн шугам сүлжээний нийт 1300 гаруй айлын инженерийн бүрэн хангамжтай амины орон сууцны хороолол бий болох бөгөөд тус хороо нь нийт хүн ам 5850, гэр хорооллын 1324 өрхийг төвлөрсөн дулаан хангамжийн инженерийн шугам сүлжээнд холбох ба 4 блок хэсэгт хуваан үе шат дарааллаар төвийн дулаанд холбох ажил хийгдэж байна.Эхний ээлжинд Гандангийн дэнжийн Блок-1 буюу 150 айл өрх хамрагдах ба Блок-2-ын Туулын 17а, 17б, 17в, 18,19,20-р гудамжнууд тус тус холбогдоно. Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/874 дүгээр захирамжаар Гандангийн дэнжийн Блок 1-ийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажлын зардлын томсгосон тооцоог хийж шаардагдах санхүүжилтийг шийдвэрлэн зураг төслийг батлуулан Нийслэлийн Орон сууц дэд бүтцийн газарт шилжүүлэн тус газраас гүйцэтгэгчээр “Эхлэл, шинэчлэл, прожект” ХХК-ийг сонгон шалгаруулан, 2020 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдөр гэрээ байгуулсан.

4. Баянзүрх дүүргийн 10, 12 дугаар хороо, Амгалан дулааны станц орчмын 41 ширхэг халаалтын зуухны 91 барилга байгууламжийг төвлөрсөн дулааны шугамд холбох ажлыг хийж гүйцэтгэхээр Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн нийгэмлэг “Улаанбаатар Төмөр зам”

ХНН-ын дарга Ц.Жигжиднямаа, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч С.Амарсайхан нар 2019 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдөр хамтран ажиллах “Санамж бичиг” байгуулсан.

Зураг 3

Санамж бичигт дурьдсаны дагуу ажлын зураг төсөл боловсруулах /159,1 сая төгрөг/, 10,2 Гкал/ц хүчин чадалтай ус дулаан дамжуулах төв барих /667,9 сая төгрөг/, гадна 2ф250 мм-ийн голчтой 400 м урт дулааны шугамын угсралтын ажилд шаардагдах /819,4 сая төгрөг/, нийт 1,6 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн “Улаанбаатар төмөр зам” ХНН гарган зураг төслийн ажлыг “Дөрвөн гүн” ХХК-иар хийлгэж гүйцэтгэгчээр нь “Билгүүн-Од констракшн” ХХК шалгарч эхний ээлжийн 577,5 хос метр дулааны шугамын угсралтын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны А/825 дугаар захирамжаар Баянзүрх дүүргийн 10, 12 дугаар хороо, Цагдаагийн академийн өргөн чөлөөнөөс Гачууртын гудамж хүртэлх 2,5 км урт 2Ф400 мм-ийн голчтой дулааны шугамын эхний ээлжийн 858 хос метр шугамын угсралтын ажлын төсөвт өртгийг 1,891,204,827 төгрөг гэж тусгасан боловч батлагдсан зураг төсвөөр 807,5 хос метр шугам 2,505,737,411 төгрөг болж 614,532,584 төгрөгийн зөрүү үүссэн. Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргалаар ахлуулсан ажлын хэсэг дулааны шугамын ажлын явцтай танилцан холбогдох байгууллага, удирдлагуудтай уулзаж нөхцөл байдлыг судлан шаардлагатай хөрөнгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлүүлэхээр Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороонд 2020 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдрийн 01/2780 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн.

5. Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/1377 дугаар захирамжийн хүрээнд 16-100 квт хүртэлх хүчин чадалтай усан халаалтын зуухнуудад

бүртгэл тооллого явуулах, техникийн шийдэл гаргах, нийслэлийн гэр хороололд байрладаг, дулаан хангамжийн төвлөрсөн системд холбогдох боломжгүй зарим сургууль, цэцэрлэгийн халаалтын зуухнуудыг сольж, байгальд ээлтэй шинэ дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэх, жишиг сургууль, цэцэрлэг болгох, туршилт судалгаа явуулах үндсэн дээр 140-р сургууль, 222-р цэцэрлэгийн халаалтын системийг судалж, цахилгаан эрчим хүчний зардлын тооцоо гарган ажлын даалгавар боловсруулан батлуулж, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/703 захирамжийн дагуу үнэлгээний хороо байгуулагдан, тендерийн баримт бичиг боловсруулж, www.tender.gov.mn худалдан авах ажиллагааны цахим системд тендер шалгаруулалт явуулан гүйцэтгэгчээр “Бэст энерги сэйвинг” ХХК шалгарсан. Уг ажлын хүрээнд төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдох боломжгүй Чингэлтэй дүүргийн 17-р хорооны 140 дүгээр сургууль, 222 дугаар цэцэрлэгийн 16-100квт-ын хүчин чадалтай усан халаалтын зуухнуудыг байгальд ээлтэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаалтад холбох ажлыг зохион байгуулсан.

Мөн Сонгинохайрхан дүүргийн 7-р хорооны “Хилчин хотхон”-ы барилгыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажил хийгдэж байгаа бөгөөд 3 зуух бууж, 14 барилга төвлөрсөн дулаан хангамжид 2020 оны 04 дүгээр сарын 7-ны өдөр бүрэн холбогдож ашиглалтад орсон. Энэхүү барилгыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажил нь Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр хэрэгжсэн.

6. Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 3 дугаар сарын 20-ны өдрийн 98 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр”, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах чиглэлээр иргэд, олон нийтийг мэдээллээр хангах “Мэдээлэл инновацийн төв” 5-ыг байгуулж ажиллах тухай тусгагдсан бөгөөд уг ажлын хүрээнд нийслэлийн 3 дүүрэгт барьж байгуулан ажиллаж байна. Мэдээллийн төвүүдийг Сонгинохайрхан дүүргийн 20 дугаар хороо, ХЦХ 4 дүгээр гудамж-37 тоот, 31 дүгээр хороо хайрханы 5 дугаар гудамж-154 тоот, Баянзүрх дүүргийн 24 дүгээр хороо, Цахлай 4 дүгээр гудамж-13 тоот, 17 дугаар хороо, Эмнэлгийн 9 дүгээр гудамж-143, Сүхбаатар дүүргийн 16 дугаар хороо, Бэлхийн 33-5 гудамж-13 тоотод байгуулан харьяа дүүргүүдэд хүлээлгэн өгөхөөр ажиллаж байна.

Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрт заасан нийслэлд хэрэгжих зорилтын хүрээнд хийж хэрэгжүүлсэн ажлын мэдээлэл

Хүснэгт 1.

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Явцын мэдээлэл
Зорилт 2. Байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэх замаар бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, түүхий нүүрсний хэрэглээг үе шаттайгаар хориглож, бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулах			
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Хот суурин газрын “сайжруулах бүс”-ийг шинэчлэн тогтоож, халаалтын зориулалтаар шатааж хэрэглэхийг хориглох зүйлсийн жагсаалтыг гарган мөрдүүлэх			

2.1.1	Агаарын тухай хуулийн дагуу Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг тухай бүр шинэчлэн тогтоож, журмын хэрэгжилтийг хангах	Бүсийг шинэчлэн тогтоосон шийдвэр, бүсэд мөрдөх журам	Нийслэлийн Засаг даргын Зөвлөлийн 2020 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрийн 05 дугаар хуралдаанаар Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоолд нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг хэлэлцүүлж Засгийн газар, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороонд тавьж шийдвэрлүүлсэн бөгөөд 2020 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдрийн 189 дүгээр тогтоолоор Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоолд нэмэлт, өөрчлөлт орсон. Тогтоолын нэмэлт, өөрчлөлттэй холбогдуулан Агаарын тухай хуулийн 15.1, 15.3 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн хамтарсан тушаал, захирамжаар “Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, түүнд мөрдөх журам”-ыг шинэчлэн 2020 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/604-А/1112 дугаартай тушаал, захирамжаар баталсан. Агаарын чанарыг сайжруулах шинэчилсэн бүсэд Баянзүрх дүүргийн 20, Сонгинохайрхан дүүргийн 21, Хан-Уул дүүргийн 12, 13, 14 дүгээр хороод орсон бөгөөд дээрх 5 хороодод НМХГ, НОБГ, “ТТТүлш” ХХК, дүүргийн ЗДТГ-тай хамтран угаарын хийн мэдрэгчийн ажиллагааг хэрхэн шалгах, зуух пийшингийн битүүмжлэлийг сайжруулах, угаартсан үед хэрхэн арга хэмжээ авах талаар сургалтыг хороодын хэсгийн ахлагч, олон нийтийн байцаагч, “Таван Толгойн түлш” ХХК-ийн хяналтын ажилтнууд нарын нийт 98 ажилтан албан хаагч нарт зохион байгуулсан. 2020 оны “Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, бүсэд мөрдөх журам”-ыг иргэд олон нийтэд таниулахаар байгууллагын цахим хуудас болон мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилан ажиллаж байна.
Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Дулааны станц, дулааны цахилгаан станцаас бусад хэрэглээнд түүхий нүүрсийг үе шаттайгаар хориглох			
2.2.2	Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрт дулааны станц, дулааны цахилгаан станцаас бусад хэрэглээнд түүхий нүүрс хэрэглэхийг үе	Түүхий нүүрсийг халсан агаарын чанарыг сайжруулах бүсүүдэд журмыг мөрдүүлэх	Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрсийг хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоол, 2020 оны “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 189 дүгээр тогтоолоор нийслэлийн 6 дүүрэгт цахилгаан дулаан үйлдвэрлэх, тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгж байгууллагаас бусад иргэн аж ахуйн нэгжийг түүхий нүүрс хэрэглэхийг

	шаттайгаар хориглох		бүрэн хориглосон. Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2020 оны 10 дугаар сарын 12-ний өдрийн "Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, түүнд мөрдөх журмыг шинэчлэн батлах тухай" А/604-А/1112 дугаар хамтарсан тушаал захирамжаар агаарын чанарыг сайжруулах 4 бүсэд хувааж уг бүсүүдэд цахилгаан дулаан үйлдвэрлэх, тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгж байгууллагаас бусад иргэн аж ахуйн нэгжийн түүхий нүүрсний хэрэглээг бүрэн халсан. Цагдаагийн Ерөнхий газрын Хүрээлэн буй орчны нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах алба, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар хамтран 2020 оны 10 дугаар сарын 21-ний өдрөөс 2021 оны 05 дугаар сарын 01-ны өдөр хүртэлх хугацаанд Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд уурын болон усан халаалтын зуух, ахуйн хэрэглээний зуух ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж буй иргэн, аж ахуйн нэгжийн зуухны аюулгүй ажиллагаа, үнс баригч /шүүлтүүр/ тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаа, ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын гэрээ, тээвэрлэлт, хөрсний бохирдол үүсгэж байгаа байдал, түлшний хэрэглээ, татан авалт, түүхий нүүрс түлсэн зэрэгт урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалтыг хийж байна.
Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Гэр хорооллын айл өрхийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлшний үйлдвэрийг дэмжин түүхий нүүрсний хэрэглээг орлуулах			
3.3.2	Сайжруулсан түлш нөөцлөх, түгээлт, борлуулалтын цэгүүдийг бий болгох	Боловсруулсан түлш нөөцлөх цэг, борлуулалтын сүлжээ байгуулах	Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/864 дугаар захирамж, Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн 2020 оны 8 дугаар хуралдаан, Нийслэлийн Онцгой комиссын 2020 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн шийдвэрээр 2020-2021 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах ажлын хүрээнд нийслэлийн гэр хорооллын айл өрхүүдийн хэрэгцээнд нөөцөлж буй сайжруулсан шахмал түлшний хадгалалтын чанарт сөргөөр нөлөөлөх эрсдэл үүсэхээс урьдчилан сэргийлж, стандартын шаардлага хангасан агуулахын судалгаа гаргаж, түрээсийн гэрээ байгуулж 120 агуулахад нийт 95,000 тн сайжруулсан түлшийг нөөцөлсөн.

			2020 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн байдлаар нийслэлийн 6 дүүргийн хэмжээнд 686 борлуулалтын цэг, 28 хангамжийн баазыг байгуулан сайжруулсан түлшийг тээвэрлэх 22 аж ахуйн нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулан ажиллаж байна.
Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Гэр хорооллын 2 тарифт тоолууртай айл өрхийн шөнө хэрэглэсэн цахилгаан эрчим хүчний үнийг 50-100 хувь хөнгөлөх			
2.4.1	Улаанбаатар хотын гэр хорооллын айл өрхийн шөнийн цахилгаан эрчим хүчний хөнгөлөх	Шөнийн цахилгаан эрчим хүчийг хөнгөлөх	Гэр хорооллын айл өрхийн цахилгаан эрчим хүчний шөнийн хөнгөлөлтөд 2017-2019 онд нийт давхардсан тоогоор 1,802,511 хэрэглэгчид 336,8 сая кВт.ц-ийн 27,9 тэрбум төгрөгийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлсэн. 2020 оны 01 дүгээр сараас 04 дүгээр сарын хооронд цахилгааны хөнгөлөлтөд 451,583 хэрэглэгчид 105 сая кВт.ц-ийн 11,4 тэрбум төгрөгийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлсэн. 2020 оны 11 дүгээр 01-ний өдрөөс 2021 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийг хүртэл хугацаанд гэр хорооллын хоёр тарифт тоолууртай өрхийн орой, шөнийн цагт хэрэглэсэн цахилгааны тариф болон сэргээгдэх эрчим хүчийг дэмжих тарифыг 100 хувиар хөнгөлөхийг тухай Монгол Улсын Эрчим хүчний зохицуулах хорооны 2020 оны 10 дугаар сарын 16-ний өдрийн 481 дүгээр тогтоол батлагдан хэрэгжиж эхэлсэн. 2020 оны 11 дүгээр сарын 01-нээс 11 дүгээр сарын 30-ны хугацаанд нийт 117,432 хэрэглэгчид 13.7 сая кВт.ц-ийн 1.585.414.864 төгрөгийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлээд байна.
2.4.2	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн зорилтот бүлгийн айл өрхийг сайжруулсан зуух, түлш болон цахилгаан халаагуураар хангах дэмжлэг үзүүлэх	Дэмжлэгт хамруулж, зуух олгосон зорилтот бүлгийн айл өрх	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам болон "Нью Анверса" ХХК-ийн "Тухтай амьдрал" төсөл /Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг 12,13,14,15 хороо/ ХНХЯ2019/01 дугаартай байгуулсан гэрээт ажлын хүрээнд 1330 ширхэг цахилгаан халаагуурыг НЗД-ын 2020 оны 04 А/484 дугаартай захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсэг 2020 оны 04 дүгээр сарын 07-ноос 10-ны өдөр хүлээн авч холбогдох дүүргийн удирдлагуудад акт үйлдэн хүлээлгэн өгсөн.
		Зорилтот бүлгийн айл өрхөд нийлүүлсэн боловсруулсан түлш	Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны "Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" 62 дугаар тогтоол, 2020 оны "Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай" 189 дүгээр тогтоол, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2019 оны 19/20 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны "Зорилтот өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах тухай" А/30 дугаар захирамжийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд батлагдсан удирдамжийн дагуу Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах

			бүсэд орших зорилтот бүлгийн айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах ажлыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн Нийгмийн халамжийн газар болон "Таван толгой түлш" ХХК хамтран 2020 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдрөөс эхлэн зохион байгуулсан. Баянгол, Баянзүрх, Сонгинохайрхан, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Хан-Уул дүүргийн зорилтот бүлгийн 6786 өрхөд /1 өрхөд/925 кг/ нийт 6277 тн түлшийг олгосон
--	--	--	---

Үйл ажиллагааны чиглэл 15. Агаар, орчны бохирдол, хүлэмжийн хийг бууруулах инновацийн судалгаа, технологийн хөгжлийг дэмжин санхүүгийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, олон улсын сангуудаас санхүүгийн дэмжлэг авахад дэмжлэг үзүүлэх

2.15.2	Төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдоогүй алслагдсан төрийн байгууллагын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүч болон бусад үр ашигтай технологи ашиглан шийдэх	53 хорооны барилгын дулааны хангамжийг шийдвэрлэсэн төсөл	Нийслэлийн 2018 оны төсвийн хөрөнгө оруулалтаар нүүрсээр галладаг зуухнуудыг төвлөрсөн инженерийн шугам сүлжээнд холбоход 4.0 тэрбум төгрөг батлагдсан. Энэхүү 4-н багц ажлын хүрээнд нийт 56 барилгын 33 зуухыг төвлөрсөн инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажил хийгдэж байна.
--------	--	---	---

Үйл ажиллагааны чиглэл 16. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй, дэвшилтэт техник, технологийг олон нийтэд таниулах "Байгаль орчинд ээлтэй техник, технологийн үзэсгэлэнгийн төв"-ийг байгуулах

2.16.1	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй, дэвшилтэт техник, технологийг олон нийтэд таниулах "Байгаль орчинд ээлтэй техник, технологийн үзэсгэлэнгийн төв" /Show room/-ыг нийслэлийн 3-аас доошгүй байршилд байгуулах	Байгаль орчинд ээлтэй техник, технологийн үзэсгэлэнгийн төв	Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 3 дугаар сарын 20-ны өдрийн 98 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр", Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах чиглэлээр иргэд, олон нийтийг мэдээллээр хангах "Мэдээлэл инновацийн төв" 5-ыг байгуулж ажиллах тухай тусгагдсан бөгөөд уг ажлын хүрээнд нийслэлийн 3 дүүрэгт барьж байгуулан ажиллаж байна. Мэдээллийн төвүүдийг Сонгинохайрхан дүүргийн 20 дугаар хороо, ХЦХ 4 дүгээр гудамж-37 тоот, 31 дүгээр хороо хайрханы 5 дугаар гудамж-154 тоот, Баянзүрх дүүргийн 24 дүгээр хороо, Цахлай 4 дүгээр гудамж-13 тоот, 17 дугаар хороо, Эмнэлгийн 9 дүгээр гудамж-143, Сүхбаатар дүүргийн 16 дугаар хороо, Бэлхийн 33-5 гудамж-13 тоотод байгуулан харьяа дүүргүүдэд хүлээлгэн өгөөд байна.
--------	--	---	--

Зорилт 3. Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагч бодисын хэмжээг бууруулах цогц арга хэмжээ авах

Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Тээврийн хэрэгслийг хийн түлш, цахилгаан эх үүсвэрт шилжүүлэх, байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай техник, технологи, тээврийн хэрэгсэл нэвтрүүлэх чиглэлээр судалгаа хийж турших, нийтийн тээврийн хэрэгслийг хийн түлшинд үе шаттайгаар шилжүүлэх

3.3.3	Нийслэлийн нийтийн тээврийн дизель автобусанд утааны тортог шүүгч DPF, түүнийг цэвэрлэх тоног төхөөрөмжийг суурилуулах, байнгын үйлчилгээ хийх	Дизель автобусанд суурилуулсан DPF шүүлтүүрийг цэвэрлэх тоног төхөөрөмж, тогтмол үйлчилгээ	- Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооноос Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын "ITEM CHEONGOOK" Co., Ltd компанийн E-NOM төхөөрөмжийг нийтийн тээврийн үйлчилгээнд явж буй Төрийн өмчит болон хувийн хэвшлийн нийт 400 автобусанд суурилуулахаар хүлээлгэн өгч, тэдгээрт хэмжилт хийж ажиллахыг үүрэг болгосон. Зам, тээврийн хөгжлийн дэд сайдын өгсөн үүргийн дагуу тус газраас 2020 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдөр Зам, тээвэр хөгжлийн яам, Автотээврийн үндэсний төвтэй хамтран E-NOM төхөөрөмжийг суурилуулсан байдалд үзлэг, шалгалт хийхэд тортогжилтын шүүгч DPF төхөөрөмжтэй Daewoo BS 106 маркийн автобусанд E-NOM төхөөрөмж суурилуулсан үед 22.1, суурилуулаагүй үед 28.1 үзүүлэлттэй, Экобус маркийн автобусанд суурилуулсан үед 12.6, суурилуулаагүй үед 19 гэсэн үзүүлэлттэй дүн гарсан байна. - Нийтийн тээврийн үйлчилгээ эрхлэгч 10 аж ахуйн нэгж, байгууллагын байгалийн шахсан хий (CNG) хөдөлгүүртэй 75 автобус, их багтаамжийн цахилгаан автобус 11, троллейбус 45, Евро-4, Евро-5 стандартын жишигт нийцсэн дизель түлшээр ажилладаг тээврийн хэрэгсэл 59, шингэрүүлсэн шатдаг нефтийн хий (LPG) хөдөлгүүртэй 249 такси үйлчилгээнд ажиллаж байна.
3.3.4	Нийтийн зорчигч тээврийн автобусанд "Эко жолоодлого"-ын хяналтын төхөөрөмжийг суурилуулж, нэвтрүүлэх, сурталчлан таниулах	1. "Эко жолоодлого"-ын хяналтын төхөөрөмжийг суурилуулсан 10 автобус 2. Туршилт, судалгааны ажлын тайлан 3. Сургалт сурталчилгаа нэвтрүүлэх, сурталчлан таниулах	ЖАЙКА олон улсын байгууллагын "Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын хяналтын чадавхийг бэхжүүлэх 3-р төсөл"-ийн төлөвлөгөөнд 2019-2021 онд эко жолоодлогын туршлагыг нийслэлд нэвтрүүлэх зорилгоор төрийн байгууллагын 80 автомашинд "эко жолоодлого"-ын хяналтын төхөөрөмжийг суурилуулна. Энэхүү ажлын хүрээнд Нийслэлийн түргэн тусламжийн төв, Улаанбаатар хотын Ус сувгийн удирдах газар ОНӨААТҮГ, Нийслэлийн төр захиргааны авто бааз, Хот тохижилтийн газар ОНӨААТҮГ зэрэг байгууллагуудад бүртгэлтэй тээврийн хэрэгслийн судалгааг авахаар байгууллагын 2019 оны 06-р сарын 04- ний өдрийн 03/280 дугаарт албан бичгээр хүсэлт хүргүүлсэн.
3.4.4	Улаанбаатар хотын шалган бүртгэх	Улаанбаатар хотын шалган	ЗТХЯ, НТҮГ нь Жайка Японы ОУ-ын хамтын ажиллагааны байгууллагатай хамтарч RSD

товчооны дэргэд зайнаас мэдрэх төрөөхөмж (RSD) суурилуулж, автотээврийн хэрэгслийн утааны ялгаралд хэмжилт хийх	бүртгэх товчооны дэргэд суурилуулсан зайнаас мэдрэх төхөөрөмж (RSD)	багажаар автомашинаас үүдэлтэй бохирдуулах бодисын хэмжилт хэмжилт хийх, түүнд тохирсон монголын нөхцөлд ашиглах босго утга боловсруулж гаргах ажлыг агаарын бохирдлын хяналтын чадавхийг бэхжүүлэх төслийн зүгээс 2021 онд хэрэгжүүлэхээр хойшлуулаад байна.
--	--	---

Зорилт 5. Орчны бохирдлыг бууруулахад иргэд, олон нийтийг оролцоо, үүрэг хариуцлагыг нэмэгдүүлж, эрүүл амьдрах зөв дадлыг төлөвшүүлэх, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг бэхжүүлэн судалгаа, шинжилгээний ажлыг өргөжүүлэх

Үйл ажиллагааны чиглэл 10. Агаар, орчныг бохирдуулж байгаа эх үүсвэр, хаягдлын тооллого явуулж, бүртгэл, мэдээллийн санг шинэчлэн бүрдүүлэх

5.10.1	Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн бүртгэл, тооллого явуулж, бүртгэл мэдээллийн цахим санг бүрдүүлэх	Агаарын бохирдлын эх үүсвэр, өрхийн бүртгэл, мэдээллийн сан	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны "Журам батлах тухай" А/479 дүгээр тушаалаар батлагдсан Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллого хийх журмын дагуу Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/1286 дугаар захирамжийг батлуулан тооллогын ажлыг Нийслэлийн 9 дүүргийн нутаг дэвсгэрт зохион байгуулахаар уг ажлын удирдамжийн төслийг боловсруулан ажиллаж байна. Эх үүсвэрийн бүртгэл тооллогын ажил 2020 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2021 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн хооронд явагдах ба "Орчны бохирдлын эх үүсвэр, хаягдал тооллогын мэдээллийн сан" цахим санд бүртгэлийг хөтөлж, мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.
---------------	--	---	--

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ТОГТООЛ, ШИЙДВЭРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

а). Тус газрын үйл ажиллагааны чиг үүрэгтэй хамаарал бүхий 11 захирамжлалын баримт бичгийн 45 заалтуудыг тусган, биелэлтийг нэгтгэсэн. Үүнд:

- УИХ-ын Байнгын хорооны -1 шийдвэрийн 2 заалтын хэрэгжилт 100%
- Засгийн газрын тогтоол- 4 шийдвэрийн 19 заалтын хэрэгжилт 100%
- Засгийн газрын хуралдааны тэмдэглэл-2 хэрэгжилтийн 3 заалтын хэрэгжилт 100%
- Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоол- 1 шийдвэрийн 4 заалтын хэрэгжилт 100%
- Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн тогтоол-1 шийдвэрийн 4 заалтын хэрэгжилт 100%
- НИТХТ-ын хуралдааны тэмдэглэл- 2 шийдвэрийн 13 заалтын хэрэгжилт 100%

Нийт 11 захирамжлалын баримт бичгийн 45 заалтыг хяналтад авч хэрэгжилтийн хувийг тооцон хагас жилийн байдлаар даргын дэргэдэх хурлаар хэлцүүлэн танилцуулгын хамт НЗДТГ-ХШҮХ-т хүргүүлж ажилласан. Хэрэгжилтийн дундаж хувь 100%-тай байна.

б) Нийслэлийн Засаг даргаас тухайн жилд хэрэгжүүлэхээр зарласан зорилтот ажлын хүрээнд хийж хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ:

Нийслэлийн нутгийн захиргааны байгууллагуудын удирдах ажилтнуудын шуурхай зөвлөгөөн дээр Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн өгсөн үүрэг даалгаварын биелэлтийг цаг тухайд нь гарган ажиллаж байна. Нийслэлийн удирдах ажилтны шуурхай зөвлөгөөн хагас жилийн байдлаар нийт 8 удаагийн 49 заалтын биелэлтийг нэгтгэн гаргаж НЗДТГ-ын Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний хэлтсийн ulaanbaatar.mn сайтад байршуулсан.

БОАЖ-ын сайд болон НЗД бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч нарын хооронд байгуулсан байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарт 2020 онд хамтран ажиллах гэрээнд заагдсан тус газартай хамаарал бүхий 3 зорилтын 5 заалтын биелэлтийг гарган ажиллалаа. Гэрээнд заагдсан 5 заалтын биелэлт 94% -тай байна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН

БАЙГУУЛЛАГЫН ДҮРМЭЭР ХҮЛЭЭСЭН ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Агаарын тухай хууль, агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр гаргасан шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах ажлын хүрээнд:

Улаанбаатар хотын агаарын чанарыг 5 суурин харуулаар 6 төрлийн бохирдуулагч бодисыг 24 цагийн турш тасралтгүй хэмжиж, Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын А-327 дугаарт тушаалаар батлагдсан “Агаарын чанарыг агаарын чанарын индексээр үнэлэх, мэдээлэх ерөнхий журам”-аар буюу агаарт агуулагдах хорт бодисын хэмжээг агаарын чанарын хүлцэх хэм хэмжээнд (MNS 4585:2016) харьцуулан гарах тоон утгыг хувьчлан тодорхойлж эрүүл мэндэд нөлөөлөх нөлөөллийг өнгөөр илэрхийлэн олон нийтэд мэдээллэн ажиллаж байна.

Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.3 дахь заалт, 2020 оны Агаарын чанарыг сайжруулах бүс шинэчлэн тогтооход Монгол Улсын Засгийн газрын “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоолд өөрчлөлт оруулах зайлшгүй шаардлага үүссэн. Тогтоолд өөрчлөлт оруулах санал, Агаарын чанарыг сайжруулах 1 дүгээр бүсэд харьяалагдах Баянзүрх дүүргийн 20, Сонгинохайрхан дүүргийн 21, Хан-Уул дүүргийн 12, 13, 14 дүгээр хороодыг сайжруулсан түлш хэрэглэх бүсэд оруулах саналыг боловсруулж, 2020 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрийн Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн дэмжигдсэн. Тогтоолын өөрчлөлт Засгийн газрын 2020 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдрийн 189 дүгээр тогтоолоор батлагдсан.

Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1-т “Төрийн захиргааны төв байгууллага нь нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран агаарын бохирдлыг бууруулах зорилгоор агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг тогтоож, тухайн бүсэд мөрдөх журмыг батална”, 15.3-т “Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг жил бүр шинэчлэн тогтооно” гэж заасны дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар, 2020 оны 189 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн 2020-2021 оны агаарын чанарыг сайжруулах бүс болон түүнд мөрдөх журмыг шинэчлэн боловсруулж, Захиргааны ерөнхий хуулийн захиргааны хэм хэмжээний актад тавих шаардлагыг ханган холбогдох байгууллагуудаас саналыг авч, 2020 оны 08 дугаар сарын 06-ны өдрийн Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн, Байгаль

орчин, аялал жуулчлалын яаманд хүргүүлэн 2020 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/604-А/1112 дугаартай Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн Засаг даргын хамтарсан тушаал, захирамжаар батлуулсан.

2020-2021 оны “Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, бүсэд мөрдөх журам”-ыг иргэд олон нийтэд таниулахаар байгууллагын цахим хуудас болон мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилсан. Мөн нутгийн захиргааны байгууллагууд руу 2020 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн 02/695 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.

Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх журмын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд:

“Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх журам”-ын 3.1.2-д “Агаарын чанарыг сайжруулах 1 дүгээр бүсэд хамаарах иргэн, хуулийн этгээдийн хэрэглээний нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл олгох асуудлыг агаарын бохирдлын асуудал хариуцсан нутгийн захиргааны байгууллага зохион байгуулах” гэж заасны дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 189 дүгээр тогтоолоор түүхий нүүрс хориглосон бүсэд нэмэлтээр орсон Баянзүрх дүүргийн 20 дугаар хороо, Сонгино-Хайрхан дүүргийн 21 дүгээр хороо, Хан-Уул дүүргийн 12, 13, 14 дүгээр хорооны нутаг дэвсгэрт түүхий нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл олгохтой холбоотой мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, холбогдох шийдвэрүүдийг тухай бүр нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар болон Цагдаагийн Ерөнхий газрын Хүрээлэн буй орчны хяналтын хэлтэстэй хамтран гаргаж ажилласан. 2020 онд Баянзүрх дүүргийн 20 дугаар хороо 1727 тн нүүрсийг 103 ширхэг зөвшөөрлийн бичгээр, Сонгинохайрхан дүүргийн 21 дүгээр хороо 2028,45 тн нүүрсийг 73 ширхэг зөвшөөрлийн бичгээр, Хан-Уул дүүргийн 12 дугаар хороо 2067,8 тн нүүрсийг 75 ширхэг зөвшөөрлийн бичгээр, Хан-Уул дүүргийн 13 дугаар хороо 2742 тн нүүрсийг 131 ширхэг зөвшөөрлийн бичгээр, Хан-Уул дүүргийн 14 дүгээр хороо 1790,9 тн нүүрсийг 84 зөвшөөрлийн бичгээр, нийт 10356,15 тн нүүрсийг 466 ширхэг зөвшөөрлийн бичгээр тээвэрлэх зөвшөөрөл олгосон байна. Дээрхи хороодын түүхий нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрлийн бичиг олгосон тухай тайланг сар бүр авч нэгтгэн Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо болон Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газарт хүргүүлэн ажилласан.

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Нийслэлийн Онцгой байдлын газар, “Таван Толгой Түлш” ХХК-ийн холбогдох албан хаагчид 62 дугаар тогтоолын өөрчлөлтийг хороодын албан хаагчдад сурталчилж, угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж, сайжруулсан түлшний галлагааны зааварчилгааг биечлэн үзүүлж, галын аюулгүй байдлыг хангахыг онцгойлон анхааруулсан.

Зураг 4 Сургалт хийж буй байдал

Агаарын чанарын улсын хяналт-шинжилгээний сүлжээний нэгжийн тасралтгүй үйл ажиллагааг хангах, хүрээлэн буй орчинд мониторинг хийх чиг үүргийн хүрээнд:

Агаарын чанарын улсын хяналт-шинжилгээний сүлжээний нэгжийн тасралтгүй ажиллагааг хангах зорилтын хүрээнд агаарын чанарын хяналтын сүлжээнд хамрагдсан 5 суурин харуулын мэдээг 7 хоног, сар тутам баталгаажуулж гэрээнд заасан хугацаанд ЦУОШГ-т хүргүүлэн ажиллаж байна.

Суурин харуулуудын хэмжилтийн өгөгдөл цуглуулах цаг 2020 оны 12-р сарын 22-ны байдлаар 8000 цаг байх ёстой.

2020 оны жилийн эцсийн байдлаар баталгаат өгөгдлийг суурин харуул тус бүрээр үзүүлвэл:

Хүснэгт.2 Суурин харуулын хэмжсэн цаг

Төхөөрөмжүүдийн ажилласан цаг 2020/12/05-ны байдлаар											
Хэмжилтийн төрлүүд	Амгалан		Нисэх		Толгойт		Телевиз		Баянхошуу		
Хэмжих цаг	Хэмжих цаг		Хэмжих цаг		Хэмжих цаг		Хэмжих цаг		Хэмжих цаг		
7968 хувь	7968	хувь	7968	хувь	7968	хувь	7968	хувь	7968	хувь	
Хэмжсэн цаг	Хэмжсэн цаг		Хэмжсэн цаг		Хэмжсэн цаг		Хэмжсэн цаг		Хэмжсэн цаг		
NO2	7922	99,4%	7732	97%	7950	99%	7968	100%	-	-	99%
CO	3984	50%	3984	50%	3984	50%	3984	50%	-	-	50%
SO2	7858	98,6%	7794	97%	6445	95%	7224	90%	7945	99%	93,5%
PM10	7968	100%	7794	97%	7950	99%	7968	100%	7322	91%	97%
PM2.5	7968	100%	7784	97%	7950	99%	7968	100%	6111	76%	91%
Ажилласан хувь			7140	89%	7017	88%	6855	86%	7022	88%	7126 89%
Нийт Суурин харуулын ажилласан цаг 86,1%											

Толгойт, МҮОНРТ, Амгалангийн суурин харуулын хүхрийн давхар ислийн хэмжилт, Баянхошууны суурин харуулын тоосонцрын хэмжилт удаан хугацаагаар тасарсан байсныг засварлаж хэмжилтийг сэргээсэн, Амгалан, МҮОНРТ, Нисэх, Толгойтын суурин харуулын нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хэмжилт удаан хугацаагаар тасарсныг шинээр суурилуулж, хэмжилтийн үйл ажиллагааг сэргээсэн.

Толгойт, Баянхошуу, Нисэх, Амгалан, МҮОНРТ-ийн суурин харуулын төхөөрөмжүүдийн ашиглалтын хугацаа дууссан сэлбэг, шүүлтүүрийг солих, хийн тохируулгыг хуваарьт хугацаанд нь хийх зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэн ажиллаж байна.

Суурин харуулуудын цахилгаан засвар, үйлчилгээ ажил:

Засвар үйлчилгээ: Суурин харуулын хэвийн үйл ажиллагааны тасралтгүй байдлыг хангах, зорилгоор 1 сарын хугацаатай засвар үйлчилгээний хуваарийг 2020 оны 9 дүгээр сарын 1-ний өдөр газрын даргаар батлуулан дараах засвар үйлчилгээг хийж гүйцэтгэсэн. Үүнд:

2020 оны 07 дугаар сарын 30 ний өдөр А/91 дугаар тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсгийн хурлын дагуу "Хөх Өндөр Уул" ХХК-тай ажил гүйцэтгэх гэрээ байгуулан нэг сарын

хугацаанд хамтран ажиллаж Орчны агаарын бохирдол хэмжих суурин харуулуудын цахилгааны гэмтэлийг засварлаж хэвийн үйл ажиллагааг хангасан.

Зураг.1 Суурин харуулуудад цахилгааны засварын үеэр

Амгалангийн суурин харуулын APSA-370 SO₂ хүхрийн давхар ислийн төхөөрөмжийн ксенон гэрэл, линзийг цэвэрлэж, сольсон, нүүрс устөрөгч ангижруулагч, агаарын шүүлтүүрийг сольж, хэмжилтийг сэргээсэн, APOA-370 O₃ озон хэмжигч багажны гэрлийг сольж, цэвэрлэгээ хийж, хэмжилтийг сэргээсэн, APNA-370 NO₂ азотын давхар исэл хэмжигч багажны насосны резин (diaphragm o-ring) сольсон, шинээр нүүрстөрөгчийн дутуу исэл хэмжигч CO12e багажыг суурилуулж, удаан хугацаанд тасалдаад байсан угаарын хийн хэмжилтийг сэргээсэн, мөн багажнуудад хийх тохиргоо хийдэг тэг хийн ZAG7001 багажыг сольж суурилуулсан.

МҮОНРТ-ийн суурин харуулын APSA-370 SO₂ хүхрийн давхар ислийн төхөөрөмжийн ксенон гэрэл, линзийг цэвэрлэж, сольсон, нүүрс устөрөгч ангижруулагч, агаарын шүүлтүүрийг сольж, хэмжилтийг сэргээсэн, APOA-370 O₃ озон хэмжигч багажны гэрлийг сольж, цэвэрлэгээ хийж, хэмжилтийг сэргээсэн, APNA-370 NO₂ азотын давхар исэл хэмжигч багажны насосны резин (diaphragm o-ring) сольсон, шинээр нүүрстөрөгчийн дутуу исэл хэмжигч CO12e багажыг суурилуулж, удаан хугацаанд тасалдаад байсан угаарын хийн хэмжилтийг сэргээсэн, мөн багажнуудад хийх тохиргоо хийдэг тэг хийн ZAG7001 багажыг сольж суурилуулсан. Агаар дээжлэгч сорох насос болон EDM-180-вакум насосыг тус тус сольж, хэмжилтийг сэргээсэн.

Толгойтын суурин харуулын APSA-370 SO₂ хүхрийн давхар ислийн төхөөрөмжийн ксенон гэрэл, линзийг цэвэрлэж, сольсон, нүүрс устөрөгч ангижруулагч, агаарын шүүлтүүрийг сольсон, APOA-370 O₃ озон хэмжигч багажны гэрлийг сольж, цэвэрлэгээ хийж, хэмжилтийг сэргээсэн, APNA-370 NO₂ азотын давхар исэл хэмжигч багажны насосны резин (diaphragm o-ring) сольсон, шинээр нүүрстөрөгчийн дутуу исэл хэмжигч CO12e багажыг суурилуулж, удаан хугацаанд тасалдаад байсан угаарын хийн хэмжилтийг сэргээсэн, мөн багажнуудад хийх тохиргоо хийдэг тэг хийн ZAG7001 багажыг сольж суурилуулсан. Агаар дээжлэгч сорох насосыг сольсон.

Нисэхийн суурин харуулын APSA-370 SO₂ хүхрийн давхар ислийн төхөөрөмжийн нүүрс устөрөгч ангижруулагч, агаарын шүүлтүүрийг сольж, APNA-370 NO₂ азотын давхар исэл хэмжигч багажны насосны резин (diaphragm o-ring) сольсон, шинээр нүүрстөрөгчийн дутуу исэл хэмжигч CO12e багажыг суурилуулж, удаан хугацаанд тасалдаад байсан угаарын хийн хэмжилтийг сэргээсэн, мөн багажнуудад хийх тохиргоо хийдэг тэг хийн ZAG7001 багажыг сольж суурилуулсан. Агаар дээжлэгч сорох насосыг сольсон.

Баянхошуу, Нисэх, Дамбадаржаагийн суурин харуулын цахилгааны гэмтлийг засварлуулахаар 2020 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдөр хэлтсийн дарга Г.Даваажаргал,

мэргэжилтэн М.Отгонбаяр, Ш.Болдбаатар, “Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ” ТӨХК-ийн баруун зүүн түгээх төвийн мастер Н.Нямжаргал, сүлжээний инженер М.Мөнхзул нарын бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсгийг газрын даргын тушаалаар байгуулан ажиллаж, гэмтлийг тодорхойлсон ажлын даалгавар батлуулж, үүний дагуу “Хөх өндөр” ХХК-иар 9,9 сая төгрөгийг зардлаар байгууллын урсгал зардлаас гаргаж, засварлуулсан.

Сэлбэг хэрэгслийн нөөц бүрдүүлэлт: Суурин харуулын засвар үйлчилгээний сэлбэг хэрэгсэл худалдан авах тендерт шалгарсан “Интер сайнс” ХХК-тай 2020 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдөр НАБТГ/2020-02 03-05 тоот гэрээ байгуулан 11 нэр төрлийн 45 сая төгрөгийн сэлбэг хэрэгсэл хүлээн авч, суурилуулж, сэлбэгийн нөөц бүрдүүлсэн.

Зураг 2. Суурин харуулын засвар үйлчилгээ

Агаар бохирдуулагч эх үүсвэр тус бүрийн судалгаанд үндэслэн хортой бодисуудын тархалтын загварчлалыг гаргаж, тэдгээрийн нөлөөллийг тодорхойлох ажлын хүрээнд:

Агаар бохирдуулах түгээмэл бодисуудын хэмжилтийн дүнг боловсруулан баталгаажуулж агаарын бохирдлын нөлөөллийг агаарын чанарын индексээр илэрхийлж өдөр бүр тодорхойлон ажиллаж байна.

Улаанбаатар хотын өнгөрсөн 7 хоногийн агаарын чанар, 2020 оны 1-р сарын 06-12-ны өдөр
/2019 оны мөн үетэй харьцуулснаар/

№	Бохирдуулах бодисын нэр	MNS 4585:2016	7 хоногийн дундаж агууламж, мкг/м³		24 цагийн дундаж хамгийн их агууламж, мкг/м³		Стандартаас давсан тохиолдлын тоо, хувиар		Стандартаас давсан, хамгийн их агууламж илэрсэн харуул
		Хүлцэх хэм хэмжээ мкг/м³	2019 он	2020 он	2019 он	2020 он	2019 он	2020 он	
1	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	50	73	114↑	274	453↑	57%	55%↔	1-р сарын 08-ны өдөр 1-р хороолол орчим АЧС-аас 9.1 дахин их
2	Азотын давхар исэл (NO ₂)	50	80	75↓	137	158↑	83%	78%↔	1-р сарын 06-ны өдөр Баруун 4 зам орчим АЧС-аас 3.2 дахин их
3	PM10 Тоосонцор	100	287	121↓	900	313↓	97%	63%↓	1-р сарын 12-ны өдөр 100 айл орчим АЧС-аас 3.1 дахин их
4	PM2.5 Тоосонцор	50	246	100↓	764	195↓	100%	91%↓	1-р сарын 12-ны өдөр 1-р хороолол орчим АЧС-аас 3.9 дахин их
5	Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO)	10000	3901	2412↓	9872	10506↔	0%	1.0%↔	1-р сарын 12-ны өдөр 1-р хороолол орчим АЧС-аас 1.1 дахин их
6	Озон (O ₃)	100	13	13↔	91	46↓	0%	0%↔	Давсан тохиолдол байхгүй

* ↓ бага; ↑ их; ↔ ойролцоо түвшинд /±5%/-

Улаанбаатар хотын өнгөрсөн 7 хоногийн цаг агаар, 2020 оны 1-р сарын 6-12-ны өдөр
/2019 оны мөн үетэй харьцуулснаар/

№	Цаг агаарын үзүүлэлт	2019 он	2020 он	Тайлбар
1.	Дундаж температур, °C	-19.0°C	-18.8°C	-0.2°C-аар дулаан
2.	Салхины дундаж хурд, м/с	1.1 м/с	0.5 м/с	0.6 м/с-ээр бага
3.	Хур тунадасны хэмжээ, мм	0.0 мм	0.0 мм	Хур тунадасгүй

	Гэр хороолол орчим						Орон сууцны хороолол	Автозам орчим		Үйлдвэрийн бүс		Алслагдмал бүс	Индексийн тоон үзүүлэлт	Агаарын чанар
	1-р хороолол	100-н айл	Толгойт	Нисэх	Зурагт	Баянхошуу		13-р хороолол	Баруун 4 зам	Амгалан	Цахилгаан станц		Мийсэл экспо	Ургамал
2020.01.06	PM2.5	SO ₂ , PM10	SO ₂ , PM10, PM2.5	PM10, PM2.5	NO ₂ , PM2.5	-	-	NO ₂ , PM2.5, SO ₂	PM10, PM2.5	SO ₂ , NO ₂ , PM10	-	PM10	51-100	Хэвийн
2020.01.07	SO ₂ , PM10, PM2.5	SO ₂ , PM10	SO ₂ , PM10, PM2.5	PM10, PM2.5	NO ₂ , PM2.5	-	NO ₂ , PM10	NO ₂ , PM2.5, SO ₂	PM2.5	NO ₂	-	PM10	101-200	Бага бохирдолтой
2020.01.08	SO ₂ , PM10, PM2.5	SO ₂ , PM10	SO ₂ , PM10, PM2.5	PM10, PM2.5	PM2.5	-	NO ₂ , PM10	NO ₂ , PM2.5, SO ₂	PM2.5	NO ₂	-	-	201-300	Бохирдолтой
2020.01.09	SO ₂ , PM10, PM2.5	SO ₂ , PM10	SO ₂ , PM2.5	PM2.5	NO ₂ , PM2.5	-	NO ₂ , PM10	NO ₂ , PM2.5, SO ₂	PM2.5	NO ₂	-	PM10	301-400	Их бохирдолтой
2020.01.10	SO ₂ , PM10, PM2.5	SO ₂ , PM10	SO ₂ , PM2.5	PM2.5	NO ₂ , PM2.5	-	NO ₂ , PM2.5	NO ₂ , PM2.5, SO ₂	PM10, PM2.5	NO ₂ , PM10	-	SO ₂ , PM10	401-500	Маш их бохирдолтой
2020.01.11	SO ₂ , PM10, PM2.5	SO ₂ , PM10	SO ₂ , PM10, PM2.5	PM10, PM2.5	NO ₂ , PM2.5	-	NO ₂ , PM10	NO ₂ , PM2.5, SO ₂	PM2.5	NO ₂	-	-	-	-
2020.01.12	PM2.5	PM10	SO ₂ , PM10, PM2.5	PM2.5	PM2.5	-	NO ₂ , PM2.5	NO ₂ , PM2.5, SO ₂	-	SO ₂ , NO ₂ , PM10	PM10	SO ₂ , PM10	-	-

Өнгөрсөн 7 хоногийн агаарын чанарын хяналт шинжилгээний дүнгээр Улаанбаатар хотын хэмжээнд агаарын чанар ихэнх өдрүүдэд "Бага бохирдолтой" байсан ба агаар дахь PM2.5 тоосонцор 1-р хороолол, Зурагт, Нисэх орчим "Бохирдолтой" түвшинд хурч, бусад цэгээс их агууламжтай байсан байна.

Хүснэгт 4. 2020 оны халаалтын улирлын агаарын чанарын мэдээ / 2020 оны 1-р сараас 5-р сарын 15 хүртэл/

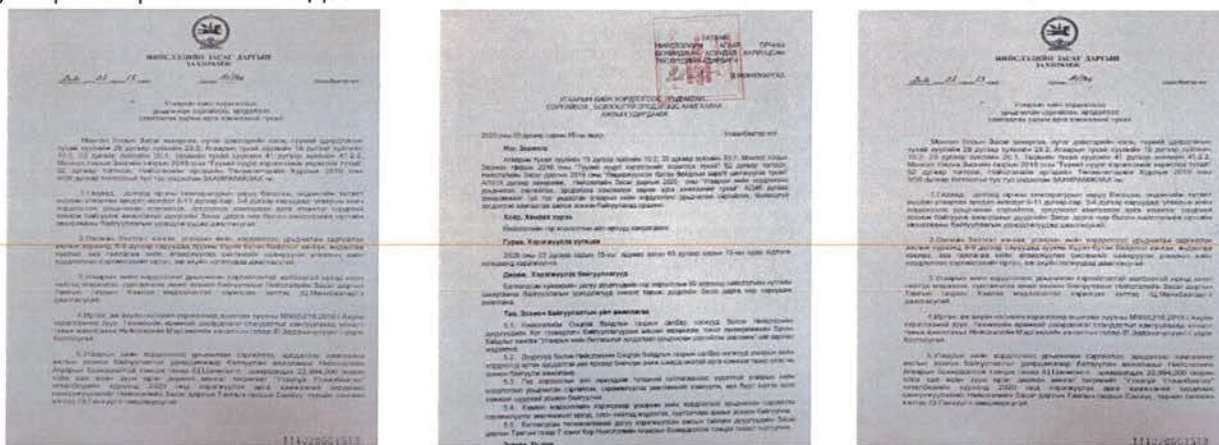
Дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд:

МУ-д мөрдөгдөж байгаа Угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийн батлагдсан стандарт байхгүй тул Европын холбооны EN 50291-1:2018 "Хий илрүүлэгч-Хувийн сууцанд угаарын хийг илрүүлэхэд зориулсан цахилгаан төхөөрөмж" стандартыг орчуулан "Стандарт, хэмжил зүйн газар"-т хүргүүлсэн бөгөөд 2020 оны 07 дугаар сарын 15-ны өдөр хүртэл хугацаанд уг стандартыг мөрдөн ажилласан.

Стандарт батлуулах ажлын хүрээнд НАБТГ-ын даргын 2020 оны А/14 тоот тушаалаар ажлын хэсэг байгуулан Шинжлэх Ухааны Академийн Физик технологийн хүрээлэнтэй гэрээ байгуулан Угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмжийн судалгаа, эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэсэн. Мөн угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийн “Хий илрүүлэгч. Хувийн сууцанд угаарын хий (СО) илрүүлэхэд зориулсан цахилгаан аппарат. 1-р хэсэг: Туршилтын арга болон ажиллагааны шаардлага MNS EN 50291-1:2020” стандартыг Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын 2020 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн С/29 дүгээр тушаалаар баталсан.

Мөн НАБТГ-ын даргын 2020 оны 03 дугаар сарын 31-ний өдрийн А/29 тоот тушаалаар ажлын хэсэг байгуулж “Дулааны эх үүсвэрээ цахилгаан халаалтаар шийдсэнээр гэр болон байшин сууцны дотоод орчны агаарын чанар, хүний эрүүл мэндэд үзүүлж буй нөлөөллийн судалгаа, үр ашгийн тооцоо” хийлгэсэн. Судалгааны үр дүнд цахилгаан халаагууртай бүлгийн өвчлөлтийн байдал зуухтай бүлгийнхээс 6,9%-иар бага байсан.

НЗД-ын 2020 оны 03-р сарын 13-ны өдрийн “Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах тухай зарим арга хэмжээний тухай” А/346 дугаар захирамж батлагдсан.

Захирамжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллахаар Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргалын баталсан удирдамж, ажлын төлөвлөгөөний дагуу 2020 оны 3-р сарын 15-ны өдрөөс эхлэн 5-р сарын 15-ны өдөр хүртэл зохион байгуулж ажиллахыг Онцгой байдлын газар, Мэргэжлийн хяналтын газар, Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар болон Нийслэлийн 6 дүүргийн Засаг дарга нарт үүрэг өгсөн. Энэ ажлын хүрээнд дүүрэг тус бүр “Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, болзошгүй эрсдэлээс иргэдийг хамгаалах” төлөвлөгөө гарган дараах арга хэмжээг зохион байгуулж ажилласан.

Зураг 3

НОБГ-ын салбар нэгжүүдийн хэмжээнд ажилладаг машин техник, дүүргүүдийн хог тээвэрлэгч байгууллагуудын 140 техник хэрэгсэл, машин механизмаар угаарын хийн

хордлогоос урьдчилан сэргийлэх сэрэмжлүүлэг, зөвлөмжийг зарлан мэдээлэх сэрэмжлүүлэх арга хэмжээг авч ажилласан.

Зураг 4 Зарлан мэдээлэл

Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх сэрэмжлүүлэх зөвлөмжийг зарлан мэдээлсэн машин механизмыг дүүргээр үзүүлбэл:

Хүснэгт 4.

Дүүрэг	Дүүргийн Онцгой байдлын хэлтсийн	Тохижилт үйлчилгээ цэвэрлэгээний	Нийт
Баянгол	4	4	8
Баянзүрх	3	29	31
Сүхбаатар	2	10	12
Сонгинохайрхан	3	47	50
Хан-Уул	2	26	29
Чингэлтэй	3	7	10
Нийт	17	123	140

Мөн зарлан мэдээлэх ажлын хүрээнд Баянгол дүүрэг санаачлан гэр хорооллын 8 хорооны айл өрхүүдэд цагаан хоолойгоор анхааруулах зөвлөмжийг хүргэж ажилласан.

Зураг 5 Зарлан мэдээлэл хүргэх

- Үүрэн телефоны оператор компаний сэрэмжлүүлэх зурвасыг хүргэх

Үүрэн телефоны оператор 4 компанид угаарын хий хордлогод өртөх эрсдэлээс сэргийлэх зөвлөмжийг мессэж үйлчилгээгээр иргэдэд хүргэх ажлыг нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хамтран хэрэгжүүлэх санал тавьснаас “Скайтел” ХХК болон “Жи мобайл” ХХК хүлээн авч, өөрсдийн хэрэглэгчиддээ 1 удаа сэрэмжлүүлэх зурвасыг үнэ төлбөргүй хүргэсэн.

- Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, болзошгүй эрдэлээс урьдчилан хамгаалах сэрэмжлүүлэх зөвлөмжийг айл өрхүүдэд хүргэх

Нийслэлийн 6 дүүргийн гэр хорооллын айл өрхүүдэд угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 170,000 ширхэг зөвлөмжийг бэлтгэн хэвлүүлж, 3 дахь ээлжийн угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмж тараахад өрх бүрт тараасан.

Хүснэгт 5

Дүүрэг	Өрхийн тоо	Зөвлөмжийн тоо
Баянгол	11889	11889
Баянзүрх	42503	43576
Сүхбаатар	15445	15445
Сонгинохайрхан	58234	58234
Хан-Уул	12000	12000
Чингэлтэй	28856	28856
Нийт	168927	170000

Мөн угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж бүхий 10000 ширхэг сэрэмжлүүлэх хуудсыг гэр хорооллын хороодын нутаг дэвсгэр дэх ус түгээх цэг, түлшний борлуулах цэг, худалдааны төв, хүнсний зах гэх мэт иргэд, олон нийт ихээр цуглардаг газруудын мэдээллийн самбарт байршуулсан.

Зураг 6 Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, сэрэмжлүүлэх зөвлөмжийг олон нийтэд сурталчлах

Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх болон зөв галлагааны заавар бүхий 2 төрлийн видеог бэлтгэж, 2020 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдрөөс 2020 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдрийг хүртэл иргэд, олон нийтэд 1620 удаагийн давтамжтайгаар ETV, Eagle, Star HD, Mass TV, TM, MNC, TV-5, SBN, UBS зэрэг арилжааны 9 телевизээр дамжуулан мэдээлэл хүргэж байна. Мөн нийслэлийн нутгийн захиргааны 44 байгууллага, 6 дүүргийн веб сайт болон цахим хуудсаар дамжуулан мэдээлэл хүргэж ажилласан.

Угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмжийг айл өрхүүдэд суурилуулах ажлын хүрээнд:

Хавар намрын улиралд гэр, байшингийн гадаад, дотоод орчны температурын зөрүү багасаж, яндангийн таталт багасаж түлшний шаталт муудсанаар угаартах эрсдэл ихэсдэг. Мөн салхины хурд, температур, чийгшил зэрэг цаг агаарын нөхцөл байдал ихээхэн нөлөөлдөг.

Зураг 7

Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлье!

YOUTUBE.COM
Угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлцгээе

Enkhtuvshin Battsetseg 9 Shares
Like Comment Share

Угаарын хийнд өртөх нөхцөл, шалтгаан

1	Зөв галлагаа	- Зуухыг хэн галлаж байгаа - Зууханд түлшний хэмжээг тааруулж галлах
2	Агааржуулах систем	- Агааржуулах систем байгаа эсэх - Тогтмол агаар сэлгэлт хийдэг эсэх
3	Тамхины хэрэглээ	- Гэртээ тамхи татдаг эсэх - Олон хүн нэг дор тамхи татдаг эсэх
4	Зуух, пийшингийн бүрэн бүтэн байдал	- Зуухны битүүмжлэл сайн эсэх - Ханан пийшинг зөв өрсөн эсэх - Үнс дүүрсэн эсэх - Зуух хэт хөрсөн эсэх
5	Газын зохисгүй хэрэглээ	- Газыг - Хийгээр халаагч эвдрэл гэмтэлтэй эсэх
6	Автотмашин утаанаас	Гражийн хаалга хаалттай машин асаах
7	Яндангийн хэлбэр хийцээс	- Яндангийн өндрийн хэмжээ - Яндангийн малгайтай эсэх - Янданг тогтмол хөөлдөг эсэх

Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 10 дугаар сарын 9-ний өдрийн хуралдааны 43 дугаар тэмдэглэлээр нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах 2,3 дугаар бүсэд орших айл өрхийг угаарын хийн мэдрэгчээр хангах ажлыг зохион байгуулах, Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 11-р сарын 04-ний өдрийн "Агаарын бохирдолтой тэмцэх талаар авч хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай" А/1149 захирамжаар тус тус үүрэг өгөгдсөн.

Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2019 оны А/1245 дугаар захирамжаар БНХАУ-ын Хамгаалал дохиоллын технологийн "PGST" ХХК-тай хийсэн гэрээний дагуу Нийслэлийн Онцгой байдлын газрын "Аврах 105 дугаар анги"-д нийт 200,000 /хоёр зуун мянган/ ширхэг угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмж хүлээж авсан. Сайжруулсан түлшний хэрэглээг нэвтрүүлэх явцад үүссэн нөхцөл байдалтай холбогдуулж Нийслэлийн Онцгой комиссын 2020 оны 1 дүгээр сарын 08-ны өдрийн 1 дүгээр хуралдааны

тэмдэглэлээр өгсөн үүрэг даалгаврыг хэрэгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлж Нийслэлийн Онцгой байдлын газрын дэд дарга, дэд хурандаа Э.Эрдэнэбаатар, Нийслэлийн Онцгой комиссын нарийн бичгийн дарга, дэд хурандаа Н.Оюунбат нар оролцож, угаарын хий мэдрэгчийг хэрхэн айл өрхүүдэд ажиллуулах заавар зөвлөмжийг өгсөн.

Зураг 8 Сургалт хийж буй байдал

➤ 1 дүгээр ээлжний 20,000 ширхэг угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмжийг 2020 оны 01 дүгээр сарын 12-ны өдөр төвийн 6 дүүргийн 13 хорооны 19767 өрхөд;

➤ 2 дугаар ээлжний 50,000 ширхэг угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмжийг 2020 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдөр төвийн 6 дүүргийн 19 хорооны 47090 өрхөд;

➤ 3 дугаар ээлжний 65,000 ширхэг угаар мэдрэгч 2020 оны 03 дугаар сарын 22-ны өдөр ирж COVID-19 вирусын халдвартай газраас ирсэн тул Улсын онцгой комисс шийдвэрийн дагуу ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийж 2020 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдөр төвийн 6 дүүргийн 36 хорооны 63461 өрхөд;

➤ 4 дүгээр ээлжний угаарын хийн мэдрэгчийн нийлүүлэлт шинэ коронавирусын тархалтын улмаас удааширч 2020 оны 04 дүгээр сарын 10-ны өдөр ирж ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийгдэн 04 дүгээр сарын 17-ны өдөр Сонгинохайрхан, Баянзүрх дүүргүүдийн 19 хорооны 32,151 айл өрхөд суурилуулж төхөөрөмжийн ажиллагааны заавар зөвлөгөө өгч ажилласан.

Зураг 9 Угаарын хийн мэдрэгч түгээлт

Нийслэлийн Онцгой байдлын газрын Аврах 105 дугаар ангийн агуулахад үлдэгдэл 37241 ширхэг угаар мэдрэгч төхөөрөмжийг дулааны улирал эхэлсэнтэй холбогдон агуулахад хөрсний усны нэвчилт болзошгүй тул 2020 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдөр СБД-ийн ГТУА 74-р ангируу шилжүүлэн зөөвөрлөх ажлыг Нийслэлийн онцгой байдлын газрын дээрх 2 ангийн алба хаагчид болон НАБТГ-ын Агаарын чанарын хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга Г.Даваажаргалтай хяналт тавьж, тоо ёсоор шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулсан.

Мөн 2020 оны 09-р сарын 02-ны өдөр агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд шинээр нэмэгдсэн БЗД-ийн 20-р хороо, ХУД-ийн 12,13,14-р хороо, СХД-ийн 21-р хорооны 9615 өрх, шилжиж ирсэн болон түр оршин суугч 6108 өрхөд нийт **15,723** ширхэг угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмж суурилуулж заавар зөвлөгөө өгсөн.

Зураг 10 Угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмж суурилуулалт

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 8 дугаар сарын 27-ны өдрийн “Угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмж нэмэлтээр олгох тухай” А/1066 дугаар захирамжийн дагуу угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмж огт аваагүй, шинээр шилжиж ирсэн, түр оршин суугчийн судалгааг үндэслэн 2020 оны 09-р сарын 26-ны өдөр 15634 ширхэг, 2020 оны 10-р сарын 09-ны өдөр 5760 ширхэг, нийт 21,394 ширхэгийг “Таван толгой түлш” ХХК-ийн Хэрэглэгчдэд үйлчлэх албанд хүлээлгэн өгсөн.

Зураг 11 Угаарын хийн мэдрэгч түгээлт

Нийслэлийн 6 дүүрэгтийн-нийт дүнгээр угаар мэдрэгч төхөөрөмж 2020 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн байдлаар 199586 ширхэг тараагдаж, нийт 3 удаагийн давтамжтай 433927 ширхэг угаарын хийн хордлогоос сэрэмжлүүлэх зөвлөмжийг тараасан байна.

Хүснэгт 6 угаар мэдрэгч төхөөрөмж таралт дүүргээр

Огноо	2020.01.1 2	2020.01.1 9	2020.03.2 7	2020.04.1 7		2020.09.0 2	2020.09.26	2020.10.09	
Дүүрэг	I ээлжний 20000 ширхэг	II ээлжний 50000 ширхэг	III ээлжний 65000 ширхэг	VI ээлжний 65000 ширхэг	Нийт 2020 онд тарааса н ширхэг	Шинээр нэмэгдсэ н 5 хороо болон шилжиж ирсэн айл өрхүүд /ширхэг/	"Таван толгой түлш"ХХК- ийн Хэрэглэгчд эд үйлчлэх алба /ширхэг	"Таван толгой түлш"ХХК- ийн Хэрэглэгчд эд үйлчлэх алба /ширхэг	Нийт
Хан-Уул	1285	3535	7180		12000	5672	1011	0	199586
Баянзүрх	4998	12663	11990	11117	40768	4205	7561	2000	
Чингэлтэй	3450	8319	16739		28508	501	1213	810	
Баянгол	1400	2289	6087		9775	671	525	190	
Сонгинохайрхан	6708	16776	11790	21034	56308	4221	3500	2160	
Сүхбаатар	1926	3508	9675		15109	453	1824	600	
Нийт	19767	47084	63460	32151	162469	15723	15634	5760	

Угаарын хийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх ажлын хүрээнд:

НАБТГ-ийн даргын 2020 оны А/14 тоот тушаалаар ажлын хэсэг байгуулан Шинжлэх ухааны академийн Физик технологийн хүрээлэнтэй гэрээ байгуулан Угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмжийн судалгаа, эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэсэн. Мөн Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын 2020 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн С/29 дүгээр тушаалаар угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийн "Хий илрүүлэгч. Хувийн сууцанд угаарын хий (СО) илрүүлэхэд зориулсан цахилгаан аппарат. 1-р хэсэг: Туршилтын арга болон ажиллагааны шаардлага MNS EN 50291-1:2020" стандартыг батлуулаад байна.

Нийслэлийн Засаг даргын "Угаарын хийн хордлогын эрсдэлийн үнэлгээг зохион байгуулах тухай" 2020 оны 09 дүгээр сарын 28-ны өдрийн А/1130 дугаар захирамжаар Нийслэлийн угаарын хийн хордлого үүсэх эрсдэлийг үнэлэх ажлыг зохион байгуулж, 9 дүгээр сарын 29-өөс 10 дугаар сарын 2-ны өдрүүдэд гүйцэтгэлээ. Үүнд:

- 2020 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдөр Ажлын хэсэг хуралдаж үнэлгээний асуулга боловсруулсан.

- 2020 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдөр Онцгой байдлын ерөнхий газар, Нийслэлийн онцгой байдлын газар, Гамшиг судлалын хүрээлэн, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар хамтарсан дэд ажлын хэсэг байгуулж, угаарын хийн хордлого үүсэх эрсдэлийн түргэвчилсэн үнэлгээний аргачлалыг боловсруулсан.
- 2020 оны 10 дугаар сарын 1-ний өдөр Нийслэлийн дүүрэг тус бүрт түргэвчилсэн үнэлгээний баг ажиллаж, тухайн дүүргийн угаарын хийн хордлого үүсэх эрсдэлийн үнэлгээг аргачлалын дагуу гүйцэтгэж, тайлан боловсруулсан.
- 2020 оны 10 дугаар сарын 1-2-ны өдрүүдэд дэд ажлын хэсэг дүүргүүдээс ирүүлсэн үнэлгээний тайлан нэгтгэх, Нийслэлийн угаарын хийн хордлого үүсэх эрсдэлийн ерөнхий үнэлгээний тайланг боловсруулж зөвлөмж гарган удирдах албан тушаалтнуудад танилцуулж батлуулсан.
- 2020 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдөр 02/666 дугаар албан бичгээр нийслэлийн 6 дүүргийн Засаг даргын тамгын газарт "Нийслэлийн угаарын хийн хордлого үүсэх эрсдэлийн ерөнхий үнэлгээний тайлан"-г хүргүүлсэн.

Сайжруулсан түлш нөөцлөх, түгээх, борлуулалтын цэгүүд бий болгож, үйл ажиллагааг жигдрүүлэх ажлын хүрээнд:

Сайжруулсан түлшний нөөцлөлт

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/864 дүгээр захирамж, Нийслэлийн онцгой комиссын 2020 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн хуралдааныг тус тус үндэслэн, 2020-2021 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах, нийслэлийн гэр хорооллын айл өрхийн хэрэглээний сайжруулсан шахмал түлшийг нөөцлөхөд шаардлагатай агуулах түрээслэх ажлыг яаралтай зохион байгуулж, шаардлагад нийцсэн агуулахуудтай Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, дүүргүүдийн Засаг даргын Тамгын газар болон "Таван толгой түлш" ХХК-иудад гэрээ байгуулсан.

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2020 оны 06 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/75 дугаар тушаалаар дээрх ажлыг зохион байгуулах ажлыг хэсэг байгуулсан бөгөөд дүүргүүдийн Засаг даргын Тамгын газар болон "Таван толгой түлш" ХХК нар хамтран 2020 оны 07 сарын 01-ний өдрөөс 6 дүүргийн агуулахын судалгааг гаргаж, сайжруулсан түлш нөөцлөх боломжтой иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын 35 агуулахтай түрээсийн гэрээ байгуулан 34,235 тн болон нийслэлийн төсвийн хөрөнгөөр баригдсан 5 агуулах, "Таван толгой түлш" ХХК-ийн 57 саравч, 28 хангамжийн баазад 60765 тн, нийт 95,000 тн сайжруулсан түлш нөөцөлсөн.

Хүснэгт 12 Түлш нөөцлэлтийн мэдээ

№	Дүүрэг	57 саравч		Хангамжийн бааз		НТО-р түрээсэлсэн агуулах		НХО-р баригдсан агуулах	
		Тоо	Нөөцлөлт /тн/	Тоо	Нөөцлөлт /тн/	Тоо	Нөөцлөлт /тн/	Тоо	Нөөцлөлт /тн/
1	БГД			1	6141	2	3740		
2	БЗД	6	1026	7	7400	4	4850	1	1196
3	СБД	14	1633	3	4198	2	2345	1	
4	СХД	28	3204	10	25000	19	20000	2	2026
5	ХУД	1	108	3	2620	3	1200	1	1200
6	ЧД	8	763	4	4250	5	2100		
нийт		57	6734	28	49609	35	34235	5	4422
Нийт						95000			

Сайжруулсан түлшний нөөцлөлт бүрдүүлснээр нийслэлийн гэр хорооллын 198,000 айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хэвийн хангаж, 2020-2021 оны халаалтын улиралд түлшний хомсдол үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх юм.

“Таван толгой түлш” ХХК нь 35 агуулахаас 11 агуулахад нөөцөлсөн түлшийг Нийслэлийн Нийгмийн халамжийн газарт хүлээлгэн өгч агуулахын түлшийг бүрэн чөлөөлсөн тухай мэдэгдлийг 2020 оны 11 дүгээр сарын 27-ны албан бичгээр НАБТГ-т ирүүлсэний дагуу тус өдрөөр гэрээг тасалбар болгож, түрээслэсэн хугацааны санхүүжилтийг иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудад олгож гэрээг цуцалсан.

Зураг 12 Түлш нөөцлөлт

Нийслэлийн 6 дүүргийн сайжруулсан шахмал түлшний нөөцлөлтийг 2020 оны 12 дугаар сарын 24-ны өдрийн байдлаар харвал Сонгинохайрхан дүүрэгт 18,642 тн, Баянзүрх дүүрэг 8,506тн, Баянгол дүүрэг 10,482.2 тн, Сүхбаатар дүүрэгт 6201,6 тн, Чингэлтэй дүүрэгт 10,190 тн, Хан-Уул дүүрэгт 6,004 тн түлшийг тус тус нөөцөлж нийт 60,026.4 тн сайжруулсан шахмал түлшний нөөцтэй байна.

Хүснэгт 13 Түлш нөөцлөлтийн мэдээ

Нөөцийн мэдээ /2020.12.24-ны байдлаар/

Дүүрэг	Агуулах, саравчын тоо	Баазын тоо	Агуулах, саравчын нөөц /тн/	Баазын нөөц /тн/	Нийт нөөц /тн/
Баянзүрх	9	7	3,973	4,533.4	8,506.4
Баянгол	1	1	4,336.2	6,146	10,482.2
Сонгинохайрхан	39	9	13,655	4,987	18,642
Хан Уул	7	3	3,534.3	2,470	6,004.3
Сүхбаатар	16	3	1,903	4,298.6	6,201.6
Чингэлтэй	9	4	3,849	6,341	10,190
	81	27	31,251	28,776.0	60,026.46

Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлт

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62, 2020 оны “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 189 дүгээр тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 08 дугаар сарын 23-ны өдрийн А/865 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд сайжруулсан түлшний хангамжийн бааз, борлуулалтын цэгүүдийн түлш

нөөцлөлт, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг хэвийн тасралтгүй явуулах, гэр хорооллын айл өрхийн

сайжруулсан түлшний хэрэглээг жигд хүртээмжтэй хангахаар 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 12 дугаар сарын 24-ныг хүртэлх хугацаанд нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суудаг иргэдэд тээвэрлэлтийн 22 аж ахуйн нэгж, байгууллага **67801** удаагийн рейсээр **528,243** тн сайжруулсан шахмал түлш тээвэрлэн хүргэсэн.

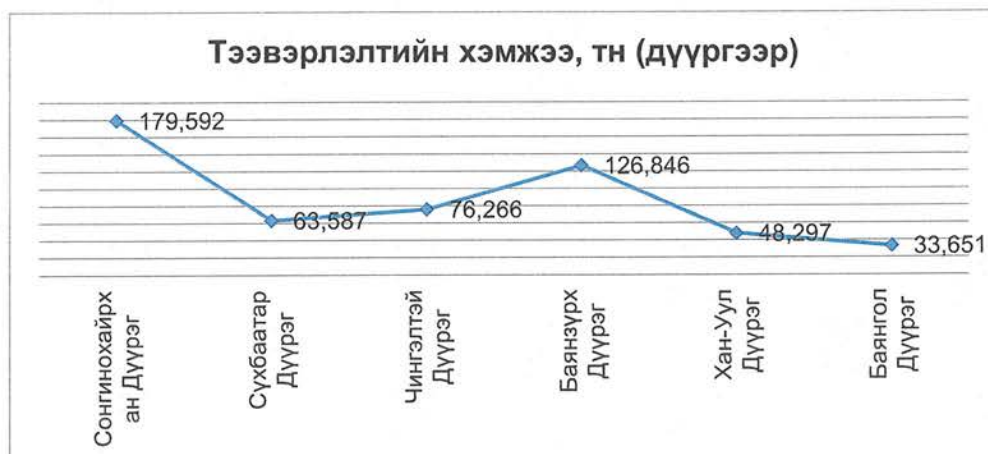
Хүснэгт 14 Түлш тээвэрлэлт

2020.01.01-12.24-ны Түлшний тээвэрлэлтийн тайлан							
№	Дүүрэг	Өдөр 09:00-23:59 хооронд		Шөнө 00:00- 09:00 хооронд		Нийт /тн/	
		Тоо	Жин /тн/	Тоо	Жин /тн/	Тоо	Жин /тн/
1	Сонгинохайрхан Дүүрэг	20516	155,258	1933	24,334	22449	179,592
2	Сүхбаатар Дүүрэг	7392	53,701	918	9,886	8310	63,587
3	Чингэлтэй Дүүрэг	8355	63,495	1150	12,771	9505	76,266
4	Баянзүрх Дүүрэг	16000	114,137	1071	12,709	17071	126,846
5	Хан-Уул Дүүрэг	5964	43,990	285	4,307	6249	48,297
6	Баянгол Дүүрэг	3941	30,368	275	3,283	4216	33,651
Нийт :		62169	460952	5632	67291	67801	528243

“Таван толгой түлш” ХХК-ийн сайжруулсан түлшний үйлдвэрээс шууд борлуулалтын цэг, хангамж, дундын агуулахаас борлуулалтын цэг, төв үйлдвэрээс дундын агуулах хүртэл түлшний тээвэрлэлт хийгддэг бөгөөд тус тээврийн үйл ажиллагааг хангах, хянах, тасалдуулахгүй жигд хүртээмжтэй хуваарилах, түгээх зэрэгт нийслэлийн диспетчерүүд хяналт тавин түлшний тоон мэдээллийг гарган тамга дарж баталгаажуулан ажилласан.

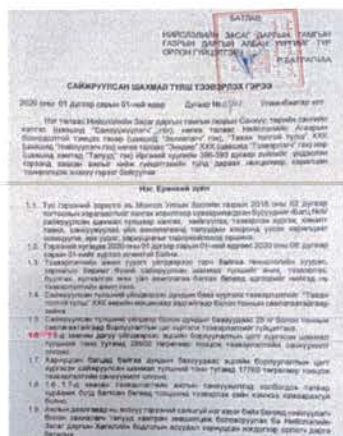
2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ны өдрөөс 12 дугаар сарын 02-ныг хүртэлх хугацаанд сайжруулсан шахмал түлшний тээвэрлэлтийг дүүрэг тус бүрээр харвал СХД 179,592 тн сайжруулсан шахмал түлш тээвэрлэсэн бөгөөд бусад дүүргээс 2-3 дахин их байна.

Түлшний өдөр тутмын татан авалт, нийлүүлэлт, борлуулалт, түгээлт, нөөцлөлтийн мэдээг төв үйлдвэр болон хангамж дундын баазууд хариуцсан диспетчерүүдээс авдаг бөгөөд 2020 оны 1 дүгээр сард 97,570 тн, 2 дугаар сард 90,248 тн, 3 дугаар сард 46,059 тн, 4 дүгээр сард 23,241 тн 5 дугаар сард 15,599 тн, 6 дугаар сард 6,897тн, 7 дугаар сард 8,501тн, 8 дугаар сард 23,274тн, 9 дүгээр сард 37,928тн, 10 дугаар сард 73,181тн, 11 дүгээр сард 105,756 тн сайжруулсан түлшийг тээвэрлэсэн. Доорхи графикаас харахад 2020 оны 01 дүгээр сар болон 11 дүгээр саруудад сайжруулсан шахмал түлшний тээвэрлэлт өндөр байна.

Зураг 15 Түлш таталт

№	Дүүрэг	Цэгийн тоо
1	Баянгол	43
2	Баянзүрх	166
3	Сонгинохайрхан	198
4	Хан-Уул	57
5	Чингэлтэй	73
6	Сүхбаатар	73
Нийт		610

Сайжруулсан түлшний зүүн бүсийн үйлдвэр ашиглалтад орж, 2020 оны 189 дүгээр тогтоолоор ХУД, БЗД, СХД-ийн алслагдсан 5 хороо сайжруулсан түлш хэрэглэх болсонтой холбогдуулан сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн тарифыг нэмэгдүүлэх зайлшгүй шаардлага үүсч Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү Төрийн сангийн хэлтэс, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, “Таван толгой түлш” ХХК нар-хамтран ажлын хэсэг байгуулан хэд хэдэн удаагийн уулзалт зохион байгуулсан.

Зураг 16

Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн тарифыг нэмэгдүүлэх ажлын хүрээнд тээвэрлэлтийн 22 компаниас Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газарт албан бичгээр хандсан. Тээвэрлэлтийн тарифыг өөрчлөх ажлын хэсэг байгуулагдан холбогдох тооцоо судалгааг 2019 оны Зам, тээврийн яамны “Жишиг норм батлах тухай” аргачлалын дагуу хийж гүйцэтгэн холбогдох байгууллагуудаас санал авч, сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн тарифыг нэмэгдүүлэх захирамжийн төслийг боловсруулсан.

Нийслэлийн Засаг даргын “Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн тарифт өөрчлөлт оруулах тухай” 2020 оны 10 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/1220 дугаар захирамжийг батлуулж, 2020 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдөр сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн гэрээнд нэмэлт өөрчлөлтийг оруулан гэрээний хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Дээрх 22 компани гэрээний үүргийн дагуу 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2020 оны 12 дугаар сарын 24-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд **528,1243** тн сайжруулсан түлшийг нийслэлийн төвийн 6 дүүргийн 30 хангамжийн бааз, 686 борлуулалтын цэгүүдэд 250 гаруй автомашинаар тээвэрлэлтийг тасралтгүй явуулж 8,2 тэрбум төгрөгийн тээвэрлэлтийн санхүүжилтийг нийслэлээс олгосон.

Хүснэгт 16

№	Аж ахуй нэгжийн нэр	Автомашины тоо	Рейсийн тоо	Түлшний хэмжээ /тн/
1	Сейф Транс ХХК	35	3310	21877
2	Өсөх мөнх гранд ХХК	32	4837	34613
3	Хийморь эйч ар трак ХХК	31	4516	31418
4	Тэхилэн ХХК	23	1235	10002
5	Энхдэлгэрэх зам констракшн ХХК	34	6535	49204
6	Бага Монгол ХХК	20	3069	21940
7	Лэнгийн цагаан овоо ХХК	19	4264	31411
8	Том гүрэн групп ХХК	23	1046	11471
9	Эрдэнэс нар хур ХХК	25	3510	20595
10	Тэс менежмент ХХК	24	3826	26781
11	Стар Нест ХХК	23	1146	14312
12	Кросс контри ХХК	23	6659	44972
13	Нью лакири констракшн ХХК	32	7790	49668
14	Өнө эрдэс баялаг ХХК	25	1468	13465
15	Натурал грийн бридж ХХК	21	1473	11026
16	Бодиз интернэйшнл ХХК	28	1702	9418
17	Дэсо хөгжил ХХК	18	1640	11812
18	Ганжуур цамхаг ХХК	21	1435	10449
19	Ю би холболт ХХК	25	1299	11575
20	Цацралт зам хөгжил ХХК	24	1366	14820
21	Уно даам ХХК	14	720	8552
22	Би кей эйч транс ХХК	25	2661	20033
23	Хутугту мөнгүр ХХК	15	70	408
24	Хувь борлуулагч	-	84	489
25	таван толгой түлш ХХК		2140	47932
Нийт		560	67801	528243

Сайжруулсан түлшний борлуулалт

ОББҮХ-ны 2019 оны 09 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 19/12 дугаар тогтоолоор сайжруулсан хатуу түлшний үнийг түүхий нүүрсний үнээс хэтрүүлэхгүй байх, түлшний эрэлт, нийлүүлэлтийн тэнцвэрт байдлыг хангах зорилгоор сайжруулсан түлшний борлуулалтын нэг тн тутамд олгох мөнгөн урамшууллыг 15,000 төгрөг байхаар баталсан. Уг тогтоолын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 09 дүгээр сарын 18-ны

өдрийн А/967 дугаар захирамжаар сайжруулсан түлшний борлуулалтын нэг тн тутамд 15,000 төгрөгийн урамшууллыг олгох шийдвэр гарсан.

Мөн Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоолд 2020 оны 05 дугаар сард “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 189 тогтоол гарч Баянзүрх дүүргийн 20 хороо, Сонгинохайрхан дүүргийн 21 хороо, Хан-Уул дүүргийн 12, 13, 14 дүгээр хороод нэмэлтээр сайжруулсан түлш хэрэглэх болж, нийслэлийн 6 дүүрэгт 610 борлуулалтын цэг байгуулж, сайжруулсан түлшний борлуулалтын урамшуулалд 2020 онд нийт 3,9 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон.

Зураг 15 Түлш борлуулалт

Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны А/1016 дугаар захирамжийн хүрээнд Зэвсэгт хүчний Жанжин штабын даргын 2020 оны А/40, А/87, Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2019 оны А/420, 2020 оны А/66 дугаар тушаал, Нийслэлийн Онцгой комиссын 07 дугаар хурлын шийдвэрээр сайжруулсан шахмал түлшний хүрэлцээг хангах зорилгоор Нийслэлийн Онцгой байдлын газрын харъяа туулах чадвар өндөртэй ЗИЛ-131 маркын 28 авто машинаар “Таван толгой түлш” ХХК-тай хамтран 2019 оны 12 дугаар сарын 23-ны өдрөөс 2020 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд явуулын борлуулалтын цэгийг ажиллуулсан бөгөөд нийт 49,670 кг сайжруулсан түлшийг нийслэлийн гэр хорооллын өндөрлөг цэгүүдэд байрлах иргэдэд түгээх ажлыг зохион байгуулан ажилласан.

2020-2021 оны хувьд Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч З.Төмөртөмөөгөөр ахлуулсан ажлын хэсэг байгуулагдан нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд байрлах алслагдмал болон өндөрлөг цэгүүдэд оршин суудаг ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй, өрх толгойлсон 26,630 иргэдийн судалгааг дүүргүүдээс авч нэгтгэн алслагдмал, өндөрлөг цэгт нэмэлтээр 67 борлуулалтын цэг байгуулах ажлыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар болон “Таван толгой түлш” ХХК хамтран нэмэлт борлуулалтын цэг байгуулах боломжтой байршлуудыг нэг бүрчлэн очиж, нөхцөл байдлыг тодорхойлсон.

Уг ажлын хүрээнд Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн А/1273 дугаар захирамж гарсан бөгөөд уг ажил 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн гэр хорооллын алслагдмал болон өндөрлөг цэгүүдэд сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэгийг нэмж байгуулснаар тухайн хэсэгт оршин суудаг зорилтот бүлгийн 26,630 иргэд өөрийн гэр болон сууцандаа илүү ойр байршлуудаас сайжруулсан түлшээ авах боломж бүрдэх юм.

Зорилтот бүлгийн иргэдийг сайжруулсан түлшээр хангах ажил

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоол, 2020 оны “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 189 дүгээр тогтоол, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2019 оны 19/20 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Зорилтот өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах тухай” А/30 дугаар захирамжийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд батлагдсан удирдамжийн дагуу нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд орших зорилтот бүлгийн айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах ажлыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн Нийгмийн халамжийн газар болон “Таван толгой түлш” ХХК хамтран 2020 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдрөөс эхлэн Баянгол, Баянзүрх, Сонгинохайрхан, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Хан-Уул дүүргүүдийн 1 өрх тутамд 925 кг буюу нийт 6786 өрхөд 6277 тн түлшийг олгосон.

Хүснэгт 17 Зорилтот өрхийн түлш тараалт

№	Дүүрэг	Олгосон өрхийн тоо	1 өрхөд олгох түлшний хэмжээ /кг/	Нийт олгосон түлшний хэмжээ /кг/
1	Баянгол	275	925	254,375
2	Баянзүрх	1326	925	1,226,550
3	Сонгинохайрхан	2543	925	2,352,275
4	Хан-Уул	672	925	621,600
5	Чингэлтэй	1338	925	1,237,650
6	Сүхбаатар	632	925	584,600
Нийт		6786	-	6,277,050

Гэр хорооллын айл өрхийн шөнийн цахилгаан эрчим хүчний үнийг хөнгөлөх ажлын хүрээнд :

Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 07 дугаар сарын 04-ний өдрийн 199 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Гэр хорооллын айл өрхөд цахилгаан эрчим хүчний тарифын хөнгөлөлт үзүүлэх журам"-ыг үндэслэн Эрчим хүчний зохицуулах хорооны 2019 оны Тарифт хөнгөлөлт үзүүлэх тухай 433, 434 дугаар тогтоол гарсан. Энэхүү тогтоолын дагуу 2020 оны 01 дүгээр сараас 04 дүгээр сарын хооронд цахилгааны хөнгөлөлтөд 451,583 хэрэглэгчид 105 сая кВт.ц-ийн 11,4 тэрбум төгрөгийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлээд байна.

2020 оны 11 дүгээр 01-ний өдрөөс 2021 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийг хүртэл хугацаанд гэр хорооллын хоёр тарифт тоолууртай өрхийн орой, шөнийн цагт хэрэглэсэн цахилгааны тариф болон сэргээгдэх эрчим хүчийг дэмжих тарифыг 100 хувиар хөнгөлөх тухай Монгол Улсын Эрчим хүчний зохицуулах хорооны 2020 оны 10 дугаар сарын 16-ний өдрийн 481 дүгээр тогтоол батлагдан хэрэгжиж эхэлсэн бөгөөд 2020 оны 11 дүгээр сарын 01-нээс 11 дүгээр сарын 30-ны хугацаанд нийт 117,432 хэрэглэгчид 13.7 сая кВт.ц-ийн 1.585.414.864 төгрөгийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлээд байна.

Эх үүсвэрийн ялгарлын инвенторыг шинэчлэх ажлын хүрээнд:

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/600 дугаар тушаалаар Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын тооллого хийх аргачлалыг баталсан. Уг аргачлал батлагдсантай холбоотойгоор Татварын ерөнхий газраас агаар бохирдуулах эх үүсвэр ашигладаг аж ахуйн нэгж байгууллагуудад Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

"ДЦС-2" ТӨХК нь тус аргачлалын 3.1.2.1 дэх хүснэгтэд тогтоосон хаягдлын коэффициентийг өөрчлүүлэх хүсэлтийг НАБТГ-т гаргасан ба утааны хийн хэмжилтийг 04 дүгээр сард хийж гүйцэтгэсэн. "ДЦС-3" ТӨХК тус аргачлалын дагуу ялгарлыг тооцоолох хүсэлт гаргасны дагуу 2019 оны ялгарлын тооцооллыг гаргаж өгсөн.

Японы Олон Улсын хамтын ажиллагааны "ЖАЙКА" байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлж буй "Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын хяналтын чадавхийг бэхжүүлэх төсөл"-ийн 3 дугаар шатыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд хөдөлгөөнт эх үүсвэрээс ялгарч буй бохирдлыг тооцох судалгааны ажил эхэлсэн. 2017-2019 оны Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн инвенторын тайланг шинэчлэх ажлын хүрээнд ЖАЙКА-гийн мэргэжилтний дэмжлэгтэйгээр 2017 болон 2018 оны суурин эх үүсвэрийн үйл ажиллагааны өгөгдөл цуглуулах, боловсруулах, ялгарлын хэмжээг тооцоолох ажил хийгдэж байна. Одоогоор эх

үүсвэрүүдийн үйл ажиллагааны өгөгдөл цуглуулах ажил 90%-тай явагдаж байгаа бөгөөд УБ хотын Гаалийн газраас Төрийн байгууллага хоорондын цахим хэлбэрээр мэдээлэл солилцох, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, ашиглах журам Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 220 дугаар тогтоолоор батлагдан, хэрэгжиж байгаатай холбоотойгоор мэдээлэл өгөх боломжгүй тухай мэдэгдсэн. Цаашид мэдээлэл хэрхэн солилцох боломжийг судлан ажиллаж байна.

Бусад эх үүсвэрүүдийн үйл ажиллагааны цуглуулсан өгөгдөлд шинжилгээ хийж, Жайкагийн мэргэжилтнээс зааварчилгаа авч ажиллаж байна.

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/600 дугаар тушаалаар Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын тооллого хийх аргачлалыг баталсан. Уг аргачлал батлагдсантай холбоотойгоор Татварын ерөнхий газраас агаар бохирдуулах эх үүсвэр ашигладаг аж ахуйн нэгж байгууллагуудад Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

ДЦС-2 ТӨХК нь тус аргачлалын 3.1.2.1 дэх хүснэгтэд тогтоосон Хаягдлын коэффициентийг өөрчлүүлэх хүсэлтийг НАБТГ-т гаргасан ба утааны хийн хэмжилтийг 04 дүгээр сард хийж гүйцэтгэсэн. ДЦС-3 аргачлалын дагуу ялгарлыг тооцоолох хүсэлт гаргасны дагуу 2019 оны ялгарлын тооцооллыг гаргасан.

Дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд:

Сайжруулсан түлшний хэрэглээг нэвтрүүлэх явцад үүссэн нөхцөл байдалтай холбогдуулж Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 10 дугаар сарын 09-ний өдрийн 43 дугаар хуралдааны тэмдэглэлээр өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу агаарын чанарыг сайжруулах 2, 3 дугаар бүсэд оршин айл өрхийг угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжөөр хангах ажлыг зохион байгуулан ажилласан. Энэхүү ажлын хүрээнд нийслэлийн 6 дүүргийн агаарын чанарыг сайжруулах 2,3 дугаар бүсийн 162469 өрхөд угаарын хийн мэдрэгч төхөөрөмжийг 100% хувь суурилуулсан.

Хүснэгт 6.

Дүүрэг	Өрхийн тоо	I ээлжний 20000 ширхэг	II ээлжний 50000 ширхэг	III ээлжний 65000 ширхэг	IV ээлжний 65000 ширхэг	Нийт тараасан
Хан-Уул	12000	1285	3535	7180		12000
Баянзүрх	11889	4998	12663	11990	11117	40768
Чингэлтэй	15445	3450	8535	16871		28856
Баянгол	28856	1400	2289	6087		9776
Сонгинохайрхан	40963	6708	16776	11790	21034	56308
Сүхбаатар	58241	1926	3508	9675		15109
Нийт	167394	19767	47090	63461	32151	162469

Нийслэлийн Онцгой байдлын газрын Аврах 105 дугаар ангийн агуулахад үлдэгдэл 37241 ширхэг угаар мэдрэгч төхөөрөмжийг хадгалж байсан бөгөөд дулааны улирал эхэлсэнтэй холбогдон агуулахад хөрсний усны нэвчилт болзошгүй тул 2020 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдөр СБД-ийн ГТУА 74-р ангируу шилжүүлэн зөөвөрлөх ажлыг Нийслэлийн онцгой байдлын газрын дээрх 2 ангийн алба хаагчидтай хамтран шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулсан.

Эрчим хүчний хэмнэлтийн бодлогыг хэрэгжүүлэх, гэр хорооллын айл өрхүүдийн цахилгааны үнийн хөнгөлөлтөнд хамруулах зорилтын хүрээнд:

Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 07 дугаар сарын 04-ний өдрийн 199 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Гэр хорооллын айл өрхөд цахилгаан эрчим хүчний тарифын хөнгөлөлт үзүүлэх журам"-ыг үндэслэн Эрчим хүчний зохицуулах хорооноос 2019 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2020 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийг хүртэл дугаацаанд өмнө 21.00 цагаас өглөөний 06.00 цагийн хооронд гэр хорооллын хэрэглэгчдийн хэрэглэсэн цахилгааны талбэрийг тэглэх шийдвэр гарсан. "Гэр хорооллын айл өрхөд цахилгаан эрчим хүчний тарифын хөнгөлөлт үзүүлэх журам"-ыг үндэслэн Эрчим хүчний зохицуулах хорооны 2020 оны 07-р сарын 01-ний өдөр хөнгөлөлт үзүүлэх тухай 433, 434 дугаар тогтоол гарсан. Энэхүү тогтоолын дагуу 2020 оны 1-р сарын 01-н Нийслэлийн гэр хорооллын 221,999 хэрэглэгч хамрагдаж 7,2 тэрбум төгрөгийн цахилгааны шөнийн тарифын хөнгөлөлт эдэлж байна.

Төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдоогүй алслагдсан төрийн байгууллагын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүч болон байгальд ээлтэй дэвшилтэт технологи бусад үр ашигтай технологи ашиглан шийдэх ажлын хүрээнд :

Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн "Халаалтын зууханд түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" А/1377 дугаар захирамжаар нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд үйл ажиллагаа явуулж байгаа тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас бусад түүхий нүүрс хэрэглэх тусгай зөвшөөрөлгүй иргэн, аж ахуйн нэгжүүдийн халаалтын зууханд түүхий нүүрс хэрэглэхийг 2020 оны 09 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс эхлэн хориглож, цахилгаан, хийн, төвлөрсөн дулаан зэрэг байгальд ээлтэй шинэ дэвшилтэт технологи ашиглан бусад эх үүсвэрүүдээр халаалтаа шийдэхийг үүрэг болгосон. Энэхүү захирамжийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд УБЗАА, ДШС ТӨХК, ЦТС ТӨХК, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар хамтран нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй түүхий нүүрс хэрэглэх тусгай зөвшөөрөлгүй 3000 гаруй халаалтын зуухны тоо мэдээллийг шинэчилж, бүсчлэлээр нь төвлөрсөн дулаан хангамж, цахилгаан халаалтад шилжүүлж, техникийн нөхцөл олгох бүрэн боломжтой төрийн өмчийн барилга байгууламжийн байршлуудыг тогтоосон.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны "Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" 62 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд улс, нийслэлийн төсвийн хөрөнгөөр

цахилгаан болон хийн халаалтад холбогдсон төрийн өмчийн зарим сургууль, цэцэрлэгийн түүхий нүүрс хэрэглэж байх үед гарах ашиглалтын зардал болон цахилгаан, хийн халаалтад холбогдсоны дараах ашиглалтын зардлыг харьцуулан дараахь дундаж зардлын тооцоог гаргасан.

Халаалтын ашиглалтын зардлын судалгаа:

Халаалтын төрөл	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	Халаалтын дундаж зардал, төг
Хийн халаалт			290,746,803	240,141,500	132,722,075.75
Цахилгаан халаалт	230,856,042	324,980,350	303,273,442	194,750,948	263,465,195.65
Уурын зуухын халаалт		781,215,299	811,216,200	398,107,875	497,634,843.44
Нийт	230,856,042	1,106,195,649	1,405,236,445	833,000,323	893,822,114.84

Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргал, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга Г.Даваажаргал, Хэсэгчилсэн дулаан хангамжийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Э.Цогзолмаа нар сургууль, цэцэрлэгийн төлөөллүүд уулзалт хийсэн.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай”

62 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны А/1377 дугаар захирамжийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Хан-Уул дүүргийн 13 дугаар хорооны Шувуун фабрик Туул хороо дахь хэсэгчилсэн инженерийн халаалтын зуухны үйл ажиллагаатай Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргал, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга Г.Даваажаргал, мэргэжилтэн Э.Цогзолмаа, Хэсэгчилсэн инженерийн хангамжийн удирдах газрын Үйлдвэрлэлийн албаны дарга Ж.Баярсайхан, цахилгаан халаалтын компани болох “Бэст Энержи Сейвинг” ХХК-ийн удирдлагууд халаалтын 14 дүгээр зуухны үйл ажиллагаатай танилцсан.

Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/1377 дугаар захирамжийн хүрээнд 16-100 квт хүртэлх хүчин чадалтай усан халаалтын зуухнуудад бүртгэл тооллого явуулах, техникийн шийдэл гаргах, нийслэлийн гэр хороололд байрладаг, дулаан хангамжийн төвлөрсөн системд холбогдох боломжгүй зарим сургууль, цэцэрлэгийн халаалтын зуухнуудыг сольж, байгальд ээлтэй шинэ дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэх, жишиг сургууль, цэцэрлэг болгох, туршилт судалгаа явуулах үндсэн дээр 140-р сургууль, 222-р цэцэрлэгийн халаалтын системийг судалж, цахилгаан эрчим хүчний зардлын тооцоо гарган ажлын даалгавар боловсруулан батлуулж, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/703 захирамжийн дагуу үнэлгээний хороо байгуулагдан, тендерийн баримт бичиг боловсруулж, www.tender.gov.mn худалдан авах ажиллагааны цахим системд тендер шалгаруулалт явуулан гүйцэтгэгчээр “Бэст энержи сэйвинг” ХХК шалгарсан. Уг ажлын хүрээнд төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдох боломжгүй Чингэлтэй дүүргийн 17-р хорооны 140 дүгээр сургууль, 222 дугаар цэцэрлэгийн 16-100квт-ын хүчин чадалтай усан халаалтын зуухнуудыг байгальд ээлтэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаалтад холбох ажлыг зохион байгуулсан.

Нийслэлийн өмчийн барилгыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажлын хүрээнд:

Нийслэлийн Засаг даргын 2018 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрийн А/430 захирамжийн дагуу халаалтын зуухыг буулгаж төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажлын хүрээнд Баянзүрх дүүргийн 8, 17 дугаар хорооны 6 иргэний 7 зуух, 7 барилга, 13 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 19 зуух, 20 барилга төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажил хийгдсэн. Баянзүрх дүүргийн 8, 17 дугаар хорооны 6 иргэн, 13 аж ахуйн нэгжийн барилгын нийт 26 халаалтын зуух, 27 барилгыг төвлөрсөн дулаанд холбох ажлыг “Бумба-Од” ХХК нь хийж гүйцэтгэн 2020 оны 06 дугаар сарын 16-ны өдөр Улсын комист хүлээлгэн өгөх ажлын хэсэгт “Нийслэлийн хөрөнгө оруулалтын газар”, “Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар”, “Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар”, “Ус сувгийн удирдах газар”, ТӨХК, “Зүүн түгээх төв” ТӨХК-ийн төлөөллүүд комиссын хуралдаанаар ашиглалтад оруулсан.

Зураг 18

Зураг 19

Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн А/1032 захирамжаар төвлөрсөн дулаан хангамжийн Нийслэлийн харъяа болон холбогдох төрийн байгууллагуудаас ирүүлсэн судалгааг үндэслэн УБЗАА-с дараах байршлуудын зургийн даалгавар боловсруулан ирүүлэхийг Хот байгуулалт, хөгжлийн газарт хүсэлт гаргасны дагуу 2019 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдөр Хот байгуулалт, хөгжлийн газраас барилгажилтын мэргэжлийн зөвлөлийн 2019 оны 11-р сарын 22-ны өдрийн хурлаар дэмжигдсэн Баянгол дүүрэг Сэтгэмж цогцолбор 46-р сургууль, Баянзүрх дүүрэг 168-р цэцэрлэг, 123-р сургууль, Сонгинохайрхан дүүргийн Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний хэлтсийг төвлөрсөн дулаан хангамжийн системд холбох ажлын зураг төслийг баталгаажуулан ирүүлсэн. Мөн 2020 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн байдлаар УБЗАА-д дээрх ажлуудыг хийж гүйцэтгэх аж ахуйн нэгж байгууллагыг сонгон шалгаруулах тендер зарлагдаж гүйцэтгэгчээр “Тэргүүн Жинст”

ХХК шалгарч гэрээ байгуулан ажлыг гүйцэтгүүлж шаардагдах хөрөнгийг Нийслэлийн агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын Утаагүй Улаанбаатар хөтөлбөрийн хүрээнд агаарын бохирдлыг бууруулах төсөл, арга хэмжээний зардлаас 1,2 тэрбум төгрөгийг санхүүжүүлсэн.

Зураг 20

Хөгжлийн банкны эх үүсвэрээр 2016 онд санхүүжүүлэх Гудамж төслийн хүрээнд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ, барилга байгууламжийн жагсаалтыг баталж уг ажлын хүрээнд нийслэлийн Баянгол дүүргийн 16 дугаар хороо Гандантэгчинлэн хийд орчмын гэр хорооллын шинэчилсэн дахин төлөвлөлтийн инженерийн шугам сүлжээний нийт 1300 гаруй айлын инженерийн бүрэн хангамжтай амины орон сууцны хороолол бий болох бөгөөд тус хороо нь нийт хүн ам 5850, гэр хорооллын 1324 өрхийг төвлөрсөн дулаан хангамжийн инженерийн шугам сүлжээнд холбох ба 4 блок хэсэгт хуваан үе шат дарааллаар төвийн дулаанд холбох ажил хийгдэж байна.

Эхний ээлжинд Гандангийн дэнжийн Блок-1 буюу 150 айл өрх хамрагдах ба Блок-2-ын Туулын 17а, 17б, 17в, 18,19,20-р гудамжнууд тус тус холбогдоно. Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/874 дүгээр захирамжаар Гандангийн дэнжийн Блок 1-ийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох ажлын зардлын томсгосон тооцоог хийж шаардагдах санхүүжилтийг шийдвэрлэн зураг төслийг батлуулан Нийслэлийн Орон сууц дэд бүтцийн газарт шилжүүлэн тус газраас гүйцэтгэгчээр “Эхлэл, шинэчлэл, прожект” ХХК-ийг сонгон шалгаруулан, 2020 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдөр гэрээ байгуулсан.

Зураг 21

Баянзүрх дүүргийн 10, 12 дугаар хороо, Амгалан дулааны станц орчмын 41 ширхэг халаалтын зуухны 91 барилга байгууламжийг төвлөрсөн дулааны шугамд холбох ажлыг хийж гүйцэтгэхээр Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн нийгэмлэг “Улаанбаатар Төмөр зам” ХНН-ын дарга Ц.Жигжиднямаа, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч С.Амарсайхан нар 2019 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдөр хамтран ажиллах “Санамж бичиг” байгуулсан. Санамж бичигт дурьдсаны дагуу ажлын зураг төсөл

боловсруулах /159,1 сая төгрөг/, 10,2 Гкал/ц хүчин чадалтай ус дулаан дамжуулах төв барих /667,9 сая төгрөг/, гадна 2ф250 мм-ийн голчтой 400 м урт дулааны шугамын угсралтын ажилд шаардагдах /819,4 сая төгрөг/, нийт 1,6 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн “Улаанбаатар төмөр зам” ХНН гарган зураг төслийн ажлыг “Дөрвөн гүн” ХХК-иар хийлгэж гүйцэтгэгчээр нь “Билгүүн-Од констракшн” ХХК шалгарч эхний ээлжийн 577,5 хос метр дулааны шугамын угсралтын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны А/825 дугаар захирамжаар Баянзүрх дүүргийн 10, 12 дугаар хороо, Цагдаагийн академийн өргөн чөлөөнөөс Гачууртын гудамж хүртэлх 2,5 км урт 2Ф400 мм-ийн голчтой дулааны шугамын эхний ээлжийн 858 хос метр шугамын угсралтын ажлын төсөвт өртгийг 1,891,204,827 төгрөг гэж тусгасан боловч батлагдсан зураг төсвөөр 807,5 хос метр шугам 2,505,737,411 төгрөг болж 614,532,584 төгрөгийн зөрүү үүссэн. Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргалаар ахлуулсан ажлын хэсэг дулааны шугамын ажлын явцтай танилцан холбогдох байгууллага, удирдлагуудтай уулзаж нөхцөл байдлыг судлан шаардлагатай хөрөнгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлүүлэхээр Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороонд 2020 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдрийн 01/2780 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн.

Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн цахим мэдээллийн санг ашиглан тухайн жилийн өөрчлөлтийг нэгдсэн мэдээллийн санд оруулж, өөрчлөлтийг бүртгэх ажлын хүрээнд:

Агаарын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1, 8.1.4, 8.1.5, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны “Журам батлах тухай” А/479 дүгээр тушаал, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/190 дүгээр захирамжийг тус тус үндэслэн агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэлийн ажлыг 2020 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрөөс 03 дугаар сарын 06-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд нийслэлийн 9 дүүргийн хэмжээнд зохион байгуулсан.

Зохион байгуулах ажлын хүрээнд 9 дүүргийн агаарын бохирдлын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн, хороодын зохион байгуулагч нарт тооллого явуулах заавар зөвлөмжийг хүргэж ажилласан.

Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэл явуулах ажлын удирдамжийг Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргалаар батлуулан удирдамжийн дагуу тоо бүртгэлийн ажлыг дуусгаж нэгтгэн Цаг, уур орчны шинжилгээний газарт хүргүүлсэн.

Зураг 22

7.1. Агаарын бохирдлын суурин эх үүсвэр.

а. Ердийн галлагаатай 3-15 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух. Үүнд: айл өрхийн ахуйн хэрэглээ, жижиг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглаж байгаа уламжлалт болон сайжруулсан зуух, пийшин, усан халаалтын зуух хамаарна. Тооллогын мэдээг дүүрэг тус бүрээр харуулбал:

Хүснэгт 18 3-15 кВт зуухны судалгаа

	Нийт зуухны тоо	Гэрийн зуухны тоо		Гэрийн зууханд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ			Байшингийн зуухны тоо		Байшингийн зууханд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ		
		ердийн	сайжруулсан	Нүүрс, тн	сайжруулсан түлш	Бусад	ердийн	сайжруулсан	Нүүрс, тн	Сайжруулсан түлш	Бусад
БЗД	40598	7766	11361	30381	27000	11663	13734	7737	33409	31004	15052
БГД	9298	2167	1638	6000	4200	-	1153	4340	11371	6323	-
БНД	3155	1552	319	4732			915	369	4733		
БХД	391	253	0	1012	0	253	138	0	690		690
НД	7010	2660	550	8625		83	3365	435	14070		70
СХД	60424	16751	13287	45079	35000	564	15038	15348	65572	35621	658
СБД	14846	2760	4672	10357	12981		3678	3736	10200	11000	
ХУД	12435	2392	3113	16515	5301	79	3679	3251	18056	13398	-
ЧД	22650	3706	3693	13200	12100		8127	7124	22634	20016	
Нийт	170807	40007	38633	135901	96582	12642	49827	42340	180735	117362	16470

Тооллогод 9 дүүргийн хэмжээнд нийт **170807** айл өрхийн халаалтын зуух хамрагдсан. Уг тооллогод хамрагдах хугацаа 2019 оны 01 дүгээр сараас 12 дугаар сарын 31 хүртэлх

хугацааг тооцох ба түүхий нүүрсний хэрэглээ нь нийт 316,636 тн /2019 оны 01 дүгээр сараас 05 дугаар сар хүртэл хугацаанд хэрэглэсэн хэмжээ/, сайжруулсан түлшний хэмжээ 213944 тн /2019 оны 09 дүгээр сараас 12 дугаар сар дуустал/ байна.

б. Усан халаалтын 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух. Үүнд: ахуйн хэрэглээний нам даралтын усан халаалтын зуух хамрагдана. Хүснэгт 19 15-100 кВт зуухны судалгаа

№	Дүүрэг	15-100квт хүртэл хүчин чадалтай зуух		
		Зуухны тоо	Жилд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ	
			Нүүрс, тн	Сайжруулсан түлш, тн
1	Баянзүрх	559	15093	11102
2	Баянгол	278	7506	3636
3	Багануур	76	482	0
4	Багахангай	7	788	0
5	Налайх	72	1944	0
6	Сонгинохайрхан	706	19062	13904
7	Сүхбаатар	345	9315	6317
8	Хан-Уул	298	8046	3860
9	Чингэлтэй	469	12663	7124
НИЙТ		2810	74899	45943

Усан халаалтын 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух нийт 2810 тоологдсон ба 2019 онд 74899 тн түүхий нүүрс, 45943 тн сайжруулсан түлш түлсэн байна.

в. Усан халаалтын 101-4200 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух. Үүнд: технологийн зориулалттай зуух, төвлөрсөн болон нэгдсэн дулаан хангамжийн системийн усан халаалтын зуух, барилгын болон томоохон үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглагдаж байгаа зуух;

№		Зуухны тоо	Жилийн нүүрсний хэмжээ жилд /тн/
1	ТЭЦ-2	5	253,720
2	ТЭЦ-3	13	665,322
3	ТЭЦ-4	8	3,397,772
4	Амгалан ДС	3	225,385
5	Налайх ДС	3	62,994
6	Багануур ДС	9	51,594
НИЙТ		41	4.656.787

Агаарын бохирдлын хөдөлгөөнт эх үүсвэр.

- Дизель түлш болон шатахуунаар ажилладаг бүх төрлийн автотээврийн хэрэгсэл, өөрөө явагч болон зөөврийн хөдөлгөөнт хэрэгсэл хамрагдана.

Хөдөлгөөнт эх үүсвэрийн тоо бүртгэлийг Зам тээврийн хөгжлийн яамнаас ирүүлсэн ба тооллогод хамаарах хугацаанд нийт 578027 автотээврийн хэрэгсэл бүртгэгдсэн.

Зориулалт*

нийт автотээврийн хэрэгсэл		суудал	нийтийн тээвэр /автобус/	ачаа	тусгай зориулалт	цистерн	зүтгүүр	механизм	чиргүүл	мотоцикл
57802 7	42391 8	11795	7912 0	7516	2522	13649	10273	23451	5783	

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн “Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэл хийх ажлын хэсэг байгуулах тухай” А/1286 дугаар захирамжийн дагуу 2020-2021 оны тооллогын ажил хийгдэнэ.

Нийтийн тээврийн дизель автобусанд утааны тортог шүүгч DPF суурилуулах ажлын хүрээнд:

Япон Улсын Олон Улсын Хамтын Ажиллагааны "ЖАЙКА" байгууллага, Зам, тээврийн хөгжлийн яам, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар хамтран 2017 оны 09 дүгээр сарын 22-ны өдөр Дизель хөдөлгүүртэй 24 автобусанд (PM) хөө тортогжилтыг шүүгч DPF төхөөрөмжийг тавьж туршсан. Төслийн хугацаанд өдөрт дунджаар 1 автобуснаас 181 грамм PM шүүсэн, төсөл хэрэгжсэн 11 сарын хугацаанд 24 автобуснаас нийт 585.2 кг (PM) хөө

тортогжилтыг шүүсэн дүн гарсан ба 24 автобусны DPF төхөөрөмжийг хүлээлгэн өгсөн. Тус газраас Зорчигч тээврийн нэгтгэл ОНӨААТҮГ "Эй Эм Эм Жи" ХХК-тай хамтран БНСУ-ын CERACOM компанид үйлдвэрлэсэн дизель хөдөлгүүрээс ялгарах хорт утаа шүүгч "HUBRID" DPF, "ACTIVE" DPF төхөөрөмжийг их багтаамжийн 5 автобусанд суурилуулж туршилтын ажлыг 2018 оны 11 дүгээр сараас эхлүүлсэн. БНСУ-ын Аж үйлдвэр, худалдааны яамны харьяа Гадаад худалдааны Төлөөлөгчийн газар "КОТРО УЛААНБААТАР ГХГГ"-тай харилцан тохиролцож, 2019 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдөр "Тээврийн хэрэгслээс ялгарах хорт утааны хэмжээг бууруулах шүүлтүүр суурилуулах санамж бичиг"-ийг байгуулсан. "Эй Эм Эм Жи" ХХК-иас туршилт судалгааны тайлан, хэмжилтийн дүнг хүлээн авч үзэхэд "HUBRID" DPF нь (PM) хөө тортогжилтыг 93.2 хувь, "ACTIVE" DPF нь (PM) хөө тортогжилтыг 79.6 хувь шүүсэн дүнтэй үргэлжилж байна. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах зорилгоор Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын "ITEM CHEONGOOK" Co., Ltd компанийн E-NOM төхөөрөмжийг нийтийн тээврийн үйлчилгээнд явж буй Төрийн өмчит болон хувийн хэвшлийн нийт 400 автобусанд суурилуулахаар хүлээлгэж өгч, тэдгээрт хэмжилт хийж ажиллахыг үүрэг болгосон. Зам, тээврийн хөгжлийн дэд сайдын өгсөн үүргийн дагуу 2020 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдөр Зам, тээвэр хөгжлийн яам, Автотээврийн үндэсний төв, Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газар хамтран E-NOM төхөөрөмжийг суурилуулсан байдалд үзлэг, шалгалт хийхэд тортогжилтын шүүгч DPF төхөөрөмжтэй Daewoo-bs 106 маркийн автобусанд E-NOM төхөөрөмж суурилуулсан үед 22.1, суурилуулаагүй үед 28.1 үзүүлэлттэй, Экобус маркийн автобусанд суурилуулсан үед 12.6, суурилуулаагүй үед 19 гэсэн үзүүлэлттэй дүн гарсан байна.

ХЯНАЛТ-ШАЛГАЛТ, СУДАЛГААНЫ ЧИГЛЭЛЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АЖЛЫН ТУХАЙ

100кВт-аас дээш хүчин чадалтай халаалтын зууханд магадлан итгэмжлэл явуулах, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай уурын болон халаалтын зуухнаас ялгарах үнс, тоосонцрын хэмжээг бууруулах ажлын хүрээнд:

Нийслэлийн төвийн 6-н дүүрэгт үйл ажиллагаа явуулж байгаа халаалтын зуух эзэмшигч аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлтээр 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 12 дугаар сарын 04-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд нийт 48 зууханд хэмжилт хийснээс Хан-Уул дүүргийн нутаг дэвсгэрт орших 13, Сонгинохайрхан дүүргийн нутаг дэвсгэрт орших 19, Сүхбаатар дүүргийн нутаг дэвсгэрт орших нийт 8, Чингэлтэй дүүргийн нутаг дэвсгэрт орших 9 аж ахуйн нэгж, байгууллага хамрагдсан байна. Хаягдал утааны хэмжилтийн өгөгдлүүдийг боловсруулж хэмжилтийн дүнг Монгол Улсын MNS5043:2016, MNS 5919:2009, MNS5457:2005 стандартыг баримтлан заасан үзүүлэлттэй тус тус харьцуулан гаргалаа

Хүснэгт.20 УХЗ-ны стандарт хангалтын байдал

УСАН ХАЛААЛТЫН ЗУУХНЫ ХЭМЖИЛТИЙН ЖАГСААЛТ										
№	огноо	Зуух эзэмшигч байгууллаг ын нэр	УХЗ-ны нэр, хүчи н чадал	Хаяг, байршил	Бохирдуулагч бодис /мкг/м3/-ээр				Эко тоноглол	Нүүрс ний төрөл
					SO ₂	NOX	CO	TSP		
1	2020/ 01/03	“Самсара Биотехноло ги” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Нойтон үнс баригч	НН
			CLHS	СХД-7 хороо	385	385	4212	457		

2	2020/ 01/08	“Орхон Түшээ” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Нойтон үнс баригч	НН
			DZL-6т/ц	БЗД Үйлдвэрийн байранд	451	345	4812	597		
3	2020/ 01/11	“Молор трейд” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	БН
			ЕСО-0,7 мВт	СХД-2 хороо Толгойт	1395	204	2179	655		
4	2020/ 02/08	“Анун сервис” ХХК 26-р зуух	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	БН
			Карбороб от-0,3 мВт	ЧД-13-р хороо	454	312	3562	531		
5	2020/ 02/08	“Анун сервис” ХХК 72-р зуух	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Циклон болон усан давхар шүүлтүүр	БН
			Карбороб от-0,3 мВт	ЧД-15 хороо	115	68	890	607		
6	2020/ 02/08	“Анун сервис” ХХК 67-зуух	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	БН
			Карбороб от-0,3 мВт	СХД 8-р хороо	450	463	3222	678		
7	2020/ 02/11	“Анун сервис” ХХК 105-зуух	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	ШГ
			Карбороб от-0,3 мВт	СХД 32-р хороо	242	2564	3853	318		
8	2020/ 02/12	“Анун сервис” ХХК 107-р сургууль	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	БН
			Экоэфек т -0,6 МВт	СХД 2-р хороо	246	2294	3305	1392		
9	2020/ 02/24	“Чиглэл” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	БОЯ	БН
			Китурами 0,25МВт	ХУД 10-р хороо	340	88	3897	513		
10	2020/ 02/26	“Талс эрчим” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Хуурай үнс баригчтай	БН
			Китурами 0,25 кВт	СХД 9-р хороо	1201	234	3200	727		
11	2020/ 03/04	“Анун сервис” ХХК 25-р зуух	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	ШГ
			Китурами 0,25 кВт	ЧД11-р хороо	247	397	5284	398		
12	2020/ 03/10	“Элемен” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Хуурай үнс баригчтай	БН
			УКУ0,4кВ т	Налайх	69	494	2072	323		
13	2020/ 03/14	“Түвшин Ундраа” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Хуурай үнс баригчтай	БН
			DZL0.7 кВт	ЧД 15- хороо	59	1589	695	398		
14	2020/ 03/10	“Стийл энд конкрыйт” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Хуурай үнс баригчтай	БН
			ШГ 0,25кВт	БГД 20- хороо	31	115	5987	515		
14	2020/ 03/11	“Сүхбаатар Дэвшил” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Байхгүй	БН
			ШГ 0,25кВт	БГД 20- хороо	132	450	4317	874		
15	2020/ 03/19	“217 цэцэрлэг”	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Байхгүй	БН
			Еко 0,3кВт	БГД 20- хороо	12	114	5839	674		
16	2020/ 03/24	“Эм Жи Эл Акуа” ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	БОЯ	БН
			Еко 0,3кВт	СХД 7- хороо	80	224	668	496		
17	2020/	“Гүүд	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Хуурай үнс	БН

	03/19	куалитм" ХХК	Еко 0,3кВт	СХД 7-хороо	31	164	655	597	баригчтай	
18	2020/03/24	"Ану Сервис" ХХК 49-зуух	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	ШГ
			Китурами	ЧД 7-хороо	30	216	1419	530		
19	2020/03/25	"Эх хөгжил" ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	БН
			DZL	БЗД 23-хороо	36	378	3695	671		
20	2020/04/02	"Агро нэгтгэл трейд" ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Байхгүй	БН
			Китурами	СХД 32-р хороо	785	287	4812	722		
21	2020/04/07	"ЧСМО" ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	ТТ
			Banasaik 400 кВт	БЗД 23-р хороо	241	34	4345	511		
22	2020/04/08	"ЧСМО" ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	ТТ
			Krzaczek 150 кВт	БЗД 23-р хороо	195	23	4987	584		
23	2020/04/09	"Ану Сервис" ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	ШО
			Карбороб от-0,3 мВт	СХД 11-р хороо	408	52	1278	612		
24	2020/04/10	"Ану Сервис" ХХК 105-р зуух	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	ШО
			Китурами 0.3 мВт	СХД 11-р хороо	191	52	2089	599		
25	2020/04/14	"Монголын Алт (МАК)" ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Багц циклон	Хөөтийн уурхайн угаасан нүүрс
			GV 0.75 мВт	БЗД 11-р хороо	104	321	497	321		
26	2020/04/15	"ДЦС-2" ТӨХК	MNS5043:2016		1740	900	3320	11900	Багц циклон	БН
			35 т/ц	БГД 20-р хороо	114	301	6	1595.4		
27	2020/04/17	"Налайх Дулааны Станц ТӨХК" ХХК	MNS5043:2016		1670	1028	4050	48700	Багц циклон	НН
			КМТС 20гкалл	Налайх	374	509	240	1580		
28	2020/04/20	"ДЦС-2" ТӨХК	MNS5043:2016		615	320	6245	1200	Багц циклон	БН
			75 т/ц	БГД 20-р хороо	365	871	26	854		
29	2020/04/21	"Май Кар" ХХК	MNS5043:2016		800	450	5000	600	Байхгүй	БН
			HP 0.25 мВт	ЧД 9-р хороо	247	160	939	985		
30	2020/05/01	"Түшиг Даян Оргил" ХХК	MNS5919:2008		1500	680	940	8000	Багц циклон	АТ
			LST 2тн/цаг	СХД 20-р хороо	1379	197	784	1714		
31	2020/05/04	"Агь цагаан" ХХК	MNS5919:2008		1620	1150	1030	12000	Багц	АТ

			DZL 2тн/цаг	СХД 32-р хороо	1263	285	3142	650	циклон	
32	2020/ 05/05	"Өрнөх констракш" ХХК	NS5919:2008		1620	1150	1030	12000	Багц циклон	АТ
			DZL 4 тн/цаг	СХД 32-р хороо	1589	197	5288	1475		
33	2020/ 05/11	"Баян нүүдлийн ертөнц" ХХК	MNS5919:2008		1500	680	940	8000	Багц циклон	АТ
			LST 2тн/цаг	СХД 32-р хороо	741	212	876	1378		
34	2020/ 06/12	"Молор трейд" ХХК	MNS5919:2008		1630	1500	4100	13000	Багц циклон	БН
			DZL 2.8 мВт	СБД 19-р хороо	885	234	7671	3285		
35	2020/ 06/15	"Элемент" ХХК	MNS 5457:2005		600	400	2000	300	-	Дизель түлш
			A6000	Налайх дүүрэг 3-р хороо	266	150	2806	666		
36	2020/ 06/18	"Тэмүүлэн од" ХХК	MNS 5919:2008		1263	285	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	БН
			DZL 0.2мВт	БЗД 23-р хороо	671	191	4988	1089		
37	2020/ 07/07	"Молор од" ХХК	MNS 5919:2008		1263	285	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	БН
			DZL 0.2Мвт	СБД 19- хороо	712	191	4180	1205		
38	2020/ 07/07	"Баясах Фүүдс" ХХК	MNS 5919:2008		1263	285	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	БН
					1142	934	997	1013		
39	2020/ 09/11	"Био эргэл хайрхан" ХХК	MNS 5919:2008		1150	1500	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	СХТ
			DZL 1тн/цаг	ХУД 13-р хороо	116	305	1001	1571		
40	2020/ 09/11	"Грийд яард" ХХК	MNS 5013:2016		800	450	5000	600	-	СХТ
			vulkan	ХУД 13-р хороо	1300	397	1047 5	574		
41	2020/ 09/14	"Ган хийц" ХХК	MNS 5919:2008		1150	1500	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	СХТ
			DZL 4Тн/цаг	ХУД	645	464	1345	2013		
42	2020/ 09/14	"М-Си-Эс- Кока-кола" ХХК	MNS 5919:2008		1150	1500	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	БН
			DZL 1.4МВт	БЗД 20хороо	801	812	1321	612		
43	2020/ 10/22	"Жэй Эйч Жэй Мандухай" ХХК	MNS 5919:2008		1150	1500	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	ТТ
			DZL 2Тн/цаг	СХД 32- хороо	176	181	1079	148		
44	2020/ 10/22	"Ану сервис" ХХК 107 зуух	MNS 5919:2008		800	450	5000	600	Нойтон үнс баригчтай	ТТ
			Carborobo t 0.3мВт	ХУД 9хороо	870	281	2613	464		
45	2020/ 10/22	"Ану сервис ХХК" 7 зуух	MNS 5919:2008		800	450	5000	600	Нойтон үнс баригчтай	ТТ
			Промерт ей 0,3мВт	СХД	876	170	4812	783		
46	2020/ 10/22	"Шар доктор" ХХК 7 зуух	MNS 5919:2008		1150	1630	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	ТТ
			DZL	ХУД- 13хороо	208	4806	1125	1254		
47	2020/ 10/30	"Ихэр шарангад" ХХК	MNS 5919:2008		1150	1630	1030	12000	Нойтон үнс баригчтай	БН
			CDZD	СХД 32 хороо	64	667	954	1542		
48	2020/	ДЦС-2	MNS 5919:2008		320	615	6245	1275	Нойтон	БН

10/30		75Т/Ц	БГД 20-хороо	433	448	1120	1200	үнс баригчтай	
48 ЗУУХНААС 31 ЗУУХ НЬ СТАНДАРТЫН ШААРДЛАГА ХАНГААГУЙ.									
Тайлбар:НН-Налайх нүүрс, ШГ-Шарын голын нүүрс, АТ-Алаг толгойн нүүрс БН-Багануурын нүүрс ШТ-Шахмал нүүрс									

График 1

График 2

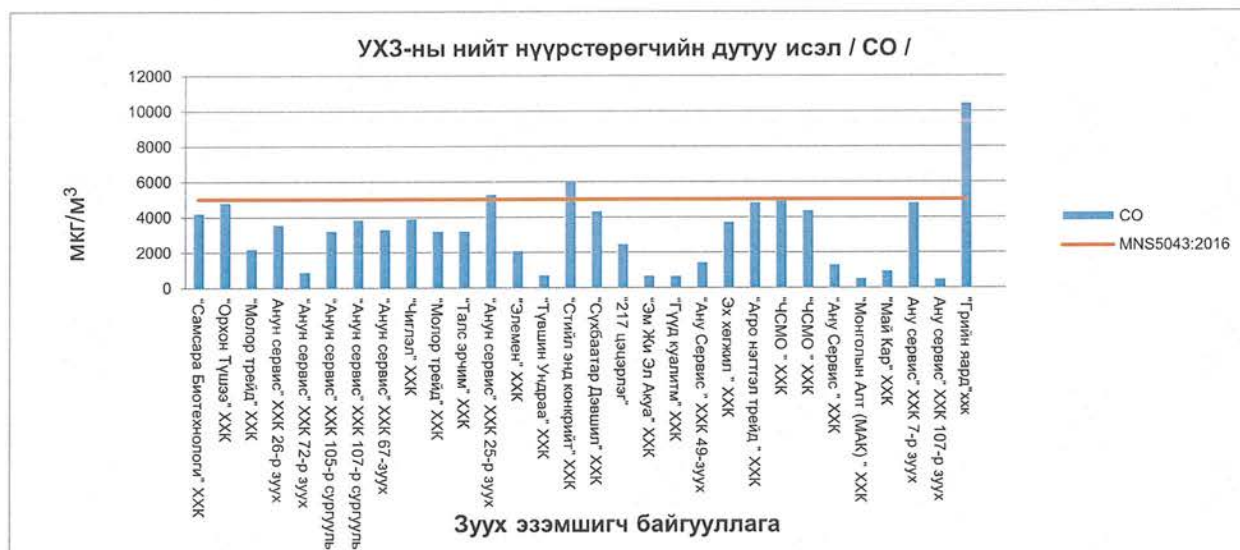

График 3

График 4

График 5

График 6

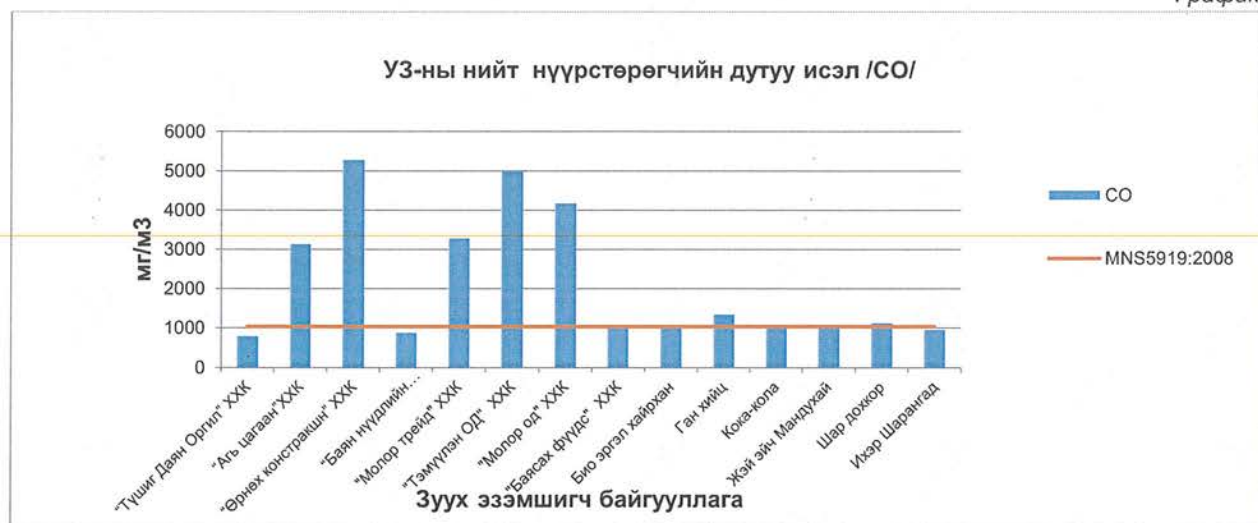

График 7

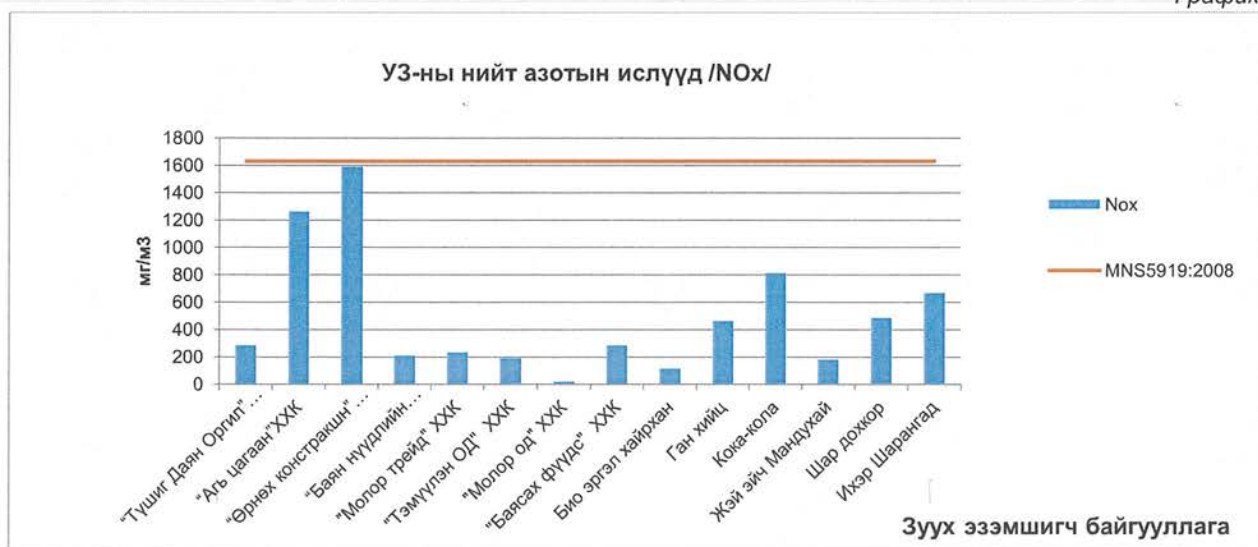

График 8

Үр дүн: 1. 100кВт-аас дээш хүчин чадалтай усан болон уурын халаалтын зуух эзэмшигч 48 аж ахуйн нэгж, байгууллагын халаалтын зууханд хаягдал утааны хэмжилт хийж, хэмжилтийн орлого 8,1 сая төгрөгийг нийслэлийн төсөвт төвлөрүүлэв.

Үр дүн: 2. Хэмжилтийн дүнгийн нэгтгэлийг дүгнэлтийн хамт Хэсэгчилсэн инженерийн хангамжын удирдах газар ОНӨААТҮГ, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газарт 2020.12.07-ны өдрийн 02/704 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн.

Дүгнэлт: Улаанбаатар хотод ажиллаж байгаа 100кВт-аас дээш хүчин чадалтай ус халаах зуухны хаягдал утааны хэмжилтийн дүнгээс үзэхэд стандартын шаардлага хангаагүй дараах шалтгаанууд байна. Үүнд:

1. Тухайн зуух эзэмшигч байгууллагын галч нар галлагааны ур чадвар хангалттай эзэмшээгүй,
2. Зарим зуухнууд хэт хуучирч АҮК-буурснаас дутуу шаталт их явагдах,
3. Халаалтын зуухнуудын утаа шүүх шүүлтүүрүүд ажилдаггүйгээс салгасан, дутуу ажиллагаатай, хуурай шүүлтүүрийн цэвэрлэгээ, үйлчилгээ хангалтгүй хийдэггүй
4. Нүүрс хадгалах битүүмжлэлтэй сав байхгүйгээс чийг авах, хөлдөх зэргээс шаталтад нөлөөлөх гэх мэт шалтгаанууд байна.

Иймд зуухны байгууламжын удирдах газарт эдгээр асуудлыг судлаж, зуух эзэмшигч аж ахуйн нэгж, байгууллага болон хэмжилтийн байгууллагатай санал боловсруулж, хамтран ажиллах шаардлагатай гэж үзэж байна.

Зураг 6 Хаягдал утааны хэмжилт

Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд агаар бохирдуулагч эх үүсвэр ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж буй иргэн, ААНБ-д хяналт шалгалт хийж, бүсийн дэглэм мөрдүүлнэ.

Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газартай хамтран "Байгаль орчинд сөрөг нөлөөтэй үйлдвэр,үйлчилгээнд агаарын чанарын хяналт, хэмжилт хийх тухай газрын даргаар 2020 оны 6 дугаар сарын 18-ны өдөр батлуулсан удирдамжын дагуу уулын хайрга дайрга олборлох аж ахуйн нэгжийн орчинд агаарын чанарын хэмжилт, төлөвлөгөөт хяналт, шалгалтын ажлыг хамтран хийж байна.

Хэмжилтийг АЧХЗБХ-ийн холбогдох мэргэжилтнүүд, хяналт шалгалтын ажлыг НМХГ-ын улсын ахлах байцаагч Т.Амарсайхан, ХУД-ийн МХХ-ийн дарга нар зохион байгуулан ажиллалаа. Хяналт шалгалтад 20 хүртлэх аж ахуйн нэгж байгууллага хамрагдана.

Хяналт, шалгалт: "Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, түүнд мөрдөх журмыг шинэчлэн батлах тухай" Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн хамтарсан А/433-А/820 дугаар тушаал захирамж 2019 оны 8-р сарын 14-ний өдөр батлагдан гарсан. Улаанбаатар хотын гэр хорооллыг Агаарын чанарыг сайжруулах 4 бүсэд хуваасан бөгөөд 1-р бүсэд СХД, ХУД, БЗД-ийн гэр хорооллын түүхий нүүрс хэрэглэх алслагдсан 5 хороо, сайжруулсан түлш хэрэглэх 2,3-р бүсэд 95 хороо, 4-р бүс, яндангүй бүсэд 49 хороо болгон бүсчилсэн байна.

МХЕГ-т хуралдсан Онцгой комиссын хурлаас М.Цагаанхүү даргын өгсөн үүргийн дагуу 2019 оны 12 дугаар сарын 14-ны өдрөөс эхлэн 2020 оны 1 дүгээр сарын 28-ны хугацаанд Нийслэлийн 6 дүүргийн УХЗ-нд суурилуулсан утаа шүүх төхөөрөмжинд үзлэг, шалгалтын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Үүнд:

1. Нийслэлийн Хот тохижилтийн газрын автобаазын зуухны байгууламж /ХИХУГ/
"Китурами" маркын 300кВт-ын 2ш зуухны янданд "DMC" маркын 2 ш хуурай цахилгаан шүүлтүүртэй, шүүлтүүрүүд хэвийн ажиллагаатай байсан. Галч Х.Эрдэнэ-очир 88166313
2. ЧД-ийн 138-р сургууль, 220-р цэцэрлэг /ХИХУГ/
"Китурами" маркын 300кВт-ын 2ш зуухны янданд CNP маркийн 2 ш усан шүүлтүүртэй, шүүлтүүрүүд ажиллахгүй болсон ба нэг шүүлтүүрийг зуухны байгууламжийн гадна талд гаргаж тавьсан байсан. Галч О.Батбулагаас асуухад 2 эвдэрсэн, суурилуулсан компанид дуудлага өгөөд ирээгүй байна гэсэн. Галчийн утас: 86723138
3. ЧД-ийн 61-р сургууль /ХИХУГ/

“Китурами” маркын 300кВт-ын 2ш зуухтай DMC 1ш хуурай цахилгаан уутат шүүлтүүр гадна суурилагдсан. Цахилгаан шүүлтүүр шатсан байсан. Галч Д.Мэнд-Амар компанид дуудлага өгсөн одоогоор ирээгүй байна гэсэн. Утас: 91229989

4. ЧД-ийн 140-р сургууль, 222-р цэцэрлэг

Китурами маркын 300кВт-ын 2ш зуухтай. 2ш хуурай цахилгаан уутат шүүлтүүр зуухны байгууламжийн дотор суурьлагдсан. 1 цахилгаан шүүлтүүр нь шатсан байсан. Галч Л.Чойсүрэн Утас:95976783

Үр дүн: 2019 оны 12 дугаар сарын 14-ны өдрөөс эхлэн 2020 оны 1 дүгээр сарын 28-ны 14 УХЗ-ны байгууламжид суурилуулсан утаа шүүх төхөөрөмжийн ажиллагааны байдалд үзлэг, хэмжилт хийхэд 6 зуухны газар шүүлтүүрийг гарын авлагын дагуу ажиллуулж байсан. 5 газар доголдсон, 3 газар ажиллуулаагүй байсан.

ОББҮХ-ноос 100кВт-аас дээш хүчин чадалтай 226 УХЗ-нуудад утаа шүүх төхөөрөмжийг суурилуулсан бөгөөд шүүлтүүрийн ажиллагааны байдалд хийсэн үзлэгт тулгуурлан холбогдох санал зөвлөмжийг боловсруулан шийдвэрлүүлэхээр ОББҮХ-нд 2020 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 03/299 дугаар албан бичгээр хүргүүлээд байна.

ОББҮХ-нд хүргүүлсэн санал: Шүүлтүүрийг нутагшуулах, тасралтгүй ажиллуулах нөхцлийг бүрдүүлэхэд дараах саналыг харгалзах шаардлагатай. Үүнд:

1. Галч нарт галлагаа хийхээс гадна шүүлтүүрийг ажиллуулах, цэвэрлэх, үйлчилгээ хийх зэрэг ачаалал нэмэгдсэн, арчилгаа үйлчилгээ хийх мэдлэг хангалтгүй зэргээс шалтгаалан шүүлтүүрийг хэвийн хангуулахад сөргөөр нөлөөлөх нөхцөл болж байна.
Энэ байдлыг харгалзаж цалин хөлсний нэмэгдлийг шийдэх, сургалт, гарын авлагаар хангах зэрэг арга хэмжээг авч шүүлтүүрийн тасралтгүй ажиллагааг хангах, байгууллагын удирдлагын зүгээс дэмжлэг үзүүлж, энэхүү технологийг нутагшуулах тал дээр анхаарч ажиллах шаардлагатай байна.
2. Галч нарт сургалт явуулж, галч, шүүлтүүр ажиллуулах операторын үнэмлэхтэй болгохыг гүйцэтгэгч компанийн зүгээс зохион байгуулах шаардлагатай.
3. Шүүлтүүрийн ажиллагаа доголдох, зуухны горимтой тохирч ажиллаж чадахгүй байгаа зэргээс шалтгаалан зарим халаалтын зуухны газрын зуухны галлагааны өрөө утаагаар дүүрч галч нар угаартаж, эрүүл мэнд амь насанд халтай нөхцөл үүсэж болзошгүй байгааг онцгой анхаарч эрсдлийг арилгах, шүүлтүүрийн тохируулгын ажлыг суурилуулж байгаа компанид хариуцуулж, бүрэн гүйцэд ажлыг дуусган хүлээн авах,
4. Халаалтын зуухны өрөөний агааржуулалтыг сайжруулах талаар зуухны байгууламжийн газрын удирдлага анхаарах,

Утаа шүүх төхөөрөмж суурилуулсан компаниуд цаашдаа тухайн суурилуулсан шүүлтүүрийн засвар үйлчилгээ хийх, сэлбэг хэрэгслийг хангах гэрээг зуух эзэмшигчтэй байгуулах гэсэн санал, дүгнэлтийг гаргаж, хүргүүлсэн.

Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжүүдээс ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу болон НМХГ-ын БО-ны хэлтэстэй хамтран орчны агаарын чанарын хэмжилт хийж гүйцэтгэлээ. Хэмжилтэнд баримталсан стандарт "Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага" MNS 4585:2016

Аж ахуй нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэлээр авч үзвэл:

1. Хайрганы карьер – 5
2. Тоосгоны үйлдвэрлэл-4
3. Тамхины үйлдвэрлэл-1
4. Сав баглаа боодол-1
5. Аюултай хог хаягдал шатаах зуух-1
6. Хөнгөн бетон үйлдвэр-1
7. Хайрга, дайрганы тээвэрлэлтэд ашиглагдаж буй замын дагуу-2

Хүснэгт.5 Байгаль орчинд сөрөг нөлөөтэй үйлдвэрлэл үйлчилгээнд агаарын чанарын хяналт тавих хэмжилт

№	Байгууллагын нэр	Үйл ажиллагааны чиглэл	Хаяг, байршил	Бохирдуулагч бодис /мкг/м³/-ээр				Хэмжилтийн цэг
				PM2,5	PM10	SO ₂	NO ₂	
1	"Эко Пак Монголиа"	Сав баглаа боодол үйлдвэрлэл	СХД	8	30	60	18	Үйлдвэрлэл
				7	27	38	24	Агуулах, өргөтгөл
2	"Монгол тамхи Со" ХХК	Тамхи үйлдвэрлэл	СХД	15	51			Үйлдвэрлэл
				14	45	-	-	Агуулах
				10	35			офисс
3	"Скорпион сервис" ХХК	Тоосгоны үйлдвэр	ХУД	12	48			Тоосгоны бааюу
				19	98	-	-	Түүхий эдийн овоолго
4	"Шинэ тоосго" ХХК	Тоосгоны үйлдвэр	БЗД	15	66			Тоосгоны бааюу
				11	60	-	-	Түүхий эдийн овоолго
5	"Сүмбэр хунтан" ХХК	Тоосгоны үйлдвэр	ХУД	19	48			Тоосгоны бааюу
				19	73	-		Түүхий эдийн овоолго
6	"Тэмүүлэн-Од" ХХК	Хөнгөн бетоны үйлдвэрлэл	СХД	19	73	69		Түүхий эдийн овоолго
				21	81	67	-	Замын дагуу
7	"Цээцээ импекс" ХХК-Морин	Хайрга дайрганы үйлдвэр	СХД	56	429	101	37	Үйлдвэрлэл
				22	102	90	23	Замын дагуу
8	"Цээцээ импекс" ХХК- Гачуурт	Хайрга дайрганы үйлдвэр	БЗД	70	145	88	90	Үйлдвэрлэл
				460	209	68	94	Замын дагуу
9	"Бат бэх ремикон"	Хайрга дайрганы	ХУД		543	-	-	Замын дагуу

	ХХК	үйлдвэр		95 50	303			Үйлдвэрлэл
10	"Хос Монгол" ХХК	Тоосгоны үйлдвэр	БЗД	9 12	29 48	48 75	-	Түүхий эдийн овоолго Тоосгоны бааюу
11	"Элемент" ХХК	Аюултай хог хаягдал шатаах үйлдвэр	СХД	26 5	112 20	134 115	53 19	Шатаах зуухны орчим Цэвэр орчин
12	"Проперити ресурс" ХХК	Хайрга дайрганы үйлдвэр	ХУД	120 113	541 866	-	-	Үйлдвэрлэл Замын дагуу
13	"Боржин зам" ХХК	Элс, Хайрга дайрганы үйлдвэр	ХУД	54 86	189 390	-	-	Үйлдвэрлэл Замын дагуу
14	Алтанбулаг сум, ХУД-ийн хайрга дайрганы машинуудын зорчих зам дагуу	Хайрга дайрганы зам	ХУД	142 53	855 178	-	-	Замын дагуу
15	Бөхөгийн карьеруудын ашиглаж буй зам дагуу	Хайрга дайрганы зам	ХУД	104 46	316 233	-	-	Замын дагуу

Зураг 7. Байгаль орчинд сөрөг нөлөөтэй үйлдвэрлэл /Хайрга дайрганы үйлдвэр/

Үр дүн: Улаанбаатар хотын агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлж байгаа аж ахуйн үйл ажиллагаа нь хэмжилтийн дүнгээр тодорхойлогдож байна. Үүнд:

Ялангуяа Хайрга дайрга олборлогч аж ахуйн нэгж, тэдгээрийн ашиглаж буй зам талбай нь хавар намрын улиралд Улаанбаатар хотын томоохон тоосонцрын эх үүсвэр болж байна.

Жишээлбэл: ХУД-ийн морингийн даваа, Бөхөгийн карьер орчимд хайрга дайрга тээвэрлэсэн том даацын тээврийн хэрэгслийн зорчих олон эгнээ зам гарсан /5-6 эгнээ/ гарсан, тээврийн хэрэгсийн хөдөлгөөнөөс агаарт дэгдсэн өндөр агууламжтай тоосонцор нь хөрсийг доройтуулах нөхцөл бүрдсэн байна.

Энэхүү байдал нь тухайн орчинд тоосонцор дэгдэх талбайг нэмэгдүүлэх нөхцөл болж байна.

Дүгнэлт: Иймд дараах арга хэмжээг авах саналыг дэвшүүлсэн.

Үүнд:

1. Карьерийн эзэмшигч аж ахуйн нэгж байгууллагуудын ашиглаж буй замуудыг 15-20м-ийн өргөнтэйгөөр хад дэвсэж, хатууруулж, сайжруулсан замтай болгох
2. Карьер олборлож байгаа аж ахуйн нэгжүүдийг хайрга дайрга олборлох замыг маршрутыг баталж, баталсан замаар хайрга дайрга олборлуулах
3. Дээрх ажлуудыг зохион байгуулах ажлын хэсгийг БОАЖЯ, НАБТГ, НБОГ, НМХГ оролцуулан байгуулж, холбогдох чиглэлээр хамтран ажиллах шаардлагатай гэж үзэж, НМХГ, НБОГ-т 2020 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн 03/704 тоот албан хүсэлт хүргүүлээд байна.

Нэг хот, нэг стандарт жилийн ажлын хүрээнд: Гэр хороолол дундах хөдөлгөөний эрчим ихтэй хучилтгүй авто замын дагуу, нийтийн эзэмшлийн зам талбайд хэмжилт судалгаа хийх, агаарт дэгдэх тоосонцор бууруулах талаар холбогдох газруудтай хамтран ажиллах ажлын хүрээнд НЗД-ын Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргал даргаар 2020 оны 4-р сарын 23-ны өдөр батлуулсан Гэр хорооллын шороон замууд дээр тоосонцрын хэмжээг тодорхойлох судалгааны хэмжилтийн ажлыг нийслэлийн 6 дүүргийн 8 байршилд хийж гүйцэтгэсэн.

Хүснэгт 6. Гэр хорооллын дундах авто замын хэмжилт

№	Хэмжилт хийсэн байршил		PM10 тоосонцрын агууламж мкг/м ³					
			Шороон замын агууламж			Хатуу хучилттай замын агууламж		
			Дундаж агууламж	Хамгийн их	Хамгийн бага	Дундаж агууламж	Хамгийн их	Хамгийн бага
1	Сүхбаатар дүүрэг	15, 16-р хорооны гэр хорооллын дундах зам	87	6927	28	18	639	6
		12-р хороо, Цагаан байрнаас хойших гэр хорооллын дундах зам	268	6787	73	18	639	6
2	Чингэлтэй дүүрэг	16-р хороо Хайлааст Баянхошуу холбосон автозам				18	639	6

3	Сонгинохайрхан дүүрэг	10-р хороо, Баянхошууны эцсийн буудлаас хойш шороон зам	386	9334	90	18	639	6
4		7-11-р хороо, Хувьсгалчдын гудамж, 105-р сургууль, Гүнжийн нуур	723	4069	120	18	639	6
5	Баянзүрх дүүрэг	9-р хороо, Дарь-эхийн гэр хорооллын дундах зам	301	5277	64	18	639	6
6	Баянгол дүүрэг	10-р хороо, МҮОНРТ-ийн баруун тал, гэр хорооллын дундах зам	343	3107	83	18	639	6
7	Хан-Уул дүүрэг	6-8-р хороо, Яармаг Сонсголгонгийн гэр хорооллын дундах зам	187	7286	40	18	639	6

Зураг 8. Гэр хорооллын дундах шороон замын дагуу хийсэн хэмжилтийн байршлууд

1. СХД-10-р хороо, эцсийн буудал

2. СХД-7-р хороо, 105-р сургууль

3. Цагаан байр

4. СБД-15,16-р хороо

5. Дарь-Эх, 132 сургууль 212 цэцэрлэг 6. БГД-10-р хороо, 113-р сургууль

7. ХУД 4-8-р хороо

8. ЧД-16-р хороо

Дүгнэлт: Гэр хорооллын дундах шороон замын дагуу болон ойролцоо амьдарч байгаа иргэд, оршин суугчид замаас дэгдэх тоосжилтод нэрвэгдэж байгаа хэмжээг тодорхойлох, хатуу хучилттай болгосноор тоосонцрын хэмжээ хэрхэн буурч байгааг агаарын чанарын явуулын станцын хэмжилтээр тодорхойллоо.

Хэмжилтээр шороон замын ойролцоо PM10 тоосонцрын хамгийн их хэмжээ 3107мкг/м3-9334мкг/м3, дундаж агууламж нь 87мкг/м3-723мкг/м3 хамгийн бага агууламж нь 28мкг/м3-120мкг/м3 хүрч байсан бол засмал замын ойролцоо хамгийн их агууламж 639мкг/м3, дундаж агууламж нь 18мкг/м3 хамгийн бага агууламж нь 6мкг/м3 хүрч буурсан байна.

Зураг.8 Авто зам дагуу хэмжилт

Үр дүн: 1. Хэмжилтийн дүнг Нийслэлийн Авто замын хөгжлийн газарт 2020 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн 03/701 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн.

Үр дүн: 2. гэр хорооллын иргэд, оршин суугчдын эрүүл цэвэр орчинд амьдрах, зорчих нөхцлийг хангаж, хөдөлгөөний эрчим ихтэй гол замуудыг хатуу хучилттай болгох замаар тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн нь үр дүнтэй ажил болсон байна.

Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөрийн шаталтаас ялгарах хорт хийн хяналтын ажлын хүрээнд:

Автотээврийн хэрэгслийг зогсоож шалгахад хамтран ажиллах цагдаагийн байгууллага тодорхойгүй байгаатай холбоотойгоор "Автотээврийн хэрэгслийн утааны яндангаас гарах дуу чимээ, ялгарах хаягдал утаан дахь агаар бохирдуулах бодисыг хэмжиж, үнэлгээ, дүгнэлт өгөх" удирдамж батлуулах ажилд Цагдаагийн Ерөнхий газрын

харьяа Тээврийн Цагдаагийн алба болон “Автотээврийн Үндэсний төв”- ТӨҮГ-т хянагдаж байна.

Бусад хэмжилт, судалгааны чиглэлээр хийсэн ажил:

1. ДЦС-2 болон Налайх ДЦС-ын зууханд хийсэн хаягдал утааны хэмжилт.

Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх нөхцөлийг хангах зорилгоор Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын Агаарын чанарын хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсийн хэмжилтийн баг 2020 оны 4 дүгээр сарын 9-нөөс 15-ны өдөр УБЦТС ХК-ийн харьяа ДЦС-2 ТӨХК, Налайхын ДЦС -ын ТӨХК,-ийн зууханд хаягдал утааны хэмжилт хийлээ.

Хэмжилтээр "Дулааны цахилгаан станц, дулааны станцын уурын ба ус халаах зуухны ашиглалтын үед агаар мандалд хаях утааны найрлага дахь агаар бохирдуулагч зарим бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, тэдгээрийг хэмжих арга" MNS5919:2008 стандартын хангалтын байдлыг нийт тоосонцор, TSP, хүхрийн давхар исэл SO_2 , азотын ислүүд NO_x , нүүрстөрөгчийн дутуу исэл CO гэсэн үзүүлэлтийг тодорхойллоо.

Хэмжилтийг НАБТГ-ын Агаарын чанарын хяналтын хэлтсийн мэргэжилтэн М.Отгонбаяр, У.Жаргалбаатар, С.Алтансүх нарын бүрэлдэхүүнтэй хийсэн.

Хэмжилтийн төлбөрийг БОАЖЯ-ны Сайын 2018 оны А/164 дүгээр тушаалаар баталсан тарифын дагуу тооцож, 680,000 төгрөгийг Нийслэлийн төсөвт төвлөрүүлсэн.

Зураг.9 ДЦС-ын хаягдал утааны хэмжилт

ДЦС-2-ын 1-р зуухны стандарт хангалтын байдал

- Зуухны чадал 35 т/ц
- Түлшний төрөл Багануур

Хүснэгт.7 бохирдуулагч бодис

Үзүүлэлт	NO_x мг/м ³	SO_2 мг/м ³	CO мг/м ³	TSP мг/м ³
Утааны хийн агууламж	301	114	6	1595.4
MNS 5043:2016 стандарт	900	1740	3320	11900

ДЦС-2-ын 2-р зуухны стандарт хангалтын байдал

- Зуухны чадал 75 т/ц
- Түлшний төрөл Багануур

Үзүүлэлт	NOx мг/м ³	SO ₂ мг/м ³	CO мг/м ³	TSP мг/м ³
Утааны хийн агууламж	871	365	26	854
MNS 5043:2016 стандарт	320	615	6245	1200

Налайхын ДЦС -ын ТӨХК

- Зуухны чадал КМТС 20гкалл
- Түлшний төрөл Багануур

Үзүүлэлт	NOx мг/м ³	SO ₂ мг/м ³	CO мг/м ³	TSP мг/м ³
Утааны хийн агууламж	509	374	240	1580
MNS 5043:2016 стандарт	1028	1670	4050	48700

Үр дүн: УБЦТС ХК-ийн харьяа ДЦС-2 ТӨХК, Налайхын ДЦС -ын ТӨХК-ийн зууханд хаягдал утааны хэмжилт хийж, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх нөхцөлийг хангасан.

2. Нүүрсээр ажилладаг зуухыг шингэрүүлсэн хийгээр ажилладаг зуухаар сольсноор хаягдал утааны найрлагад гарах өөрчлөлт

Халаалтын зуухыг татан буулгаж, шингэрүүлсэн хийн зуухыг сольсноор агаарт хаягдах бохирдуулагч бодисын бууралтын хэмжээг тодорхойлох хэмжилтийг “Дашваажил” ХХК-ийн шингэрүүлсэн хийн халаалтын зуухан дээр хийлээ.

Хүснэгт 7. УХЗ, хийн зуухны харьцуулалт

№	Зуухны төрөл	Хүчин чадал	Түлшний төрөл	Хаягдал утааны агууламж /мг/м ³ /			
				TSP	SO ₂	NO _x	CO
MNS5043-2016			нүүрс	400	600	400	4000
1	DZH2.8	2.8МВт Өмнө ашиглагдаж байсан зуухтай ижил хүчин чадалтай зуух	нүүрс	5627	387	199	749
2	ЕН6220-074 Р-төрлийн хийн зуух вв1000-1	1МВт	Шингэрүүлсэн хийн түлш	-	5.7	155	2,5
3	ЕН6220-074 Р-төрлийн хийн зуух вв1000-2	1МВт		-	17	126	75
4	ЕН6220-074 Р-төрлийн хийн	1МВт		-	6	164	2,5

зуух вв1000-3						
MNS5043-2016	хий	-	-	240	120	

Тайлбар: TSP-нийт тоос, SO₂-хүхрийн давхар исэл, NO_x- азотын давхар исэл CO-нүүрстөрөгчийн дутуу исэл

Хэмжилтээр нүүрсээр галладаг DZH маркын 2.8МВт чадалтай усан халаатын зуухыг шингэрүүлсэн хийгээр ажилладаг EN6220-074 Р-төрлийн 1МВт чадалтай зуухаар сольсоноор агаар хаягдах нийт тоос, хүхрийн давхар исэл, азотын давхар исэл, нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн агууламж үлэмж хэмжээгээр буурсан байна. Үүнд:

Хүснэгт 8 бохирдлын бууралт

№	Хэмжих үзүүлэлт	нэгж	DZH2.8	EN6220-074 Р-төрлийн хийн зуух вв1000-1	Буурсан хэмжээ /%-иар/
1	TSP	мг/м ³	5627	-	100%
2	SO ₂		387	5,7	98%
3	NO _x		199	155	23%
4	CO		749	2,5	99%

Тайлбар: TSP-нийт тоос, SO₂-хүхрийн давхар исэл, NO_x- азотын давхар исэл CO-нүүрстөрөгчийн дутуу исэл

Үр дүн: Нүүрсээр галладаг УХЗ-нуудыг шингэрүүлсэн хийгээр ажилладаг зуухаар сольсоноор агаарт хаягдах бохирдуулах бодисын хэмжээ 23-100%-иар буурах боломжтой.

СХД-ийн 5-р хороо, Баянголын 21-7 тоотод оршин суугч иргэн Б.Отгонтуулын байшин сууцын дотоод орчин дахь нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хэмжилтийн тайлан

“Таван толгойн түлш” ХХК-ийн үйлдвэрлэсэн сайжруулсан хатуу түлш хэрэглэж байгаа СХД-ийн 5-р хороо, Баянголын 21-7 тоот оршин суугч иргэн Б.Отгонтуулын байшин сууцанд галлагааны үеийн дотоод орчны хэмжилтийг 2 удаа хийлээ.

Хэмжилтийн зорилго: Дотоод орчны хэмжилт хийлгүүлэх тухай иргэн Б.Отгонтуулаас 2020 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдөр ирүүлсэн өргөдлийн дагуу дотоод орчин дахь нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн /CO/ агууламжийн хэмжээг тодорхойлох,

Хэмжилт хийсэн хугацаа: Хэмжилтийг 2019 оны 1 дүгээр сарын 27-ноос 28-нд, 17:43:10-09:39:55 цаг хүртэлх хугацаанд оройны галлагаа, 2019 оны 1 дүгээр сарын 28-нд 09:40:05-16:41:00 хүртэлх хугацаанд өглөөний галлагааны үед хийлээ.

Хэмжилтэд ашиглагдах багаж төхөөрөмж, хэмжих арга:

Орчны хэмжилтийн багаж: АРМА-360 автомат багаж агаар дахь нүүрстөрөгчийн дутуу ислийг /CO/ тодорхойлох нил ягаан туяаны гэрлийн шингээлтийн аргачиллаар тодорхойлно. Хэмжих хязгаар 0-50ррм, 24 цагийн тасралтгүй хэмжих хүчин чадалтай.

Хүснэгт 9. Иргэн Б.Отгонтуулын зуухны хэмжилтийн үр дүн

№	Хэмжилт хийсэн байршил	Зуухны төрөл	Түлшний төрөл	Байшингийн хэмжээ м ²	Хэмжилт хийсэн хугацаа
	СХД-ийн 5-р хороо,	“Ногоон шуурга ХХК-ийн	“ТТТүлш” ХХК-ийн үйлдвэрлэсэн	31м ²	2020.01.27-ны 17:43:10-09:39:55 оройноос өглөө

	Баянголын 21-7 тоот	үйлдвэрлэсэн зуух	сайжруулсан түлш		хүртэл
					2020.01.27-ны 09:40:05-16:41:00 өглөөнөөс орой хүртэл

Байшин сууцны хэмжээ: палк болон тоосгон ханатай 31м² 2 өрөө сууц. Унтлагын болон, гал тогоо /унтлагын өрөө хамт/ гэсэн 2 өрөөтэй, таазны өндөр 2,10 м, агааржуулагчгүй “Ногоон шуурга” ХХК-ийн үйлдвэрлэсэн зуухтай ханан пийшингүй төмөр яндангаар эгц дээш шууд гарсан гаргалгаатай.

Галлагааг өөрсдөөр нь хийлгүүлсэн.

Дотоод орчны хэмжилтийг хийхдээ угаарын хийн мэдрэгч байрлуулсан гал тогоо+унтлагын өрөөний голд АРМА-360 автомат багажийг байрлуулж, 2 өдрийн галлагааны хугацаанд тасралтгүй байдлаар хийсэн.

Зураг 8. Байшин сууцны байдал

График 8. АРМА-360 (СО) дотоод орчинд оройноос өглөө хүртэлх хэмжилт

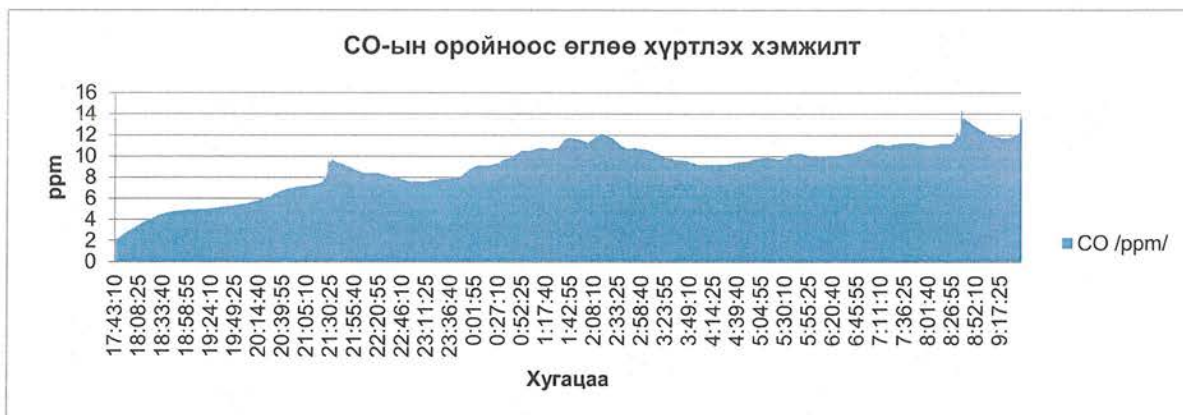
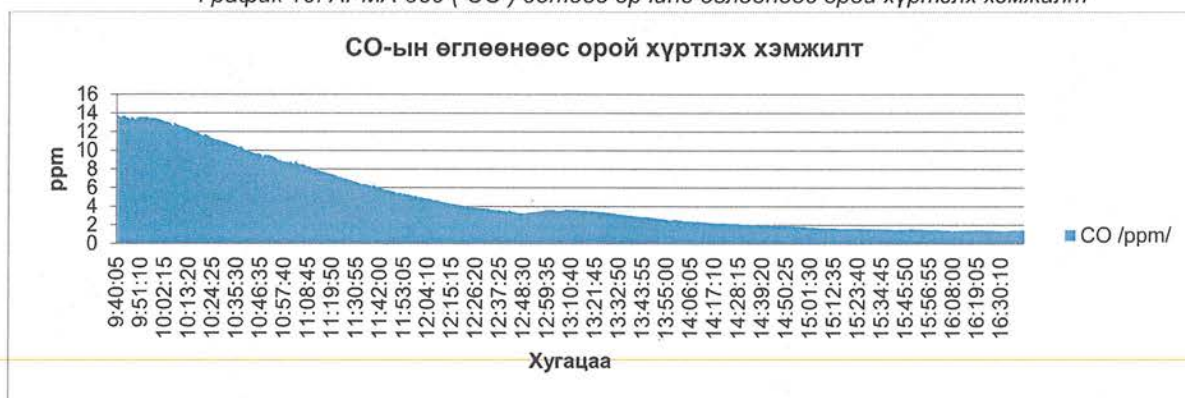

График 10. АРМА-360 (СО) дотоод орчинд өглөөнөөс орой хүртэлх хэмжилт

Угаарийн хийн өртөлтийн хэмжээ

Хүснэгт. 10 Иргэн Б.Отгонтуулын гэр доторх угаарын хийн өртөлтийн хэмжээ

№	Хэмжилт хийсэн хугацаа	Дотоод орчны нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн агууламжийн өртөлтийн үргэлжилсэн хугацаа /ppm/хугацаа/					
		Дундаж	Хамгийн их	Хамгийн бага	0-5	5-10	10-15
1	2020.01.27-ны 17:43:10-09:39:55 /оройноос өглөө хүртэл/	/ppm/	/ppm/	/ppm/			
		9	14,4	2	1 цаг 27 минут	5 цаг 30 минут	8 цаг 58 минут
2	2020.01.27-ны 09:40:05-16:41:00 /өглөөнөөс орой хүртэл/	/ppm/	/ppm/	/ppm/			
		5	13,9	1,4	4 цаг 41 минут	1 цаг 17 минут	1 цаг 01 минут

Дүгнэлт

Оройны хэмжилтийн хугацаанд угаарын хий буюу нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хамгийн их утга 14,4 ppm, үргэлжилсэн хугацаа 8 цаг 58 минут, Өглөөний хэмжилтийн

хугацаанд угаарын хий буюу нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хамгийн их утга 13,9 ppm, 1 цаг 01 минут тус тус байсан нь хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх түвшинд хүрээгүй байна.

3. Бусад хэмжилтийн нэгтгэл:

Хүснэгт.10 Бусад хэмжилт

№	Хэмжилт хийсэн байршил, огноо	Хэмжилтийн зорилго	Хэмжилт хийсэн үзүүлэлт /мкг/м³/				Дүгнэлт
1	СБД-ийн 9-р хороо 2020/10/09	"ТТТүлш" ХХК-ийн хангамжын баазын ойролцоо агаарын чанар суурьшлын бүсэд нөлөөлж буй эсэх	PM2,5	PM10			"Таван толгой түлш" ХХК-ийн СБД-ийн 9-р хорооны хангамжийн баазад сайжруулсан түлш савлах үеийн агаар дахь тоосонцрын хэмжигдсэн үр дүн нь тухайн хугацаанд хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх хэмжээнд хүрээгүй байна.
2	Нийслэлийн 6 дүүргийн авто замын дагуу 9 байршил 2020/02/06-09	Тээврийн хэрэгслээс орчны агаарын чанарт хаягдаж байгаа агаар бохирдуулагч бодис агаарын чанарт хэрхэн нөлөөлж байгаа болон авто замын хөдөлгөөнд оролцогч иргэдийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх нөлөөллийг тодорхойлох	PM2,5 PM10	NO ₂	SO ₂	CO	Тээврийн хэрэгслийн жолооч болон замын хөдөлгөөний зохицуулагчид, мөн зам дагуу зорчиж байгаа иргэд ажил үүргээ гүйцэтгэх болон зорчих үедээ өндөр агууламжтай бохирдуулагч бодисд өртөж, эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөлөх хэмжээнд хүрсэн нь байна.
3	ДЦС-4, 32-ын тойрог, 17-ын уулзварын орчим 2020/10/09	Хүхрийн давхар исэл, азотын ислийн хэмжээг тодорхойлох		NO ₂	SO ₂		1. Хийн төлөвтэй бохирдуулагчдын хувьд богино хугацааны хэмжилтээр стандартаас даваагүй байсан боловч, урт хугацаатай буюу 24 цагийн хэмжилтээр хүхэр болон азотын давхар ислийн агууламжийг тодорхойлж, хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх нөлөөллийг тодорхойлох шаардлагатай. 2. ДЦС-4 станцын яндангаар хаягдаж буй хаягдал утаатай хамт агаарт тоосонцор өндөр хэмжээнд хаягдаж байна
4	Налайх дүүрэг 2020/02/11-12	Дүүргийн агаарын чанарыг тодорхойлох	PM2,5 PM10	NO ₂	SO ₂	CO	Үүнээс дүгнэхэд PM _{2,5} , PM ₁₀ тоосонцор түүхий нүүрсний шаталтаас агаарт ялгарч, Налайх дүүргийн иргэдийн эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх төвшинд хүрсэн байна.
5	СХД-ийн 5-р хороо, Баянголын 21-7 тоот	Угаарын хийн өртөлтийг тодорхойлох хэмжилт	-	-	-	CO	Оройны хэмжилтийн хугацаанд угаарын хий буюу нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хамгийн их утга 14,4 ppm, үргэлжилсэн хугацаа 8

	иргэн Б.Отгонтуулы н гэр 2020.01.27-28					цаг 58 минут, Өглөөний хэмжилтийн хугацаанд угаарын хий буюу нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн хамгийн их утга 13,9 ppm, 1 цаг 01 минут тус тус байсан нь хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх түвшинд хүрээгүй байна.
--	---	--	--	--	--	---

Нийслэлийн агаарын чанарын суурин харуулын мэдээг цагт тухайд нь онлайнаар www.agaar.mn, www.air.ub.gov.mn, www.aqicn.org сайтуудаар иргэдэд мэдээллэж байгаа бөгөөд суурин харуулын байршил бүрд LCD дэлгэцээр мөн БОАЖЯ-м, Хангарди ордон, ЦУОШГ-ын үүдэнд нийт 4 ТВ дэлгэцээр, мөн гар утасны "Агаар" аппликейшнээр дамжуулан олон нийтэд шууд хүргэж байна. Суурин харуулуудын мэдээлэл дамжуулах сервер, сүлжээний тохируулгыг холбогдох газруудаар цаг тухайд нь хийлгэж хэвийн ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэн ажиллаж байна.

Албан бичиг, баримтыг олон нийтийн сүлжээгээр дамжуулах болон тусгай программ хангамж ашиглан олон нийтийн сүлжээнд хандахыг хориглож байгаа талаар нийт албан хаагчдад танилцуулан интернет үйлчилгээг Хангарди ордны сүлжээгээр дамжуулан авч, олон нийтийн сүлжээ, онлайн тоглоомын болон видео сан бүхий сайтуудад нэвтрэхгүй байх тохиргоог хийлгэсэн. Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах үүднээс бүх компьютерт "Kaspersky End point 10" антивирусны программ суулгахаар НМТГ-тай хамтран "Прогрид системс" ХХК-тай программ хангамж нийлүүлэх гэрээг байгуулахаараажиллаж байна.

Албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргийн дагуу Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан ёсны сайт <http://aprd.ub.gov.mn/> болон Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар фэйсбүүкийн цахим хуудсаар байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаа, бодлого, удирдлагуудын шийдвэр, хийж буй ажлын талаарх мэдээ мэдээллийг тогтмол шинэчилэн түгээж, олон нийтэд үнэн бодитоор, шуурхай хүргэх ажлыг зохион байгуулан, иргэдийн мэдээлэл авах эрхийг ханган ажиллаж байна. Тус тайлант хугацаанд нийт 64 мэдээ бэлтгэн нийтэлж, байгууллагын ил тод байдал, байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг олон нийтэд хүргэж ажилласан.

Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх ажлын хүрээнд:

Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах чадавхыг бэхжүүлэх төсөл-3" ийн хүрээнд загвар төсөл нь 2023 оны 4 сард дуусах бөгөөд ХЗХ-ны анхдугаар хуралдааны дараа 2018 оны 12 сараас хэрэгжиж эхэлсэн. 2017 оны 9 сард хэрэгжсэн тус төслийн 3-р үе шатны үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах нарийвчилсан судалгаагаар төслийн хамрах хүрээ, хэрэгжүүлэх бүтэц, зохион байгуулалтыг шийдвэрлэсэн. Нээлтийн семинар, ХЗХ-гоор монгол, япон зөвшилцсөний эцэст төслөөс гарах үр дүн, шалгуур үзүүлэлт, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг баталсан.

Төслийн зорилгыг биелүүлэх явцад (1) Орчны агаар болон бохирдуулах бодисын ялгарлын эх үүсвэрийн хяналт шинжилгээ, хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүнгийн үнэлгээ, (2) Агаарын бохирдлыг бууруулах стратеги, бодлого, шийдвэр, (3) Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үнэлгээ, (4) гаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний хэрэгжилт гэсэн 4 шатлал бүхий агаар орчны хяналтын тогтолцоо (Зураг1)-г бүрдүүлэхэд хувь нэмэр оруулж ажиллана.

Төслийн хүрээнд 58 ажил төлөвлөгдөж, хэрэгжиж байна. Үүнээс 17 ажил хэвийн үргэлжилж, хугацаа болоогүй 14 ажил хугацаа болоогүй, 27 ажил дэлхий нийтийг хамарсан цар тахлаас шалтгаалан хойшлогдоод байна.

ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ЧАДАВХИЖУУЛАЛТ, НИЙГМИЙН БАТАЛГАА:

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Захирагчийн ажлын албаны бүтэц, тэдгээрийн орон тооны хязгаарыг батлах тухай Монгол Улсын Засгийн газрын 100 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний зарим агентлагийн зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны хязгаарыг батлах тухай Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны А/241, 2019 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн А/1236 дугаар захирамжаар байгууллагын орон тооны хязгаарыг 39 хүртэл байхаар тогтоосон.

2020 оны жилийн эцсийн байдлаар тус газар нь төрийн захиргааны 18, төрийн үйлчилгээний 19 (сайжруулсан түлшний үйлдвэр, дундын агуулахуудад 15 диспетчер), нийт 37 хүний орон тоотой ажиллаж байгаа бөгөөд Төрийн албаны төв зөвлөлийн 2020 оны 103 дугаар тогтоолоор 17 албан тушаалын тодорхойлолтыг боловсруулан баталгаажуулан ажиллалаа.

Байгууллагын хүний нөөцийг хөгжүүлэх, сургалтын болон нийгмийн баталгааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд дараах ажлыг хийж гүйцэтгээд байна.

Хүний нөөцийг чадавхжуулах, тогтвор суурьшилтайажиллуулах талаар байгууллагын 2020 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилтын хэрэгжилт

Хүснэгт 11

Зорилт	№	Үйл ажиллагаа	Шалгуур үзүүлэлт	Зорилтот түвшин (тоо, хэмжээ, хувь)	Хүрсэн түвшин (хэрэгжилтийн хувь, тоо хэмжээ)	Зарцуулсан хөрөнгө, эх үүсвэр гүйцэтгэл эр(мян.төг)	Тайлбар
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Хүний нөөцийг чадавхжуулах	1.	Албан хаагчдын мэдлэг, мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр зохион байгуулсан гадаад, дотоодын сургалт	Дотоод сургалтын тоо	5-аас доошгүй	9 удаагийн сургалтад давхацсан тоогоор 15 албан хаагч хамрагдсан. 100%	625,000	1.Худалдан авах ажиллагааны АЗ сертификатын сургалтад-6, 2.Шилэн дансны сургалтад-2, 3. ТАЗ-ийн сургалтад-2, 4.Цахим сургалтад-9, /давхацсан тоогоор/, 5.Төрийн удирдлагын модуль боловсруулах сургалт-1, 6.НЗДТГ-ын дэргэдэх Сургалт, судалгааны төвийн сургалтад-18, /давхацсан тоогоор/,
			Албан хаагчдын хамрагдсан байдал	95 хувиас дээш	Давхацсан тоогоор 37 албан хаагч хамрагдсан. 100%		

							7.ЭБАТ-ны сургалтад-2, 8.Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн сургалтад-2, 9.Бусад байгууллагын сургалтад-11,
			Гадаад сургалтанд албан хаагчдын хамрагдсан байдал	10 хувиас дээш	"Цэвэр агаартай хот" ОУ-ын эрдэм шинжилгээний цахим хуралдаанд 12 албан хаагчид хамрагдсан. 100%	-	Дэлхий даяар тархаад буй цар тахал болох (COVID-19)-той холбоотойгоор албан хаагчид гадаадын сургалтанд хамраагдаагүй.
	2.	Мэргэшсэн, туршлагатай хүний нөөцийг бүрдүүлэх	3 болон түүнээс дээш жил ажилласан мэргэшсэн боловсон хүчний үзүүлэлт	95 хувиас дээш	Төрийн жинхэнэ албан тушаалд 18, төрийн үйлчилгээний албан тушаалд 19 албан хаагч, нийт 37 албан хаагч ажиллаж байна. 98.9%	-	-
Хэсгийн дундаж: 98,7%							
2. Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах	3.	Цалин хөлс, шагнал урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх	Шагнал, урамшуулалд хамрагдсан албан хаагчдын тоо	Гүйцэтгэлээр	Төрийн дээд одон медалиар 1 албан хаагч, Салбар яамны шагналаар 2, Нийслэлийн ИТХ-ын шагналаар 9, Ерөнхий менежерийн шагналаар 3 албан хаагчид тус тус шагнагдаад байна. 100%	130,000	Ардын хувьсгалын ойн баяр наадмыг тохиолдуулан нийт 8, Нийслэлийн баярыг тохиолдуулан 7, нийт 15 албан хаагчид шагнал хүртээд байна.
			Албан хаагчдын үйл ажиллагааны үнэлгээ, ажилласан жил, ур чадварыг харгалзан олгох нэмэгдэл, зэрэг дэв, шатлал ахиулах	Гүйцэтгэлээр	15 албан хаагчид удаан жилийн нэмэгдэл, 13 албан хаагчид зэрэг дэвийн нэмэгдэл олгосон. 100%	/ур чадварт 12,704,936 төг, үр дүнгийн урамшуулалд 22,287,652 төг буюу нийт 34,992,588 төгрөг/-ийг зарцуулаад байна.	
			Цар тахал	Гүйцэтгэлээр	Давхацсан	/л дүгээр	Ард,

			(COVID-19)- өөс урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд албан хаагчдыг урамшуулах	гэлээр (эргүүл- ийн хуваарь)	тоогоор нийт 42 албан хаагчдад 3, 6,9 дугаар саруудад урамшуулал олгосон. 100%	улиралд 29 албан хаагчдад 8,140,402 төг, II дугаар улиралд 25 албан хаагчдад 6,659,141 төг, III дугаар улиралд 31 албан хаагчдад 7,488,109 төг буюу нийт 22,287,652 төгрөг/-ийн урамшууллыг олгоод байна.	иргэдийг коранови русээс урьдчила н сэргийлэх зорилгоор БГД-ийн 16-р хорооны нутаг дэвсгэрт нийт албан хаагчид хуваарий н дагуу 2- 5 дугаар саруудад ажилласа н мөн бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн үед амралт, баяр ёслолын өдрүүдэд ажилласа н албан хаагчдад нэмэгдэл олгосон.
			Албан хаагчдад сар бүр олгох хоол, унааны зардлыг нэмэгдүүлэх	Гүйцэт- гэлээр	Албан хаагч бүрт сар тутам унаа, хоолны зардалд 110,000 төгрөг олгож байна. 100%	/унаанд 3,451,000 төг, хоолонд 31,963,500 төг буюу нийт 35,414,500 төгрөг/-ийг албан хаагчдад жилээр төсөвлөн зарцуулаад байна.	
	4.	Албан хаагчдын ажлын байрны хэвийн нөхцөлийг бүрдүүлсэн байдал	Албан хаагчдын ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх	Гүйцэт- гэлээр	Газрын даргын 2020 оны А/58 дугаар тушаалаар албан хэрэгцээнд 2 компьютер худалдан авсан. 100%	/ Суурин компьютер /Dell OptiPlex, Core i5/ 2ширхэг нийт 4,199,600 төгрөг/-ийг ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэхэд зарцуулаад байна.	
			Ажилтан, албан хаагчдын	Гүйцэт- гэлээр	Хөдөлмөр, аюулгүй ажиллагааг	/ажлын хувцас хэрэглэлд 11,924,500 төг,	Нийт 22 ажилтан албан

		хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангах		хангах зорилтын хүрээнд 14,504,500 төгрөгийг зарцуулаад байна. 100%	Аюулгүй байдлын хамгааллын хэрэгсэлд 2,580,000 төг, нийт 14,504,500 төгрөг зарцуулсан болно./	хаагчдад ажлын хантааз, 28 ажилтнуу дад өвлийн дотортой урт куртик, 29 ажилтнуу дад өвлийн урт түрүүтэй гутлаар хангасан, мөн цар тахалын эрсдэлээс сэргийлэх зорилгоор 37 ажилтан тус бүрт 100 ширхэг амны хаалтыг олгосон.
Хэсгийн дундаж: 100.0%						
5.	Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Жилд 1- ээс доошгүй удаа	Албан хаагчдыг эрүүл мэндийн үзлэг оношилгоонд хамруулах зардлыг 2020 оны төсөвт суулгасан бөгөөд 9 дүгээр сарын 23-ны өдөр нийт 38 албан хаагчдыг "Эрдэсийн шинжилгээ"-нд хамруулсан. 100%	950,000	Эрдэсийн шинжилгээ энд нийт 37 ажилтан, албан хаагчдыг хамруулс ан болно.
Хэсгийн дундаж: 100.0%						
Үнэлгээний дундаж хувь: 99.56%						

Албан хаагчдыг чадавхжуулах, мэргэшүүлэх зорилгоор 2020 оны сургалтын төлөвлөгөөг боловсруулж, 5 дугаар сард газрын даргаар баталгаажуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Байгууллагын хэмжээнд 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар давхацсан тоогоор 37 албан хаагчид дотоодын сургалт, семинарт оролцож, туршлага судалж, мэдлэгээ дээшлүүлсэн. Үүнд:

- Сангийн яамны Худалдан авах ажиллагааны АЗ сертификатын сургалтад 6 албан хаагч,

- Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газраас зохион байгуулсан Нийслэлийн Төрийн захиргааны байгууллагуудын удирдлага, дарга нарт зохион байгуулсан “Манлайлал”-ын сургалтад 1 албан хаагч,
- Нийслэлийн Дотоод аудитын газраас зохион байгуулсан Шилэн дансанд мэдээлэл байршуулах тухай сургалтад 2 албан хаагч,
- БОАЖЯ-ны “Агаар, хөрсний бохирдол” цахим сургалтад 2 албан хаагч,
- Удирдлагын академийн Ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх цахим сургалтад 1 албан хаагч,
- “Цэвэр агаартай хот” Олон Улсын эрдэм шинжилгээний цахим хуралд нийт 12 албан хаагчид,
- Төслийн удирдлагын модуль боловсруулах сургалтад 1 албан хаагч,
- Нийслэлийн ЗДТГ-ын дэргэдэх Сургалт, судалгааны төвийн 5 төрлийн сэдэвчилсэн нийт 18 цагийн багц сургалтад давхацсан тоогоор 18 албан хаагчид,
- УБ хотын ЗАА болон Нийслэлийн НҮГ-ын хамтран зохион байгуулсан “Хог хаягдлыг ангилан ялгах нь” сэдэвт сургалтад 1 албан хаагч,
- Авлигатай тэмцэх газрын ЭБАТ-ны сургалтад 2 албан хаагч,
- Төрийн албаны төв зөвлөлийн Ёс зүйн сургалтад 1 албан хаагч,
- Төрийн албаны зөвлөлийн сургалтад 2 албан хаагч,
- Архив, бичиг хэргийн сургалтад 13,
- Салбар, чиглэлийн дагуух байгууллагуудын цахим сургалтад 5 албан хаагчид тус тус хамрагдсан болно.

Зураг 9

Нийслэлийн ЗДТГ-ын Сургалтын төвийн сургалтад хамрагдаад гэрчилгээг гардан авч буй байдал

Байгууллагын нийт 37 албан хаагчийн хувийн хэргийг шинэчилж, шинээр ажилд орсон 9 албан хаагчид хувийн хэрэг үүсгэж, холбогдох баримтуудыг дарааллын дагуу хавсарган хувийн хэргийн баяжилтыг хийж ажилласан. Мөн төрийн үйлчилгээний албан хаагчидтай байгуулах “Хөдөлмөрийн гэрээ”-г 2020 оны 05 дугаар сарын 01-ний байдлаар шинэчлэн бөгөөд гэрээнд сахилга хариуцлагын болон ажил олгогч, ажилтан хороондын харилцааг нарийвчлан зохицуулсан.

Байгууллагын албан хаагчдын “Ээлжийн амралт эдлүүлэх хуваарь”-ийг Газрын даргын 2020 оны А/09дүгээр тушаалаар батлуулсан бөгөөд уг тушаалтай уялдуулан төрийн албыг тасралтгүй жигд явуулах зорилгоор албан хаагчдын “Орлон ажиллах хуваарь”-ийг газрын даргаар 2020 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдөр батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж 12 сарын байдлаар нийт ажилтан, албан хаагчдын 90 хувь нь ээлжийн амралтаа биеэр эдлээд байна.

Төрийн албаны тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1.4, Засгийн газрын 2019 оны 38 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулж батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх”, 2019 оны 5 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам”-ын хүрээнд байгууллагын албан хаагчдын 2020 оны ажлын гүйцэтгэлийг 1 дүгээр улирлын байдлаар үнэлж дүгнэн “хангалттай” дүгнэгдсэн 29 албан хаагчдад Газрын даргын 2020 оны А/17 дугаар тушаалаар 8,140,378 төгрөгийн мөнгөн урамшууллыг, 2 дугаар улирлаар “хангалттай” дүгнэгдсэн 27 албан хаагчдад Газрын даргын 2020 оны А/83 дугаар тушаалаар 7,238,723 төгрөгийн мөнгөн урамшууллыг, 3 дугаар улирлын байдлаар “хангалттай” дүгнэгдсэн 31 албан хаагчдад Газрын даргын 2020 оны Б/106 дугаар тушаалаар 7,795,230 төгрөгийн мөнгөн урамшууллыг тус тус олгоод байна.

Төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 2020 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг гарган, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.Үүнд:

1. “Цагаан сар” билгийн тооллын хаврын тэргүүн сарын шинийн нэгний өдрийг тохиолдуулан байгууллагын өндөр настан Ч.Сэдэдэд хүндэтгэл үзүүлэх ажлыг зохион байгуулан, байгууллагын “Хөдөлмөрийн дотоод журам”-ын 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх заалтын дагуу 200 000 төгрөгийн мөнгөн тэтгэмжийг;

2. Олон Улсын Хүүхдийн Эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан байгууллагын ажилтан, албан хаагчдын 0-16 насны нийт 54 хүүхэд, багачуудад байгууллагын “Хөдөлмөрийн дотоод журам”-ын 12 дугаар зүйлийн 12.9 дэх хэсгийн дагуу Газрын даргын 2020 оны А/57 дугаар тушаалаар 2 094 500 төгрөгийн үнэ бүхий гарын бэлгийг тус тус гардуулан өгсөн.

3. Хариуцсан үүрэгт ажилдаа амжилттай, үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа албан хаагчдыг урамшуулах зорилгоор Нийслэлийн баярын өдрийг тохиолдуулан тодорхойлж, Төрийн дээд шагнал “Хөдөлмөрийн хүндэт медаль”-иар 1 албан хаагч шагнагдсан.

4. БОАЖЯ-ны “Байгаль орчны тэргүүний ажилтан” цол тэмдэгээр шагнагдсан 1 албан хаагчийг 100,000 төгрөгөөр, “Жуух бичиг”-ээр шагнагдсан 1 албан хаагчийг 30,000 төгрөгөөр тус тус Газрын даргын 2020 оны А/81 дүгээр тушаалаар байгууллагаас зардал гарган шагнасан.

5. Газрын хөдөлмөрийн дотоод журмын 12 дугаар зүйлийн 12.8 дахь хэсэгт заасан дагуу шинээр ам бүл нэмсэн мэргэжилтэн Д.Санчирбаярт газрын даргын 2020 оны Б/66 дугаар тушаалаар 200,000 төгрөгийг, мэргэжилтэн Ц.Баасанхүүд газрын даргын 2020 оны Б/86 дугаар тушаалаар 200,000 төгрөгийг тус тус олгосон.

6. Үндэсний их баяр наадам, Ардын хувьсгалын ойн баяр болон Нийслэлийн баярыг тохиолдуулан Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шагналаар нийт 9 албан хаагчид байгууллагаас тодорхойлон шагнуулсан.

Үндэсний их баяр наадмыг тохиолдуулан ажилтан, албан хаагчид шагнал авч буй байдал

Улаанбаатар хотын Ерөнхий менежерийн шагналаар 3 албан хаагч тус тус шагнуулаад байна.

Нийслэлийн ойн баярыг тохиолдуулан албан хаагчид шагнал авч буй байдал

Зураг 10

Төрийн дээд шагнал "Хөдөлмөрийн хүндэт медаль" НИТХ-ын "Хүндэт үнэмлэх" Ерөнхий менежерийн "Өргөмжлөл"

1. Гэр хороололд амьдардаг 7 албан хаагчдад "Хөдөлмөрийн дотоод журам"-ын дагуу Газрын даргын 2020 оны А/144 дүгээр тушаал өрх бүрт 1 тонн сайжруулсан шахмал түлшний тэтгэмжийг олгосон.
2. Гэрт амьдардаг 11 диспетчерүүдийг Нийслэлээс хэрэгжүүлж буй "Зорилтод бүлгийн айл өрхүүдэд сайжруулсан шахмал түлш олгох тухай" арга хэмжээнд хамруулахаар байгууллагын зүгээс Нийслэлийн Халамжийн газарт хүсэлтээ хүргүүлэн, шийдвэрлүүлэхээр ажиллаж байна.
3. Бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн хугацаанд 0-12 насны хүүхэдтэй эхчүүдийг Газрын даргын 2020 оны А/129 дүгээр тушаалаар цахимаар ажиллуулах нөхцөлөөр ханган ажиллуулсан.
4. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг ханган ажиллах зорилгоор 22 ажилтнуудад ажлын хантааз, 28 ажилтнуудад өвлийн дотортой урт куртик, 29 ажилтнуудад өвлийн урт түрүүтэй гутлаар хангасан.

Ажлын хантааз

Өвлийн урт хар куртик

Өвлийн дотортой гутал

1. Цар тахал (Ковид-19)-ын эрсдэлээс сэргийлэх зорилгоор 37 албан хаагч, сайжруулсан түлшний 610 борлуулагч нарт 39,000 ширхэг амны хаалт, бээлий болон гар ариутгагч олгосон.

маск, гар ариутгагч болон нэг бээлийг нийт ажилтан, албан хаагчдад олгож буй байдал

Засгийн газрын “Төрийн албаны сахилга, хариуцлага, дэг журмыг чангатгах тухай” 2018 оны 258 дугаар тогтоол, НЗД-ын “Сахилга, хариуцлага, дэг журмыг сайжруулах тухай” 2017 оны 02 дугаар албан даалгаврын хэрэгжилтийг ханган “Архигүй орчин” бүрдүүлэх зорилгоор төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг сахиулах, ажилтнуудын ажлын цаг ашиглалтыг сайжруулах, зөрчил дутагдлаас урьдчилан сэргийлэх, сахилга, хариуцлагын арга хэмжээний “Баталгааны маягт”-ын загварыг Газрын даргын 2020 оны А/60 дугаар тушаалаар баталгаажуулан, 23 албан хаагчид, 13 диспетчер буюу нийт 36 ажилтан, албан хаагчдаас баталгааг гаргуулаад байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 33 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм”-ийг байгууллагын нийт ажилтан, албан хаагчдад таницуулж, Газрын даргын 2020 оны А/53 дугаар тушаалаар байгууллагын “Ёс зүйн зөвлөл”-ийг шинэчлэн байгуулсан. 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар Ажил, үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн 2 албан хаагчид газрын даргын 2020 оны Б/36, Б/75 дугаар тушаалаар тус тус сануулах, 1 албан хаагчид газрын даргын 2020 оны Б/32 дугаар тушаалаар албан тушаал бууруулах, 1 төрийн үйлчилгээний ажилтанд байгууллагын “Ёс зүйн хороо”-ны №01 дүгээр хурлын тэмдэглэлээр сануулах сахилгын шийтгэлийг тус тус ногдуулсан.

Албан хаагчдын ажлын цагийг автомат цаг бүртгэлийн системээр бүртгэн хяналт тавьж, хоцорсон, тасалсан цагийг цалингийн тооцоотой уялдуулан тооцож байна.

Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлт:

Байгууллагын хэмжээнд 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 216 өргөдөл, гомдол ирснээс, хугацаандаа шийдвэрлэж хариу өгсөн 207, хугацаа хэтэрч шийдвэрлэгдсэн 9 өргөдөл гомдол байна. Захиргааны хэлтэст 37, Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтэст 38, Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтэст 59 өргөдөл, гомдол цохогдсон байна. Өргөдлүүдийн дамжин ирсэн эх үүсвэрүүд НҮНТ-д бүртгэсэн 10, ННЗБ 27, 1800-1200 дугаараас ирсэн 96, 11-11 төвөөс ирсэн 58, гар утасны аппликейшнээр ирсэн 5, фасебүүк 6, eservice 5 нийт 207 өргөдөл, гомдол ирсэн байна. Мөн байгууллагад цаасаар ирсэн өргөдөл, гомдлыг скайрнердаж egr.ulaanbaatar.mn-д оруулан байгууллагын удирдлагад шилжүүлэн ажиллаж байна. өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийн дундаж хугацаа 13 хоног 7 цаг 7 минут байна.

Өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийн байдал / хэлтэс, нэгжээр/

Газрын албан хаагчдаас ирсэн өргөдөл гомдлыг бүртгэн удирдлагад тухай бүрт нь танилцуулан хүний нөөц, хуулийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнд шилжүүлэн ажиллаж байна.

Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн талаар:

Газрын хэмжээнд 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар Удирдлагад 19, Захиргааны хэлтэст 480 бичиг, Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтэст 723, Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтэст 275 нийт 1501 албан бичиг ирсэн байна.

Үүнээс хариугүй бичиг 1087, хариутай бичиг 414 буюу хариутай бичгийн шийдвэрлэлтийн хувь 97.55 хувь, нийт ирсэн бичгийн шийдвэрлэлтийн тоо 98 хувьтай байна. Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 1,7%-аар багассан үзүүлэлттэй байна.

Байгууллагын хэмжээнд баримт бичгийг хянан
шийдвэрлэсэн тухай мэдээ, тайлан

Д/д	Нэгж/хэлтэс	Хяналтанд байгаа баримт бичгүүд		Үүнээс:			
		Бүгд	Өнгөрсөн сард ирсэн	Хугацаанд нь шийдвэрлэсэн	Хугацаандаа шийдвэрлэгдэж байгаа	Хугацааг нь сунгасан	Хугацаандаа шийдвэрлэгдэ эгүй
1	Удирдлага	19	1	9	-	-	-
2	Захиргааны хэлтэс	480	29	215	7	-	5
3	Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтэс	723	85	416	6	-	3
4	Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтэс	275	26	160	9	-	7
	Нийт	1501	141	800	21	-	15

Архив бүрдүүлэлт, хадгалалт ашиглалт:

Нийслэлийн Архивын газрын дэргэдэх ББНШАЗК-ын 2018 оны 03 дугаар сарын 23-ны өдрийн 01 дүгээр хурлаар батлагдсан Хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг 2019 онд мөрдөн баримтыг бүрдүүлэн ажиллаж байна. 2020 оны хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг ББНШК-ын 2020 оны 04 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 02 дугаар хурлаар хэлэлцэн 2020 оны 05 дугаар сарын 03 өдөр батлуулсан.

Байгууллагын 2019 оны ХХНЖ-ын дагуу санхүүгийн ажилтнаас 102, БХХ-ээс 20, АЧХЗБХ-ээс 15, ЗХ-ээс 80 нийт 217 хадгаламжийн нэгж хүлээн авсан.

Тус байгууллагын архивт нийт 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар 1175 цаасан суурьт баримт хадгалагдаж байгаагаас

- Байнга хадгалах 299 ш хн
- Түр хадгалах 937 ш хн
- 70 жил хадгалах 37
- Тусгай төрлийн баримт буюу дүрс бичлэгийн 17, гэрэл зургийн 1 баримт хадгалагдаж байна.

Хууль, эрх зүйн чиглэлээр:

Байгууллагын үйл ажиллагааг хууль, тогтоомжийн хүрээнд явуулах ажлын чиглэлээр дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэн ажиллаад байна. Үүнд:

- Байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой нийт **145** тушаалд хууль, эрх зүйн талаас нь санал, зөвлөгөөг өгсөн;

Эрх зүйн асуудлын хүрээнд дараах ажлыг хийгээд байна. Үүнд:

- Захиргааны хэлтсээс боловсруулагдан гарсан нийт 38 гэрээ;
- Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсээс боловсруулагдан гарсан нийт 47 гэрээ;

• Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсээс боловсруулагдан гарсан нийт 8 гэрээнд хууль эрх зүйн талаас нь санал, зөвлөгөөг өгч ажилласан.

Сайжруулсан шахмал түлш туршилтын журмаар тээвэрлэсэн гэх үндэслэлээр “Глобал гүүр транс” ХХК болон “Тера экспересс” ХХК нь 120,000,000 төгрөгийн нэхэмжлэлтэй маргааныг Чингэлтэй дүүргийн шүүхэд үүсгэсэн. Чингэлтэй дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн 2020 оны 07 дугаар сарын 22-ны өдрийн 182/шш2020/01632 дугаар захирамж, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/1219 дүгээр захирамжийг тус тус үндэслэн НАБТГ-ын даргын 2020 оны 10 дугаар сарын 22-ны өдрийн тушаалаар сайжруулсан шахмал түлшний туршилтын тээвэрлэлт гүйцэтгэсэн “Тера экспресс” ХХК-д 60,682,580 төгрөгийг, “Глобал гүүр транс” ХХК-д 67,268,740 төгрөгийг тооцон, тээвэрлэлтийн ажлын нийт 127,951,320 /Нэг зуун хорин долоон сая есөн зуун тавин нэгэн мянга гурван зуун хорин/ төгрөгийг 2020 оны 11 дүгээр сарын 3-ны өдөр олгосон. **Худалдан авах ажиллагааны чиглэлээр:**

- Байгууллагын 2020 оны худалдан авах ажиллагааны ерөнхий төлөвлөгөөнд тусгагдсан урсгал зардлаар санхүүжих “Орчны агаарын чанарын суурин харуулын сэлбэг хэрэгсэл худалдан авах” үйл ажиллагааг зохион байгуулах үнэлгээний хорооны нарийн бичгээр ажиллан тендерийн баримт бичгийг боловсруулж төрийн худалдан авах ажиллагааны www.tender.gov.mn цахим сайтад байршуулан тендер шалгаруулахад бэлэн болоод байна.
- Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 05 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/703 дугаар захирамжийн дагуу Нийслэлийн төсвийн хөрөнгөөр 2018-2020 он дамжин санхүүжих төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдох боломжгүй Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн 140 дүгээр сургууль, 222 дугаар цэцэрлэгийн 16-100 кВт-ын хүчин чадалтай усан халаалтын зуухыг байгальд ээлтэй эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаалтад холбох ажлын худалдан авах ажиллагааны үнэлгээний хорооны нарийн бичгээр ажиллан тендерийн баримт бичгийг боловсруулж байна.
- “Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 8, 9 дүгээр зүйлд заасан мэдэгдэл”-ийг үнэлгээний хорооны гишүүдээр бөглүүлэн байгууллагын шилэн дансны цахим хуудас болох www.shilendans.gov.mn -д байршуулаад байна.

Төсөв санхүү, орлого бүрдүүлэлтийн чиглэлээр:

Тайлант хугацааны жилийн эцсийн эд хөрөнгийн тооллогоор байгууллагын дансанд бүртгэлтэй 420 нэр төрлийн 176553 ширхэг нийт 8,884,693,074 төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 352 нэр төрлийн 19974 ширхэг 317,542,100.88 төгрөгийн хангамжын материалыг тоолж бүртгэсэн. Нийт 9,202,235,174 төгрөгийн өмч хөрөнгийг тоолж бүртгэлтэй тусгасан.

Барилга, байгууламж 4 нэр төрлийн 4464 м² нийт 2,531,627,136 төгрөгийн, бусад үндсэн хөрөнгө 26 нэр төрлийн 1387 ширхэг 454,903,571 төгрөгийн, программ хангамжийн хөрөнгө 10 нэр төрлийн 10 ширхэг 149,641,200 төгрөгийн, бусад биет бус хөрөнгө 1 нэр төрлийн 1 ширхэг 95,748,163 төгрөгийн, бусад хангамжийн материал 127 нэр төрлийн 6851 ширхэг 135,288,230.28 төгрөгийн, аж ахуйн материал 19 нэр төрлийн 293 ширхэг 3,112,694 төгрөгийн эргэлтийн хөрөнгийг тоолж бүртгэлжүүлээд байна.

Тооллогын явцад тооллогын комиссоос дараах шийдвэрүүдийг гаргасан. Үүнд :

1. Шинээр ажилд орсон, гарсан албан хаагчдад өмч хөрөнгийг шилжүүлж, өмчийг хариуцлагыг сайжруулах
2. Хэмжилтийн автомашинуудын зарим хэт бага үнэтэй автомашинд суурилагдсан эд хөрөнгийн үнийг машины үнэд оруулж бүртгэх,

-
3. Зарцуулсан болон эвдрэл гэмтэлтэй эд хөрөнгө сэлбэг хэрэгслийг актлах,
 4. Эд хөрөнгийг бар кодоор бүртгэлжүүлэх ажлыг зохион байгуулах
- “Нийслэлийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн цахим сан”-д гаргасан тайлан мэдээ:***

Тус газрын үйл ажиллагааны чиг үүрэгтэй хамаарал бүхий 10 захирамж, Нийслэлийн Онцгой комиссын 6 хурлын тэмдэглэл, Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлын 4 хурлын тэмдэглэлийн хэрэгжилтийг гарган цаасаар болон <http://monitoring.ub.gov.mn> цахим хуудсанд оруулж тайлагнасан.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ИЛ ТОД БАЙДАЛ

Үйл ажиллагааны ил тод байдал:

Тус газрын Shilendans.gov.mn сайтад сар бүр болон тухай бүр оруулах мэдээлэлд Байгууллагын бүтэц, орон тоотой холбоотой тушаал болон хөрөнгө, зардал гаргах тушаал шийдвэрүүдийг Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу цахим санд оруулж ажилласан. 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар:

- Бүтэц, орон тоо, албан хаагчдын цалинтай холбоотой А тушаал 6;
- Хөрөнгө гаргах тухай А тушаал 14;
- Зардал гаргах тухай А тушаал 8 нийт 28 тушаалыг тус тус байршуулж, санхүүгийн ил тод байдлыг ханган ажиллаж байна.

Тус байгууллага нь 2020 оны эхний хагас жилийн байдлаар хүний нөөцийн чиглэлээр 58, үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлээр 74, нийт 132 захирамжлалын баримт бичиг гарган үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Нийслэлийн агаарын чанарын суурин харуулын мэдээг цаг тухайд нь онлайнаар www.agaar.mn, www.aprd.ub.gov.mn, www.aqicn.org сайтуудаар, суурин харуулын байршил бүрд болон БОАЖЯ, нийслэлийн нутгийн захиргааны байр Хангарди ордон, УЦУОШГ-т байрлах дэлгэцүүдээр, мөн гар утасны “Агаар” аппликейшнээр иргэд, олон нийтэд мэдээллийг хүргэн ажиллаж байна.

Хүний нөөцийн ил тод байдал: Хувийн ашиг сонирхолын болон хөрөнгө орлогын мэдүүлэг гаргах 5 албан тушаалтны мэдүүлгийг хуулийн хугацаанд гаргуулан www.meduuleg.iaac.mn мэдүүлгийн цахим системд оруулж баталгаажуулалтыг хийж ХАСХОМ-1, ХАСХОМ-2 тайланг хуулийн дагуу тайлагнасан.

Хүснэгт 11

№	Үйл ажиллагаа	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл ийн хувь
1.	2.	3.	4.
1	Сул орон тооны зарыг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан тухай бүр шинэчлэх, энэ тухай олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр зарлах;	Сул орон тоог нөхөхдөө Төрийн албаны тухай хуулийн зургаадугаар бүлэгт заасан Төрийн жинхэнэ албан тушаалд томилох журмыг баримтлан өөрийн байгууллагад ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас болон бусад төрийн байгууллагад ажиллаж байсан эсвэл нөөцөд байгаа албан хаагчдаас үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшингээр шалгаруулах замаар нөхөн томилгоог хийж байна. Үүнд: 1. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.1 заалтын дагуу тус газрын Агаарын чанар, хяналт зохион байгуулалтын хэлтсийн даргын; 2. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.1 заалтын дагуу тус газрын Захиргааны хэлтсийн дарга нарын Удирдах ажилтны сул орон тооны зарыг; 3. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Захиргааны хэлтсийн Хүний нөөц, хуулийн асуудал хариуцсан ахлах мэргэжилтний;	100%

		4. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Бодлогын хэрэгжилийн хэлтсийн Гэр хорооллоос үүдэлтэй агаарын бохирдол хариуцсан ахлах мэргэжилтний; 5. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Агаарын чанар, хяналт зохион байгуулалтын хэлтсийн Хөдөлгөөнт эх үүсвэр хариуцсан ахлах мэргэжилтний; 6.Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсийн Авто тээвэрийн бодлогын хэрэгжилт хариуцсан мэргэжилтэн нарын Удирдах, Гүйцэтгэх ажилтны сул орон тооны зарыг Төрийн албаны зөвлөлийн нийслэл дэх салбар зөвлөлд албан бичгээр хүргүүлсэн бөгөөд 6 сарын 12-ны өдөр Удирдах ажилтны Тусгай шалгалтыг Төрийн албан зөвлөл зохион байгуулж, Төрийн албан зөвлөлийн Нийслэл дэх салбар зөвлөлийн 2020 оны 06, 25 дугаар тогтоолоор Г.Даваажаргал, О.Алтангэрэл нарыг нэр дэвшүүлсэн албан бичгийг ирүүлсэн дагуу Газрын даргын 2020 оны Б/59 дугаар тушаалаар О.Алтангэрэлийг Захиргааны хэлтсийн даргын, Газрын даргын 2020 оны Б/60 дугаар тушаалаар Г.Даваажаргалыг Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсийн даргаар, Төрийн албан зөвлөлийн Нийслэл дэх салбар зөвлөлийн 2020 оны 47, 48 дугаар тогтоолоор Г.Цацрал, Б.Орхонбайгаль нарыг нэр дэвшүүлсэн тул Газрын даргын 2020 оны Б/82, Б/84 тушаалаар холбогдох албан тушаалд нь тус тус томилоод байна. Сул орон тоо гарсан тохиолдолд Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан дагуу хуулийн хугацаанд нь Нийслэл дэх Төрийн албаны зөвлөлд албан бичгээр мэдээллэн ажиллаж байна. (csc.gov.mn) сул орон тоог нийтэд мэдээллэн, сонгон шалгаруулалтыг зарлуулан ажиллаад байна.	
2	Албан тушаалын тодорхойлолтыг болосруулан, Төрийн албаны зөвлөлөөр батлуулах;	1. Байгууллагын хэмжээнд 19 төрийн жинхэнэ албан хаагчдын Албан тушаалын тодорхойлолтыг батлуулахад шаардлагатай бэлтгэл ажлыг байгууллага дотроо 1, 2 дугаар саруудад хийж, эрх бүхий албан тушаалтнуудад төслийг танилцуулж, саналыг авч 1 дүгээр улиралд ажилласан. 2. Эрх бүхий албан тушаалтнуудад танилцуулаад, эцсийн байдлаар 19 албан тушаалын тодорхойлолтыг Төрийн албаны төв зөвлөлийн 2020 оны 3 дугаар сарын 23-ны өдрийн 103 дугаар тогтоолоор баталгаажуулан төлөвлөгөөний дагуу ажилласан болно.	100%
3	Хүний нөөцийн удирдлагын ил тод байдлыг хангах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний талаар цахим хуудаснаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан мэдээлж байх;	Байгууллагын танилцуулга, зохион байгуулалтын бүтэц, орон тоо, Газрын даргын тушаал, ажлын байрны тодорхойлолт зэргийг цахим хуудас болон байгууллагын мэдээллийн салбарт байршуулан тухай бүр мэдээлсэн.	100%
4	Албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийг цахим хуудас болон мэдээллийн	Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм, Ажлын байранд бүх нийтээр дагаж мөрдөх дүрэм,	100%

	самбартаа байрлуулан тухай бүр шинэчлэх;	журмыг нийт албан хаагчдад танилцуулан, гарын үсэг зуруулж, холбогдох дүрэм журмыг мэдээллийн самбарт байршуулсан. (http://new.aprd.ub.mn/c/11/13)	
5	Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх үйл ажиллагааг үнэн зөв, шударга болгох чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаар цахим хуудсанд ойлгомжтой байдлаар мэдээллэх	Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх үйл ажиллагааг үнэн зөв, шударга болгох зорилгоор дүгнэх дарааллыг тухайн хэлтсийн Ахлах мэргэжилтэн-Хэлтсийн дарга-Газрын дарга гэсэн дарааллаар явуулж байгаа бөгөөд "Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх, дүгнэх журам"-ыг цахим хуудсанд байршуулсан.	100%
Хэрэгжилтийн дундаж хувь: 100			

ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

№	Шалгуур үзүүлэлт		Хувь
Нэг. Үйл ажиллагааны ил тод байдал			
1	Эрхэм зорилго, үйл ажиллагааны стратегийн зорилт, зорилго, тэргүүлэх чиглэл болон тэдгээрийн хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, түүний үр дүн, зохион байгуулалтын бүтцийг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан тухай бүр шинэчлэх;	Байгууллагын үйл ажиллагааны стратегийн үндсэн зорилго, зорилтуудыг цахим (http://aprd.ub.gov.mn/c/22) хуудас болон мэдээллийн самбарт байрлуулж тухай бүр шинэчлэн ажиллаж байна.	100
2	Үйлчилгээ, захидал харилцааны асуудал хариуцсан албан хаагчийн эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, албан тушаал, ажиллах журам, харилцах утас, иргэдийг хүлээн авч уулзах цагийн хуваарийг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан тухай бүр шинэчлэх;	Иргэдийг хүлээн авах цагийн хуваарийг батлуулан мэдээллийн самбартаа байрлуулан, өргөдөл гомдлыг ажлын өдрүүдэд 09.00-18.00 цагийн хооронд дотоод болон шуурхай ажил хариуцсан мэргэжилтэн байнга хүлээн авч ажиллаж байна.	100
3	Үйлчилгээ авахад шаардагдах бичиг баримтын жагсаалтыг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан тухай бүр шинэчлэх;	Үндсэн 3 үйлчилгээ үзүүлэн ажиллаж байна. Үүнд: 1. Зуух болон түлшний хаягдал утааны хийн хэмжилт хийх 2. Орчны агаарт хэмжилт хийх 3. Автшо тээврийн хэрэгслийн хаягдал утааны хийн хэмжилт хийх Үйлчилгээ авахад шаардагдах бичиг баримтыг байгууллагын цахим хуудас (http://new.aprd.ub.gov.mn/c/8/3) ба мэдээллийн самбарт байршуулан ажиллаж байна.	100
4	Үйл ажиллагаандаа мөрдөж байгаа хууль тогтоомж, дүрэм журам, зааврыг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан тухай бүр шинэчлэх;	Үйл ажиллагаанд мөрдөж байгаа эрх зүйн баримтыг дараах байдлаар http://aprd.ub.gov.mn/k?mID=27 , http://aprd.ub.gov.mn/c/8/3 цахим болон байгууллагын мэдээллийн самбарт тухай бүр шинэчлэн байрлуулан ажиллаж байна.	100
5	Шинээр боловсруулж байгаа бодлогын баримт бичиг болон захиргааны хэм хэмжээний актын шийдвэрийн төслийг цахим хуудсандаа 30-аас доошгүй	Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, түүнд мөрдөх журмын төсөлд 2020 оны 06 дугаар сарын 25-наас 2020 оны 07 дугаар сарын 09 хүртэлх хугацаанд олон нийтийн санал	100

хоног ойлгомжтой байдлаар байрлуулж, холбогдох төрийн ба төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн шинжээч, эрдэмтэн, иргэдийн саналыг авах, үндэслэлтэй гэж үзвэл уг саналыг төсөлд тусгах;	авахаар байгууллагын нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын цахим хуудас (Facebook), Zuv.mn, Ulaanbaatar.mn цахим хуудсуудад тус тус байршуулаад байна.
Хэрэгжилтийн дундаж хувь: 100%	

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

Байгууллагын эд хөрөнгийн ашиглалт хамгаалалтын чиглэлээр:

Байгууллагын Өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн 2020 оны ажлын төлөвлөгөө гарган газрын даргаар батлуулан бөгөөд Газрын даргын 2020 оны “Өмч хамгаалах байнгын зөвлөл шинэчлэн байгуулах тухай” А/52 тоот тушаалаар шинэчлэн байгуулсан.

Газрын даргын 2020 оны “Эд хөрөнгийн тооллого хийх комиссыг байгуулах тухай” А/66 тоот тушаалаар 2020 оны эхний хагас жилийн тооллогыг 2020 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрөөс 2020 оны 06 дугаар сарын 23-ны хүртэлх хугацаанд зохион байгуулан ажилласан.

Байгууллагын албан ажлын хэрэгцээнд 2020 оны 06 сарын 23-ны өдрийн байдлаар Тооллогоор хангамжийн 404 нэр төрлийн 896,014,587,82 төгрөгийн бүртгэлтэй өмч, үндсэн хөрөнгийн 366 нэр төрлийн 8,519,237,782.00 төгрөгийн нийт 9,415,252,369.82 төгрөгийн өмч хөрөнгийг тоолж бүртгэлтэй тулгасан.

Холбогдох чиг үүргийн хүрээнд нийслэлийн нутгийн захиргааны бусад байгууллагуудтай ажлын уялдаа холбоог хангах чиглэлээр хамтран ажилласан тухай

Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах чадавхийг бэхжүүлэх төсөл-3” ийн хүрээнд загвар төсөл нь 2023 оны 4 сард дуусах бөгөөд ХЗХ-ны анхдугаар хуралдааны дараа 2018 оны 12 сараас хэрэгжиж эхэлсэн. 2017 оны 9 сард хэрэгжсэн тус төслийн 3-р үе шатны үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах нарийвчилсан судалгаагаар төслийн хамрах хүрээ, хэрэгжүүлэх бүтэц, зохион байгуулалтыг шийдвэрлэсэн. Нээлтийн семинар, ХЗХ-гоор монгол, япон зөвшилцсөний эцэст төслөөс гарах үр дүн, шалгуур үзүүлэлт, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг баталсан.

Төслийн зорилгыг биелүүлэх явцад (1) Орчны агаар болон бохирдуулах бодисын ялгарлын эх үүсвэрийн хяналт шинжилгээ, хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүнгийн үнэлгээ, (2) Агаарын бохирдлыг бууруулах стратеги, бодлого, шийдвэр, (3) Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үнэлгээ, (4) гаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний хэрэгжилт гэсэн 4 шатлал бүхий агаар орчны хяналтын тогтолцоо (Зураг1)-г бүрдүүлэхэд хувь нэмэр оруулж ажиллана.

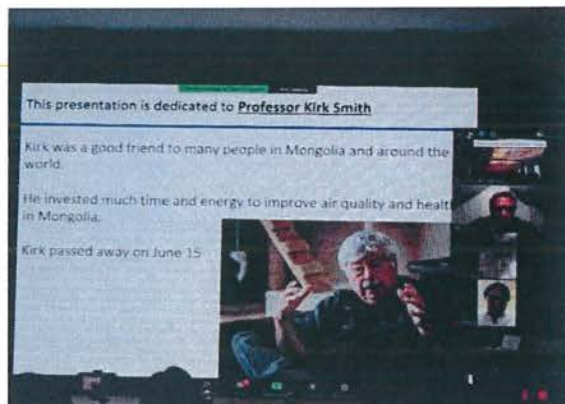
Сургалт, сурталчилгааны хүрээнд:

- Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Монгол Улсын Шинжлэх ухааны академи, Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургууль хамтран нийслэл хотын агаар, ус, хөрсний бохирдлыг өнөөгийн байдал, хүний эрүүл мэндэд учирч буй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, дэвшилтэт техник технологийг нэвтрүүлэх, төрөөс хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний үр дүнг хэлэлцэж цаашид Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах, бохирдлоос үүдэх аливаа аюулаас урьдчилан сэргийлэх

үйлсэд шинжлэх ухааны үндэслэлтэй зөв бодлого шийдвэр гаргахад зөвлөмж болгох зорилгоор “Цэвэр агаартай хот” сэдэвт олон улсын эрдэм шинжилгээний цахим хурлыг 2020 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдөр зохион байгуулсан.

“Цэвэр Агаартай хот” олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлын өмнөх хурлуудаас ялгарах онцлог нь дэлхий нийтээр тархаад буй “COVID-19” цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх дэглэмийн хүрээнд, дотоодын болон олон улсын эрдэмтэн, судлаачдыг өргөнөөр хамруулахын тулд цахим хэлбэрээр “Zoom” ашиглан явуулсан.

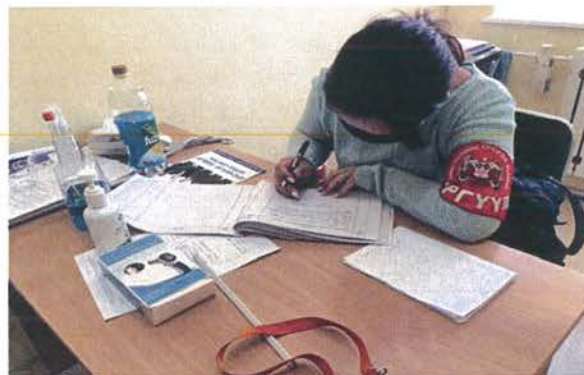
Тус хуралд Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, нийслэлийн Байгаль орчны газар, Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургуулийн Нийгмийн эрүүл мэндийн сургууль, Шинжлэх Ухааны Академи, Газарзүй гео экологийн хүрээлэн, Хими, хими технологийн хүрээлэн, Биологийн хүрээлэн, МУИС, ШУТИС, Нийгмийн Эрүүл мэндийн үндэсний төв, Цаг уур, орчны шинжилгээний газар, “Эко-Ази” байгаль орчны дээд сургууль, “Анагаах ухааны мэргэжилтнүүдийн академи” ТББ, “Таван толгой түлш” ХХК, АНУ-ын Сент Луис дахь Вашингтоны Их сургуулийн профессор Жей Турнер, Канад улсын Сайтон Фрейзерын их сургуулийн дэд профессор Раян Аллен зэрэг 16 байгууллагын 40 гаруй төлөөлөгчид оролцож илтгэл тавьсан.

• Шинэ коронавирусийн халдвар, томуу төст өвчний тархалтаас сэргийлэх зорилгоор иргэн аж ахуйн нэгж байгууллагуудад зөвлөмж тараах, танилцуулах, аж ахуйн нэгж байгууллагуудын ариутгал, цэвэрлэгээ хийсэн байдал, иргэд амны хаалт зүүх, гудамж талбайд зүй бус үйлдэл гаргахгүй байхад хяналт тавих эргүүлийн үүргийг 2 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 06 дугаар сарын 10-ныг хүртэлх хугацаанд тус хэлтсийн албан хаагчид Баянгол дүүргийн 16 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт Газрын даргын баталсан хуваарийн дагуу гүйцэтгэсэн. Эргүүлийн үүргийг гүйцэтгэхдээ хариуцсан хэсгийн гудамж талбай, олон нийтэд үйлчилдэг үйлчилгээний байгууллагуудаар явж шинэ төрлийн коронавирусын халдвараас сэргийлэх талаар заавар зөвлөмжийг аж ахуйн нэгж байгууллагын ажилтнуудад болон иргэдэд мэдээлж сурталчилан, ариутгал халдваргүйтгэл хийж байгаа эсэхэд хяналт тавьж ажилласан.

- Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2020 оны 02 дугаар сарын 18 өдрийн 03/846 дугаар албан бичгээр өгсөн үүрэг чиглэл болон Нийслэлийн Онцгой комиссын 2, 3, 4 дүгээр хурлын тэмдэглэл, Нийслэлийн Онцгой комиссын орлогч даргын баталсан “Шинэ коронавирус /covid-19/-ийн өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авч иргэдэд зөвлөмж мэдээлэл өгч эргүүлээр ажиллах хуваарь”-ийн дагуу Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан хаагчид 02 дугаар сарын 20-ны өдрөөс эхлэн Баянгол дүүргийн 16 дугаар хорооны Гандантэгчинлэн хийдийн дунд хэсгээс баруун 4 зам хүртэлх байрлалд эргүүлийн үүргийг ажлын өдөр Даваа-Баасан гаригт 10:00-20:00 цаг, амралтын өдөр Бямба, Ням гарагт 11:00-19:00 цагийн хооронд Нийслэлийн Онцгой комиссоос гаргасан загварын дагуу “Таних тэмдэг”-ийг ажиллах албан хаагчдад олгон ажиллуулсан.
- Шинэ коронавирусийн халдвар, томуу төст өвчний тархалтаас сэргийлэх эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэх албан хаагчдын хуваарийг 2020 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 05 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл шинэчлэн батлуулж 0-12 насны хүүхэдтэй эхчүүд болон жирэмсэн эмэгтэйчүүдийг эргүүлийн үүргээс чөлөөлж эргүүл хийх боломжтой 10 албан хаагч хуваарийн дагуу эргүүлийн үүргийг гүйцэтгэсэн.
- Үүрэг гүйцэтгэх хугацаанд НЭМГ-аас 10,000 ширхэг коронавирусын халдвараас урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж хуудсыг хүлээн авч иргэд олон нийт, ААНБ-д бүрэн тарааж дууссан бөгөөд амны хаалтгүй 662 иргэнд коронавирусаас урьдчилан сэргийлэх, маск тогтмол зүүх, хэрэглэх талаар сануулга өгч, давхардсан тоогоор 484 аж ахуйн нэгж байгууллагын удирдлага, менежерүүдэд масктай үйлчлүүлэх сануулгыг орох үүдэнд наах, үйлчлүүлж байгаа иргэдэд маск зүүх шаардлага тавих, цэвэрлэгээ, ариутгал халдваргүйтгэлийг тогтмол хийхийг зөвлөн хяналт тавин ажилласан. Тухай бүр эргүүлээр ажилласан мэдээг БГД-ийн ЗДТГ-ын хариуцлагатай

шуурхай штабд тогтоосон хугацаанд утсаар /95955592/ мэдэгдэн ажиллаж байсан. Мөн Хан-Уул дүүрэгт орших Морингийн Даваа, Сонгино Хайрхан дүүрэгт орших “Эмээлт”, “Баруун Түрүүн” зэрэг нийслэлийн орох, гарах хэсэгт тээврийн хэрэгсэлд хяналт тавин иргэн бүрийн биеийн халууныг үзэн, холбогдох асуумж бөглүүлэн зөвөлгөө өгч, хариуцлагатай эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэж байна.

Зарлан мэдээлэх ажил: Тусгай зориулалтын AQMS-9000 хөдөлгөөнт харуулын автомашинд зарлан мэдээлэх ажлыг зохион байгуулах зорилгоор 528,000 төгрөгөөр аудио дуут дохионы хэрэгсэлийг худалдан авч тоноглож, 2020 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдрөөс эхлэн угаарийн хийн эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, корона вирусийн халдвараас урьдчилан сэргийлэх ажлыг БГД-ийн 16-р хорооны нутаг дэвсгэр дээр эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэх үеэр хийсэн. Мөн Нийслэлийн 5 дүүрэгт байрлах суурин харуулын маршрутын дагуу засвар үйлчилгээнд явах бүрд зарлан мэдээлэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг 14 хоногт 1 удаа хийж гүйцэтгэсэн.

Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.7, Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлээс хамгаалах зарим арга хэмжээний тухай” А/346 дугаар захирамж, Нийслэлийн удирдах ажилтаны шуурхай зөвөлгөөн дээр өгсөн үүрэг даалгаварын хүрээнд Налайх, Багахангай, Багануур дүүргийн Засаг даргын тамгын газартай хамтран сайжруулсан шахмал түлшний хэрэглээг нэвтрүүлэх, айл өрхүүдэд зуухны стандарт, зөв галлагааг мөрдөх, угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах талаар сургалт зохион байгуулан ажилласан.

1. Налайх дүүрэгт

Уг сургалтаар нийт 59 албан хаагч болон хэсгийн ахлагч нарт галын аюулгүй байдал, пийшин, зуух, яндангийн битүүмжлэл, бүрэн бүтэн байдал болон стандартыг шалгаж хангуулах, угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, зөв галлагааны заавар, зөвлөмжийг өрх бүрт хүргэж ажиллах, түлшээ нөөцлөх зэрэг чиглэлүүдээр мэдлэг, мэдээллийг хүргэж ажиллалаа.

Тус дүүрэг 8 хороо, гэр хорооллын 7600 өрх, 3-15 кВт-н хүчин чадалтай 7010 зуух, 16-100 кВт-н хүчин чадалтай 72 зуух, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай 34 зуухтай бөгөөд угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг өрх бүрт суурилуулах, галлагааны заавар зөвлөмжийг өрх бүрд хүргэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах, сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэг байгуулах, гэр хорооллын айл өрхийн зуух, яндангийн стандартыг хангуулах зэрэг ажлыг хийж хэрэгжүүлэх талаар мэдээлэл заавар зөвлөгөө өгсөн.

2. Багахангай дүүрэгт

Тус дүүрэг 2 хороо, гэр хорооллын 525 өрх, 3-15 кВт-н хүчин чадалтай 391 зуух, 16-100 кВт-н хүчин чадалтай 7 зуух, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай 13 зуухтай бөгөөд тус дүүрэгт угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг өрх бүрт суурилуулах, галлагааны заавар зөвлөмжийг өрх бүрд хүргэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах, сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэг байгуулах, гэр хорооллын айл өрхийн зуух, яндангийн стандартыг хангуулах зэрэг ажлыг хийж хэрэгжүүлэх талаар мэдээлэл хүргэсэн.

3. Багануур дүүрэгт

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын агаарын чанарын хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга Г.Даваажаргал, мэргэжилтэн Б.Оюунгэрэл, Э.Цогзолмаа, Э.Энх-Амгалан, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газрын байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч С.Төмөрбат, “Таван Толгой Түлш” ХХК-ны хяналтын инженер н.Өлзийбаяр нар, дүүргүүдийн удирдлагууд, 50 албан хаагчдад мэдээлэл, заавар зөвлөгөө өгөн ажилласан.яаа.

Тус дүүрэг 5 хороо, гэр хорооллын 4605 өрх, 3-15 кВт-н хүчин чадалтай 3155 зуух, 16-100 кВт-н хүчин чадалтай 76 зуух, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай 1 зуухтай бөгөөд тус дүүрэгт угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг өрх бүрт суурилуулах, галлагааны заавар зөвлөмжийг өрх бүрд хүргэх ажлыг зохион байгуулах, 400 айл өрх тутамд 1 сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэг байгуулах, гэр хорооллын айл өрхийн зуух, яндангийн стандартыг хангуулах зэрэг ажлыг хийж хэрэгжүүлэх талаар мэдээлэл өгч гарын авлага тараасан.

Мөн “Таван толгой түлш” ХХК-н хяналтын инженер биечлэн сайжруулсан зуухны зөв галлагаа, яндангийн хөөлөлт, битүүмжлэлийн талаар зөвлөгөөг өрх бүрт өгсөн.

Налайх, Багануур, Багахангай дүүргүүдийн удирдлагууд, хэсгийн ахлагч нарт угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг өрх бүрт суурилуулах, галлагааны заавар зөвлөмжийг өрх бүрд хүргэх ажлыг зохион байгуулах, 400 айл өрх тутамд 1 сайжруулсан түлшний

борлуулалтын цэг байгуулах, гэр хорооллын айл өрхийн зуух, яндангийн стандартыг хангуулах зэрэг ажлыг үүрэг болгосон.

Уг ажлын хүрээнд Баянзүрх дүүргийн 20-р хороо, Сонгинохайрхан дүүргийн 21-р хороо, Хан-уул дүүргийн 12, 13, 14 дүгээр хороодод сайжруулсан шахмал түлшний түгээлт, борлуулалтын систем, нөөцлөх, айл өрхүүдэд зуухны стандарт, зөв галлагааг мөрдөх, угаарын хийн хордлогоос урдчилан сэргийлэх талаар хорооны удирдлагууд, холбогдох ажилтнуудад мэдээлэл, заавар зөвлөгөө өгч ажилласан.

1. Сонгинохайрхан дүүргийн 21 дүгээр хороо

Уг ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга, мэргэжилтэн нар, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газрын мэргэжилтэн, Сонгинохайрхан дүүргийн Онцгой байдлын хэлтсийн байцаагч, “Таван толгой түлш” ХХК-ны инженер нар хамтран 2020 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдөр сургалтад илтгэл тавин оролцсон.

Тус Сонгинохайрхан дүүргийн 21 дүгээр хороо буюу Жаргалант тосгон нь 84706 га нутаг дэвсгэртэй, 2196 өрх, 6531 хүн амтай, 3-15 кВт-н хүчин чадалтай 1723 зуух, 16-100 кВт-н хүчин чадалтай 23 зуухтай бөгөөд тус хороонд угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг өрх бүрт суурилуулах, галлагааны заавар зөвлөмжийг өрх бүрт хүргэх ажлыг зохион байгуулах, 400 айл өрх тутамд 1 сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэг байгуулах, гэр хорооллын айл өрхийн зуух, яндангийн стандартыг хангуулах зэрэг ажлыг хийж хэрэгжүүлэх талаар мэдээлэл заавар зөвлөгөө өгч зөвлөмжийн хуудас тараасан. Мөн “Таван толгой түлш” ХХК-ийн Үйлчилгээний дарга биечлэн сайжруулсан зуухны зөв галлагаа, яндангийн хөөлөлт, битүүмжлэлийн талаар зөвлөгөөг өгсөн.

2. Баянзүрх дүүргийн 20 дүгээр хороо

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Нийслэлийн Онцгой байдлын газар, “Таван Толгой Түлш” ХХК-ийн холбогдох албан хаагчид 62 дугаар тогтоолын нэмэлт өөрчлөлтийг хороодын албан хаагчдад сурталчилж, угаарын хийн эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж, сайжруулсан түлшний галлагааны зааварчилгааг биечлэн үзүүлж, галын аюулгүй байдлыг хангахыг онцгойлон анхааруулсан.

Мөн айл өрхийн зуухны стандартыг хангуулах, угаарын хийн эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, галлагааны заавар зөвлөмжийг өрх бүрт хүргэж ажиллах, угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг өрх бүрт суурилуулах ажлыг зохион байгуулах, зэрэг чиглэл зөвлөмжийг өгч ажилласан

3. Хан-Уул дүүргийн 12, 13, 14 дүгээр хороо

Сургалтаар айл өрхийн галын аюулгүй байдал, пийшин, зуух, яндангийн битүүмжлэл, бүрэн бүтэн байдал болон стандартыг шалгаж хангуулах, угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, зөв галлагааны заавар, зөвлөмжийг өрх бүрт хүргэж ажиллах, түлшээ нөөцлөх зэрэг чиглэлүүдээр мэдлэг, мэдээлэл хүргэж, зөвлөгөө өгсөн.

Уг ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын мэргэжилтэн, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын Агаарын чанарын хяналтын хэлтсийн мэргэжилтэн, Хан-Уул дүүргийн Онцгой байдлын хэлтсийн мэргэжилтэн, "Таван толгой түлш" ХХК-ийн инженер нар хамтран 2020 оны 07 дугаар сарын 09-ний өдөр сургалтад илтгэл тавин оролцсон.

3.1 Хан-Уул дүүргийн 12 дугаар хороо буюу Биокомбинат :

12 дугаар хороо нь нийт 1796 өрхтэй, 16-100 кВт-н хүчин чадалтай зуух 15, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай 4 зуухтай бөгөөд тус хороонд угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг өрх

бүрт суурилуулах, галлагааны заавар зөвлөмжийг өрх бүрд хүргэх ажлыг зохион байгуулах, 400 айл өрх тутамд 1 сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэг байгуулах, гэр хорооллын айл өрхийн зуух, яндангийн стандартыг хангуулах зэрэг ажлыг хийж хэрэгжүүлэх талаар мэдээлэл заавар зөвлөгөө өгч зөвлөмжийн хуудас тараасан.

3.2 Хан-Уул дүүргийн 13 дугаар хороо буюу Туул тосгон:

Туул тосгонд Нийслэлийн Агаар орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч, Засаг даргын орлогч Д.Мөнхжаргалаар ахлуулсан НАБТГ, НМХГ, Хан-Уул дүүргийн Онцгой байдлын хэлтэс, "Таван толгой түлш" ХХК-ийн сервис төвийн хамтарсан ажлын хэсэг ажилласан.

Тус хороо нь нийт 1377 өрхтэй, 16-100 кВт хүчин чадалтай зуух 14, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай зуух 88 байдаг бөгөөд сургалтад 8 хэсгийн ахлагч, орон тооны бус ажилтан 7, "Түмэн шувуут" ХХК-ийн 2 ажилтан сууж мэдээлэл авсан.

Сургалтын явцад 13 дугаар хорооны ажлын албаны дарга Отгонбаяр өвөлжилтийн бэлтгэл хангах үүрэг даалгаврын хүрээнд хийгдэж буй ажлаа нийслэл, дүүргээс ирсэн албан хаагчдад танилцуулж, хорооны зүгээс нийт айл өрхүүдэд стандартын шаардлага хангасан зуухтай, хангаагүй зуухтай айлд тараах мэдэгдлийн 2 загварыг тарааж бүртгэлжүүлж эхэлсэн тухай ажлын явцаа танилцуулсан.

3.3 Хан-Уул дүүргийн 14 дүгээр хороо буюу Өлзийт хороолол:

Тус хороо нь нийт 1906 айл өрхтэй, 16-100 кВт хүчин чадалтай зуух 12, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай зуух 13 байна. 8 хэсэг, хороодын ахлагч нар сургалтад хамрагдаж зөвлөмж мэдээлэл авлаа.

Мөн 14 дүгээр хорооны албан хаагчид Засгийн газрын 62 дугаар тогтоолын хэрэгжилт, Нийслэлийн Агаар орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч, Засаг даргын орлогч Д.Мөнхжаргалын үүрэг болгосны дагуу 2020-2021 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах ажлын хүрээнд "САЙЖРУУЛСАН ТҮЛШ" түлэх бэлтгэлийг сайтар хангуулах зорилгоор хорооныхоо оршин суугч айл өрхүүддээ анхааруулахын зэрэгцээ "Мэдэгдэл хуудас" тараан ажилласан тухайгаа бидэнд танилцуулсан.

Халаалтын зуухны нэгдсэн мэдээ

№	Дүүрэг	Хороо	Айл өрхийн тоо	3-15 кВт-ын хүчин чадалтай халаалтын зуух	16-100 кВт- ын хүчин чадалтай халаалтын зуух	100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай халаалтын зуух
1	Сонгинохайрхан	21	2196	1723	11	12
2	Баянзүрх	20	2823	1300	46	6
3	Хан-Уул	12	1796	736	15	4
4	Хан-Уул	13	1377	964	14	88
5	Хан-Уул	14	1906	1287	12	13
Нийт дүн			10212	6010	98	123

- Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.7, Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлээс хамгаалах зарим арга хэмжээний тухай” А/346 дугаар захирамж, Нийслэлийн Удирдах ажилтнуудын шуурхай зөвлөгөөн, Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргалын өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу 2020-2021 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах мэдээлэл, заавар зөвлөгөө өгөх сургалт, семинарийг 2020 оны 08 дугаар сарын 12-ны өдөр зохион байгуулсан.

Энэхүү сургалт, семинарын зорилго нь Нийслэлийн 6 дүүргийн Засаг дарга, хороодын Засаг дарга, зохион байгуулагч, хэсгийн ахлагч нараар дамжуулан иргэдэд 2020-2021 оны өвөлжилтийн бэлтгэлийг хангах, гэр хорооллын айл өрхийн ханан пийшин, зуухны бүрэн бүтэн байдлыг хангах, яндан хөөлөх, зөв галлагааны зааварчилгаа өгөх, агааржуулалтын системийг сайжруулах, битүүмжлэлийг шалгах, зуухны MNS5216:2016 стандартыг хангуулж, угаарын хийн хордлого болон болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх арга аргачлал, заавар зөвлөгөөг өгч ажилласан.

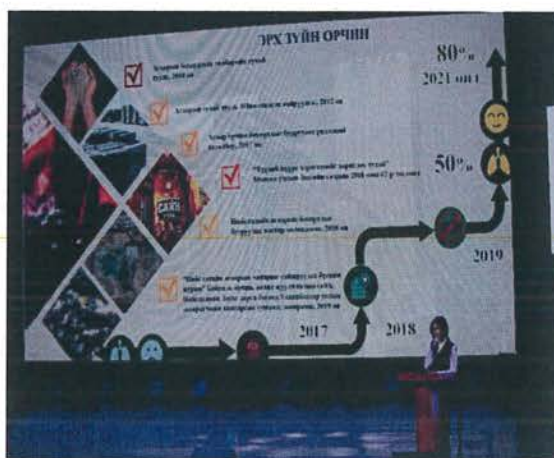
Сургалтад Нийслэлийн 6 дүүргийн Засаг дарга, хороодын Засаг дарга, зохион байгуулагч, хэсгийн ахлагч буюу нийт 370 гаруй албан хаагч хамрагдаж, Улаанбаатар хотын Захирагчийн Ажлын албаны Хог хаягдлын удирдлага, зохицуулалтын хэлтсийн дарга С.Аригуун “Сайжруулсан түлшний үнсийг ашиглах, ялгах тухай”, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга Ц.Цолмон “МУ-ын Засгийн газрын 62 дугаар тогтоол, нийслэлийн Засаг даргын А/346 дугаар захирамжийг сурталчилан таниулах”, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газрын Агаарын чанарын хэлтсийн дарга Н.Шинэ-Оргил “Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, аюулгүй байдлыг хангах болон зуухны стандартыг хангах”, Нийслэлийн Онцгой байдлын газрын Гамшгийн шуурхай удирдлагын хэлтсийн дарга Э.Эрдэнэбаатар “Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, галын аюулгүй байдлын талаар жишээнд суурилсан зөвлөгөө өгөх”, Таван толгой түлш” ХХК-ны борлуулалт маркетингийн хэлтсийн дарга Д.Миняа “Сайжруулсан түлшний түгээлт, борлуулалтын шинэ журам”, инженер н.Энх-Амгалан “Сайжруулсан түлшний зөв галлагаа ба аюулгүй байдлын зөвлөмж”, “Улаанбаатар хотын Цэвэр Агаар Нэмэлт Санхүүжилтийн Төсөл”-ийн үйл ажиллагаа хариуцсан менежер А.Нинжин “Улаанбаатар хотын Цэвэр Агаар Нэмэлт санхүүжилтийн төслийн танилцуулга” зэрэг чиглэлээр мэдээ мэдээлэл, заавар зөвлөгөө өгч оролцсон.

МУ-д мөрдөгдөж байгаа Угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийн батлагдсан стандарт байхгүй тул Европын холбооны EN 50291-1:2018 “Хий илрүүлэгч-Хувийн сууцанд угаарын хийг илрүүлэхэд зориулсан цахилгаан төхөөрөмж” стандартыг орчуулан “Стандарт, хэмжил зүйн газар”-т хүргүүлсэн бөгөөд Стандарт хэмжил зүйн газрын даргын 2020 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн С/29 дүгээр тушаалаар угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийн “Хий илрүүлэгч. Хувийн сууцанд угаарын хий (СО) илрүүлэхэд зориулсан цахилгаан аппарат. 1-р хэсэг: Туршилтын арга болон ажиллагааны шаардлага MNS EN 50291-1:2020” стандартыг батласан.

Нийгмийн Эрүүл мэндийн Үндэсний төвийн Ерөнхий захирлын 2020 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/55 дугаар тушаалаар “Дотоод орчны агаарын чанарын стандарт боловсруулах” ажлын хэсэг байгуулагдсан. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн ДЭМБ болон бусад улс орны дотоод орчны агаарт химийн түгээмэл бохирдуулагч бодисын хүлцэх агууламж, судалгаа шинжилгээний дүнг харьцуулан “Дотоод орчны агаарын чанарын стандарт”-ын төслийг боловсруулан батлуулах ажлыг зохион байгуулж байна.

Гэр хорооллын айл өрх, иргэдэд чиглэсэн цахилгаан халаагуур, дулаан алдагдлыг бууруулах, эко жорлонгийн асуудлаа шийдвэрлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор БОАЖЯ, Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооноос “Ногоон зээл”-ийг санхүүжүүлж, арилжааны банкуудтай хамтран ногоон зээлийг иргэд болон аж ахуйн нэгж байгууллагуудад олгож эхэлсэн бөгөөд уг ажлыг сурталчлах ажлын хүрээнд Хас банктай хамтран нийслэлийн 6 дүүргийн гэр хорооллын хороодын 600 гаруй хэсгийн ахлагчид “Эко дулаалгын шийдэл”

арга хэмжээг зохион байгуулж, хэсгийн ахлагч нарт агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр гарсан хууль тогтоомж, шийдвэрийн талаар танилцуулга хүргэсэн.

❖ “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар болон НҮБ-ын Хүүхдийн сангийн хооронд байгуулсан харилцан ойлголцлын санамж бичгийн хүрээнд “Агаарын бохирдлыг бууруулж, өрхөд зориулсан эрчим хүчний хэмнэлттэй халаалт, дулаалгын бүтээгдэхүүн үйлчилгээг нэвтрүүлэх тухай” Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/1187 дугаартай захирамжийг батлуулан Удирдлагын ажлын хэсэг, Баянзүрх дүүргийн Засаг даргын 2020 А/497 дугаар захирамжийн дагуу Хэрэгжүүлэлтийн болон Чанарын хяналтын ажлын хэсгүүд тус тус байгуулагдан ажиллаж байна. Тус төсөл нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 17 дугаар хорооны 10 өрх, 5 дугаар хорооны 38 өрх, 3 дугаар цэцэрлэгийн 2 гэр тус тус хамрагдсан ба НҮБ-ын Хүүхдийн Сангийн 100 хувийн хөрөнгөөр CHIPS багцыг үнэгүй хүлээн авсан. Төсөлд хамрагдах өрхүүдийг сонгож, гэрээ байгуулах ажлыг Хэрэгжүүлэлтийн ажлын хэсэг зохион байгуулсан бөгөөд Монгол гэрийн дулаалга, халаалт, агаар сэлгэлтийн багцыг бэлтгэн нийлүүлэгчдийг сонгон шалгаруулах тендерийг зохион байгуулж, гэрээ байгуулах ажлыг ПИН Олон Улсын Төрийн бус байгууллага хариуцан бэлтгэн нийлүүлэгчдийг сонгосон. CHIP багцыг танилцуулах сургалтыг тус дүүргийн 5 дугаар хорооны 15 иргэн, 24 хэсгийн ахлагч, 1 хорооны Засаг дарга нийт 41 иргэнд хийж, тус хорооны 40 өрхийг сонгон авч төслийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Коронавирус халдварт өвчний тархалттай холбоотойгоор тус ажил тодорхойгүй хугацаагаар хойшлогдоод байна.

Нийслэлийн Засаг даргын орлогч, Агаар, Орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д.Мөнхжаргалаар батлуулсан удирдамжийн дагуу Нэгдсэн Үндэсний байгууллагаас санаачилсан Дэлхийн уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг Олон Улсын “Цэвэр агаар-Цэлмэг тэнгэр” өдөрлөгийг 2020 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрөөс 10 дугаар сарын 07-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд төвийн 6 дүүргийн хэмжээнд зарлан амжилттай зохион байгууллаа.

Баянгол дүүрэг Засаг даргын тамгын газрын Иргэний танхимд, Сонгинохайрхан дүүрэг Баянхошуу дэд төвийн Нийслэлийн Үйлчилгээний Нэгдсэн Төвд, Хан-Уул дүүрэг Мишээл худалдааны төвийн Нийслэлийн Үйлчилгээний Нэгдсэн Төв салбарт, Баянзүрх дүүрэг Дүнжингарав төв дэх Нийслэлийн Үйлчилгээний Нэгдсэн Төвд, Сүхбаатар, Чингэлтэй дүүрэг 6 буудал “Оргил” худалдааны төвийн НҮНТ-д зохион байгууллаа.

Нийслэлийн Засаг Даргын Тамгын Газар, дүүргүүдийн Засаг Даргын Тамгын Газар, Нийслэлийн Агаарын Бохирдолтой Тэмцэх Газар, Нийслэлийн Онцгой Байдлын Газар, Нийслэлийн Мэргэжлийн Хяналтын Газар, Таван Толгой түлш ХХК, Цэвэр Агаартай Хот, Улаанбаатар хотын Цэвэр Агаар санхүүжилтийн төсөл, Хас банк, Төрийн банк, аж ахуйн нэгж байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулав.

Өдөрлөгийн зорилго нь нүүрсний хэрэглээг бууруулж, бусад дэвшилтэд технологиор гэр, байшингаа халаах шийдлүүдийг иргэдэд танилцуулж, ногоон зээлээр дамжуулан худалдан авах боломжийг олгох явдал юм.

Тус өдөрлөгийн хүрээнд нийт 6 дүүргийн хэмжээнд байгальд ээлтэй бүтээгдэхүүнээ сурталчлан иргэдэд нийлүүлэн 15 аж ахуйн нэгж байгууллага оролцсон бөгөөд зээлийн үйлчилгээг үзүүлэхээр “Хас”, “Хаан” зэрэг банкууд хамтран ажиллаа. Сарын хугацаанд явуулсан тус үйл ажиллагаанаас мэдээлэл авч үйлчилүүлсэн давхардсан тоогоор **825** иргэн байна.

Баянзүрх дүүрэг Дүнжингарав төв дэх Нийслэлийн Үйлчилгээний Нэгдсэн төвд:

Баянгол дүүргийн Засаг даргын тамгын газрын 1 давхрын иргэдийн хүлээлгийн танхимд:

Сонгинохайрхан дүүрэг Баянхошуу дэд төвийн Нийслэлийн Үйлчилгээний Нэгдсэн төвд:

Хан-Уул дүүрэг дэх Мишээл худалдааны төвийн Нийслэлийн Үйлчилгээний Нэгдсэн Төв салбарт:

Сүхбаатар дүүргийн 14 дүгээр хорооны 6 буудал "Оргил" НҮНТ салбарын байранд Сүхбаатар дүүрэг, Чингэлтэй дүүрэг

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Нийслэлийн Онцгой байдлын газар хамтран МУ-ын Засгийн газрын 2018 оны "Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" 62-р тогтоол болон 2020-2021 оны агаарын чанарыг сайжруулах бүс шинэчлэл тогтоогдсонтой холбогдуулан сайжруулсан шахмал түлшний түгээлт борлуулалтын системийн талаар болон угаарын хийн (СО) хордлогоос урьдчилан сэргийлэх талаар дүүргүүдийн ЗДТГ,

хороодтой гэрээ байгуулан ажиллаж буй орон тооны бус гэрээт ажилтнуудад мэдээлэл өгөх, агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээнд гэрээт ажилтнуудын оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор “Зөвлөмжийг дагая, зөв хийе” зөвлөгөөнийг 2020 оны 09 дүгээр сарын 29-ны өдөр зохион байгуулсан.яаа.

Тус зөвлөгөөнд Байгаль орчны, Аялал жуулчлалын дэд сайд Ц.Батбаяр, Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д. Мөнхжаргал, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга Ц.Цолмон, Нийслэлийн Онцгой байдлын газрын Агаарын чанарын хэлтсийн дарга Н.Шинэ-Оргил, Сүхбаатар дүүргийн онцгой байдлын хэлтсийн сургалт урьдчилан сэргийлэх асуудал хариуцсан мэргэжилтэн ахлах дэслэгч Х.Алтанзагас нарын төлөөлөгчид оролцож илтгэл тавьж оролцсон ба БГД-221, БЗД-1092, СХД-950, ХУД-400, СБД-423, ЧД-714 нийт **3800** орон тооны бус гэрээт ажилтнууд болон тамгын газрын агаар, орчны бохирдол хариуцсан мэргэжилтнүүд оролцсон.

Зураг 22 Зөв хийе Зөвлөмжийг дагагч зөвлөгөөн

Зөвлөгөөний сэдвийн хамрах хүрээнд:

1. Агаарын бохирдлын бууруулах чиглэлээр хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа-Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Д. Мөнхжаргал
2. Улаанбаатар хотын “Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх журам”, “Орон тооны бус гэрээт ажилтны ажиллах журам”-ын танилцуулга – Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга Ц.Цолмон
3. Агаарын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих талаар - Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газрын Агаарын чанарын хэлтсийн дарга Н.Шинэ-Оргил
4. Пийшин зуухны галлагааны аюулгүй байдал – Сүхбаатар дүүргийн онцгой байдлын хэлтсийн сургалт урьдчилан сэргийлэх асуудал хариуцсан мэргэжилтэн ахлах дэслэгч Х.Алтанзагас

Мөн “Зөвлөмжийг дагая, зөвийг хийе” зөвлөгөөнд зориулан “Улаанбаатар чуулга”-тай хамтран 1 цагийн урлагын тоглолтыг зохион байгуулсан.

Энэхүү зөвлөгөөнөөр агаар, орчны бохирдлыг бууруулах талаар төрөөс хэрэгжүүлж буй бодлого танилцуулах, сайжруулсан түлшний борлуулалт, түгээлтийн байдал, түүнд тавих хяналт болон угаарын хийн (СО) хордлогоос урьдчилан сэргийлэх талаар холбогдох байгууллагуудын мэдээллийг танилцуулж, хяналт тавихад заавар зөвлөгөө өгөх, угаарын хийн (СО) хордлогоос урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж бүхий тараах материал, Орон тооны бус ажилтнуудын гарын авлага гэх мэт тус бүр нийт 4200 гаруй тараах материал тарааж, санал зөвлөмжөө хүргэсэн үр дүнтэй арга хэмжээ болсон.

Цаг үеийн шинж чанартай гарсан УОК, НОК, НЗД-аас өгсөн үүрэг даалгавар, дээд газраас холбогдон гарсан захирамжын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлыг нэгтгэхэд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн байна. Үүнд:

Хүснэгт 13. Угаарын мэдрэгч шалгах, зөв галлагаа хийх, зуухны стандарт танилцуулах сургалт

№	Байршил	Ажлын чиглэл	Хугацаа	Тоо хэмжээ	Тайлбар
1	СХД 21-р хороо	Угаарын хийн мэдрэгч шалгах, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө	07/09 09/21 10/07	3 өдөр	Зуух пийшингийн битүүмжлэл шалгах, угаар мэдрэгчийн ажиллагааг шалгах, зөвлөгөө өгөх
2	СХД-ийн 5, 20, 35, 38, 42, 43	Өндөржүүлсэн бэлэн байдал,	9/14-16	72 цаг	Намрын улиралд үүсэх эрсдэл 93 өрхөөр орсон

3	Баянгол дүүрэг 21,22,23, 9-р хороо	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө	10/08-10	3 өдөр	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө
4	Баянгол дүүргийн Цагдаагийн 2-р хэлтэс	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө	10/09	1 удаа	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө
5	ШШГЕГ-ын 409- р анги	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө	10/03	1 удаа	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө
6	ШШГЕГ-ын 461- р анги	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө	11/02	1 удаа	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө
7	Налайх дүүрэг	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө	07/27	удаа	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө
8	Багахангай дүүрэг	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө	07/27	1 удаа	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх сургалт зөвлөгөө
9	ХУД-ийн 4,5,6,7,8,9,10,16	Хяналт шалгалт	1/27	1 удаа	Борлуулалтын цэг болон хяналтын постуудаар хийсэн шалгалт
10	Аврах 105-р анги	Нийслэлийн 6 дүүрэгт угаарын хийн мэдрэгч	03/27	3 удаагийн тараалтыг зохион байгуулсан	3 удаагийн тараалтыг зохион байгуулсан
11	Баянгол дүүргийн 16-р хороо	Ковид-19-ын эргүүл	2/21- 6/03-ны хүртэл	20 удаа	A/223, A/108, A/436 A/438 A/333 дугаар захирамж, НОК-ийн хурлын тэмдэглэлээр өгсөн үүрэг даалгаврыг хэрэгжүүлэх хүрээнд
12	БГД 4-р хороо “Сансар кабель” ХХК-	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх	11/10	1 удаа	Угаарын хийн мэдрэгч, зөв галлагаа хийх

	ийн алжилтан албан хаагчдад	сургалт зөвлөгөө			сургалт зөвлөгөө
--	--------------------------------	------------------	--	--	------------------

Иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас ирүүлсэн өргөдөл, хүсэлтийн дагуу зохион байгуулсан үйл ажиллагааны талаар:

Хүснэгт 19.

№	Иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллага	Хүсэлт, өргөдлийн товч утга	Шийдвэрлэсэн байдал
А Орчны хэмжилт болон халаалтын зуух, түлшний хэмжилтийн талаар			
1	Инженерийн хангамжийн удирдах газар Н.Энхчимээт	Хэмжилтийн хуваарь хүргүүлэв	Халаалтын улиралд 2019-2020 оны усан халаалтын зуухны хаягдал утааны хэмжилт хийгдэж байгаа тул танай байгууллагын хүсэлтийг хүлээн авч хэмжилтийн хуваарьт орууллаа.
2	Таван толгой түлш ХХК, НЗДТГазар, Санхүү төрийн сангийн хэлтэс, Хууль Зүйн хэлтэст	Хариу хүргүүлэх тухай	НОК-ын 2019 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн хурлаар өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу танай байгууллагатай сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн ажлын гэрээг 2019 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдөр байгуулсан бөгөөд 2020 оны 01 дүгээр сарын 01 өдөр дахин шинэчлэн байгуулсан. Тус гэрээний 1.4-т Тээвэрлэгч нь сайжруулсан шахмал түлшийг дундын баазуудад хүргэх ба тухайн ажилд зөвхөн тээвэрлэлтэд зарцуулсан шатахууны зардлыг олгоно гэж заасан. Мөн нөгөө талаас түлш тээвэрлэж буй аж ахуй нэгжүүдтэй 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр байгуулсан гэрээний 1.4-т Сайжруулсан түлшний үйлдвэрээс дундын бааз хүртэлх тээвэрлэлтийг зөвхөн "Таван толгой түлш" ХХК өөрийн машинаар задгайгаар болон тоннын савлагаатайгаар тээвэрлэлт хийнэ гэж заасан.
3	Сонгинохайрхан дүүргийн иргэн Т.Отгонтуулд	Хэмжилтийн дүн, Хариу хүргүүлэх тухай	Байшин, сууцны дотоод орчны угаарын хийн агууламжыг тодорхойлуулахаар 01 дүгээр сарын 24-ний өдөр хүсэлт ирүүлсний дагуу 02 дугаар сарын 03-ны өдөр хэмжилтийг хийж хэмжилтийн дүнг албан бичгээр хүргүүлсэн
4	НЗДТГазарт, Таван Толгой Түлш ХХК	Хариу хүргүүлэх тухай	Сонгинохайрхан дүүргийн 22-р хорооны иргэн Ө.Адилбишийн зүгээс Таван толгой түлш ХХК-ны үйлдвэр орчмын тоосжилттой холбоотой гомдол ирүүлснийг. Таван толгой түлш ХХК-ийн дотоод, гадаад орчны хэмжилтийг хийж тоосжилт бууруулах тухай зөвлөмжийн хамт хэмжилтийн дүнг хүргүүлсэн.
5	Шилэн хий ХХК, Хос шинс ХХК	Хариу хүргүүлэх	2019-2020 оны халаалтын улиралд хийгдэх хаягдал утааны хэмжилтүүд төлөвлөгөөний

		тухай	дагуу хийгдэж дууссан.
6	Нийслэлийн засаг даргын хууль эрх зүйн хэлтэст	Хариу хүргүүлэх тухай	Хот, тосгоны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй танилцлаа. Тус хуулийн төсөлд тусгах саналгүй болно.
7	НЗДТГ-ийн нийслэлийн удирдлагын хэлтэст	Хариу хүргүүлэх тухай	Тус байгууллагын Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөдлөлийн бүрэлдэхүүний судалгааг хүснэгтийн дагуу нэгтгэн гаргаж хавсралтаар хүргүүлж байна.
8	Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын тамгын газарт	Хариу хүргүүлэх тухай	Орон тооны бус байцаагчдын урамшуулал олгох №НАБТГ/01-03 тоот гэрээний дагуу 1, 2 дугаар сарын урамшууллыг СХДүүрэгт шилжүүлсэн.
9	Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газарт	Хэмжилтийн дүн хүргүүлэх тухай	Уур болон усан халаалтын зуух эзэмшигч аж ахуй нэгж, иргэнээс ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу 2020 оны 01 дүгээр сараас 05 дугаар сарын хооронд хаягдал утааны хийн хэмжилтийг хийсэн.
Б Суурин харуул болон мэдээлэл технологийн талаар			
1	Нийслэлийн худалдан авах ажиллагааны газар	Хүсэлт хүргүүлэх тухай	Агаарын чанарын хяналтын суурин харуулын тоног төхөөрөмж, техник худалдан авах НХААГ /201912881/01/01 дугаарт тендерт оролцож байгаа “Эм Ай Эс Эс” ХХК-иас тодруулга хүссэн байна. Тус тендерийн зеро газ үүсгэгчийн техникийн тодорхойлолтод ZNV-7 гэж заасныг ZNV гэж өөрчлөж өгнө үү.
2	Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газарт	Хамтран ажиллах тухай	Нийслэлийн Засаг даргын 2017 оны “Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрийн хүрээнд “Сургууль цэцэрлэг, эмнэлгийн дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах тоног төхөөрөмж нийлүүлэх” ажлын гэрээ байгуулан ажилласан “Аойн теч”, “Шаоми Манголия” ХХК-ний гэрээний хугацаа нь дуусгавар болж, баталгаат засварын барьцааны 5%-ийг чөлөөлөх болсон тул хавсралтаар хүргүүлж байгаа ашиглагч байгууллагуудаас тодорхойлолт авч ирүүлэн хамтран ажиллана уу.
3	Нийслэлийн боловсролын газарт	Хамтран ажиллах тухай	Нийслэлийн Засаг даргын 2017 оны “Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрийн хүрээнд “Сургууль цэцэрлэг, эмнэлгийн дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах тоног төхөөрөмж нийлүүлэх” ажлын гэрээ байгуулан ажилласан “Аойн теч”, “Шаоми Манголия” ХХК-ний гэрээний хугацаа нь дуусгавар болж, баталгаат засварын барьцааны 5%-ийг чөлөөлөх болсон тул хавсралтаар хүргүүлж байгаа ашиглагч байгууллагуудаас тодорхойлолт авч ирүүлэн хамтран ажиллана уу.

3	Нийслэлийн боловсролын газарт	Хамтран ажиллах тухай	Нийслэлийн Засаг даргын 2017 оны "Утаагүй Улаанбаатар" хөтөлбөрийн хүрээнд "Сургууль цэцэрлэг, эмнэлгийн дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах тоног төхөөрөмж нийлүүлэх" ажлын гэрээ байгуулан ажилласан "Аойн төч", "Шаоми Манголия" ХХК-ний гэрээний хугацаа нь дуусгавар болж, баталгаат засварын барьцааны 5%-ийг чөлөөлөх болсон тул хавсралтаар хүргүүлж байгаа ашиглагч байгууллагуудаас тодорхойлолт авч ирүүлэн хамтран ажиллана уу.
---	-------------------------------	-----------------------	--

Дотоод хяналт шинжилгээ, үнэлгээний чиглэлээр:

Байгууллагын хэмжээнд хэрэгжиж байгаа тогтоол шийдвэрийн нийт 5 захирамжлалын баримт бичгийн 35 заалтад хяналт үнэлгээ, шинжилгээ хийн, даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж биелэлтийн мэдээг тайлан, хурлын тэмдэглэлийн хамт НЗДТГ-т хүргүүлсэн. Мөн Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хүрээнд тус байгууллагад хамааралтай 2 зорилтын 3 заалт, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд 9 заалтын биелэлтэд, Нийслэлийн Эдийн засаг нийгмийг 2020 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн биелэлтэд манай байгууллагатай холбоотой 25 заалтын биелэлтийг холбогдох хэлтэс нэгжээс авч нэгтгэсэн даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурлаар хэлцүүлэн биелэлтийн мэдээг тайлан, хурлын тэмдэглэлийн хамт НЗДТГ-т хүргүүлсэн. Засгийн газрын 89-р тогтоол, НЗД-ын А/335 дугаар захирамж болон бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх аргачлал, тайлагнах хугацааг байгууллагын албан хаагчдад танилцуулсан.

ЦААШИД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААР

- Улс, нийслэлийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж буй арга хэмжээнд тавих захиалагчийн хяналтыг сайжруулах.
- Агаар дахь бохирдуулагч бодисуудын агууламж, тэдгээрийн нөлөөллийг төвшинг индексээр илэрхийлж үнэн зөв бодитой, цаг хугацаанд нь гаргаж байхад анхаарах.
- Дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах чиглэлээр иргэн, аж ахуй нэгж, байгууллагад сургалт зохион байгуулах ажлыг эрчимжүүлэх.

ХЯНАСАН:

ЗАХИРГААНЫ ХЭЛТСИЙН ДАРГА О.АЛТАНГЭРЭЛ

ТАЙЛАН НЭГТГЭСЭН:

ЗАХИРГААНЫ ХЭЛТСИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН Т.ЭНХМАА

НИЙСЛЭЛИЙН АГААР, ОРЧНЫ БОХИРДОЛТОЙ ТЭМЦЭХ ГАЗАР

2021 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ТАЙЛАН

2022.01.04

АГУУЛГА

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН Монгол Улсын Засгийн газрын 2021-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хэмжээний хэрэгжилт Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл	3-4
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ТОГТООЛ ШИЙДВЭРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН Улсын Их Хурал болон Байнгын хорооны тогтоолын хэрэгжилт Засгийн газрын тогтоолын хэрэгжилт, Засгийн Газрын хуралдааны тэмдэглэл МУ-ын Ерөнхийлөгчийн зарлигийн хэрэгжилт Ерөнхий сайдын захирамжийн хэрэгжилт Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилт Нийслэлийн Засаг даргын захирамж, албан даалгавар, даргын зөвлөлийн хуралдаанаас тэмдэглэлээр өгсөн үүрэг даалгаврын хэрэгжилт Нийслэлийн Засаг даргаас зарласан зорилтот ажлын хүрээнд хийж хэрэгжүүлсэн ажил	5
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН Дүрмээр хүлээсэн үүргийн хэрэгжилт Хүний нөөцийн чадавхижуулалт, нийгмийн баталгаа Иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлт Архив, албан хэрэг хөтлөлт Бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагаа Төсөв, санхүү, орлого бүрдүүлэлт “Нийслэлийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн цахим сан”-д гаргасан тайлан мэдээ	6-83
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ИЛ ТОД БАЙДАЛ Үйл ажиллагааны ил тод байдал Хүний нөөцийн ил тод байдал	84- 86
ТАВДУГААР БҮЛЭГ. БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ Холбогдох чиг үүргийн хүрээнд нийслэлийн нутгийн захиргааны бусад байгууллагуудтай ажлын уялдаа холбоог хангах чиглэлээр хамтран ажилласан тухай Иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас ирүүлсэн өргөдөл, хүсэлтийн дагуу зохион байгуулсан үйл ажиллагааны талаар Дотоод хяналт шинжилгээ үнэлгээний талаар Байгууллагын эд хөрөнгийн ашиглалт хамгаалалтын талаар Цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар	86 - 96

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар нь тайлант хугацаанд Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Нийслэлийн хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн бодлогыг хэрэгжүүлэх, Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 98 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Агаарын бохирдлыг бууруулах Үндэсний хөтөлбөр”, Агаарын тухай хууль, МУ-ын Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоол болон бусад холбогдох хууль, тогтоомжийг мөрдүүлэх замаар агаарын бохирдлыг бууруулах нөхцлийг бүрдүүлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллалаа.

Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт 2021 оны жилийн эцсийн байдлаар:

- ЗГ-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн 1 зорилт бүхий 3 арга хэмжээний 4 заалтын хэрэгжилтийг 85%,
- Нийслэлийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 1 зорилт 4 арга хэмжээний 13 заалтын хэрэгжилтийг 92.3%,
- Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 1 зорилт бүхий 2 арга хэмжээний 6 заалтын хэрэгжилтийг 86,6%-тай ханган биелэлтийг нэгтгэн хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийж 85 хувьтай биелсэн гэж дүгнэн байгууллагын даргын дэргэдэх Зөвлөлийн хурлаар хэлцүүлэн хурлын тэмдэглэлийн хамт Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Хяналт, шинжилгээ үнэлгээний хэлтэст хүргүүлсэн.
- Нийслэлийн Засаг даргын А/10, А/52, А/346, А/115, /828, А/748, А/197, А/208, А/780-А/322, А/374, А/715, А/109, А/667, А/779, А/382, А/276 дугаар захирамжийн биелэлтийг хугацаанд нь оруулж ажилласан.
- Нийслэлийн онцгой комиссын 8 дугаар хурлын тэмдэглэл <http://monitoring.ub.gov.mn> цахим хуудсанд оруулж тайлагнасан.
- Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлын 01-04, 01-06, 01-06а, 02-03, 02-04 дугаар хурлын тэмдэглэлийн хэрэгжилтийг гарган цаасаар болон <http://monitoring.ub.gov.mn> цахим хуудсанд оруулж тайлагнасан.
- Нийслэлийн удирдах ажилтнуудын шуурхай зөвлөгөөн дээр Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн өгсөн үүрэг даалгаврын 46 удаагийн 169 хэрэгжүүлэх заалтын хэрэгжилтийг цаасаар болон <http://monitoring.ub.gov.mn> цахим хуудсанд оруулж тайлагнасан.
- Нийслэлийн Засаг даргын 2018 оны А/483 дугаар захирамжийн хавсралтаар баталсан Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлд танилцуулах мэдээний ангиллын дагуу тус газар холбогдолтой мэдээллийг 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар гарган НЗДТГ-ын төрийн захиргааны удирдлагын хэлтэст албан бичгээр хүргүүлсэн.
- Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны А/382 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийн биелэлтийг УБЗАА-д албан бичгээр хүргүүлсэн.
- 2021 оны 7 дугаар сарын 16-ны өдөр 42 дугаар тэмдэглэлийн хэрэгжилтийг холбогдох газарт хүргүүлсэн.
- “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 2021 оны хэрэгжилтийн явцын тайланг НЗДТГ-ын ХБТХ-т албан бичгээр хүргүүлсэн.
- Монгол Улсын засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2020 оны 100 дугаар тушаалын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан аргачлалын дагуу байгууллагын 14

-
- хоногийн үйл ажиллагааны тайланг тогтмол НЗДТГ-ын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэст албан бичгээр хүргүүлсэн.
- Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Ажлын хэсэг байгуулах тухай” А/1286 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийг нэгтгэн НЗДТГ-т цахимаар хүргүүлсэн.
 - Улсын Их Хурлын 2019 оны “Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 18 дахь илтгэлийг хэлэлцсэнтэй холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай” 62 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийн биелэлтийг нэгтгэн НЗДТГ-т цахимаар хүргүүлсэн.
 - Засгийн газрын 2021 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдрийн 9 дүгээр хуралдааны тэмдэглэлийн хэрэгжилтийн биелэлтийг нэгтгэн НЗДТГ-т цахимаар хүргүүлсэн.
 - Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны А/242 дугаар тушаалаар батлагдсан уур амьсгалын өөрчлөлтийн үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх 2-р шатны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлтийг нэгтгэн НЗДТГ-ын ХШҮХ-т албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - МУ-ын ерөнхий сайд, ЗГХЭГ-ын даргын нутгийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд онцгой анхаарч ажиллах үүрэг чиглэл өгсний дагуу хэрэгжилтийг 2021 оны хагас жилийн байдлаар гарган НЗДТГ-ын төрийн захиргааны удирдлагын хэлтэст албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - Байгууллагын авилгын эсрэг үйл ажиллагааны 2021 оны төлөвлөгөөний биелэлтийг хагас жилийн байдлаар гарган НЗДТГ-т албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - Захирагчийн шуурхай 2021 оны 01 дүгээр сарын 29-ноос хойш Дэлхий нийтэд тархаад буй “Ковид-19” цар тахлын дэгдэлттэй холбоотойгоор хойшлогдоод байна.
 - Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2021 онд Байгал орчин, аялал жуулчлалын салбарт хамтран ажиллах гэрээний хэрэгжилтийн биелэлт, 2022 онд хамтран ажиллах гэрээний арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгах саналын хамт НЗДТГ-ын ХБТХ-т албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны 2019 оны “Авто тээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулах бодисыг бууруулах талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 19/03 дугаар тогтоолын 1.3-т тусгагдсан “Зөвшөөрөгдсөн дээд хэмжээнээс илүү бохирдуулах бодис ялгаруулж байгаа болон утааны шүүлтүүргүй дизель хөдөлгүүртэй автобус, ачааны автомашиныг 2019 оны 05 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн Нийслэлийн замын хөдөлгөөнд оролцуулахгүй байх хяналтыг тогтмол хэрэгжүүлж ажиллах” заалтын хүрээнд тус газраас авч хэрэгжүүлсэн ажлын тайланг НЗДТГ-ын ХБТХ-т албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - Нийслэлийн удирдах ажилтнуудын ээлжит шуурхай зөвлөгөөн дээр нийслэлийн засаг дарга бөгөөд улаанбаатар хотын захирагчаас өгсөн үүрэг даалгавруудын хэрэгжилтийг УБЗАА-д албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах орон нутгийн зөвлөлийн 2021 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тус газарт хамаарал бүхий арга хэмжээний биелэлтийг Нийслэлийн Онцгой байдлын газарт албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 365 хоногт хийсэн ажлын тайланг НЗДТГ-ын ХБТХ-т албан бичгээр хүргүүлсэн.
 - Улаанбаатар хотын ерөнхий менежерийн 2021 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн шуурхай зөвлөгөөнөөр өгсөн үүрэг даалгаврын хэрэгжилтийг гарган хүргүүлсэн.
 -

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ТОГТООЛ, ШИЙДВЭРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

а) Байгууллагын хэмжээнд хэрэгжиж байгаа Монгол Улсын хууль тогтоомж ийн 2 шийдвэрийн 15 заалт, Монгол Улсын Их хурлын тогтоолын 1 шийдвэрийн 4 заалт, УИХ-ын Байнгын хорооны тогтоолын 1 шийдвэрийн 2 заалт, Засгийн газрын тогтоолын 2 шийдвэрийн 10 заалт, Засгийн газрын хуралдааны тэмдэглэлийн 2 шийдвэрийн 3 заалт, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн зөвлөмжийн 1 шийдвэрийн 5 заалт, Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тэргүүлэгчдийн тогтоолын 1 шийдвэрийн 1 заалтыг тус тус хяналтад авч хэрэгжилтийн хувийг тооцон жилийн эцсийн байдлаар гарган даргын дэргэдэх хурлаар хэлцүүлэн танилцуулгын хамт НЗДТГ-ын ХШҮХ-т хүргүүлсэн.

б) Нийслэлийн Засаг даргаас тухайн жилд хэрэгжүүлэхээр зарласан зорилтот ажлын хүрээнд хийж хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ:

Нийслэлийн нутгийн захиргааны байгууллагуудын удирдах ажилтнуудын шуурхай зөвлөгөөн дээр Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн өгсөн үүрэг даалгаврын биелэлтийг цаг тухайд нь гарган ажиллаж байна. Нийслэлийн удирдах ажилтны шуурхай зөвлөгөөн 4 дүгээр улирлын байдлаар нийт 26 удаагийн 101 заалтын биелэлтийг нэгтгэн гаргаж НЗДТГ-ын Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний хэлтсийн ulaanbaatar.mn сайтад байршуулсан.

Хүснэгт-1

Хууль, тогтоомж шийдвэрийн биелэлтийг хүснэгтээр харуулав.

д/д			Нийт	Монгол Улсын хууль	УИХ-ын тогтоол	УИХ-ын БХ-ны	Засгийн газрын тогтоол	Засгийн газрын хуралдаан ы тамгаглал	НИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн тогтоол	НИТХ-ын хуралдааны тэмдэглэл
1	Нийт шийдвэрийн тоо		36	15	4	2	10	3	1	1
2	Нийт заалтын тоо		36	15	4	2	10	3	1	1
3	Бүрэн хэрэгжсэн	100	28	13	3	1	9	2	0	-
4	Хэрэгжиж байгаа	70	6	1	1	1	1	-	1	1
5	Эрчимжүүлэх шаардлагатай	30	1	-	-	-	-	1	-	-
6	Хэрэгжээгүй	0	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Үүнээс	Зохион байгуулалтаас шалтгаалсан	0	-	-	-	-	-	-	-
8		Хөрөнгө дутагдсанаас шалтгаалсан	0	-	-	-	-	-	-	-
9	Хугацаа болоогүй буюу үнэлэх боломжгүй		1	1		-		-	-	-
10	Гүйцэтгэлийн хувь		83,2	91.3	92.5	85	97	76.6	70	70
11	Үнэлгээний хувь		83,2	91.3	92.5	85	97	76.6	70	70

БАЙГУУЛЛАГЫН ДҮРМЭЭР ХҮЛЭЭСЭН ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

3.1 Мэдээллийн технологийн ухаалаг шийдлүүдийг ашиглан хотын цогц үйлчилгээг иргэдэд хүртээмжтэй, нээлттэй, чирэгдэлгүй хүргэдэг ухаалаг хотыг бий болгох ажлын хүрээнд:

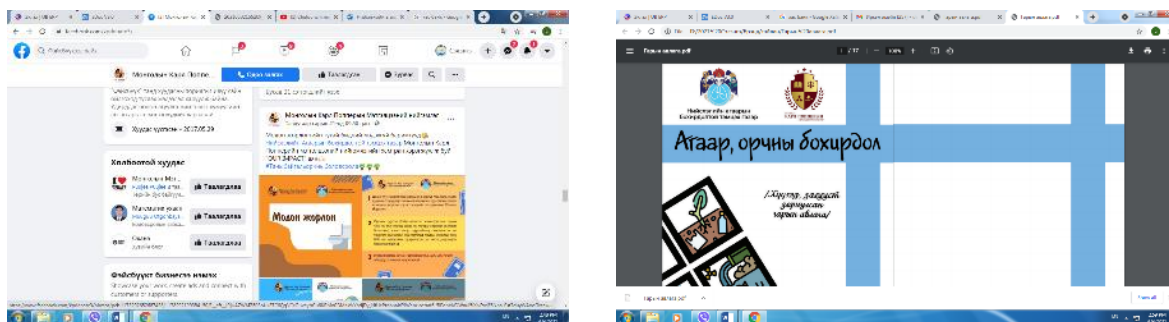
Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн зорилтыг хэрэгжүүлэх, Олон Улсын менежментийн тогтолцоо, стандартыг нэвтрүүлэх бэлтгэх ажлыг хангах хүрээнд Чанарын удирдлагын тогтолцоо ISO9001:2018 нэвтрүүлэх сургалтыг төсвийг “Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрт суулгаж, байгууллагын 2021 оны сургалтын төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу газрын даргын 2021 оны А/109 дүгээр тушаалаар Ажлын хэсэг байгуулж, сонгон шалгаруулалтыг 2021 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдөр сонгон шалгаруулж, албан хаагчдын дунд ISO9001 стандартын талаар анхан шатны ойлголтыг өгөх сургалтыг зохион байгуулан ажиллаа.

3.2 Агаарын бохирдлын хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх хор уршиг, түүнийг бууруулах, угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд:

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2021 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/11 дүгээр тушаалаар байгуулагдсан үнэлгээний хороо сонгон шалгаруулсан НАБТГ/2021-05 дугаартай “**Агаарын бохирдлын хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх хор уршиг, түүнийг бууруулах, зөв дадал хэвшилд сургах сургалт зохион байгуулах**” ажлын хүрээнд Агаар орчны бохирдлыг бууруулахад өсвөр үе, оюутан залуучуудын оролцоог нэмэгдүүлэх, өсвөр үе, оюутан сурагчдад агаарын бохирдлын хор хөнөөлийн талаар мэдлэг олгох, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл өгөх, угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх заавар зөвлөгөө өгч сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах зорилготой нийслэлийн төвийн 6 дүүргийн гэр хорооллын сургуулийн 900 сурагчид, 300 оюутан залуучуудад сургалт зохион байгуулсан.

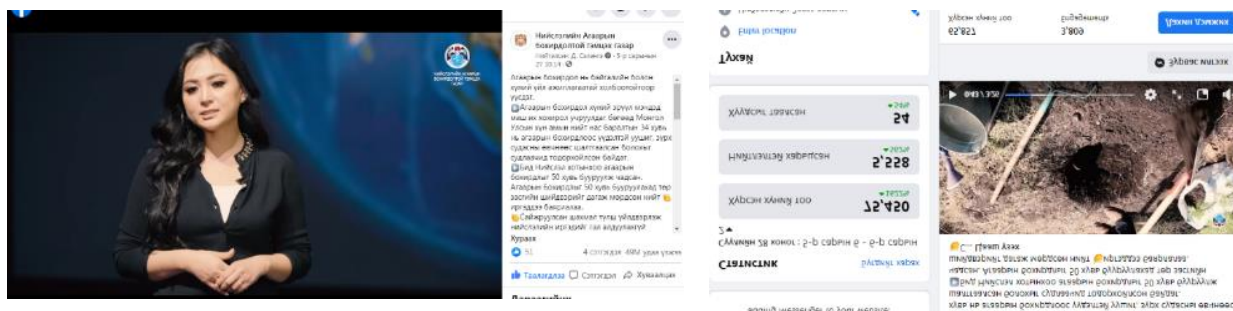
Тус ажлын хүрээнд гүйцэтгэгч байгууллага “OUR IMPACT”-аяныг зохион байгуулж, аяны хүрээнд агаарын бохирдлын талаар хүүхэд залуучуудад мэдээлэл өгөх зорилгоор цуврал мэдээ, постер бэлтгэж “Карл попперын нийгэмлэг” фэйсбүүкийн пэйж, хуудсаар дамжуулан мэдээлэл хүргэсэн. Мөн сургалтын хүрээнд дараах ажлуудыг зохион байгуулсан. Үүнд:

- Сургалтын хөтөлбөрийн хүрээнд 1200 сурагч, 300 оюутанд 2021 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрөөс 2021 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрүүдийн хооронд 4 өдрийн турш 8 удаагийн сургалтыг хуваарийн дагуу зохион байгуулсан.
- Сургалтад хэрэглэх “Агаар орчны бохирдол” гарын авлагын эхийг бэлтгэж хүүхэд, залуучуудыг мэдээллээр хангасан.
- Агаар, орчны бохирдол, угаарын хий хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх хор уршиг түүнийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх арга замуудын талаар мэтгэлцэн хэлэлцэх замаар шинэ санаа дэвшүүлж шийдэл олох боломжийг өсвөр үе, сурагч, оюутнуудад олгох зорилготой 70 багийн 210 залуучуудыг хамарсан мэтгэлцээний тэмцээнийг зохион байгуулсан
- Мөн хүүхэд залуучуудын дунд “Агаар, орчны бохирдол, угаарын хийн эрсдэлээс сэргийлэхэд миний нөлөөлөл” сэдэвт гар зургийн уралдаан, эссэ бичих уралдаан зарлаж шагналт байруудыг шалгаруулсан.
- Зурагт постер түгээх ажлын хүрээнд нийтдээ 44 ширхэг постерыг тус тус бэлтгэн цахим орчноор дамжуулан өсвөр үе, залуучуудад хүргэсэн.

Зураг 1 “Карл попперын нийгэмлэг” фэйсбүүкийн хуудсаар мэдээлэл хүргэж буй байдал, гарын авлага

“Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд сэтгүүлчдийн нэгдсэн холбоотой хамтран “Агаарын бохирдлыг бууруулахад сэтгүүлчдийн үүрэг оролцоо” чуулга уулзалтад оролцох 1000 сэтгүүлчдэд мэдээлэл өгөх сургалт зохион байгуулах, чуулга уулзалтын хүрээнд агаарын бохирдлыг бууруулахад иргэдийг уриалсан 3 минут 26 секундын видео шторк, “Та өвөлдөө бэлэн үү” 1 минут 11секундын, “Өнтэй өвөлжье” өдөрлөгт зориулсан иргэдийг уриалсан 1 минут 52 секундын видео контент бэлтгэж байгууллагын албан ёсны вэбсайт <http://www.aprd.ub.gov.mn/>, фэйсбүүкийн пэйж хуудас Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, хамтран ажилладаг 14 цахим хуудас, Ийгл, UBS телевизүүдээр дамжуулан нийт 65857 хүнд хүргэж ажилласан.

Зураг 2. Видео шторк, хүнд хүрсэн байдал

“Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж буй ажил, дэвшилтат техник технологийг олон нийтэд мэдээлэх, видео шторк, постерын эх бэлтгэх, угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх заавар зөвлөгөөг иргэдэд хүргэхэд чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулахаар 4 аж ахуй нэгж байгууллагыг сонгон шалгаруулж гэрээ байгуулан мэдээллээр ханган хамтран ажиллаж байна.

“Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд хүрээнд байгууллагын вэбсайтыг MNS 6285:2017 стандартын шаардлагад нийцүүлж шинэчлэлт, хөгжүүлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэх, байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж буй ажлыг олон нийтэд хүргэх, байгууллагын брэндбүүк хийх аж ахуйн нэгжийг сонгон шалгаруулж, гэрээний гүйцэтгэлд хяналт тавин хамтран ажиллаж байна.

Угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж иргэд, олон нийтэд мэдээлэл өгч сэрэмжлүүлэг хүргэх ажлын хүрээнд видео шторкын зохиолыг бичиж батлуулан 3 минутын сэрэмжлүүлэг видео шторк бэлтгэсэн.

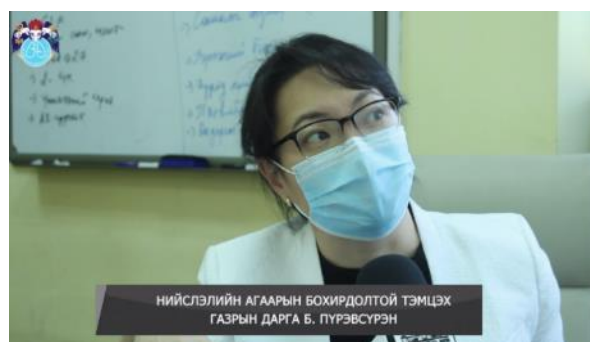
Тус шторкыг байгууллагын www.aprd.ub.gov.mn, цахим хуудас, Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн мэдээ фэйсбүүкийн цахим хуудас, хамтран ажилладаг 10 сайтаар

цацаж олон нийтэд хүргэж байна. Мөн TV-25, TV-8 телевизээр өдрийн 4-өөс доошгүй давтамжтайгаар 05 дугаар сарын 01 хүртэл нэвтрүүлж олон нийтэд хүргэсэн.

Зураг 3. Угаарын хийн эрсдэлээс сэргийлэх видео шторк

Нийслэлийн Засаг даргын орлогч бөгөөд Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч З.Төмөртөмөөгийн өгсөн чиглэлийн дагуу 32-ын тойргийн авто зам дагуу орчны агаарын чанарын хэмжилтийн үеэр Mass tv, Zasagtur.mn вэбсайтаар ярилцлага, нэвтрүүлэгт ахлах мэргэжилтэн М.Отгонбаярыг оролцуулсан.

Зураг 4. Агаарын чанарын хэмжилт хийж буй нэвтрүүлэг Mass tv телевиз, Zasagtur.mn вэбсайтаар гарч буй байдал

Монголын Үндэсний радио телевизийн цагийн хүрд нэвтрүүлэг, Налайх дүүргийн агаарын чанар хэмжих шууд лайв нэвтрүүлэгт ахлах мэргэжилтэн М.Отгонбаярыг оролцуулж мэдээллээр хангаж ажилласан.

Нам даралтын зуухыг хийн халаалтын зуухаар сольсон Ерөнхий боловсролын 129 дүгээр сургуулийн орчинд агаарын чанарын хэмжилт хийсэн 7 минут 30 секундын нэвтрүүлэгт НАБТГ-ын дарга Б.Пүрэвсүрэн, ахлах мэргэжилтэн М.Отгонбаяр нарыг оролцуулж мэдээлэл өгсөн.

Ойн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31,1 дэх заалт, “Мод тарих үндэсний өдөр зарлах тухай” Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2010 оны 63 дугаар зарлигийн дагуу 2021 оны хаврын

“Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр”-ийг тохиолдуулан TV-25 телевизийн “25 цаг мэдээллийн хөтөлбөр”-т Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга Б.Пүрэвсүрэнгээр мэдээлэл өгч оролцуулсан.

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдрийн А/1253 дугаар захирамжийн хүрээнд батлагдсан удирдамж, мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг хамтран хэрэгжүүлэх байгууллагуудын жагсаалтыг үндэслэн 17 аж ахуй нэгж байгууллагуудтай гэрээ байгуулан гэрээг дүгнэн хамтран ажилласан.

Тус ажлын хүрээнд байгууллагын хийж хэрэгжүүлсэн ажлыг олон нийтэд хүргэх, угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зорилготой 50 ширхэг постер, 4 нэвтрүүлэг, 8 видео шторкыг бэлтгэж 2 телевиз, 10 сайт, өглөөний сониноор дамжуулан олон нийтэд хүргэж ажилласан.

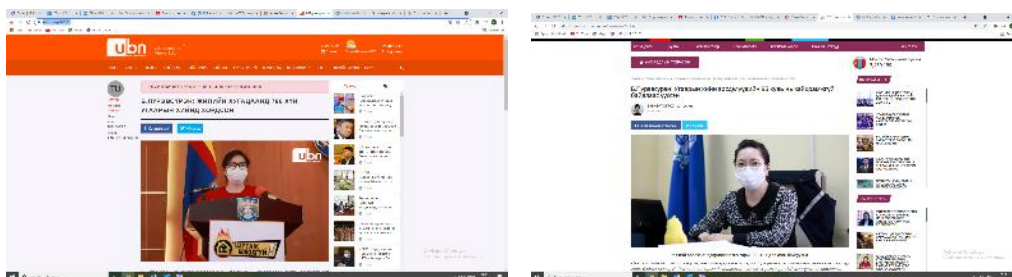

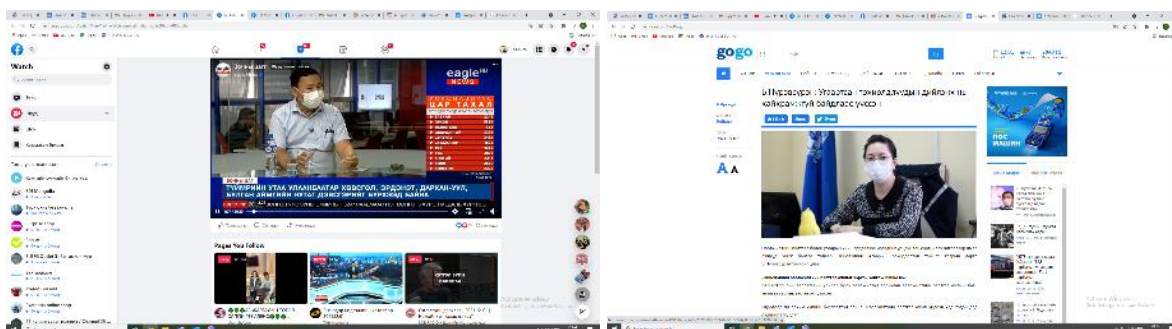
Видео шторк түгээсэн байдал

Ойн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31,1 дэх заалт, “Мод тарих үндэсний өдөр зарлах тухай” Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2010 оны 63 дугаар зарлигийн дагуу 2021 оны хаврын “Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр”-ийг тохиолдуулан TV-25 телевизийн “25 цаг мэдээллийн хөтөлбөр”-т Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга Б.Пүрэвсүрэнгээр мэдээлэл өгч оролцуулсан.

Ийгл, UBS, TM, ТВ-8, NTV телевизээр угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлэх, агаарын бохирдлын эх үүсвэр, байгууллагын зүгээс хийж хэрэгжүүлж буй ажил, сайжруулсан шахмал түлш нөөцлөлт, агаарын чанарын талаар нийт 8 ярилцлага, мэдээллийн хөтөлбөрт албан хаагчдыг оролцуулсан. Мөн Zarig.mn, <http://dardas.mn/news/view/21457>, <https://gogo.mn/r/q0nqy>, <https://ergelt.mn/news/118/single/15136>, <https://www.ubn.mn/p/20151> зэрэг 10 сайтаар олон нийтэд сэрэмжлүүлэг мэдээллийг хүргэсэн.

Зураг 5.

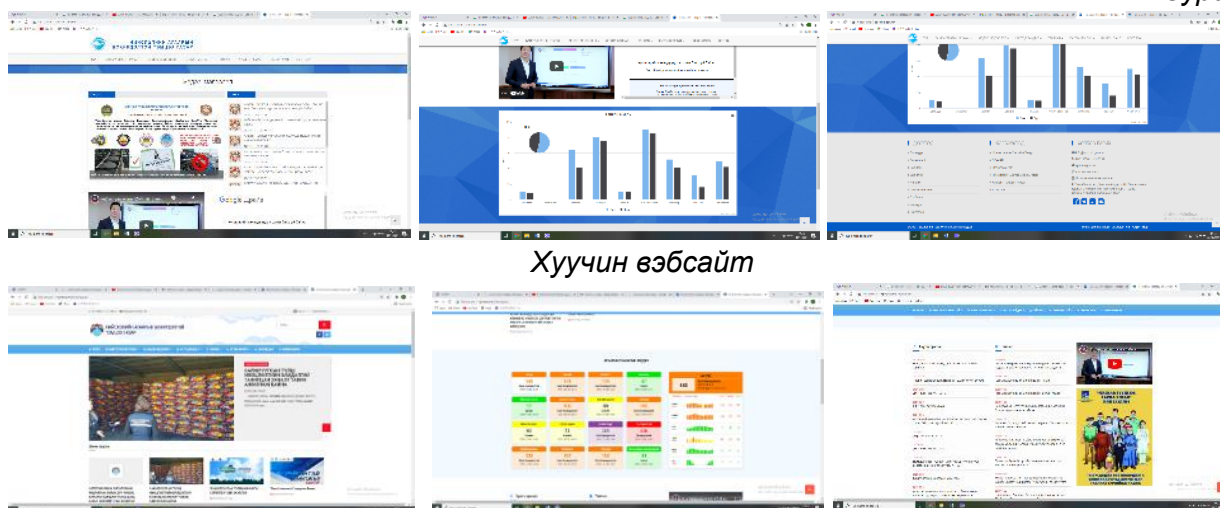
Ийгл, UBS, TM, ТВ-8, NTV телевизээр угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлэх, агаарын бохирдлын эх үүсвэр, байгууллагын зүгээс хийж хэрэгжүүлж буй ажил, сайжруулсан шахмал түлш нөөцлөлт, агаарын чанарын талаар ярилцлага өгсөн байдал

“Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж буй ажил, дэвшилтэт техник технологийг олон нийтэд мэдээлэх, видео шторк, постерын эх бэлтгэх, угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх заавар зөвлөгөөг иргэдэд хүргэхэд чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулахаар 4 аж ахуй нэгж байгууллагыг сонгон шалгаруулж гэрээ байгуулан мэдээллээр ханган хамтран ажилласан.

НАБТГ-ын даргын 2021 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн А/11 дүгээр тушаалаар байгуулагдсан үнэлгээний хорооны сонгон шалгаруулсан “Утаагүй Улаанбаатар” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд хүрээнд “Байгууллагын вэбсайтыг MNS 6285:2017 стандартын шаардлагад нийцүүлж шинэчлэлт, хөгжүүлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэх байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж буй ажлыг олон нийтэд хүргэх”, ажлын гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулан ажлын гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажилласан.

Тус ажлын зорилго нь байгууллагын ил тод байдал, иргэдийн мэдээлэл авах эрхийг хангах, мөн байгууллагын вэбсайтыг MNS 6285:2017 стандартын шаардлагад нийцүүлж шинэчлэлт, хөгжүүлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Зураг 6.

Хуучин вэбсайт

Шинэ вэбсайт

Мөн тус ажлын хүрээнд байгууллагын логог шинэчилж хэвлэлтийн стандартад нийцүүлж шинэчилсэн.

Зураг 7.

Лого шинэчлэж стандартад нийцүүлсэн байдал

Агаарын бохирдлыг бууруулах, авто машины утаа, өнтэй өвөлжих мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх постер 4 ширхгийг бэлтгэж байгууллагын албан ёсны вэбсайт <http://www.aprd.ub.gov.mn/>, фэйсбүүкийн пэйж хуудас Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, хамтран ажилладаг 4 цахим хуудаснуудаар дамжуулан олон нийтэд хүргэж ажилласан.

Зураг 8.

Постер хэвлэгдсэн байдал

Нийслэлийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны 09 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 121 дүгээр тогтоолоор “Угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлье” аяныг 2021 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 10 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэлх хугацаанд зохион байгуулсан.

Тус аяны хүрээнд 9 төрлийн угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлжүүлэн ажилласан.Үүнд:

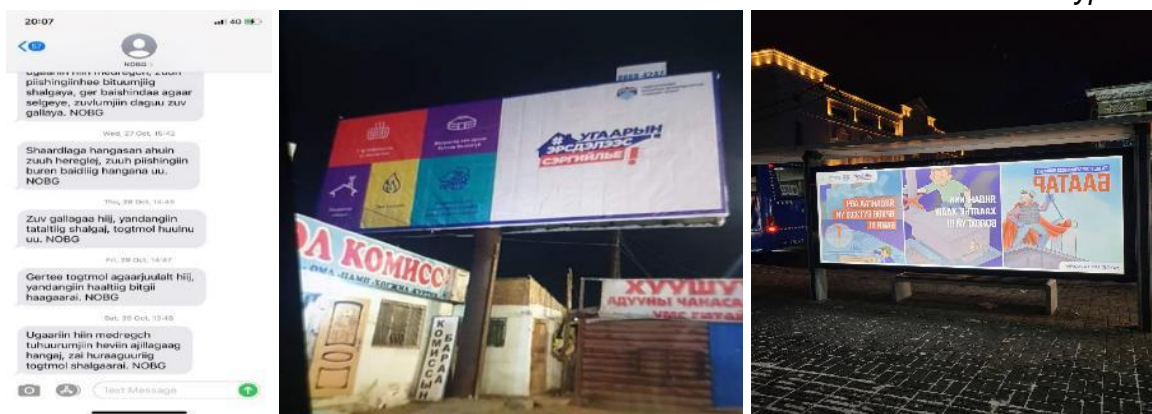
Угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх 10 цуврал постер бэлтгэж байгууллагын албан ёсны вэбсайт <http://www.aprd.ub.gov.mn/>, Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар фэйсбүүкийн цахим хуудас, <https://ulaanbaatar.mn/> Нийслэлийн мэдээ фэйсбүүкийн цахим хуудас, хашаандаа сайхан амьдаръя цахим групп, хамтран ажилладаг 4 сайтаар дамжуулан давхардсан тоогоор нийт 50,000 гаруй хүнд хүргэж ажилласан.

Постер

- MGL радио 88.3, 91,1 FM радиогоор угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх 5 төрлийн зөвлөмжийг олон нийтэд хүргэж ажилласан.
- Угаарын хийн эрсдэлээс сэргийлэх 4 төрлийн мессэжийг үүрэн телефоны операторуудаар дамжуулан хүргэсэн.
- Угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж бүхий стикер, хулдаасан хэвлэлийг автобусны буудал, зам дагуу байрлах самбарт байршуулан иргэд, олон нийтэд хүргэж ажилласан.

Зураг 10.

Зөвлөмж, мэдээллийг олон нийтэд хүргэсэн байдал

- Гэр хорооллын сургуулиудын мэдээллийн самбарт 6 төрлийн 600 ширхэг угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлэх зурагт хуудас байршуулсан.
 - Угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, зорилтот бүлгийн 10,000 айл өрхийн янданг хөөлсөн.
 - НОБГ-ын салбар нэгжүүдийн хэмжээнд ажилладаг болон дүүргүүдийн хог тээвэрлэгч байгууллагуудын техник хэрэгсэл, машин механизмаар угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх сэрэмжлүүлэг, зөвлөмжийг зарлан мэдээллэсэн.
 - Сайжруулсан шахмал түлшний борлуулалтын цэгүүдээр зөв галлагааны зөвлөмжийг байршуулж иргэд олон нийтэд мэдээлэл хүргэж ажилласан.
- Мөн угаарын хийн эрсдэлээс сэргийлэх 3 төрлийн видео контентыг Ийгл, NTV, UBS, Монголын Үндэсний телевизээр дамжуулан иргэд, олон нийтэд хүргэсэн.

Ийгл, UBS, TM, ТВ-8, NTV телевизээр угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлэх, агаарын бохирдлын эх үүсвэр, байгууллагын зүгээс хийж хэрэгжүүлж буй ажил, сайжруулсан шахмал түлш нөөцлөлт, агаарын чанарын талаар нийт 8 ярилцлага, мэдээллийн хөтөлбөрт албан хаагчдыг оролцуулсан. Мөн Zarig.mn, <http://dardas.mn/news/view/21457>,

<https://gogo.mn/r/q0nqy> , <https://ergelt.mn/news/118/single/15136> , <https://www.ubn.mn/p/20151> зэрэг 10 сайтаар олон нийтэд сэрэмжлүүлэг мэдээллийг хүргэсэн.

3.3 Мэдээлэл технологийн ажлын хүрээнд:

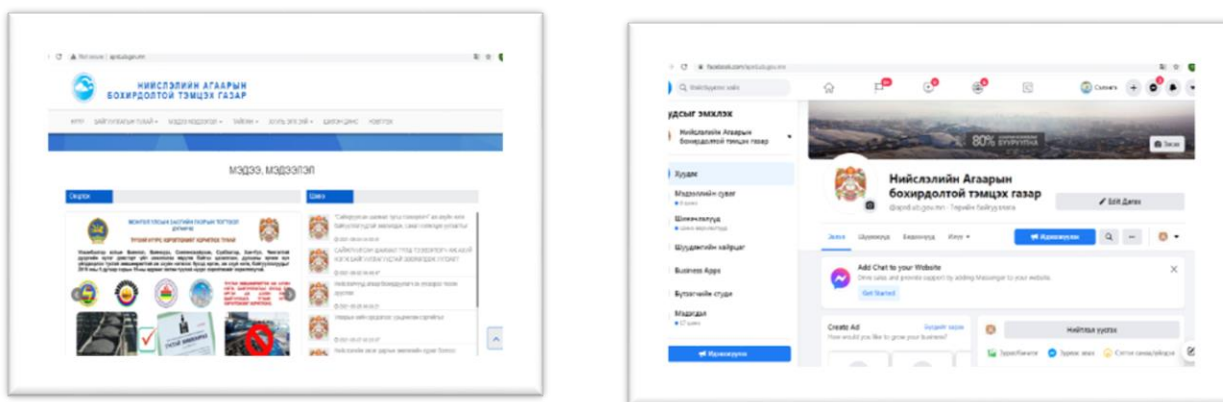
Албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргийн дагуу Нийслэлийн ЗДТГ-ын хэвлэл мэдээлэлтэй харилцах хэлтсийн <https://www.ulaanbaatar.mn/>, “Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар”-ын албан ёсны цахим хуудас <http://aprd.ub.gov.mn/>, болон Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар фэйсбүүкийн цахим хуудас, хамтран ажилладаг 14 сайт, 2 телевиз, Өглөөний сониноор байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаа, бодлого, удирдлагуудын шийдвэр, хийж буй ажлын талаарх мэдээ мэдээллийг тогтмол шинэчлэн түгээж, олон нийтэд үнэн бодитоор, шуурхай хүргэх ажлыг зохион байгуулан, иргэдийн мэдээлэл авах эрхийг ханган ажиллаж байна.

Тус тайлант хугацаанд нийт 64 мэдээ бэлтгэн нийтэлсэн бөгөөд Covid 19" цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх талаар 4, байгууллагаас хийгдсэн хэмжилт, хийж хэрэгжүүлсэн ажлын талаар 14, сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэг, түгээлтийн талаар 17, бусад төрлийн 29 төрлийн мэдээ бэлтгэн байгууллагын ил тод байдал, байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг олон нийтэд хүргэж ажилласан.

Тайлант хугацаанд байгууллагатай холбоотой буруу ташаа мэдээлэл гараагүй болно.

Байгууллагын мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор Нийслэлийн мэдээлэл технологийн газартай хамтран вирусны программын лицензийн хугацааг сунгах шаардлагатай 24 компьютерт вирусны программ суулгасан.

Зураг 12.

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан ёсны сайт <http://aprd.ub.gov.mn/> болон Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар фэйсбүүкийн цахим хуудсаар мэдээлэл тавигдсан байдал

3.4 Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх ажлын хүрээнд:

Дэлхий нийтэд тархаад буй “Ковид-19” цар тахлын дэгдэлттэй холбоотойгоор “Жайка ОУ-ын байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлж байгаа “Агаарын бохирдлыг бууруулах хяналтын чадавхыг бэхжүүлэх төсөл-3”-ын хүрээнд 5 удаа онлайн хурал зохион байгуулсан. Энэхүү хурлуудаар төслийн явцыг хэлэлцэж, хоцрогдолтой ажлуудыг хэрэгжүүлэх хуваарьт өөрчлөлт оруулах, Улаанбаатар хотын агаарын бохирдуулах эх үүсвэрүүдэд томоохон өөрчлөлт орсонтой холбоотойгоор эх үүсвэрүүдийн эзлэх хувь хэмжээг тодорхойлох судалгааг ЦУОШГ-тай хамтран хэрэгжүүлэх, НАБТГ-ын хөдөлгөөнт эх үүсвэр хариуцсан 2 мэргэжилтэнд АСХУХ-ын ур чадвар эзэмшүүлэх сургалт, 1-2 мэргэжилтэнд тархалтын

загварын сургалтыг онлайн хэлбэрээр зохион байгуулах, сайжруулсан түлшний туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх байршил сонгох зэрэг ажлуудыг хэрэгжүүлэх талаар хэлэлцсэн.

- Азийн орнуудын агаарын чанарыг сайжруулах нэгдсэн хөтөлбөр төслийн хүрээнд 8 орны 53 оролцогчтой цахим сургалтанд ахлах мэргэжилтэн М.Отгонбаяр оролцож, 6 асуулгад санал өгсөн. Японы Жайка олон улсын байгууллагаас 2021.05.12 өдөр зохион байгуулсан “Эх үүсвэрээс үүдэлтэй агаар бохирдуулагч бодисын ялгарлыг тооцох” цахим сургалтад тус хэлтсийн 3 мэргэжилтэн оролцсон. Сургалтаар автомашинаас үүдэлтэй бохирдуулагч бодисын ялгарлыг хэрхэн тооцоолох, үйл ажиллагааны өгөгдөл хэрхэн цуглуулах, мөн ялгарлын коэффициент тооцоолоход шаардлагатай мэдээллийг нэгтгэх, боловсруулах зэрэг арга зүйн болон техникийн чадвараа нэмэгдүүлэн, цаашид бие даан тооцоолол хийх чадварыг эзэмшиж байна. Төслийн зорилгыг биелүүлэх явцад Орчны агаар болон бохирдуулах бодисын ялгарлын эх үүсвэрийн хяналт шинжилгээ, хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүнгийн үнэлгээ, Агаарын бохирдлыг бууруулах стратеги, бодлого, шийдвэр, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үнэлгээ, агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний хэрэгжилт гэсэн 4 шатлал бүхий агаар орчны хяналтын тогтолцоог бүрдүүлэхэд хувь нэмэр оруулж ажиллана.

Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (ЖАЙКА)-аас техникийн туслалцаагаар Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран хэрэгжүүлж байгаа “Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын хяналтын чадавхыг бэхжүүлэх төсөл” (3-р үе шат)-ийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэн хамтран ажиллаж байна.

Уг төслийн хүрээнд 2021 оны 11 дүгээр сарын 09-өөс 10-ны хооронд Жайка төслийн автомашины хаягдал утааны хэмжилт хариуцсан ажилтан Окабэ Жюн хамтран /АСХУХ/ төхөөрөмжийг ашиглан хэмжилт судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Автомашинд суурилуулдаг хаягдал утаа хэмжигч (АСХУХ) үр дүн боловсруулах сургалтын дагуу хамгийн эхний хэмжилтийн дүнг боловсруулан гаргасан. Хэмжилтэд дизель хөдөлгүүрт нэг тээврийн хэрэгсэл ашигласан. Хэмжилтийн дүнгээр автомашин хөдөлгөөнд жигд хурдтай оролцох үед ялгарах Хүхрийн давхар исэл (SO₂), Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO) хэмжээ ялгарал бага байсан бол хурд ихтэй болон удаан оролцож байх үед ялгарал ихсэж Хүхрийн давхар исэл (SO₂), Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO) ихээр ялгарч байгаа үзүүлэлттэй байсан.

Мөн 2021 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдөр Төслийн багийн дэд дарга Саваки Нацужуи суурин эх үүсвэрийн хэмжилтийн хүрээнд мэргэжилтэн бэлтгэх, багаж тоног төхөөрөмж засварлах талаар сургалт зохион байгуулж тус газрын оператор, техникч У.Жаргалбаатар, Э.Энх-амгалан, С.Алтансүх нар хамрагдсан.

3.5 Агаарын чанарын улсын хяналт-шинжилгээний сүлжээний нэгжийн тасралтгүй үйл ажиллагааг хангах, хүрээлэн буй орчинд мониторинг хийх чиг үүргийн хүрээнд:

3.5.1 Суурин эх үүсвэрийн хэмжилтийн Maruni science болон суурин харуулын тоосонцрын EDM-180, APDA-371, APSA-370 багажнуудыг Япон болон Герман улс дахь үйлдвэрлэгч рүү илгээж, батлагаат засвар үйлчилгээг хийлгүүлнэ.

Улаанбаатар хотын агаар бохирдуулах үйл ажиллагаанд хяналт тавих, агаарын бохирдлыг бууруулах ажлын үр дүнг тодорхойлдог хэмжилтийн үйл ажиллагаанд ашиглаж

байгаа тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаа, хэмжилтийн баталгаа, нарийвчлалыг хангах зорилгоор 4 нэр төрлийн 5 ш багаж төхөөрөмжүүдийг тээвэр зуучийн “Ди Эйч Эл” ХХК-тай 5,894,390 төгрөгийн гэрээ байгуулан Япон болон Герман улс дахь үйлдвэрлэгчийн газарт илгээж засварлуулахаар багажнуудыг илгээсэн.

Багажнууд үйлдвэрүүддээ хүргэгдсэн бөгөөд засварын гэрээний төслийг илгээгээд байна. Ажлын гүйцэтгэл 100%

Хүснэгт-2

№	Багажны нэр	Марк	Зориулалт	Ашиглалтын байдал	Засварт илгээгдсэн тоо хэмжээ	Үйлдвэрлэгч улс /илгээгдсэн улс/	Засварын гэрээний явц
1	Maruni	NGZ-5DK	Хаягдал утаан дахь тоосонцор тодорхойлно	Суурин эх үүсвэр	1	Япон	Гэрээний төсөл боловсруудагдаж, илгээгдсэн /Япон/
2	Horiba	APSA-370	Орчны агаар дахь хүхрийн давхарисэл тодорхойлно	Толгойтын суурин харуул	1	Япон	Гэрээний төсөл Монгол дахь гэрээт байгууллагаас хүлээгдэж байгаа
3		APDA-371	Орчны агаар дахь тоосонцор тодорхойлно	Баянхошууны суурин харуул	1	Герман	Гэрээний төсөл Монгол дахь гэрээт байгууллагаас хүлээгдэж байгаа
4	EDM	EDM-180	Орчны агаар дахь тоосонцор тодорхойлно	Хөдөлгөөнт AQMS-9000 /32-65УБП/ харуул	2	Герман	Гэрээний төсөл боловсруудагдаж, илгээгдсэн /Англи/
Нийт засварт илгээгдсэн багаж					5	Багажны тээврийн зардал талдаа 5,894,390 төгрөг зарцуулсан.	

3.5.2 Суурин харуулын сэлбэг хэрэгслийг худалдан авч, солих, ЦУОШГ-тай хамтран суурин харуулын хэмжилтийн багажнуудад хийн тохиргоо хийж, баталгаажуулна.

1. Байгууллагын 2021 онд нэг суурин харуул дээр дунджаар 20 удаа очиж засвар үйлчилгээ, хяналт хийж ажилласан. Суурин харуул тус бүрээр авч үзэхэд Баянхошуу суурин харуул дээр 18, Толгойт суурин харуул дээр 22, Нисэх суурин харуул дээр 20, Амгалан суурин харуул дээр 16, МҮОНРТ суурин харуул дээр 18 удаа тус тус очиж ажилласан.

2. 2021 оны 05 дүгээр сарын 11-ний өдөр ЦУОШХ болон Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга Г.Даваажаргал нар суурин харуул тус бүр дээрх Озоны багажуудыг ЦУОШХ-ийн лаборатори дээр хийн тохируулга цэвэрлэгээ хийх, баталгаажуулах үүрэг өгсний дагуу Амгалан суурин харуул болон МҮОНТ-ийн суурин харуулын Озоны багажуудын хийн тохируулга баталгаажуулалтыг хийсэн.

3. Байгууллагын хэмжилтийн үйл ажиллагаанд ашиглагддаг тоног төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг хангаж, Улаанбаатар хотын агаар бохирдуулах үйл ажиллагаанд хяналт тавих, агаарын бохирдлыг бууруулах ажлын үр дүнг тодорхойлдог хэмжилтийн

нарийвчлалыг хангах зорилгоор Баянхошууны суурин харуулын тоосонцрын APDA-371 1 ширхэг, Толгойтын суурин харуулын APSA-370 1 ширхэг, Суурин эх үүсвэрийн тоосонцрын дээж авах зориулалттай Maruni 1 ширхэг, суурин харуулын хэмжилтийн зориулалттай EDM-180 багаж 2 ширхэг, нийт 5 хэмжилтийн багаж төхөөрөмжийг Япон болон Герман улс дахь үйлдвэрлэгчийн газар руу илгээж, засварлуулахаар тээвэр зуучийн “Ди Эйч Эл” ХХК-тай 5,894,390 төгрөгийн гэрээ байгуулан багаж төхөөрөмжийг илгээсэн.

4. Засвар үйлчилгээ хийгдсэн суурин харуулын хэмжилтийн зориулалттай EDM-180 2 ширхэг багажнуудыг хүлээн авч, Толгойт, Амгалангийн суурин харуулуудад суурилуулсан. Засварын үнийн дүн 17,4 сая төгрөгийг үйлдвэрлэгчид шилжүүлсэн.

5. Толгойтын суурин харуулын хүхрийн APSA-370 багажийг Герман улс, тоосонцрын APDA-71 багажийг АНУ-д үйлдвэрлэгчийн дистербютр компани болох “Интерсайнс” ХХК-тай засварын гэрээ байгуулж, засварын үнийн дүнд 72.9 сая төгрөгийг, Япон улс руу суурин эх үүсвэрийн хаягдал утааны хэмжилтийн Maruni багажийг илгээж, засварын үнэд 5,1 сая төгрөгийг тус тус шилжүүлсэн.

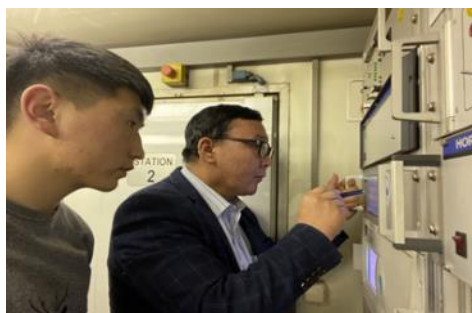
6. СБД-ийн 16 дугаар хороо, Дамбадаржаагийн суурин харуулын хэмжилтийг сэргээж, улсын сүлжээнд холбосон бөгөөд хэмжилтийн ажиллагааг тогтворжуулах, тасалдлыг арилгах зорилгоор Жайка байгууллагын мэргэжилтэн Хироюүки Маедатай мэргэжилтэн Р.Болд-Эрдэнэ, оператор, техникч Б.Адъяа-очир холбогдон ажиллаж байна. ЦУОШГ-аас 2021 оны 11 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 1/743 дугаар хэмжилтийн дүн ирүүлэх тухай албан хүсэлтийн дагуу Дамбадаржаагийн суурин харуул дээр 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс хойш хэмжигдсэн бүх дүнг хүргүүлэхээр нэгтгэн ажиллаж байна.

7. Дамбадаржаагийн суурин харуулын 2021 оны өвөл шаардлагатай сэлбэг хэрэгслийг худалдан авахаар Японы “Кимото” компанитай холбогдож, 6.0 сая төгрөгийн сэлбэгийг худалдан авах гэрээ байгуулж, төлбөрийн нэхэмжлэхийг НЗДТГ-ын Санхүү, төрийн сангийн хэлтэст шилжүүлээд байна.

8. Суурин харуулын өвлийн бэлтгэл байдал, хэмжилтийн тасралтгүй ажиллагааг хангуулах хүрээнд суурин харуулын сэлбэг хэрэгсэл худалдан авах тендерт шалгарсан “Интерсайнс” ХХК-тай 2021 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр НАБТГ-2021/01 тоот гэрээ байгуулж, гэрээний үнийн дүнд 45.0 сая төгрөгийг шилжүүлж, сэлбэг хэрэгслийг солих, нөөцлөх ажлыг зохион байгуулсан.

9. Суурин харуулын хэмжилтийн баталгаажилтыг хангуулах зорилгоор тендер шалгарсан “Универсал инженеринг” ХХК-тай 2021 оны 07 дугаар сарын 29-ний өдөр 03/03 тоот гэрээ байгуулж гэрээний үнийн дүнд 29,9 сая төгрөгийг шилжүүлж стандарт хийг хүлээн авч, ЦУОШГ-тай агууламжийг шалгах ажлыг зохион байгуулсан.

Зураг12

Суурин харуулын хэмжилтийн ажилласан нийт цаг 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс 2021 оны 12 дугаар сарын 01-ний байдлаар МҮОНРТ-92,2%, Нисэх-73,8%, Толгойт-84,4%, Амгалан-78,2%, Баянхошуу-55,2% байна. Суурин харуулуудын нийт дундаж хэмжилтийн цаг 76,7%-ийн гүйцэтгэлтэй байна.

3.6 "Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүс, түүнд мөрдөх журам"-ыг шинэчлэн тогтоож, сурталчлах ажлын хүрээнд:

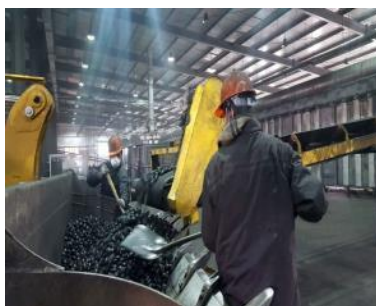
Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.2, 15.3 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2018 оны 62, 2020 оны 189 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн 2021 оны “Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, түүнд мөрдөх журам”-ыг шинэчлэн боловсруулж, Захиргааны ерөнхий хуулийн захиргааны хэм хэмжээний актад тавих шаардлагыг ханган холбогдох байгууллагуудаас саналыг авч, 2021 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн 10 дугаар хурлаар хэлэлцүүлэн, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд хүргүүлэн 2021 оны 10 дугаар сарын 13-ны өдрийн А/322-А/780 дугаартай Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн Засаг даргын хамтарсан тушаал, захирамжаар батлуулсан.

2021 оны “Агаарын чанарыг сайжруулах бүс, бүсэд мөрдөх журам”-ыг иргэд олон нийтэд таниулахаар legalinfo.mn, ulaanbaatar.mn сайтад байршуулж, 23 мэдээллийн цахим хуудас, 11 нүүр хуудсаар дамжуулан сурталчилж ажилласан.

3.7 Сайжруулсан түлш нөөцлөх, түгээх, борлуулалтын цэгүүд бий болгож, үйл ажиллагааг жигдрүүлэх ажлын хүрээнд:

3.7.1 Сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэл, нөөцлөлт

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд сайжруулсан шахмал түлшний баруун болон зүүн бүсийн үйлдвэрийг 2019, 2020 онуудад үе шаттай нээж, нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн 195,000 гэр хорооллын айл өрхийг сайжруулсан шахмал түлшээр хангах ажлыг эхлүүлсэн. Тус 2 үйлдвэр нь 17 шугамаар хоногт дунджаар 3200-4000 тонн сайжруулсан шахмал түлш үйлдвэрлэх хүчин чадалтайгаар үйл ажиллагаа явуулах төлөвлөгөөтэй ажиллаж эхэлсэн. Одоогоор баруун бүсийн үйлдвэр нь хоногт дунджаар 12 шугамаар 1700-1800 тонн, зүүн бүсийн үйлдвэр нь хоногт 4 шугамаар 500-600 тонн сайжруулсан шахмал түлш үйлдвэрлэж байна.

Зураг 13. Зүүн бүсийн үйлдвэр сайжруулсан шахмал түлш үйлдвэрлэж буй байдал

Монгол Улсын Засгийн газрын “Сайжруулсан шахмал түлшний талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 2020 оны 200 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Хөрөнгө гаргах тухай” А/1295 дугаар захирамж, Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн 2021 оны 07 дугаар хуралдаанаар тус тус агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд орших гэр хорооллын айл өрхийн хэрэглээний сайжруулсан шахмал түлшний нөөц бүрдүүлж, түлшний хомсдол үүсэх эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор түлш нөөцлөхөд шаардлагатай агуулах түрээслэх ажлыг холбогдох хууль, тогтоомжид нийцүүлэн 5-9 саруудад зохион байгуулж, гэрээ байгуулж ажиллахыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газарт үүрэг болгосон. Энэхүү ажлын хүрээнд Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2021 оны А/15 дугаар тушаалаар өвөлжилтийн бэлтгэл хангах, түлшний нөөц бүрдүүлэхэд шаардлагатай агуулах түрээслэх ажлыг зохион байгуулах ажлын хэсгийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулсан бөгөөд тус ажлын хэсэг нь агуулахад тавигдах ажлын даалгаварыг боловсруулан түрээслэх агуулахыг сонгохдоо “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуул”-ийн дагуу нээлттэй сонгон шалгаруулалт хийх зорилгоор 2021 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдөр НАБТГ-ын www.aprd.gov.mn сайтад зар тавьж материал ирүүлсэн шаардлагад нийцсэн иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулан ажиллахаар болсон.

Нийт 45 материал ирүүлснээс түлш нөөцлөх боломжтой шаардлагад нийцсэн 14 иргэн, 22 аж ахуйн нэгж байгууллагыг сонгон шалгаруулж, 2021 оны 06 дугаар сарын 14-ны өдрөөс эхлэн үе шаттайгаар агуулах түрээслэх гэрээ байгуулсан.

Хүснэгт-3

№	Дүүргүүд						Нийт
Дүүрэг	Баянгол	Баянзүрх	Сонгино-хайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	
2021.01.01-2021.05.30	2		1			1	4
2021.06.01-2021.12.31	4	7	15	2	5	3	36
Бүгд дүн	6	7	16	2	5	4	40

/Гэрээ байгуулсан агуулахын тоо дүүргээр харуулав/

Зураг 14.

Тайлбар: Ажлын хэсгийн тушаал, ажлын даалгавар болон ажлын хэсгийн хуралдаан

Нийслэлийн төсвийн хөрөнгөөр баригдсан 5 агуулахад **3,900**, “Таван толгой түлш” ХХК-ийн 22 саравчид **3,966**, 27 хангамжийн баазад **16,652.3**, түрээсийн 36 агуулахад **52,341**, “Таван толгой түлш” ХХК-ийн үйлдвэрийн хашаанд **21,200**, 2020 оны түлшний үлдэгдэлтэй

байсан он дамнаж гэрээ байгуулсан “Зуун заан” ХХК, “Онц таван толгой” ХХК, “Мон-Кара” ХХК, “Төв хүрээ” ХХК-ниудын 4 агуулахад **17,510**, 2021 оны бүтэн жилийн байдлаар нийт 6 дүүргийн хэмжээнд **115,569.3** тонн сайжруулсан түлшний нөөц бүрдүүлж, **1,297,510,961** /Нэг тэрбум хоёр зуун ерөн долоон сая таван зуун арван мянга есөн зуун жаран нэгэн/ төгрөгийн санхүүжилтийг агуулахын түрээсийн зардалд 2021.12.01-ний байдлаар олгосон.

Хүснэгт-4

Нэр	2021.1.1-2021.6.31	2021.7.1-2021.12.01	Нийт олгосон санхүүжилт
Агуулах	134,188,000	1,163,322,961	1,297,510,961

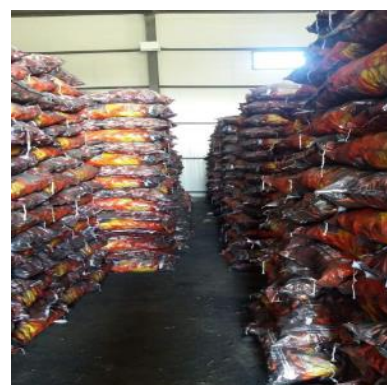
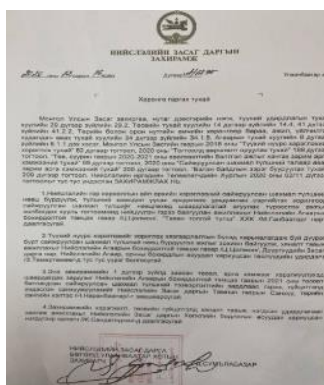
Хүснэгт-5

Олгосон санхүүжилт эхний болон сүүлийн хагас жилээр

Дүүрэг	2021.01.01-2021.05.30 Нөөц /тонн/	2021.06.01-2021.12.30 Нөөц /тонн/
Баянгол	8,845.3	4,157
Баянзүрх	5,845.3	12,642
Сонгинохайрхан	14,404.0	34,,768
Хан-Уул	4,489.9	7330
Сүхбаатар	4,566.0	4,061
Чингэлтэй	7,643.5	6,766
Нийт	45,845.3	69,724

2021 онд нийт 115,569.3 тонн сайжруулсан түлшний бүрдүүлсэн.

Зураг 15.

2021 оны 12 дугаар сарын 06-ны байдлаар 32,263 тонн сайжруулсан түлшний нөөцтэй байна.

“Таван толгой түлш” ХХК-иас сайжруулсан шахмал түлшний нөөц, барьцалдуулагчийн нөөцийн мэдээг aprd.air@gmail.com хаягаар өдөр бүр 10 цагт хүлээн авч байна. Мөн Нийслэлийн Онцгой комисс, Нийслэлийн шуурхай штабын ubcity2020@gmail.com, nokshuurkhaishab@gmail.com, doljinsurenbayarsaikhan@gmail.com, nok@ulaanbaatar.mn, stock@shtab.gov.mn цахим хаяг руу сайжруулсан түлшний өдөр тутмын борлуулалт, түгээлтийн мэдээг 09:00, 13:00, 17:00 цагуудад тогтмол байгууллагын цахим хаягаар илгээн ажиллаж байна.

3.7.2 Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлт

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Гэрээ байгуулан ажиллах тухай” А/1296 дугаар захирамжаар сайжруулсан хатуу түлш тээвэрлэлтийн ажлын ерөнхий шаардлагыг үндэслэн гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулж, хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газарт үүрэг болгосон.

Энэхүү захирамжийн хүрээнд нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд 2021 онд сайжруулсан шахмал түлш тээвэрлэх ажлын гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлын хэсгийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулж, түлш тээвэрлэх шаардлага хангасан 35 тээврийн компанийг сонгон шалгаруулсан.

Нийслэлийн Засаг даргын тамгын газар, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, “Таван толгой түлш” ХХК нь шалгарсан 35 тээврийн компанитай 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрийг хүртэлх хугацаагаар “Сайжруулсан шахмал түлш тээвэрлэх гэрээ”-г байгуулж, эхний хагас жилийн гэрээний гүйцэтгэлийг тээврийн компаниудаас ирүүлсэн тайланг үндэслэн гэрээг дүгнэж, 2021 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийг хүртэл 34 компнитай гэрээг сунган ажиллаж байна.

Зураг 16.

Тайлбар: Захирамж, ажлын хэсгийн тушаал болон сайжруулсан түлшний тээврийн гэрээ

2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийг хүртэл 35 тээврийн компани нь 651,397 тонн сайжруулсан түлш тээвэрлэж, тээвэрлэсэн түлшний гүйцэтгэлийн дагуу **12,544,711,599** /Арван хоёр тэрбум таван зуун дөчин дөрвөн сая долоон зуун арван нэгэн мянга таван зуун арван ёсон/ төгрөгийн санхүүжилтийг олгож, тээвэрлэлтэд хяналт тавин ажиллаж байна.

Хүснэгт-6

Нэр	2021.01.01-2021.06.31	2021.07.01-2021.12.01	Нийт олгосон санхүүжилт
Тээвэр	9,188,814,328	3,355,897,271	12,544,711,599

Олгосон санхүүжилт эхний болон сүүлийн хагас жилээр

Хүснэгт-7

Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн 2021 оны гүйцэтгэл

2021.01.01- 2021.12.05-НЫ АЧИЛТЫН ТАЙЛАН		
№	ДҮҮРЭГ	НИЙТ КГ

		Рейсын тоо	Жин /кг/
1	Баянзүрх Дүүрэг	23581	169,184,835
2	Сонгино Хайрхан Дүүрэг	35395	233,456,425
3	Хан-Уул Дүүрэг	9682	68,161,750
4	Баянгол Дүүрэг	5299	26,796,830
5	Сүхбаатар Дүүрэг	9246	59,023,690
6	Чингэлтэй Дүүрэг	14458	94,713,655
Нийт :		97,661	651,397,185

Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн 35 компани нь 773 автомашин, үндсэн жолооч 773 хүн, ээлжийн жолооч 36 хүн, ачигч 384 хүн нийт 1,193 хүн хүчний нөөцтэйгээр үйл ажиллагаагаа явуулдаг. 2021 онд 35 тээврийн компани нь 97,661 удаагийн рейсээр 651,397 тн сайжруулсан шахмал түлш тээвэрлэсэн байна.

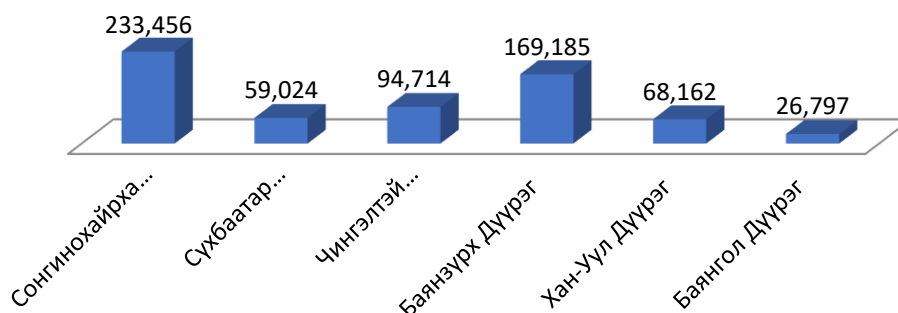
Зураг 17.

Хүснэгт-8

Он	Эхний хагас жилд ажилласан тээврийн компанийн тоо	Сүүлийн хагас жилд ажилласан тээврийн компанийн тоо	Тээвэрлэсэн түлшний хэмжээ /тонн/
2019	-	11	215,844
2020	11	22	426,945
2021	35	34	651,397

Нийслэлийн 6 дүүрэгт тээвэрлэсэн түлш /тн/

Тайлант хугацаанд “Таван толгой түлш” ХХК-ийн баруун зүүн үйлдвэр, 5 хангамж бааз, нийслэлийн хөрөнгө оруулалтаар баригдсан 5 агуулах, түрээсийн 36 агуулахаас нийлүүлэгдэж байгаа сайжруулсан шахмал түлшний тээвэрлэлт, захиалгын дагуух түгээлтэд тус байгууллагын 13 диспетчер хяналт тавьж ажилласан. Сайжруулсан түлш тээвэрлэх гэрээний гүйцэтгэл дүгнэсэн актыг сар бүр “Таван толгой түлш” ХХК-иас ирүүлэн түлшний тээвэрлэлтийн мэдээтэй тулган хянан баталгаажуулан ажилласан.

Диспетчерүүдийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдлага зохион байгуулалтаар тогтмол хангаж, сайжруулсан шахмал түлшний тээвэрлэлтийн мэдээг өдөр бүрээр авч, сар бүрийн тайланг нэгтгэн, удирдлагуудад танилцуулж, холбогдох шийдвэрийг гаргуулан ажиллаж байна.

3.7.3 Сайжруулсан түлшний борлуулалт

Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2019 оны “Сайжруулсан шахмал түлшний борлуулалтад уамшуулал олгох” тухай 19/12 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны “Борлуулалтын урамшуулал олгох тухай” А/967 дугаар захирамжийн хүрээнд сайжруулсан түлшний эрэлт, нийлүүлэлтийн тэнцвэрт байдлыг хангах зорилгоор Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар болон “Таван толгой түлш” ХХК нар хамтран 2021 оны 01 дүгээр сарын 04-ний өдрөөс 2021 оны 06 дугаар сарын 30-ний өдрийг хүртэл, 2021 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийг хүртэл тус тус “Сайжруулсан шахмал түлшний борлуулалтад урамшуулал олгох тухай” санхүүжилт олгох гэрээг байгуулсан. 2021 оны эхний хагас жилд агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд 686 борлуулалтын цэг, сүүлийн хагас жилд 600 борлуулалтын цэгийг “Таван толгой түлш” ХХК нь сонгон шалгаруулж гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

Хүснэгт-9

Дүүрэг	БЦ-ийн тоо 2021.01.01- 2021.05.30	БЦ-ийн тоо 2021.10.01	БЦ-ийн тоо 2021.10.06	БЦ-ийн тоо 2021.11.01	БЦ-ийн тоо 2021.11.30
БГД	40	12	20	24	32
БЗД	170	64	115	138	160
СХД	228	130	141	175	210
ХУД	59	20	33	47	52

СБД	74	22	37	43	56
ЧД	90	36	71	85	90
Нийт	686	284	417	512	600

2021 онд нээж ажиллуулсан сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэгийн тоо

Нийслэлийн гэр хорооллын 99 хорооны гэр хорооллын 195,992 айл өрхийн хоногийн дундаж хэрэглээнд 2400-3500 тонн сайжруулсан түлшийг 600 борлуулалтын цэгээр борлуулж байна.

2021 онд гэр хорооллын айл өрх нь дунджаар **421,552.25** тонн сайжруулсан шахмал түлш хэрэглэсэн ба үүний борлуулалтын урамшуулал болох **6,323,283,675.61** /Зургаан тэрбум гурван зуун хорин гурван сая хоёр зуун наян гурван мянга зургаан зуун далан таван төгрөг жаран нэгэн мөнгө/ төгрөгийг “Таван толгой түлш” ХХК-иас ирүүлсэн гүйцэтгэлийн дагуу нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газраас олгосон.

Хүснэгт-10

Нэр	2021.01.01-2021.06.31	2021.07.01-2021.12.01	Нийт олгосон санхүүжилт
БЦУ	5,210,250,00	1,113,033,675	6,323,283,675

(Олгосон санхүүжилт эхний болон сүүлийн хагас жилээр)

Зураг 18.

Нийслэлийн 6 дүүргийн 600 борлуулалтын цэгт “Таван толгой түлш” ХХК, Дүүргүүдийн Засаг даргын Тамгын газар, бусад харъяа байгууллагуудтай хамтран сайжруулсан түлшний татан авалт, нөөцлөлтөд хяналт тавин, тулгамдаж буй хүндрэл бэрхшээл, сайжруулсан түлштэй холбоотой гомдол саналыг шийдвэрлэн ажиллаж байна.

3.7.4 Өндөрлөг цэгүүдэд оршин суудаг иргэдийг сайжруулсан түлшээр хангах ажлын хүрээнд:

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан сайжруулсан түлшний цэгийг нэмж байгуулах тухай” А/1273 дугаар захирамжийн хүрээнд сайжруулсан шахмал түлшний хүрэлцээг хангах зорилгоор 2021 онд Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч З.Төмөртөмөөгөөр ахлуулсан ажлын хэсэг байгуулан агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд байрлах өндөрлөг цэгүүдэд оршин суудаг ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй, өрх толгойлсон 26,630 иргэдийн судалгааг дүүргүүдээс авч нэгтгэсэн.

Зураг 12. Захирамж, ажлын хэсгийн тушаал зургаар харуулав

Өндөрлөг цэгт нэмэлтээр 67 борлуулалтын цэг байгуулах ажлыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар болон “Таван толгой түлш” ХХК нар хамтран дээрх цэг байгуулах боломжтой байршлуудад нэг бүрчлэн очиж нөхцөл байдлыг тодорхойлон ажилласан.

Зураг 19.

Зураг 13. Өндөрлөг цэгүүдийн байршил

Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн гэр хорооллын өндөрлөг цэгүүдэд сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэгийг нэмж байгуулснаар тухайн өндөрлөг цэгүүдэд оршин суудаг зорилтот бүлгийн 26,630 иргэд өөрийн гэр болон сууцандаа илүү ойр боломжтой байршлуудаас сайжруулсан түлшээ авах боломжийг бүрдүүлэн ажилласан. Эдгээр цэгүүдэд түлшийг тээвэрлэн хүргэх зорилгоор туулах чадвар сайтай автомашинтай тээвэрлэлтийн “Тас хүлэг” ХХК, “Өгөөдэй богд транс” ХХК, “Эвт хангай экологи” ХХК, “Арвижих глобал транс” ХХК, “Буянт хүлэг” ХХК-иудыг зохих хууль, журамд нийцүүлэн сонгон шалгаруулж, 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 2021 оны 06 дугаар сарын 30-ний өдрийг хүртэлх хугацаанд НЗДТГ-ын Санхүү, Төрийн сангийн хэлтэс, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, “Таван толгой түлш” ХХК нар хамтран сайжруулсан түлшийг өндөрлөг цэгт хүргэх ажлын гэрээг байгуулан хяналт тавин ажилласан.

2021 оны эхний хагас жилд дээрх 4 компани нь 64 цэгт 3301 удаагийн рейсээр 28,312 тонн сайжруулсан түлшийг тээвэрлэн хүргээд байна.

Хүснэгт-11

2021.01.01-2021.05.31 ХООРОНД ТҮЛШ ТЭЭВЭРЛЭСЭН БАЙДАЛ		
Д/д	ААНБ-ын нэр	Тээвэрлэсэн түлшний хэмжээ тонн
1	“Тас хүлэг” ХХК	2,844
2	“Өгөөдөй богд транс” ХХК	5,466
3	Эвт хангай экологи” ХХК	6,940
4	“Арвижих глобал транс” ХХК	3,582
5	“Буянт хүлэг транс” ХХК	9,480
Нийт		28,312

Зураг 20. Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн байдал

3.7.5 Зорилтот бүлгийн иргэдийг сайжруулсан түлшээр хангах ажил

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоол, 2020 оны “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 189 дүгээр тогтоол, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2019 оны 19/20 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Зорилтот өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах тухай” А/30 дугаар захирамжийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд батлагдсан удирдамжийн дагуу нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд орших зорилтот бүлгийн айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах ажлыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн Нийгмийн халамжийн газар болон “Таван толгой түлш” ХХК хамтран 2020 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдрөөс 2021 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийг дуустал Баянгол, Баянзүрх, Сонгинохайрхан, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Хан-Уул дүүргийн 6786 өрхөд 925 кг-аар савласан нийт 6277 тн түлшийг олгосон.

Хүснэгт-12

№	Дүүрэг	Олгосон өрхийн тоо	1 өрхөд олгох түлшний хэмжээ /кг/	Нийт олгосон түлшний хэмжээ /кг/
1	Баянгол	275	925	254,375
2	Баянзүрх	1326	925	1,226,550

3	Сонгинохайрхан	2543	925	2,352,275
4	Хан-Уул	672	925	621,600
5	Чингэлтэй	1338	925	1,237,650
6	Сүхбаатар	632	925	584,600
Нийт		6786	-	6,277,050

Зураг 21. Зорилтот өрхөд сайжруулсан түлш олгож буй байдал

4. Халаалтын зуухыг буулгаж, төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох барилга угсралтын ажлыг үргэлжлүүлэх ажлын хүрээнд :

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2020 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдрийн “Эрх шилжүүлэх, хөрөнгө гаргах тухай” А/639 дүгээр тушаалаар баталгаажуулан захиран зарцуулах эрхийг Нийслэлийн Засаг даргад шилжүүлсэн. Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/1322 дугаар захирамжаар:

- Хан-Уул дүүргийн 5 дугаар хороо, 41 дүгээр сургууль, 29, 71 дүгээр цэцэрлэгийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох;
- Баянзүрх дүүргийн 8, 16, 19 дүгээр хороо Газарчин, Эрдэнэ-Толгой орчмын хэрэглэгчдийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох;
- Баянзүрх дүүргийн 10 дугаар хороо, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх Ерөнхий газрын харьяа 421 дүгээр нээлттэй хорих ангийг төвлөрсөн дулаан, хүйтэн ус хангамжид холбох;
- 4.Хан-Уул дүүргийн 7, 8 дугаар хороо, 60, 118 дугаар сургууль, 209, 73 дугаар цэцэрлэгийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох дулаан дамжуулах төвийн нийт 4 багц ажлын худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахаар эрх шилжүүлсэн.
- Хан-Уул дүүргийн 7, 8 дугаар хороо, 60, 118 дугаар сургууль, 209, 73 дугаар цэцэрлэгийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох дулаан дамжуулах төвийн нийт 4 багц ажлын худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахаар эрх шилжүүлсэн.

Эдгээр төсөл арга хэмжээнүүдийг Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулан гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж дээрх 4 байршлын 36 халаалтын зуухнуудыг төвлөрсөн дулаанд холбох ажлыг хийж гүйцэтгүүлсэн. Нийт барилга угсралтын ажил 100%-ийн гүйцэтгэлтэй байна.

5. Агаарын бохирдуулагч эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэлийн ажил зохион байгуулах ажлын хүрээнд:

Агаарын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1, 8.1.4, 8.1.5, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны “Журам батлах тухай” А/479 дүгээр тушаал, Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/1285 дугаар захирамжийг тус тус үндэслэн 2020 оны агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэлийн ажлыг 2021 оны 01 дугаар сарын 20-ны өдрөөс Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч З.Төмөртөмөөгийн баталсан удирдамжийн дагуу нийслэлийн 9 дүүргийн хэмжээнд зохион байгуулан ажилласан. Энэ удаагийн бүртгэл тооллогын ажил ОББҮХ-ны цахим бүртгэлийн шинэ системд бүртгэж байгаатай холбогдуулан тооллого явуулах талаар сургалтыг 2021 оны 01 сарын 22-ны цахимаар зохион байгуулж 9 дүүргийн мэргэжилтэн болон хороодын албан хаагчид, нийт 100 ажилтан албан хаагчдыг хамруулсан. Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллогыг 9 дүүргийн хэмжээнд явуулж дуусган тоо бүртгэлийн мэдээ, тайланг Цаг, уур орчны шинжилгээний газарт хүргүүлсэн.

2021 оны агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэл хийх ажлын хэсгийг Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны 11-р сарын 29-ний өдрийн А/930 дугаар захирамжаар батлуулсан. Энэ ажлын хүрээнд 2021 оны 11-р сарын 30-ны өдөр нийслэлийн 6 дүүргийн агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан хэлтсийн дарга, мэргэжилтнүүдтэй уулзалт зохион байгуулж, эх үүсвэрийн бүртгэл тооллогын ажлыг хийх талаар зааварчилгаа өгсөн. Тооллогын ажил эхлээд байна.

6. Агаарын бохирдлын суурин эх үүсвэрүүд:

6.1 Ердийн галлагаатай 3-15 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух: Үүнд: айл өрхийн ахуйн хэрэглээ, жижиг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглаж байгаа уламжлалт болон сайжруулсан зуух, пийшин, усан халаалтын зуух хамаарна. Тооллогын мэдээг дүүрэг тус бүрээр харуулбал:

Хүснэгт-13

Нийслэлийн 9-н дүүргээр	Нийт зуухны тоо	Гэрийн зуухны тоо		Гэрийн зууханд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ				Байшингийн зуухны тоо		Байшингийн зууханд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ			
		ердийн	сайжруулсан	Нүүрс,тн	Мод,тн	сайжруулсан түлш	Бусад	ердийн	сайжруулсан	Нүүрс,тн	Мод,тн	Сайжруулсан түлш	Бусад
БЗД	26666	8471	6701	0	24760.5	37980.5	29.5	7194	4300	120	22102	32282.9	1612
БГД	7647	3654	1383	220	1385	26545	129	1451	1159	112	1712	14077	97
БНД	3613	1767	383	11703	7974	0	943	1098	365	8777	5882	0	20
БХД	331	164	19	915	36	0	549	145	3	1184	29.8	0	426
НД	7226	3781	536	19402.3	5711	122	128.4	2491	418	21137.9	9936	352	85
СХД	52748	15790	9143	0	37399.5	89759	98	16077	11738	0	41722.5	100134	16
СБД	11205	2614	2128	0	7113	17782.5	0	3418	3045	0	9694.5	24236.25	0
ХУД	11930	3129	2068	2907	6892.5	14830	289.84	4332	2401	2048	14005	28310.9	629
ЧД	20602	3900	3167	0	12249.5	18222.7	81	8173	5362	0	24690	43293.5	136
Нийт	141968	43270	25528	35147.3	66121.5	205242	2247.74	44379	28791	33378.9	88051	242686.55	3021

2019 оны агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллогын дүнтэй харьцуулбал

Хүснэгт-14

Нийслэлийн 9-н дүүргээр	Нийт зуухны тоо	Гэрийн зуухны тоо		Гэрийн зууханд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ				Байшингийн зуухны тоо		Байшингийн зууханд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ			
		ердийн	сайжруулсан	Нүүрс,тн	Мод,тн	сайжруулсан түлш	Бусад	ердийн	сайжруулсан	Нүүрс,тн	Мод,тн	Сайжруулсан түлш	Бусад
2019	170807	40007	38633	135901	0	96582	12642	49827	42340	180735	0	117362	16470
2020	141968	43270	25528	35147.3	66121.5	205242	2247.74	44379	28791	33378.9	88051	242687	3021

2019 оны агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллогын 3-15 квт хүчин чадалтай 170807 зуух тоологдсон. Түүхий нүүрс 316636 тн байсан.

2020 онд “Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэл явуулах тухай” удирдамжийн дагуу 3-15 кВт, зуухнуудын тооллогыг дүүргүүдийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран зохион байгуулсан. Тооллогод нийслэлийн 9 дүүргийн 141968 зуух хамрагдсан ба 3-15квт хүчин чадалтай гэр хорооллын айл өрхийн яндангийн тоо 28839 -ээр, түүхий нүүрсний хэрэглээ 248110 тн-оор буурсан байна.

6.2 Усан халаалтын 15-100 кВт, 101-4200 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух:

15-100кВт, 100-4200кВт хүчин чадалтай халаалтын зуухуудад бүртгэл тооллого явуулах, мэдээллийн санг шинэчлэх ажлын гүйцэтгэгчээр “Таканар” ХХК-ийг сонгож, гэрээ байгуулан ажлыг гүйцэтгүүлсэн.

Усан халаалтын 15-100 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух нийт 2810 тоологдсон ба 2019 онд 74899 тн түүхий нүүрс, 45943 тн сайжруулсан түлш, 2020 онд зуух нийт 2681 тоологдсон 43259.74 тн сайжруулсан түлш түлсэн байна.

Хүснэгт-15

Дүүрэг	15-100квт хүртэл хүчин чадалтай зуух		
	Зуухны тоо	Жилд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ	
		Нүүрс, тн	Сайжруулсан түлш, тн
2019	2810	74899	45943
2020	2681		43259.74

6.3 Усан халаалтын 101-4200 кВт хүртэл хүчин чадалтай зуух. Үүнд: технологийн зориулалттай зуух, төвлөрсөн болон нэгдсэн дулаан хангамжийн системийн усан халаалтын зуух, барилгын болон томоохон үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглагдаж байгаа зуух;

Хүснэгт-16

№	ААНБ	100квт-аас дээш хүртэл хүчин чадалтай халаалтын зуух	
		Зуухны тоо	Жилд хэрэглэсэн түлшний хэмжээ
			Нүүрс, тн
1	239	343	66357
2	260	463	216212.5

2020 оны уурын болон усан халаалтын 4200 кВт-аас дээш хүчин чадалтай зуух

Хүснэгт-17

№		Зуухны тоо	Жилийн нүүрсний хэмжээ жилд /тн/
1	ТЭЦ-2	5	227400

2	ТЭЦ-3	13	1340600
3	ТЭЦ-4	8	3583100
4	Амгалан ДС	3	250200
5	Налайх ДС	3	36700
6	Багануур ДС	9	64800
НИЙТ		41	5502800

2020 онд “Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн нэгдсэн тоо бүртгэл явуулах тухай” удирдамжын дагуу 3-15 кВт, 16-100 кВт, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай бүх төрлийн халаалтын зуухнуудын тооллогыг нийслэлийн 9 дүүргийн 3-15 кВт хүчин чадалтай 141968 зуух, 16-100 кВт хүчин чадалтай 2681 зуух, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай 463 зуух хамрагдсан ба 3-15кВт хүчин чадалтай гэр хорооллын айл өрхийн яндангийн тоо 28839-оор буурч, 16-100 кВт хүчин чадалтай 129 зуухаар буурч, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай 120-оор нэмэгдсэн байна.

2019 оны агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллогын дүнтэй харьцуулбал:

График 1.

6.4 Агаарын бохирдлын хөдөлгөөнт эх үүсвэр:

Нийслэлийн агаар орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Нийслэлийн Засаг даргын орлогч З.Төмөртөмөөгөөр 2021 оны 09 дүгээр сарын 13-ны өдөр батлуулсан 2021/03 тоот “Автотээврийн хэрэгслийн яндангаас гарах дуу чимээ, ялгарах хаягдал утаан дахь агаар бохирдуулах бодисыг хэмжиж, үнэлгээ, дүгнэлт өгөх хяналт, хэмжилтийн ажлыг Нийслэлийн агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газар, БГД-ийн ЗДТГазар, Тээврийн цагдаагийн алба, Авто тээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ хамтран 2021 оны 09 дүгээр сарын 22, 23-ны өдрүүдэд Хан-Уул дүүргийн 9 дүгээр хорооны Буянт-Ухаа тойрог зам, Чингэлтэй дүүргийн 19 хорооны Зуслангийн замд автотээврийн хэмжилтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Хэмжилтэнд нийт 52 тээврийн хэрэгсэл хамрагдснаас 36 дизель тээврийн хэрэгслээс 35 буюу 97%- нь тортогжилтын байдал стандартын шаардлагад нийцээгүй байсан бол 17 бензин хөдөлгүүртэй тээврийн хэрэгслээс 7.3%-нь стандарт хангаагүй гэсэн дүнтэй гарсан байна.

АТҮТ-ийн инженерүүд тухайн тээврийн хэрэгсэлд зөвлөгөө өгч, техникийн үзлэгт дахин орох, автомашинд засвар үйлчилгээ хийлгэх заавар өгч ажилласан.

Он	нийт автотээврийн	Зориулалт*								
		суудал	нийтийн тээвэр /автобус/	ачаа	тусгай зориулалт	цистерн	зүтгүүр	механизм	чиргүүл	мотоцикл
2019	578027	423918	11795	79120	7516	2522	13649	10273	23451	5783
2020	621939	452332	16492	83073	7211	2645	16724	11076	22519	9867

7. Гэр хорооллын айл өрхийн шөнийн цахилгаан эрчим хүчний үнийг хөнгөлөх ажлын хүрээнд :

Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 07 дугаар сарын 04-ний өдрийн 199 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Гэр хорооллын айл өрхөд цахилгаан эрчим хүчний тарифын хөнгөлөлт үзүүлэх журам"-ыг үндэслэн Эрчим хүчний зохицуулах хорооны 2020 оны 10 дугаар сарын 16-ний өдрийн 481 дүгээр тогтоолын дагуу 2020 оны 11 дүгээр 01-ний өдрөөс 2021 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийг хүртэл хугацаанд гэр хорооллын хоёр тарифт тоолууртай өрхийн орой, шөнийн цагт хэрэглэсэн цахилгааны тариф болон сэргээгдэх эрчим хүчийг дэмжих тарифыг 100 хувиар хөнгөлөх тухай батлагдан хэрэгжиж эхэлсэн. Энэхүү тогтоолын дагуу 2021 оны 10 дугаар сарын байдлаар нийт 121,379 хэрэглэгчид 13.3 тэрбум төгрөгийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлээд байна.

8. "Нийслэлийн гэр хорооллын айл өрхийг халаалтаа дэвшилтэт технологи бүхий шөнийн дулаан хуримтлуурт цахилгаан халаагуураар шийдэх боломжийг бүрдүүлэх" ажлын хүрээнд:

УБЦАТ-ийн хүрээнд 2020 оны 11 дүгээр сараас 2021 оны 12 дугаар сарын 01-нийг хүртэлх хугацаанд нийслэлийн 5 дүүргийн 41 хорооны гэр хороололд 4квт цахилгаан хангамжийн боломж бүрдсэн 340 айл өрхөд "шөнийн дулаан хуримтлуурт цахилгаан халаагуурыг суурилуулах" хөтөлбөрийг "Дулаалга аян" 5-тай хослуулан хэрэгжүүлсэн.

9. "Гэр хорооллын байшин, сууцны дулааны алдагдлыг бууруулах" ажлын хүрээнд:

УБЦАТ-ийн хүрээнд айл өрхүүдийн дулаан алдагдлыг бууруулах "Дулаалга аян"-д нийт 223 айл өрх хамрагдаж байгаа бөгөөд үүнээс 82 байшин/гэр-ийг 70 хувийн татаастайгаар бүрэн дулаалсан байна. 2020-2021 онуудад нийт 1807 айл өрхөд хэмжилт хийсэн.

10. Автотээврийн хэрэгслээс гаралтай бохирдлыг бууруулах талаар

Нийслэлийн агаар орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч Нийслэлийн Засаг даргын орлогч З.Төмөртөмөөгөөр 2021 оны 09 дүгээр сарын 13-ны өдөр батлуулсан 2021/03 тоот "Автотээврийн хэрэгслийн яндангаас гарах дуу чимээ, ялгарах хаягдал утаан дахь агаар бохирдуулах бодисыг хэмжиж, үнэлгээ, дүгнэлт өгөх хяналт, хэмжилтийн ажлыг Нийслэлийн агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газар, БГД-ийн ЗДТГазар, Тээврийн цагдаагийн алба, Авто тээврийн үндэсний төв" ТӨҮГ хамтран 2021 оны 09 дүгээр сарын 22, 23-ны өдрүүдэд Хан-Уул дүүргийн 9 дүгээр хорооны Буянт-Ухаа тойрог зам, Чингэлтэй дүүргийн 19 хорооны Зуслангийн замд автотээврийн хэмжилтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Хэмжилтэнд нийт 52 тээврийн хэрэгсэл хамрагдснаас 36 дизель тээврийн хэрэгслээс 35 буюу 97%- нь тортогжилтын байдал стандартын шаардлагад нийцээгүй байсан бол 17 бензин хөдөлгүүртэй тээврийн хэрэгслээс 7.3% нь стандарт хангаагүй гэсэн дүнтэй гарсан байна.

АТҮТ-ийн инженерүүд тухайн тээврийн хэрэгсэлд зөвлөгөө өгч, техникийн үзлэгт дахин орох, автомашинд засвар үйлчилгээ хийлгэх заавар өгч ажилласан.

Зураг 22.

Нисэхийн тойрог Зураг-1

Нисэхийн тойрог Зураг-2

Хайлааст чиглэл Зураг-2

Зуслангийн чиглэл Зураг-3

11. Эх үүсвэрийн ялгарлын инвенторыг шинэчлэх ажлын хүрээнд:

Агаарын бохирдуулагч эх үүсвэрүүдийн ялгарлын инвентор боловсруулах ажлын хүрээнд 2017 оны тайланг бүрэн гаргаж, архивын материалд хүрээлгэн өгсөн. Мөн 2018 оны эх үүсвэрийн ялгарлын инвенторын тайланг 2021 оны 10 сард нөхөн боловсруулж дууссан ба тус тайланг байгууллагын албан ёсны цахим хуудсанд <http://www.aprd.ub.gov.mn/k?mID=1035> байршуулсан.

2018 оны эх үүсвэрийн ялгарлын тооцооллын дүнгээр бохирдуулагч бодисын хэмжээ буюу хүхэрлэг хий (SO₂) 16 972 тн/жил, том ширхэглэгт тоосонцор (PM₁₀) 32 343 тн/жил, нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO) 62 768 тн/жил байгааг 2017 онтой харьцуулбал SO 1,2%-иар бага, PM₁₀ 0,01%-иар их CO 14,3%-иар тус тус бага гарсан үзүүлэлттэй байлаа.

Тус тайланг Жайка төслийн мэргэжилтэн Шиняа Накатагаас цахимаар заавар зөвлөгөө авч боловсруулж дууссан. 2018 оны эх үүсвэрийн ялгарлын инвентороос гарсан үр дүнгээр гэрийн зуухны тархалтын загварчлалын зургийг ArcGIS 10.4.1 програм ашиглан боловсруулсан.

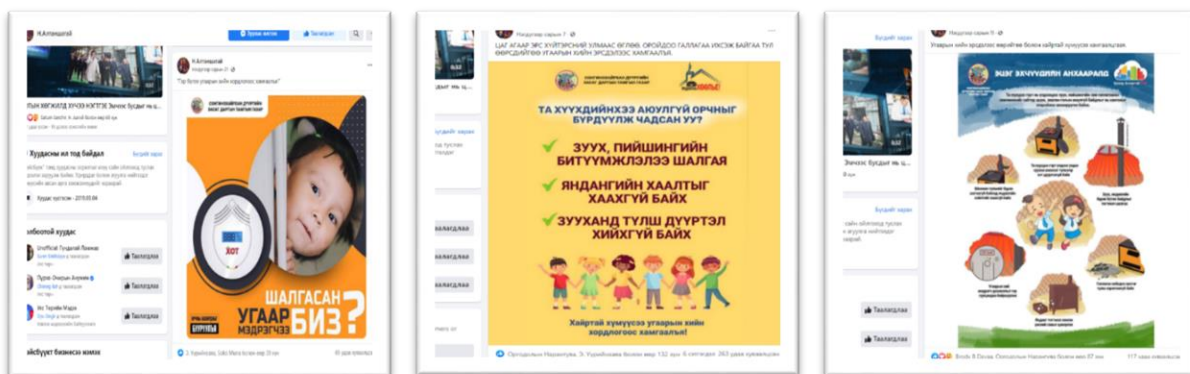
2020 оны агаар бохирдуулах эх үүсвэрүүдийн бүртгэл тооллогод хамрагдсан 3-15кВт, 16-100кВт, 100кВт-с дээш зуухны мэдээлэл, Дулааны цахилгаан станцын нүүрсний зарцуулалт, автотээврийн бүртгэлд хамрагдсан тээврийн хэрэгслийн мэдээлэл зэргийг Жайка төслийн мэргэжилтэн Наката Шиняад цахимаар явуулан тоон мэдээлэл боловсруулахад хамтран ажиллаж байна. 11 сарын байдлаар 3-15кВт гэрийн зуух, Дулааны цахилгаан станц, 15-100кВт зуухны эх үүсвэрийн ялгарлын тооцооллыг гаргасан.

12. Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлээс хамгаалах арга хэмжээг зохион байгуулах ажлыг хүрээнд:

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны “Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлээс хамгаалах зарим арга хэмжээний тухай” А/346 дугаар захирамжийн дагуу нийслэлийн 6 дүүргийн хэмжээнд 2021 оны 1-р сарын 20-ны өдрөөс 6-р сарын 01-ний өдөр хүртэлх хугацаанд хог тээвэрлэгч аж ахуйн нэгжийн машин механизмаар сэрэмжлүүлэх зөвлөмжийг дуут дохиогоор өгөх, угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийн ажиллагааны зааварчилгаа, зуух пийшингийн битүүмжийг шалгах, агааржуулалтыг тогтмол хийхийг сурталчилсан 260000 ширхэг гарын авлага, зөвлөмж, 7 төрлийн постер, 3 төрлийн видео бэлтгэн 22 веб хуудас, 2 телевизээр иргэдэд мэдээлэл хүргэн, захирамжийн хэрэгжилтийг хангаж ажилласан.

Зураг 23. Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх заавар зөвлөгөө өгч буй байдал

Зураг 24. Угаарын хийн хордлогоос урьдчилан сэргийлэх зурагт хуудас байршуулсан байдал

Нийслэлийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны 09 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 121 дүгээр тогтоолоор “Угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлье” аяныг 2021 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 10 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэлх хугацаанд зохион байгуулсан. Аяны хүрээнд:

- MGL радио 88.3, 91,1 FM радиогоор угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх 5 төрлийн зөвлөмжийг бэлтгэж олон нийтэд хүргэсэн.
- Угаарын хийн эрсдэлээс сэргийлэх 4 төрлийн мессэжийг үүрэн телефоны операторуудаар дамжуулан хүргэсэн.
- Угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх 10 цуврал постер бэлтгэж байгууллагын албан ёсны вэбсайт <http://www.aprd.ub.gov.mn/>, Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар фэйсбүүкийн цахим хуудас, <https://ulaanbaatar.mn/> Нийслэлийн мэдээ фэйсбүүкийн цахим хуудас, хашаандаа сайхан амьдаръя цахим групп, хамтран ажилладаг 4 сайтаар дамжуулан давхардсан тоогоор нийт 50,000 гаруй хүнд хүргэж ажилласан.
- Гэр хорооллын сургуулиудын мэдээллийн самбарт 6 төрлийн 600 ширхэг угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлэх зурагт хуудас байршуулсан.
- Угаарын хийнээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж бүхий стикер, хулдаасан хэвлэлийг автобусны буудал, зам дагуу байрлах самбарт байршуулан иргэд, олон нийтэд хүргэсэн.
- Угаарын хийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, зорилтот бүлгийн 10,000 айл өрхийн янданг хөөлөх зэрэг арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллаж байна.

Зураг 25.

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны 8 дугаар сарын 27-ны өдрийн “Угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмж нэмэлтээр олгох тухай” А/1066 дугаар захирамжийн дагуу үлдэгдэл 46 ширхэг, эвдрэл гэмтэлтэй 199 ширхэг угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг засварлаж, зорилтот

бүлгийн айл өрхүүдэд суурилуулж өгөх зорилгоор Таван толгой түлш” ХХК-ийн “Хэрэглэгчид үйлчлэх алба”-д 2021 оны 11-р сарын 30-ны өдөр хүлээлгэн өгсөн.

Зураг 26.

13. Хяналт-шалгалт, судалгааны чиглэлээр хэрэгжүүлсэн ажлын тухай

13.1 100кВт-аас дээш хүчин чадалтай халаалтын зууханд магадлан итгэмжлэл явуулах, 100 кВт-аас дээш хүчин чадалтай уурын болон халаалтын зуухнаас ялгарах үнс, тоосонцрын хэмжээг бууруулах ажлын хүрээнд:

Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй усан халаалтын зуух, 100 кВт-аас дээш нэгж хүчин чадалтай зуухны ашиглалтын байдалд хяналт шалгалт хийж, магадлан итгэмжлэх ажлыг зохион байгуулах удирдамжийг Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагчаар батлуулж, холбогдох байгууллагуудад 2021 оны 10 дугаар сарын 14-ний өдрийн 1/438 тоот албан бичгээр хүргүүлэн ажилласан. Тус ажлын хүрээнд Хан-Уул дүүргийн 100кВт-аас дээш хүчин чадалтай усан халаалтын зуухнуудад магадлан итгэмжлэх ажил 100% хийгдсэн. Тооллогоор 29 ААНБ-ын 54 зуух тоологдож, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллалаа.

Зураг 27.

100кВт-аас дээш хүчин чадалтай усан болон уурын халаалтын зуух эзэмшигч 9 аж ахуйн нэгж, байгууллагын халаалтын зууханд хаягдал утааны хэмжилт хийж, хэмжилтийн орлого 1,5 сая төгрөгийг нийслэлийн төсөвт төвлөрүүлэв.

Зураг 28 Хаягдал утааны хэмжилт хийж буй байдал

14. Байгаль орчинд сөрөг нөлөөтэй үйлдвэрлэл үйлчилгээнд агаарын чанарын хяналт, хэмжилт хийнэ.

1. Улаанбаатар хотод ажиллаж байгаа барилгын материалын үйлдвэрлэл, олборолтын чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэж байгаа аж ахуйн үйл ажиллагаанд агаарын чанарын хэмжилт, судалгаа хийх ажилд төрийн холбогдох байгууллагуудын оролцоог хангаж, харилцан мэдээлэл, туршлага солилцох зорилгоор холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран ажилласан. Энэ ажлыг хэрэгжүүлэх удирдамжийн төслийг боловсруулан хамтран ажиллах тухай албан бичгийг 2021 оны 05 дугаар сарын 31-ны өдрийн 1/222 дугаар албан бичгээр Нийслэлийн Байгаль орчны газарт хүргүүлсэн. Хэмжилтийг 2021 оны 07 дугаар сарын 01-нээс 11 дүгээр сарын 01 хүртлэх хугацаанд багтаан зохион байгуулсан.

2. Улаанбаатар хотод бетон зуурмагийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын орчины 12 цэгт, “ДЦС-3” ТӨХК-ийн орчимд гэсэн байршлуудад газрын даргын 2021 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдөр баталсан удирдамжийн хүрээнд орчны агаарын чанарын хэмжилт хийсэн.

Хэмжилтэнд баримталсан стандарт “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 4585:2016.

Зураг 29

Авто зам дагуу хэмжилт хийж буй байдал

14.2. Байгууллага аж ахуйн нэгж, иргэний орчны хэмжилт хийлгэх хүсэлтийн дагуу БЗД-ийн 21-р хороонд үйл ажиллагаа явуулж байгаа ШШГЕГ-ын харъяа “Төр хур” амралт, сувилалын газар, БЗД-ийн 20-р хороо, Шар хоолойд үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Далд засал” эмчилгээ сувилалын газруудад орчны агаарын чанарын хэмжилтийг хийж, нийслэлийн төсөвт 186,000 төгрөгийн орлогыг нийслэлийн төсөв төвлөрүүлсэн.

ШШГЕГ-ын харъяа “Төр хур” амралт, сувилалын газрын хэмжилтийн дүн

Хүснэгт 19

Үзүүлэлт	PM10 мкг/м ³	PM2,5 мкг/м ³	TSP мкг/м ³		
2-р цэг Сувилалын орчин	23	19	26	24	22
Тайлбар: PM2.5 – жижиг ширхэглэгт тоосонцор, PM10 – том ширхэглэгт тоосонцор TSP-нийт тоосонцор	100	50	500		
	MNS 4585:2016 24 цагийн дундаж стандарт	MNS 4585:2016 24 цагийн дундаж стандарт	MNS 4585:2016 20 минутын дундаж стандарт		

“Далд засал” ХХК-ийн сувилалын газрын хэмжилтийн дүн

Хүснэгт 20

Үзүүлэлт	PM10 мкг/м ³	PM2,5 мкг/м ³	TSP мкг/м ³	
1-р цэг Суурьшлын бүс	220	212	272	187
2-р цэг Сувилалын орчин	170	164	204	199
Тайлбар: PM2.5 – жижиг ширхэглэгт тоосонцор, PM10 – том ширхэглэгт тоосонцор TSP-нийт тоосонцор	100	50	500	
	MNS 4585:2016 24 цагийн дундаж стандарт	MNS 4585:2016 24 цагийн дундаж стандарт	MNS 4585:2016 20 минутын дундаж стандарт	

Хэмжилтийн үр дүн: Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газраас 2021 оны 11 дүгээр сарын 10-12-ны өдрүүдийн хооронд СХД-ийн 20 дугаар хороо, ХУД-ийн 21 дүгээр хороо, БЗД-ийн 11 дүгээр хороонд үйл ажиллагаа эрхлэж байгаа барилгын бетон зуурмагийн түүхий эд үйлдвэрлэдэг аж ахуйн нэгж байгууллагын ашиглаж буй нийтийн эзэмшлийн авто замын дагуу орчны агаарын чанарын хэмжилт хийхэд түүхий эд тээвэрлэх явцад хаягдсан цемент болон авто замын элэгдлээс агаарт дэгдэх тоосжилтын хэмжээ орчны **АЧХХ-ээс PM2,5 тоосонцор 2-35 дахин, PM10 тоосонцор 1-33 дахин их** гэж тус тус хэмжигдсэн.

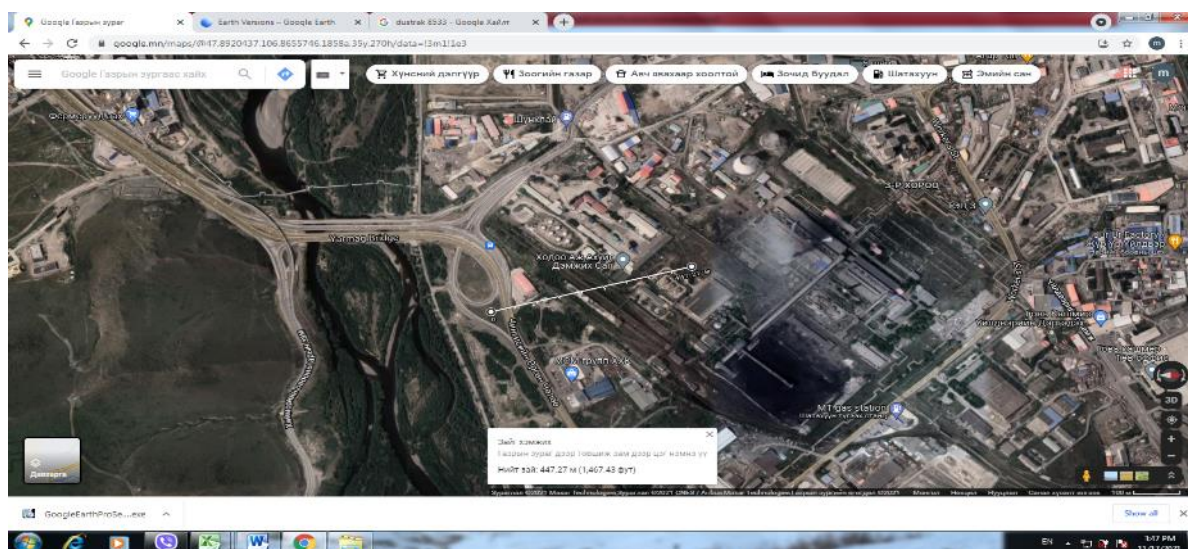
СХД, ХУД-ийн эдгээр 10 цэгт хийсэн хэмжилтийн байршил нь Улаанбаатар хотын салхины зонхилох зүгт буюу баруун болон баруун хойд талд /салхины дээд тал/ байрлалтай бөгөөд агаарт дэгдсэн тоосжилт нь Улаанбаатар хотын ХУД, СХД-гийн нутаг дэвсгэрт бууж, нийтийн эзэмшлийн зам талбайн цэвэр байдлыг алдагдуулж, суурьшлын бүсэд оршин суугч нийт иргэдийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх түвшинд хүрсэн байна.

Дүгнэлт: Иймд СХД-ийн 20 дугаар болон ХУД-ийн 21 дүгээр хороодод үйл ажиллагаа эрхлэж байгаа бетон зуурмагийн үйлдвэрүүдийн үйл ажиллагаанаас үүсэж байгаа тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээг холбогдох төрийн байгууллагууд анхаарч, шийдвэрлэх талаар төсөв, төлөвлөгөөнд тусгаж, хамтран ажиллах шаардлагатай байна.

Хэмжилтийн үр дүнг Хотын стандарт, орчны аюулгүй байдлын хяналт, зохицуулалтын газарт 2021 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 1/522 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн.

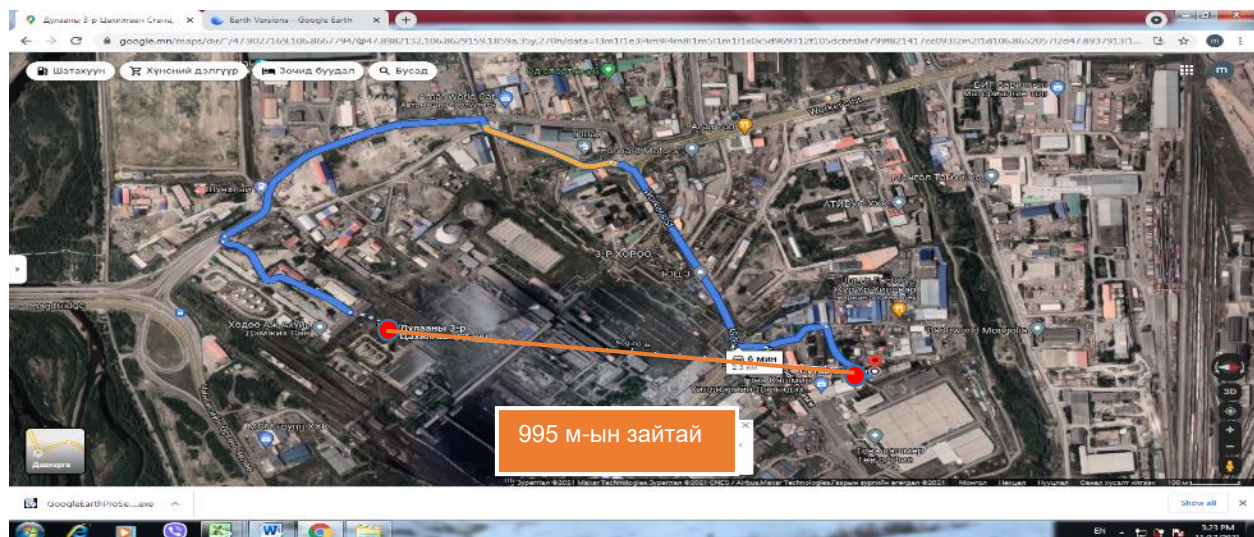
3. ХУД-ын 3-р хороонд байрлах “ДЦС-3” ТӨХК-ийн хэмжилт: Хэмжилтийг Герман улсад үйлдвэрлэсэн Dustrack 8533 маркийн PM1, PM2.5, PM10, TSP тоосонцор тодорхойлох хүчин чадалтай автомат багажаар хийж гүйцэтгэсэн.

1-р цэг: “ДЦС-3” ТӨХК-ийн утааны эсрэг чиглэлд буюу хаягдал утааны нөлөөлөлгүй байршил /Чингисийн өргөн чөлөө станцаас 447м-ын зайтай/

2-р цэг: “ДЦС-3” ТӨХК-ийн утааны чиглэлийн дагуу хаягдал утаа буух байршилд тус тус хийлээ. /Сутай хотхон ДЦС-3-аас 995 м-ийн зайд байрладаг/

Зураг 15

Цаг агаарын байдал: Гадна орчны хэм +5, салхины хурд 2м/с, салхины чиглэл баруун өмнөөс зүүн хойд чиглэлтэй.

1-р цэг дээр PM10 тоосонцрын хэмжээ 50 мкг/м³, PM2,5 тоосонцрын хэмжээ 40мкг/м³

График 4

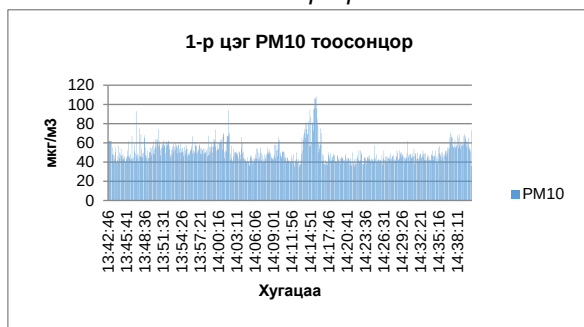
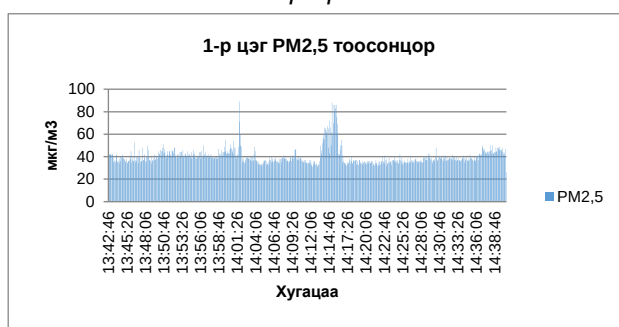

График 5

2-р цэг дээр PM10 тоосонцрын хэмжээ 81 мкг/м³, PM2,5 тоосонцрын хэмжээ 64,8мкг/м³

График 6

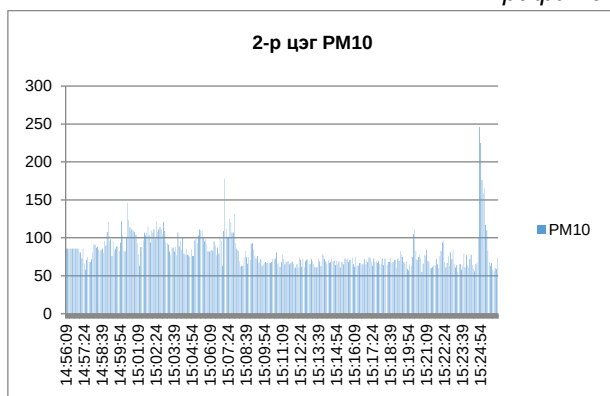
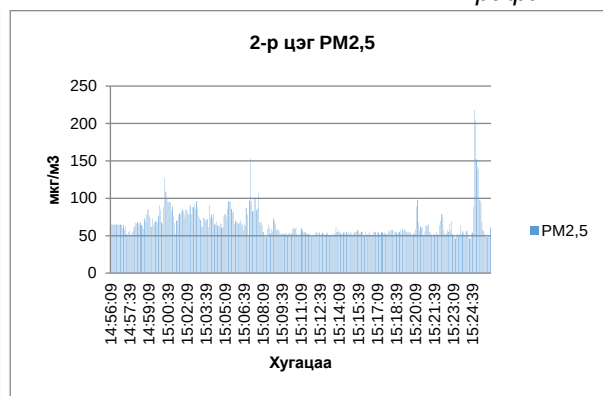

График 7

Утаатай хаягдах тоосонцрын байдал зураг дээр маш тодорхой харагдаж байна.

Хэмжилтийн үр дүн: ДЦС-д 9 зуух ажиллаж байгаа бөгөөд тус бүр усан скрубер шүүлтүүртэй. /Станцын ээлжийн инженер Б.Санчираас авсан мэдээ/

Усан скруберийн утаа шүүх чадамж АУК-81-90% /Жайка төслийн 2015 оны эцсийн тайлан ДЦС-3 хийсэн хэмжилтийн дүн/

Хэмжилтийг автомат багажаар хийхээс гадна утааны байдалд нүдэн ажиглалт хийсэн.

2021 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдөр цаг агаарын байдал дулаан инверсгүй, яндангийн ашиглалтын өндөр сайн байсан тул хийн төлөвтэй бохирдуулах бодис, жинлэгдэх бодис /тоосонцор/ энгийн нүдэн ажиглалтаар маш тодорхой ялгагдан харагдах боломжтой байсан.

Яндангийн ашиглалтын өндөр буюу effective height (he) гэдэг нь яндангаас ялгарах хий нь өөрт хадгалагдах дулаан болон яндангаас баагив гарах хурднаас хамаарах хөдөлгөөний эрчмээр тодорхой өндөрт хүрч дээшилсэн тухайн өндрийг хэлдэг. Энэ өндөрт хүрсэний дараа салхиар агаарт тархаж эхэлдэг бөгөөд энэ үед хийн төлөвтэй болон жинлэгдэх бодисын ялгахад маш хялбар.

ДЦС-3-ын яндангаар хаягдаж байсан утааны хийн төлөвтэй бохирдуулагч бодисууд нь агаарт салхиар туугдаж алслагдаж байсан бол жин дарах хүнд хэсэг буюу тоосонцор хөрсөн дээр утааны чиглэлийн дагуу **800м-1км** орчимд тархаж байсан. /Сутай буянт хотхоны орчимд/

Утаа буух цэг орчимд /995 м-ийн зайд/ буюу 2-р цэгт хэмжилт хийхэд PM10 тоосонцрын хэмжээ **81мкг/м³** 1-р цэгт хэмжигдсэн PM10 тоосонцроос **37,5%-өндөр**, PM2,5 тоосонцрын хэмжээ **64мкг/м³** хэмжээ байсан бөгөөд 1-р цэгт хэмжигдсэн PM2,5 тоосонцроос **38%-иар** тус тус их байсан.

Хүснэгт 21

Хэмжилтийн цэг	Хэмжсэн үзүүлэлт	
	PM2,5 мкг/м³	PM10 мкг/м³
1-р цэг: ДЦС-3-ын утааны нөлөөлөлгүй байршил	40	50
2-р цэг: ДЦС-3-ын утааны чиглэлийн дагуу утаа буух цэг	64	81
ХАРЬЦУУЛАЛТ: 1-р цэгээс 2-р цэгийн агууламж:	38%-иар их	37,5%-иар их

Нүдэн ажиглалт болон **995** метрийн зайнд автомат багажаар хийсэн хэмжилтийн дүнгээр ДЦС-3-ын яндангаас хаягдах утааны чиглэлийн дагуу тоосонцор суурьшлын бүсэд хаягдаж байгаа нь хэмжилтээр тодорхойлогдсон.

Хэмжилтийн үр дүнг шүүлтүүрийн ажиллагааг сайжруулах талаар арга хэмжээ авч ажиллахыг зөвлөсөн 2021 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 1/518 дугаар албан тоотыг ОББҮХ-нд хүргүүлсэн.

4. Байгууллага аж ахуйн нэгж, иргэний орчны хэмжилт хийлгэх хүсэлтийн дагуу БЗД-ийн 21 дүгээр хороонд үйл ажиллагаа явуулж байгаа ШШГЕГ-ын харъяа “Төр хур” амралт, сувилалын газар, БЗД-ийн 20 дугаар хороо, Шар хоолойд үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Далд засал” эмчилгээ сувилалын газруудад орчны агаарын чанарын хэмжилтийг хийж, нийслэлийн төсөвт 186,000 төгрөгийн орлогыг төвлөрүүлсэн.

Хүснэгт 22. ШШГЕГ-ын харъяа “Төр хур” амралт, сувилалын газрын хэмжилтийн дүн

Үзүүлэлт	PM10 мкг/м³	PM2,5 мкг/м³	TSP мкг/м³		
2-р цэг Сувилалын орчин	23	19	26	24	22
Тайлбар:	100	50	500		
PM2.5 – жижиг ширхэглэгт тоосонцор, PM10 – том ширхэглэгт тоосонцор TSP-нийт тоосонцор	MNS 4585:2016	MNS 4585:2016	MNS 4585:2016 20 минутын дундаж стандарт		

	24 цагийн дундаж стандарт	24 цагийн дундаж стандарт	
--	------------------------------	---------------------------------	--

Хүснэгт-23. “Далд засал” ХХК-ийн сувилалын газрын хэмжилтийн дүн

Үзүүлэлт	PM10 мкг/м³	PM2,5 мкг/м³	TSP мкг/м³	
1-р цэг Суурьшлын бүс	220	212	272	187
2-р цэг Сувилалын орчин	170	164	204	199
Тайлбар: PM2.5 – жижиг ширхэглэгт тоосонцор, PM10 – том ширхэглэгт тоосонцор TSP-нийт тоосонцор	100 MNS 4585:2016 24 цагийн дундаж стандарт	50 MNS 4585:2016 24 цагийн дундаж стандарт	500 MNS 4585:2016 20 минутын дундаж стандарт	

6. БЗД-ийн 26-р хорооны “Их Монгол” хорооллын оршин суугчдаас төмөр зам, авто замын гарцнаас үүсэх дуу чимээ оршин суугчдын тав тухтай амьдрах нөхцлийг алдагдуулж байна гэсэн гомдлын дагуу тус хорооллын орчинд 2021 оны 07 дугаар сарын 21-ний өдөр 24 цагийн хугацаатай дуу чимээний хэмжилтийг хийсэн.

Хэмжилтээр “Нарантуул” ОУХТ-ийн урагш нэвтрэх уулзварын төмөр замын саадны дуу чимээ, вагон өнгөрөх үед өгдөг дохионы дуу чимээ, дуу чимээний стандартаас тогтмол давж байгаа хэмжилтээр тодорхойлогдсон.

Хүснэгт-24

Хэмжилтийн төрөл	LAeq дБА		LAE дБА		LAFmax дБА		LCpk дБА	
Хэмжилтийн нэгж	дБА		дБА		дБА		дБА	
Хэмжигдсэн үзүүлэлт	74	73	86	88	90	87	112	106
MNS4585:2016 Орчны агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага	45	60	45	60	45	60	45	60
Хугацаа	өдөр	орой	өдөр	орой	өдөр	орой	өдөр	орой

15. Нийслэлийн гэр хорооллын айлуудад худалдан борлуулж байгаа сайжруулсан хатуу түлшинд 14 хоног бүр хэмжилт хийж, MNS5216:2016 стандартын шаардлага хангасан эсэхэд улирал бүр тайлан гаргана.

Засгийн Газрын 2018 оны “Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоолтой холбоотойгоор иргэн, аж ахуйн, нэгж байгууллагад түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглосон.

Иймд сайжруулсан шахмал түлш үйлдвэрлэж байгаа иргэн, аж ахуй нэгжийн хүсэлтийн дагуу сайжруулсан шахмал түлшний үйлдвэрүүдийн бүтээгдэхүүн стандартын шаардлага хангаж буй эсэхэд хаягдал утааны хийн хэмжилт хийсэн.

Үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлтээр 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 12 дугаар сарын 01-ний өдрийг хүртэлх хугацаанд нийт 45 дээжид хаягдал утааны хэмжилт хийж дүнг боловсруулж, Монгол Улсын MNS 5216:2016 стандартыг баримтлан заасан үзүүлэлттэй тус тус харьцуулан холбогдох албан байгууллага ААНБ-д хүргүүлсэн.

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын түлшинд хаягдал утааны хэмжилт хийж, хэмжилтийн орлого 4,9 сая төгрөгийг нийслэлийн төсөвт төвлөрүүлсэн.

Зураг 30 Хаягдал утааны хэмжилт хийж буй байдал

Түлшний хэмжилтийн жагсаалт

Хүснэгт-25

Түлшний хэмжилтийн жагсаалт										
№		Түлш үйлдвэрлэгч байгууллагын нэр	Зуухны төрөл	Хүчин чадал	Бохирдуулагч бодис /мкг/м3/-ээр				Нүүрсний төрөл	Нэмэлт бодис
					NO _x	SO ₂	CO	TSP		
1	2021/01/04	"Таван толгой түлш" ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжруулсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВт	433	1135	10779	108		
2	2021/01/19	"Таван толгой түлш" ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжруулсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВт	454	1184	15394	157		
3	2021/01/21	"Таван толгой түлш" ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжруулсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВт	444	1047	10925	142		
4	2021/01/21	"Таван толгой түлш" ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжруулсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВт	454	1184	15394	157		
5	2021/04/7	"Таван толгой түлш" ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжруулсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВт	190	122	14152	161		
6	2021/04/07	"Таван толгой түлш" ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжруулсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВт	357	1090	8819	146		
7			MNS5216:2016		700	1200	9800	130		-

	2021/0 4/12	“Таван толгой түлш” ХХК	Дөл	7кВ т	392	1040	7183	155	Сайжру улсан хатуу түлш	
8	2021/0 5/20	“Таван толгой түлш” ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжру улсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВТ	322	787	8381	131		
9	2021/0 4/11	“Баялаг эрдэнэ цом” ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжру улсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВ т	331	1215	7857	141		
10	2021/0 4/11	“Баялаг эрдэнэ цом” ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжру улсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВ т	389	999	8977	139		
11	2021/0 4/13	“Каолин ланд бридж” ххк	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжру улсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВ т	380	923	7603	145		
12	2020/0 4/13	“Каолин ланд бридж” ххк	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Сайжру улсан хатуу түлш	-
			Дөл	7кВ т	357	1009	9706	121		
13	2021/0 4/28	“Эко айдма”ххк	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Цаас	0,5кг
			Дөл	7кВ т	115	209	1552	10		
14	2021- 05-03	“Эко айдиа” ххк	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Мод	-
			Дөл	7кВ т	99	373	5993	25		
15	2021/0 5/03	“Эко айдма”ххк	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Цаас	-
			Дөл	7кВ т	149	371	18930	305		
16	2021/0 5/03	“Ган эко монгол”х хк	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Тос	-
			Дөл	7кВ т				144		
17	2021/0 5/18	“ЭХЭЗХ”х хк	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	168	1795	2934	168		

18	2021/0 7/08	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	398	880	12341	122		
19	2021/0 7/08	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	472	650	1131	162		
20	2021/0 7/15	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	472	650	17266	87		
21	2021/0 7/15	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	566	1006	15873	115		
22	2021/0 7/23	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	519	1077	21539	174		
23	2021/0 7/23	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	462	1105	14510	87		
24	2021/0 7/24	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	455	1018	12151	111		
25	2021/0 7/24	“Юу би сити тонголиа ”	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	446	997	13324	60		
26	2021/0 7/24	“Эм АЙ И”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	373	1634	10731	108		
27	2021/0 7/24	“Юу би сити тонголиа ”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	323	1171	6680	125		
28	2021/0 8/11	“Уул уурайн хүрээлэн ”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ т	219	972	12336	89		

29	2021/0 8/19	“Уул уурайн хүрээлэн ”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	219	972	12336	89		
30	2021/0 8/19	“Уул уурайн хүрээлэн ”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	281	702	17761	96		
31	2021/0 8/19	“Уул уурайн хүрээлэн ”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	348	983	8466	114		
32	2021/0 8/19	“Уул уурайн хүрээлэн ”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	331	3492	9354	163		
33	2021/0 8/31	“МСРТ”Х ХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	159	43	5611	95		
34	2021/0 8/31	“МСРТ”Х ХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	506	489	7514	66		
35	2021/0 9/29	“Эн Эм Ту”ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	72	977	15000	674		
36	2021/0 9/29	“Таван толгой түлш” ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	374	673	9559	213		
37	2021/1 0/29	“Таван толгой түлш” ХХК	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	345	748	9286	149		
38	2021/1 1/19	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Түүхий нүүрс	-
			Дөл	7кВ m	536	2631	13292	1365		
39			MNS5216:2016		700	1200	9800	130		-

	2021/1 1/09	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	Дөл	7кВ m	233	2067	11494	353	Түүхий нүүрс	
40	2021/1 1/10	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	343	583	5823	182		
41	2021/1 1/11	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	207	508	10609	292		
42	2021/1 1/09	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	422	481	7960	381		
43	2021/1 1/10	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	335	1132	9055	214		
44	2021/1 1/11	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	132	1688	6714	261		
45	2021/1 1/09	Эрчим хүчний эдийн засгийн хүрээлэн	MNS5216:2016		700	1200	9800	130	Шахмал	-
			Дөл	7кВ m	428	1570	6390	200		

График 8

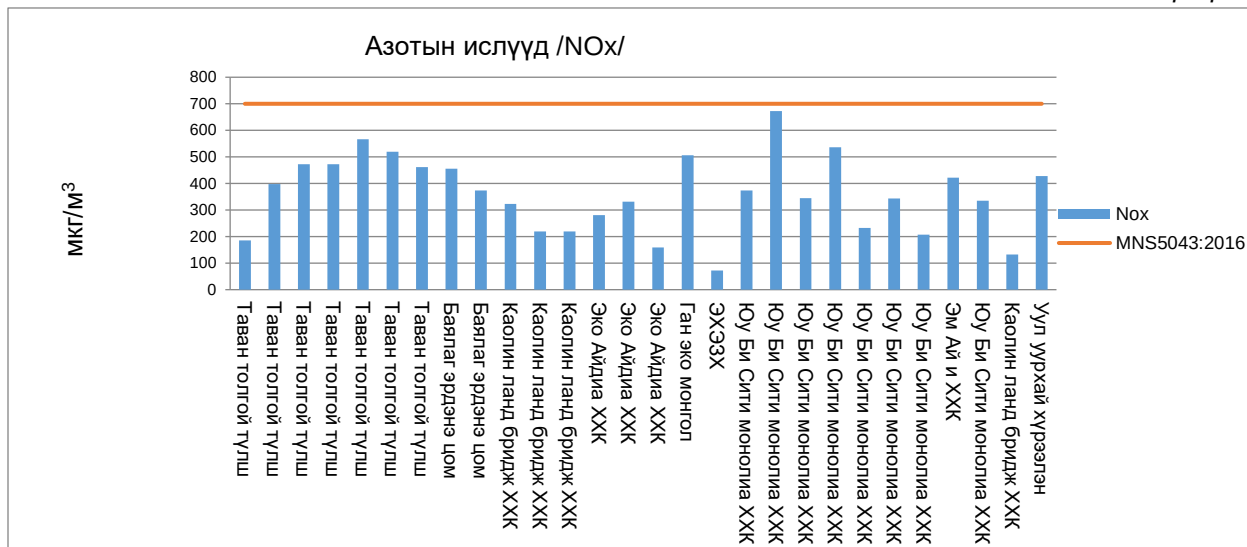

График 9

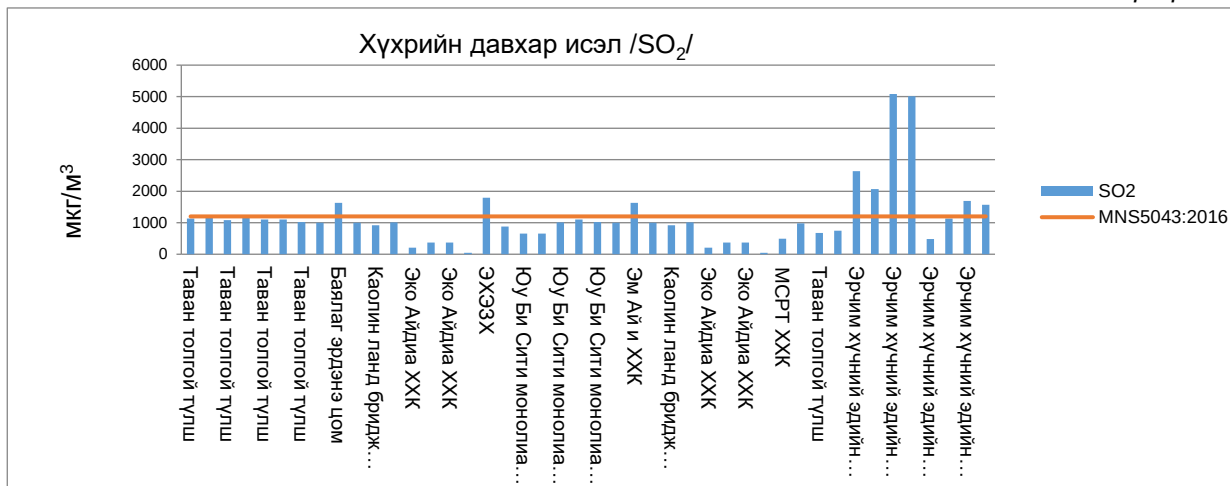

График 10

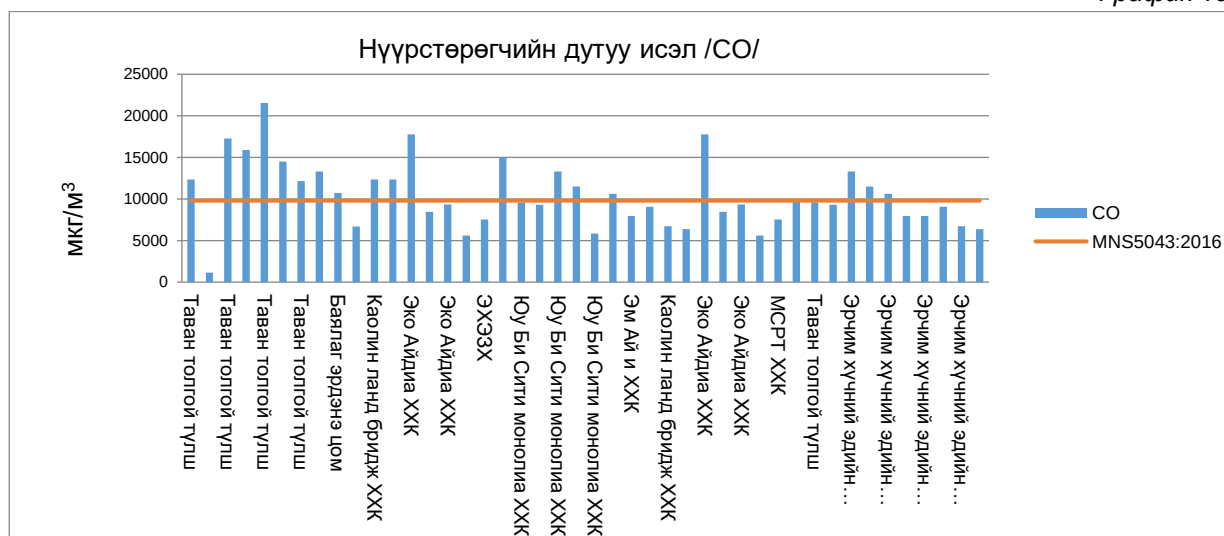
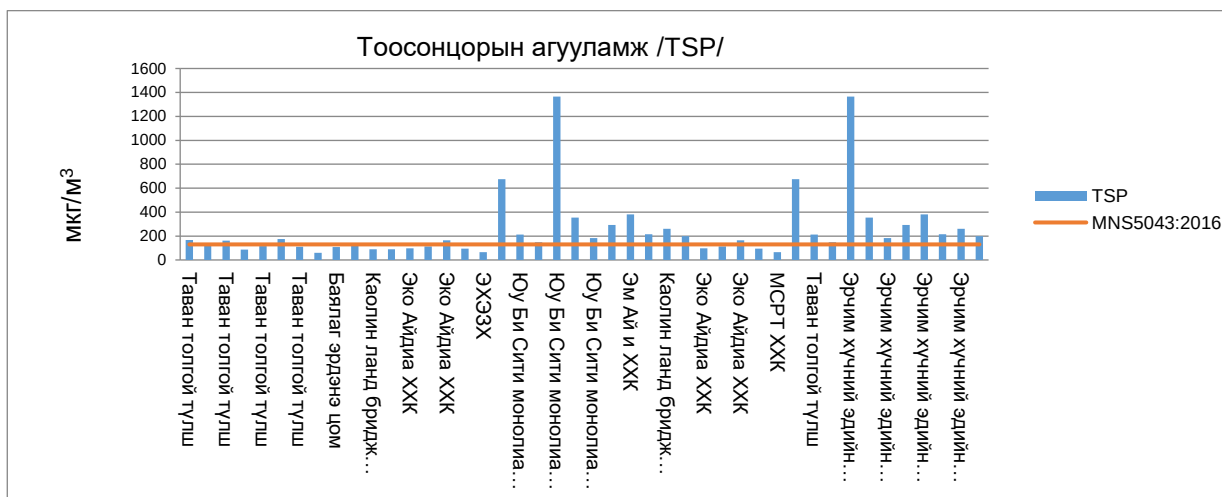

График 11

16. “Авто тээврээс ялгарах бохирдуулах бодисын хэмжээг бууруулах цогц арга хэмжээ авах” зорилтын хүрээнд

1.Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын хэмжилтийн баг Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагч бодисын хэмжээг бууруулах бодлогыг хэрэгжүүлэх зорилгоор “Эко майн системс” ХХК-иас ирүүлсэн тээврийн хэрэгсэлд суурилуулах зориулалттай “ECO Systems- Fuel enhancer” төхөөрөмжинд 2021 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдөр хэмжилт хийсэн.

Энэхүү төхөөрөмж нь бензин болон дизель хөдөлгүүртэй тээврийн хэрэгсэлд суурилуулах зориулалттай. Хэмжилтийн дүнгээс үзэхэд тээврийн хэрэгслийн яндангаар хаягдаж байгаа бохирдуулагч бодис CO /угаарын хий/, NOx /азотын нэгдлүүдийг/ 36 хувиас 100 хүртэлх хувиар бууруулсан үр дүн гарсан.

Хэмжилтийн хүснэгт 26. Тээврийн хэрэгслийн үндсэн мэдээлэл

Тээврийн хэрэгслийн мэдээлэл	Улсын дугаар	Үйлдвэрлэсэн огноо	Моторын багтаамж	Шатахууны төрөл
Форд экспедишн	УНУ3899	2012	5400сс	бензин

Хэмжилтийн хүснэгт 27. Харьцуулсан хэмжилт /CO/

Моторын эргэлтийн хурд	Хэмжилтийн хугацаа	Төхөөрөмж суурилуулаагүй үеийн Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл /CO/	Төхөөрөмж суурилуулсан үеийн Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл /CO/	Буурсан хэмжээ	
Хэмжих нэгж r/pm	мин	мг/м³	мг/м³	мг/м³	%-иар
Моторын эргэлт 1000rpm үед					
1000	1	89	3	86	97
	1	254	3	251	99
	1	270	2	268	99
Моторын эргэлт 3000rpm үед					
3000	1	286	181	105	36
	1	272	113	159	58
	1	266	1	265	99

Хэмжилтийн хүснэгт 28. Харьцуулсан хэмжилт /NOx/

Моторын эргэлтийн хурд	Хэмжилтийн хугацаа	Төхөөрөмж суурилуулаагүй үеийн Азотын ислүүд /NOx/	Төхөөрөмж суурилуулсан үеийн Азотын ислүүд /NOx/	Буурсан хэмжээ	
Хэмжих нэгж r/pm	мин	мг/м³	мг/м³	мг/м³	%-иар
Моторын эргэлт 1000rpm үед					
1000	1	4	1	3	75
	1	13	0	13	100
	1	18	0	18	100
Моторын эргэлт 3000rpm үед					
3000	1	55	9	46	84
	1	60	25	35	58
	1	45	3	42	93

Зураг 31 Автомашины хэмжилт хийж буй байдал

2. НАБТГ-ын АЧХЗБХ-ээс хариуцан ОББҮХ-той хамтран “Тээврийн хэрэгслээс үүдэлтэй агаарын бохирдлыг бууруулахад төрийн байгууллагын хамтын ажиллагаа” сэдэвт цахим семинарыг 2021 оны 03 дугаар сарны 19-ний өдөр зохион байгуулсан.

3. Өвөлжилтийн бэлтгэл хангах зорилгоор Сүхбаатарын талбайд 2021 оны 9 дүгээр сарын 11-12-ны өдөр зохион байгуулсан “Өнтэй өвөлжье”-ийн өдөрлөгийн хүрээнд байгууллагын хэмжилтийн үйл ажиллагааг сурталчилах, Сүхбаатарын талбай орчмын 2 өдрийн агаарын чанарыг тодорхойлох, дизель болон газан автобуснуудад харьцуулсан хэмжилт хийж, хэвлэл мэдээлэл, олон нийтийн хэрэгслээр сурталчилж ажилласан. “Өнтэй өвөлжье” өдөрлөгийн үеэр Сүхбаатарын талбай дээр хийсэн орчны агаарын чанарын хэмжилтийг PM2.5, PM10 тоосонцроор тодорхойлсон.

Хэмжилтийн хүснэгт 28. Нийтийн тээврийн автобусанд хийсэн харьцуулсан хэмжилт

Үзүүлэлт		CO мкг/м³	SO ₂ мкг/м³	NO ₂ мкг/м³
2021.09.11	Дизель автобус	1078	38	268
	Газан автобус	407	14	88

Зураг 31

4. Монгол улсын нутаг дэвсгэр дээр авто замын хөдөлгөөнд оролцож байгаа бүх төрлийн тээврийн хэрэгслийн хаягдал утаанд 2 төрлийн стандартыг хүчин төгөлдөр мөрдөж байна. Үүнд:

1. Бензин хөдөлгүүртэй автомашин – утааны найрлага дах хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 5013:2009 Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөлийн 2009 оны 09-р сарын 30-ны өдрийн 15 дугаар тогтоолоор баталсан

2. Дизель хөдөлгүүртэй автомашин - Утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 5014 : 2009 Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөлийн 2009 оны 9-р сарын 30-ны өдрийн 15 дугаар тогтоолоор баталсан.

5. Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны 2019 оны “Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулах бодисыг бууруулах талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 19/03 дугаар тогтоолын 1.3-т тусгагдсан “Зөвшөөрөгдсөн дээд хэмжээнээс илүү бохирдуулах бодис ялгаруулж байгаа болон утааны шүүлтүүргүй дизель хөдөлгүүртэй автобус, ачааны автомашиныг 2019 оны 05 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн Нийслэлийн замын хөдөлгөөнд оролцуулахгүй байх хяналтыг тогтмол хэрэгжүүлж ажиллах” заалтын хүрээнд: Нийслэлийн агаар орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч, нийслэлийн Засаг даргын орлогч З.Төмөртөмөөгийн 2021 оны 09 дүгээр сарын 13-ны өдөр баталсан 2021/03 тоот удирдамжийн дагуу “Автотээврийн хэрэгслийн яндангаас гарах дуу чимээ, ялгарах хаягдал утаан дахь агаар бохирдуулах бодисыг хэмжиж, үнэлгээ, дүгнэлт өгөх хяналт, хэмжилтийг 2021 оны 9 дүгээр сарын 21-22-ний өдрүүдэд хийсэн. Хэмжилтийн дүнгээр **36** дизель тээврийн хэрэгслийн **35** буюу **97%-нь** стандартын шаардлагад нийцээгүй байсан бол бензин хөдөлгүүртэй тээврийн хэрэгслийн **7.3%-нь** стандарт хангаагүй гэсэн дүн гарсан.

Хүснэгт-29

Бензин хөдөлгүүртэй тээврийн хэрэгслийн хаягдал утааны стандарт хангалтын байдал

№	Үзлэгт хамрагдсан тээврийн хэрэгсэл	Үйлдвэрлэсэн он	Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл СО	Стандарт 3,5тн-оос доош утааны найрлагад эзлэх %-иар	Стандарт хангалтын байдал
1	toyoto	2008	0.99	1	ТЭНЦСЭН
2	toyoto	2014	0	1	ТЭНЦСЭН
3	daihatsu	2000	0.48	1	ТЭНЦСЭН
4	allion	2010	0	1	ТЭНЦСЭН
5	mitsubishi	2019	0	1	ТЭНЦСЭН
6	spacio	2002	0.07	1	ТЭНЦСЭН
7	suzuro	2021	0.01	1	ТЭНЦСЭН

8	suboru	2004	0.03	1	тэнцсэн
9	suboru	2004	0.14	1	тэнцсэн
10	toyoto	2000	0.33	1	тэнцсэн
11	nissan	2007	0.01	1	тэнцсэн
12	toyoto	2004	1.48	1	тэнцээгүй
13	mark2	2009	0	1	

Дизель хөдөлгүүртэй тээврийн хэрэгслийн хаягдал утааны стандарт хангалтын байдал

Хүснэгт-30

№	Үзлэгт хамрагдсан тээврийн хэрэгсэл	Үйлдвэрлэсэн он	Тортогжилтын хэмжээ	Утааны тортогжилтын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ Чөлөөт хурдатгалын горимд, %-иар	Стандарт хангалтын байдал
1	porter	2000	100	35	тэнцээгүй
2	porter	2002	100	35	тэнцээгүй
3	bus	2011	40.9	35	тэнцээгүй
4	bus	2011	95.9	35	тэнцээгүй
5	kanter	1996	75.9	35	тэнцээгүй
6	bongo	2005	100	35	тэнцээгүй
7	porter	2011	100	35	тэнцээгүй
8	howo	2011	57.7	40	тэнцээгүй
9	bus	2011	99.4	35	тэнцээгүй
10	hino	1998	98.3	40	тэнцээгүй
11	hino	1998	92.7	40	тэнцээгүй
12	porter	1999	50	35	тэнцээгүй
13	shacman	2019	10.6	35	тэнцээгүй
14	hyundai	2005	72.6	35	тэнцээгүй
15	bongo	2006	100	35	тэнцээгүй
16	hyundai	2011	42	40	тэнцээгүй
17	hyundai	1998	51.6	40	тэнцээгүй
18	bongo	2006	100	35	тэнцээгүй
19	kia	2012	53.1	35	тэнцээгүй
20	mitsubishi	1998	89.7	35	тэнцээгүй
21	fuso	1989	89.7	40	тэнцээгүй
22	bongo	2005	100	35	тэнцээгүй
23	istana	2001	96.8	35	тэнцээгүй
24	istana	2003	92.8	35	тэнцээгүй
25	starex	2003	100	35	тэнцээгүй
26	bongo	2003	41	35	тэнцээгүй
27	isuzu	1989	85.6	35	тэнцээгүй
28	bongo	2001	100	35	тэнцээгүй
29	bongo	2012	97.9	35	тэнцээгүй
30	porter	2005	71.6	35	тэнцээгүй
31	porter	1999	85.2	35	тэнцээгүй
32	porter	2013	77.1	35	тэнцээгүй
33	howo	2011	30.5	40	тэнцээгүй
34	daewoo	2002	28.8	40	тэнцээгүй
35	автобус	2011	100	40	тэнцээгүй
36	bongo	2012	19	35	тэнцсэн

17. Нийслэлийн томоохон авто замын уулзварын дагуу агаарын чанарын хэмжилт 1 удаа хийгдсэн байна.

“Тээврийн хэрэгслээс үүдэлтэй агаарын бохирдлыг бууруулахад төрийн байгууллагын хамтын ажиллагаа” сэдэвт цахим хурлаас гаргасан саналыг хэрэгжүүлэхээр Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газраас ЦЕГ-ын харьяа Тээврийн цагдаагийн алба, ЗТХЯ-ны харьяа Авто тээврийн Үндэсний төв ТӨҮГ-т Нийслэлийн авто замын хөдөлгөөнд оролцож байгаа утаа ялгаруулж буй тээврийн хэрэгсэлд хяналт шалгалтыг зохион байгуулах удирдамжийн төслийг боловсруулсан. Энэхүү шалгалтаар Нийслэлийн 6 дүүргийн авто зам дээр Тээврийн Цагдаагийн алба, Авто тээврийн үндэсний төвтэй хамтран Монгол Улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Агаарын тухай”, “Автотээврийн тухай”, “Төрийн хяналт шалгалтын тухай”, Монгол Улсын Их хурлын 2018 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 02 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн Газрын 02 дугаар сарын 06-ны өдрийн 43 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2018 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдрийн 15 дугаар хуралдааны тэмдэглэл, Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 18 дугаар хуралдааны тэмдэглэл болон эрх бүхий байгууллагаас гаргасан дагаж мөрдөх дүрэм, журам, стандартын хэрэгжилтэд хяналт тавих, автотээврийн хэрэгслээс ялгарах хаягдал утааны найрлага дахь хорт бодис зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнд байгаа эсэх, яндангийн дууны төвшинг шалган тогтоож үнэлгээ дүгнэлт өгөх, илэрсэн зөрчлийг арилгах, Нийслэлийн томоохон автозамын уулзварын дагуу агаарын чанарын хэмжилт хийх, хэмжилт, хяналт шалгалтанд тулгуурлан арга хэмжээний санал зөвлөмж гаргаж ажилласан. Шалгалтын ажлыг 2021 оны 07 дугаар сарын 01-нээс 9 дүгээр сарын 30-ныг хүртэл зохион байгуулсан.

18. Жайка олон улсын төслийн байгууллагатай хамтран ажиллах

1. Японы олон улсын хамтын ажиллагааны “ЖАЙКА” байгууллагын буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлж байгаа “Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах хяналтын чадавхийг бэхжүүлэх төсөл”-ийн 3 дугаар үе шат төслийн ажлын хэсэгт хамтрагч талаар “Таван толгой түлш” ХХК-иас холбогдох албан тушаалтныг оруулахаар зөвшилцөөд байна.

2. Төслийн хамтран зохицуулах хорооны гишүүн Эрчим хүчний яамны Түлшний бодлогын газрын даргаар шинээр томилогдсон И.Лувсанрэнцэнтэй даргатай 2021 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдөр уулзаж төслийн үйл ажиллагааг танилцуулан ажилласан.

3. Төслийн зүгээс “Таван толгой түлш” ХХК-д 2020 онд хүлээлгэн өгсөн биомассын бутлуурын төхөөрөмжийн суурилуулах үйл ажиллагааг эрчимжүүлэхээр “Таван толгой түлш” ХХК-ийн Зүүн бүсийн үйлдвэрийн дарга Болдбаяртай төслийн дэд дарга Нацужи Савакигийн хамт 2021 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдөр уулзаж дээрх бутлуурыг зүүн бүсийн үйлдвэр дээр суурилуулахаар шийдвэрлэсэн.

4. Төслийн хүрээнд 2021 оны 11 дүгээр сарын 09-өөс 10-ны хооронд автомашины хаягдал утааны хэмжилт хариуцсан ажилтан Жүн Окабэгийн хамт автомашинд суурилуулсан хаягдал утааны хийн хэмжилтийн төхөөрөмжийг 92-37 УАА улсын дугаартай ачааны тэрэг дээр хэмжилт судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

5. Японы автобусны компани, ачаа тээврийн компанид өргөнөөр нэвтрээд байгаа эко-жолоодлогыг Монголд нэвтрүүлж ашиглах боломж, түүнд холбоотой асуудлыг судлах зорилгоор автомашины жолоодлогын үеийн хэмжилтийг 2021 оны 11 дүгээр сарын 12, 15 – ны өдрүүдэд хийсэн.

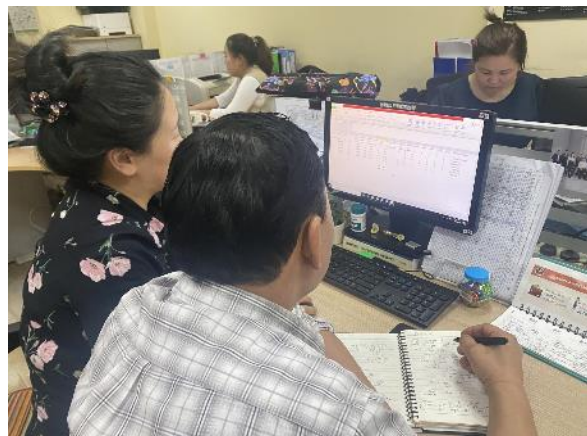
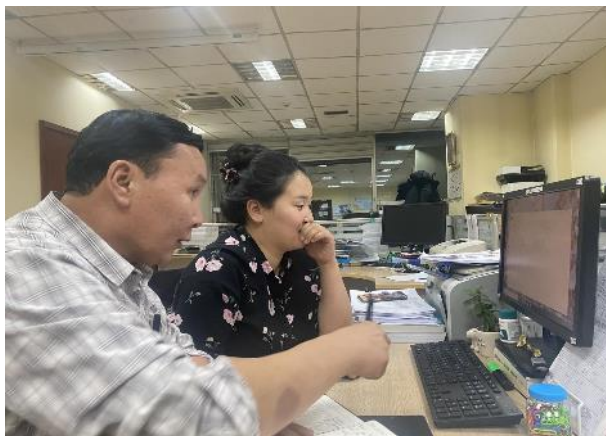
6. Жайка төслийн мэргэжилтэний автомашины хаягдал утааны хэмжилтийн онол, багаж төхөөрөмжийн талаарх ойлголтыг гүнзгийрүүлэх үүднээс хэмжилтийн мэргэжилтэнд зориулсан мэдээллийн дата боловсруулах сургалтад 2021 оны 11 дүгээр сарын 14-15-ны өдрүүдэд хамрагдсан.

7. Төслийн хамтран зохицуулах хорооны болон хамтрагч талуудын хурлыг 2021 оны 12 дугаар сарын 6, 9-ний өдрүүдэд тус тус зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. Дээрхи хурлуудыг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэн хамтран ажиллана.

8. Улаанбаатар хотын түгжрэлийг бууруулах үндэсний хорооны ажлын албаны нарийн бичиг бөгөөд Замын хөдөлгөөний төлөвлөлт, зохицуулалт, инженерчлэлийн газрын дэд дарга А.Мөнхжаргал, төслийн дэд дарга Нацужи Саваки, Жүн Окабэ нарыг төслийн хүрээнд хийгдсэн судалгаа шинжилгээний ажлын тайлан болон хамтын ажиллагааг сайжруулах хурал зохион байгуулж ажилласан.

9. Сургалтанд оролцож чадаагүй мэргэжилтэн Б.Бямбацэцэгт мэдлэг дамжуулах сургалтыг 2021 оны 11 дүгээр сарын 18-ны өдөр хэмжилтийн дата боловсруулах чиглэлээр сургалт зохион байгуулсан.

Зураг 33

19. Гэр хорооллын дунд байрлалтай шороон замуудад хэмжилт хийж, автомашины хөдөлгөөний эрчмээс дэгдэх тоосонцрын оршин суугчдын эрүүл мэндэд нөлөөлөл нөлөөллийг тодорхойлох

Улаанбаатар хотын гэр хорооллын дундах шороон хучилттай замуудад хэмжилт хийх зорилгоор Нийслэлийн Авто замын хөгжлийн газраас 2021 онд гэр хороололд тавигдах

замын байршлын мэдээллийг ирүүлэх тухай албан хүсэлтийг 2021 оны 05 дугаар сарын 31-ний өдрийн 1/214 дугаарт албан бичгээр хүргүүлээд байна.

Гэр хорооллын дунд байрлалтай шороон замуудад хийсэн хэмжилтийн дүнг танилцуулах, гэр хорооллын дундах шороон замаас үүдэлтэй тоосжилтыг бууруулах зорилгоор нөлөөллийн ажлыг НАЗХГ-тай хамтран ЧД-ийн 16-р хорооны шинээр тавьсан засмал, тохижуулсан талбай дээр хороодын иргэдтэй хамтран зохион байгуулсан. Сурталчилгаа нөлөөллийн үйл ажиллагааг Ийгл телевизээр сурталчилсан

Зураг 34. Гэр хорооллын дундах шороон хучилттай замуудад хэмжилт хийж буй байдал

20. Автомашинтай болон автомашингүй өдрийн харьцуулсан хэмжилт хийж, мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2021 оны 1 дүгээр сарын 15-ны өдөр баталсан удирдамжын дагуу 2021 оны 1 дугаар сарын 15-наас 2 дугаар сарын 15 хүртлэх хугацаанд 2021 оны 12 дугаар сард хөл хорио тогтоосон замуудад хийсэн хэмжилтийн цэгүүдийг давхцуулан Улаанбаатар хотын томоохон авто замын уулзварын орчимд орчны агаарын чанарын хэмжилтийг Сүхбаатарын талбайн зам дагуу, Бөмбөгөр-ийн урд зам, 32-ын тойрог, Баянбүрдийн тойрог, Саппоро, Офицерийн тойрог, Тэмээтэй хөшөөний уулзваруудад хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, халдвар хамгаалалтын дэглэмийг баримтлан хийсэн.

Хэмжилтээр хөл хорио тогтоосон үеийн авто замыг ердийн ачаалалтай үетэй харьцуулахад Улаанбаатар хотын авто замын дагуу агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээ NO_2 / 1,2-4,3 дахин, хүхрийн давхар ислийн хэмжээ SO_2 / 0-4 дахин, $\text{PM}_{2.5}$ тоосонцор 2-5 дахин, PM_{10} тоосонцор 2-5 дахин тус тус буурсан байна.

2020 оны 12 дугаар сарын 24-28, 2021 оны 2 дугаар сарын 14-ны өдөр Улаанбаатар хотын авто замын томоохон уулзваруудын орчимд авто замын ердийн ачаалалтай үед болон хөл хорио тогтоосон үеийн харьцуулсан хэмжилтийг PM_{10} , $\text{PM}_{2.5}$, SO_2 , NO_2 үзүүлэлтээр хэмжилт хийхэд $\text{PM}_{2.5}$ тоосонцор **4 дахин**, PM_{10} тоосонцор **3,8 дахин**, SO_2 /хүхрийн давхар исэл/ **2,2 дахин**, NO_2 /азотын давхар исэл/ **2,7 дахин** тус тус **буурч**, тухайн өдөр агаар цэвэршиж, дуу чимээ эрс буурч байсан нь ажиглалтаар болон хэмжилтийн үр дүнгээр тодорхойлогдсон. Энэхүү хэмжилтийн үр дүнг МҮОНРТ болон МАСС.мн цахим сайтаар дамжуулан олон нийтэд сурталчилсан.

Зураг 35.

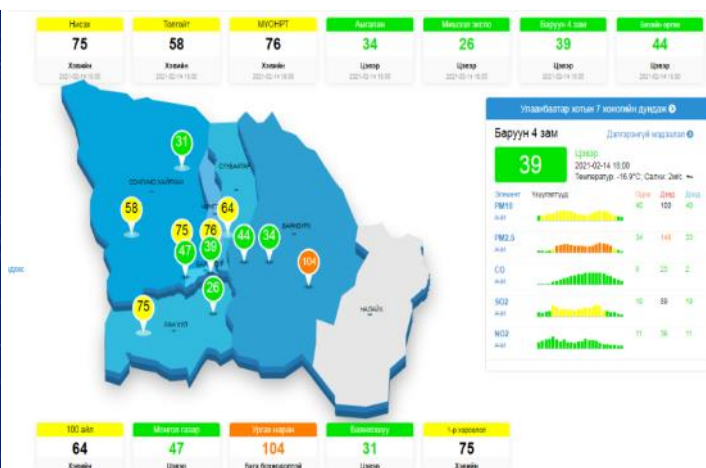
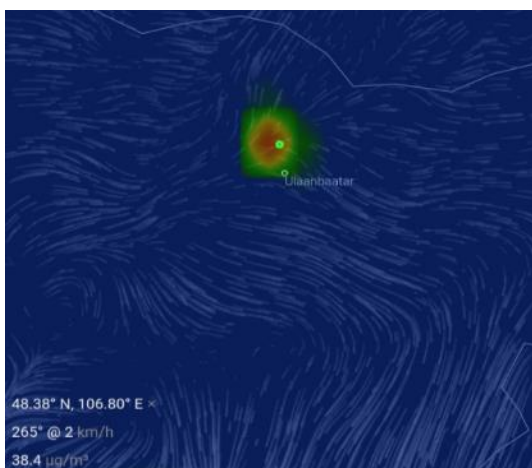
Зураг 21.Мэдээ мэдээлэл өгч буй байдал

Хөл хорио тогтоосон үеийн хэмжилт

Хүснэгт 34

Үзүүлэлт	PM _{2,5} мкг/м ³	PM ₁₀ мкг/м ³	SO ₂ мкг/м ³	NO ₂ мкг/м ³
1-р цэг	39	41	25	28
2-р цэг	38	42	59	34
3-р цэг	31	32	27	22

Тайлбар: 2021.02.14-ны өдрийн 14:00-16:30 цагийн үеийн агаар бохирдуулагч бодисын хэмжээ

Зураг 22. 2021.02.14-ны өглөө 10:37 цагийн үеийн агаар дахь PM_{2,5}

Зураг 23. Оройны 19:08 цагийн үеийн агаарын чанарын индекс

Авто замын ердийн ачаалалтай үеийн хэмжилт

Хүснэгт 35

Үзүүлэлт	PM _{2,5} мкг/м ³	PM ₁₀ мкг/м ³	SO ₂ мкг/м ³	NO ₂ мкг/м ³
----------	---	--	---------------------------------------	---------------------------------------

1-р цэг	Сүхбаатарын талбайн уулзвар орчим /ердийн ачаалалттай үе 2020.12.24/	198	200	110	88
2-р цэг	32-ын тойргийн уулзвар орчим /ердийн ачаалалттай үе 2020.12.28/	75	75	45	44
3-р цэг	Бөмбөгөр худалдааны төвийн уулзвар/ердийн ачаалалттай үе 2020.12.25/	165	168	97	96

21. Дотоод болон бусад нэмэлт ажлын хүрээнд хэрэгжүүлсэн ажил, үйлчилгээ.

1. “Мод тарих үндэсний өдөр зарлах тухай” Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2010 оны 63 дугаар зарлигийн дагуу 2021 оны намрын “Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр” 05 дугаар сарын 08-ны өдрийг тохиолдуулан Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан хаагчид, Иргэний Нисэхийн Үндэсний төвийн аюулгүй байдал хамгаалалтын албаны хамт олонтой хамтран Яармагийн 63 дугаар сургуулийн орчин тойронд халдвар хамгааллын дэглэмийг баримтлан 200 ширхэг суулгацыг тарьлаа.

2. АЧХЗБХ-ээс хэмжилтийн 2 баг ажиллах хүний нөөц бүрдсэн бөгөөд шаардлагатай үед түлш болон УХЗуухны хэмжилтийг хэмжилтийг бие даан 2 зэрэг хийх боломж бүрдүүлэхээр төлөвлөж байна.

3. Хэлтсийн хэмжилтийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах хүний нөөцийг бүрдүүлэх зорилгоор Суурин харуулын засвар үйлчилгээ бие даан хийх чадвар эзэмшүүлэх сургалт дадлагыг мэргэжилтэн Ч.Нэргүй хариуцан оператор, техникч Б.Адъяа-Очирт, орчны хөдөлгөөнт харуулын хэмжилт, засвар үйлчилгээ хийх сургалт, дадлагыг ахлах мэргэжилтэн М.Отгонбаяр хариуцан С.Алтансүх болон Б.Адъяа-Очирт, суурин эх үүсвэрийн хэмжилтийн сургалт дадлагыг У.Жаргалбаатар хариуцан Э.Энх-Амгалан, Б.Адъяа-Очир, С.Алтансүх нарт зааж, орлож ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэн ажиллаж байна.

Зураг 36.

Зураг 24. Суурин харуулын засвар үйлчилгээ хийж буй байдал

6. Цар тахлын дэгдэлтийн үед НОК-оос өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу БГД-ийн 22 дугаар хороодод эргүүлийн үүргийг 02 дугаар сарын 24-нөөс 27-ны хооронд 4 удаа гүйцэтгэж, хороодийн иргэдэд хөл хорионы дэглэмийг баримтлуулан ажилласан.

Хүснэгт 36

№	Эргүүлээр ажилласан огноо	Эргүүлийн нутаг дэвсгэр	Зөвлөмж тараасан, зөвлөгөө өгсөн аж ахуйн нэгж	Ариутгал хийсэн байгууллагаар явсан	Зөрчил гаргасан иргэний тоо
1	02/24	БГД-ийн 22-р хороо	5	5	50
2	02/25		7	3	32
3	02/26		2	5	21
4	02/27		5	8	22

Зураг 37. Эргүүлийн ажил гүйцэтгэгч буй байдал

7. Газрын даргаас өгсөн үүрэг чиглэлийн дагуу Сайжруулсан түлшний нөөцлөлт, хангамжийн баазын түлшний савалгааны байдалд хяналт тавих зорилгоор 2021 оны 04 дүгээр сарын 08-ны өдөр СХД-ийн 20, 1,2, 33 дугаар хорооны агуулах, хангамжийн баазууд дээр ажилласан.

Зураг 38. Сайжруулсан түлшний нөөцлөлт, хангамжийн баазын түлшний савалгааны байдал хяналт тавьж ажиллаж буй байдал

8. Шадар Сайдын 2020 оны “Усан халаалтын болон уурын зуухыг дэвшилтэд технологид шилжүүлэх тухай” 123 дугаар тушаалын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд 2021 оны 01 дүгээр сарын 28-ны өдөр СХД-ийн 129 дугаар сургууль, цэцэрлэгийн халаалтын зууханд харьцуулсан хэмжилт хийлээ.

Хэмжилтээр хаягдал утааны найрлага дахь SO₂, NO_x, TSP, CO, бохирдуулах бодисын хэмжээг нүүрсэн галлагаатай зуух болон шингэрүүлсэн зуухтай харьцуулан хийлээ.

Хэмжилтийн үр дүнд нүүрсэн галлагаатай зуухыг шингэрүүлсэн зуух руу шилжүүлэхэд агаарт хаягдах бохирдуулагч бодсын хэмжээ 23%-99% буурсан үр дүн гарсан.

Шингэрүүлсэн хийн галлагаатай зуух

Хүснэгт 37

д/д	Байршил, дүүрэг, хороо	Эзэмшигч иргэн, аж ахуйн нэр, хаяг	Хийн халаалтад шилжүүлэхээс өмнө Зуухны тоо, марк	Бохирдуулагч бодисын хэмжээ /мг/м3/			
			MNS 5043:2016	SO ₂	Nox	CO	TSP
1	СХД 9-р хороо	129-р сургууль, цэцэрлэгийн цогцолбор	Китурами 300кВт	785	287	4812	722

Нүүрсэн галлагаатай зуух

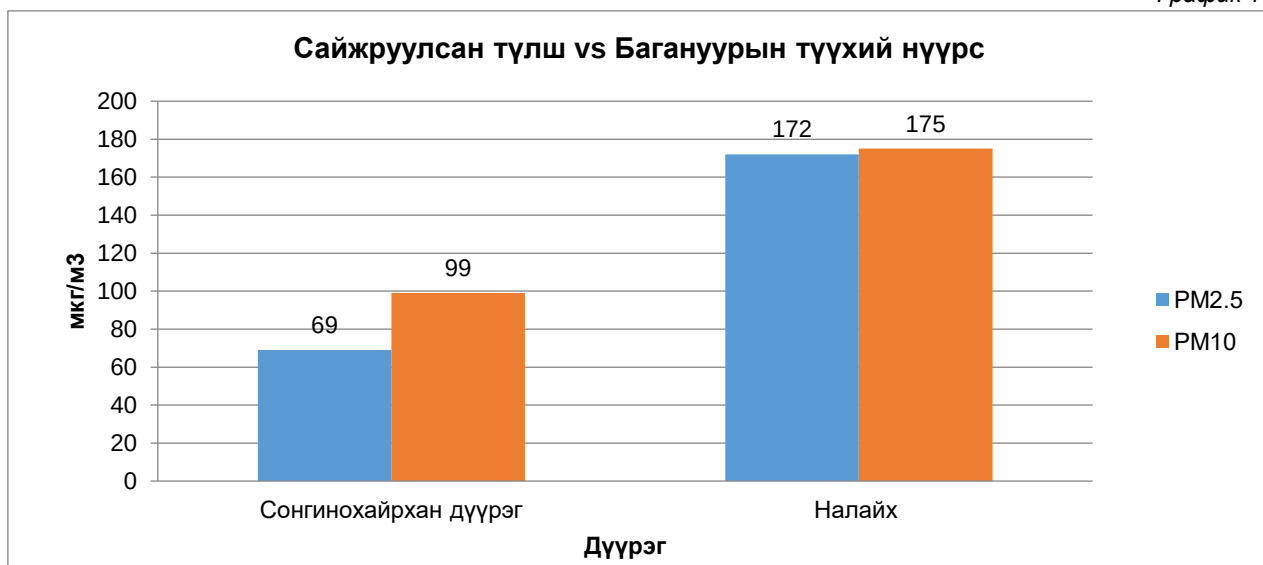
Хүснэгт 38

д/д	Байршил, дүүрэг, хороо	Эзэмшигч иргэн, аж ахуйн нэр, хаяг	Хийн зуухны хүчин чадал, марк	Бохирдуулагч бодисын хэмжээ /мг/м3/			
			Хийн бойлерын тоо, марк, хүчин чадал	SO ₂	Nox	CO	TSP
1	СХД 9-р хороо	129-р сургууль, цэцэрлэгийн цогцолбор	16 ш, Daesung 52, 2 кВт	0	10-23	14-35	0
Агаар бохирдуулагч бодисын бууралт %-иар				100%	97%	98%	100%

Хэмжилтийн үр дүнг zasag.tur.mn mass.mn зэрэг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан олон нийтэд хүргэж ажиллаа.

9. Сайжруулсан түлш болон Багануурын түүхий нүүрс хэрэглэж байгаа Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүрэг болон Налайх дүүрэгт явуулын AQMS-9000 станцаар 2021 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдөр хэмжилт хийсэн. Сонгино хайрхан дүүрэг, Налайх дүүрэгт хийсэн нэг өдрийн агаарын чанарын хэмжилтийн үр дүнг харьцуулахад

График 11

Налайх болон сонгинохайрхан дүүргийн өрхийн өсөлт, бууралтын өөрчлөлтийг 2016-2019 оны хооронд байдаар авч үзэхэд дараах байдлаар өөрчлөгдсөн байна.

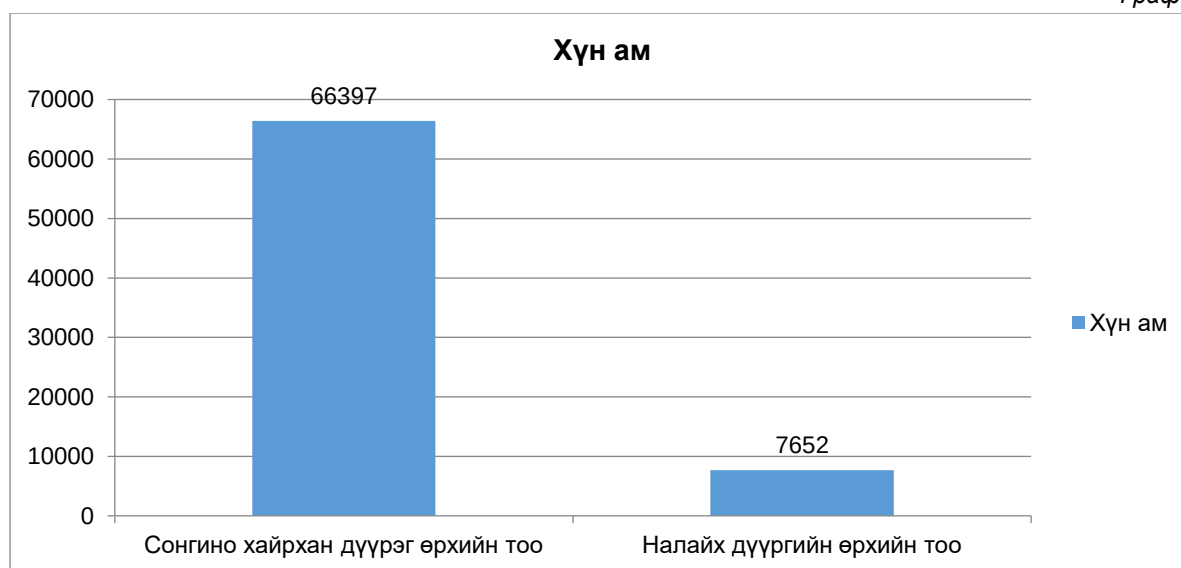
График 12

График 13

График 14

• Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулахад гарч буй хүндрэл бэрхшээл, шийдвэрлэх арга зам, цаашид илүү үр дүнтэй хамтран ажиллахад санал солилцох тулгамдаж буй асуудлуудын талаар зөвлөлдөх уулзалтыг 2021 оны 06 дугаар сары 04-ний өдөр зохион байгуулсан. Тус уулзалтаар 35 тээврийн аж ахуйн нэгж байгууллагын удирдлага болон холбогдох төлөөллүүд оролцож санал солилцсон бөгөөд цаашид тээвэрлэлтэд учирч буй асуудлыг түргэн шуурхай шийдвэрлэхэд хамтран ажиллах талаар саналыг гаргасан.

Зураг 39

• Нийслэлийн Засаг даргын "Нийслэлийн 2020-2021 оны өвөлжилтийн дүн, 2021-2022 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах тухай" А/382 дугаар захирамжийн хүрээнд нийслэлийн агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч З.Төмөртөмөөгийн баталсан удирдамжийн дагуу нийслэлийн 6 дүүргийн ЗДТГ-тай хамтран 2020-2021 оны өвөлжилтийн бэлтгэлийг хангах, гэр сууцаа дулаалах, сайжруулсан түлшний зөв галлагааны талаарх зөвлөмж мэдээлэл, заавар зөвлөгөө өгөх сургалтыг 2021 оны 08 дугаарын сарын 28—наас 09 дүгээр сарын 07-ны өдрүүдэд танхимаар болон цахимаар зохион байгуулсан. Сургалтад 6 дүүргийн гэр хороолол бүхий 99 хорооны зохион байгуулагч, хэсгийн ахлагч нар, орон тооны бус ажилтнууд 4500 хүн хамрагдсан.

Зураг 40.

• Монгол улсын Засгийн газрын 2018 оны “Түүхий нүүрсийг хориглох тухай” 62 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны А/382 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийн хүрээнд агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрт тусгасан зорилтыг хэрэгжүүлэх, 2021-2022 оны өвөлжилтийн бэлтгэлийг хангах, агаарын бохирдлыг бууруулах талаар төрөөс хэрэгжүүлж буй бодлого, арга хэмжээг танилцуулах, байгальд ээлтэй эрчим хүчний хэмнэлттэй, үр ашигтай шинэлэг дэвшилтэт техник, технологи, бараа бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч, нийлүүлэгч аж ахуйн нэгж байгууллагууд бараа бүтээгдэхүүнээ иргэд олон нийтэд танилцуулах, сурталчлах зорилготой “Өнтэй өвөлжье” өдөрлөгийг 2021 оны 09 дүгээр сарын 11, 12-ны өдрүүдэд Сүхбаатарын талбайд халдвар хамгааллын дэглэмийг чанд сахин зохион байгуулсан. Тус өдөрлөгт 30 гаруй төрийн байгууллага болон, аж ахуйн нэгж, байгууллага оролцсон.

Зураг 41

• Төрийн үйлчилгээг иргэдэд шуурхай хүргэх, төрийн байгууллагын олон нийтэд ил тод нээлттэй болгох, өвөлжилтийн бэлтгэл хангуулах зорилгоор 2021 оны 10 дугаар сарын 04-ны өдөр Сүхбаатарын талбайд зохион байгуулагдсан нийслэлийн нутгийн захиргааны байгууллагууд болон инженерийн хангамжийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг танилцуулах,

сурталчлах “Нээлттэй хаалга, нэг сар аян” өдөрлөгт тус байгууллагын бусад хэлтэстэй хамтран оролцож байгууллагын үйл ажиллагааг сурталчилан танилцуулж ажилласан.

Зураг 42

Өдөрлөгийн үйл ажиллагаанд агаар, орчны бохирдлын хяналт шилнжилгээний чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг “Ногоон титэм” ХХК-ийг урьж оролцуулсан бөгөөд тус компаниас 80 гаруй угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг борлуулж, иргэдэд төхөөрөмжийн ажиллагааны зааварчилгаа өгсөн.

- Шинжлэх Ухааны Академи, Физик технологийн хүрээлэнтэй гэрээ байгуулан Улаанбаатар хот дахь агаарын бохирдол ихтэй бүсүүдийн агаар дахь микро элементийн найрлагыг тодорхойлох судалгааны ажлыг хамтран хийж байна. 2021 оны 10 дугаар сараас буюу халаалтын улирал эхэлсэнтэй холбогдуулан агаарын бохирдлыг хэмжих суурин харуулуудын цэгүүдэд хөвд байршуулах цэг тогтоох ажил хийгдээд байна.

- Гэр хорооллын айл өрх, иргэдэд чиглэсэн цахилгаан халаагуур, дулаан алдагдлыг бууруулах, эко жорлонгийн асуудлаа шийдвэрлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор БОАЖЯ, Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооноос “Ногоон зээл”-ийг санхүүжүүлж, арилжааны банкуудтай хамтран ногоон зээлийг 2021 онд дулаалгын 8, цахилгаан болон бусад халаагуурын 20, эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууцны 10 аж ахуйн нэгж байгууллагуудыг хамруулаад байна. Энэ ажлын хүрээнд агаар, орчны бохирдлыг бууруулах байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологийг олон нийтэд сурталчлах, гэр, байшингийн дулаан алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, цахилгаан халаагуур худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх, хүү багатай зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгоход чиглэсэн үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх, дэмжих зорилгоор “Хас”банкны “Эко зээл”-ийн хэлтэстэй хамтран 2021 оны 11 сарын 16-17-ны өдрүүдэд “Ногоон зээл”-ийг иргэдэд таниулах өдөрлөгийг Баянзүрх, Сонгинохайрхан дүүргийн 140 гаруй хэсгийн ахлагч нарт зохион байгуулсан.

Зураг 43

• Нийслэлийн Засаг даргын Зөвлөлийн 2021 оны 08 дугаар сарын 19-ний өдрийн 12 дугаар хуралдаанаар Сайжруулсан түлшний хэрэглээг хянах Сайн картны бүртгэлийг үндэслэн Нэг өрх-Нэг карт ажлыг зохион байгуулж дуусгах үүрэг өгөгдсөний дагуу Нийслэлийн мэдээлэл технологийн газар Улсын Статистикийн хороо зэрэг газруудын холбогдох хүмүүстэй уулзалт зохион байгуулсан. Улсын Статистикийн хороо Таван толгой түлш ХХК, Ухаалаг шийдэл ХХК-ийн хооронд мэдээлэл солилцох сервер системийг сайжруулах, бүртгэлийн давхардсан мэдээллийг арилгах талаар гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

22. Байгууллагын дэргэдэх эцэг эхийн зөвлөлийн үйл ажиллагааны хүрээнд:

Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг Засгын газраас дэлхий нийтийг хамраад буй цар тахалтай холбоотойгоор тэмдэглэхгүй байхаар шийдвэрлэсэн. Үүнтэй холбоотойгоор байгууллагын ажилтан, албан хаагчдынхаа хүүхдүүдэд хүүхдийн баярын бэлгийг эцэх эхээр нь дамжуулан хүргүүлсэн.

Зураг 44. Хүүхдийн баярын бэлэг бэлдсэн байдал

• Нийслэлийн гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газартай хамтран албан хаагчдынхаа хүүхдүүд дундаас Авьяас чадвар, сурлага хөдөлмөрийн үнэлж Шилдэг хүүхэд медалиар 4 хүүхэд, Авьяас чадвар, урлаг, спорт, сурлага хөдөлмөрийн үнэлж Хүрэл медалиар 6 хүүхдийг тус тус шагнав.

Зураг 45.

Албан хаагчдын хүүхдүүдэд медал гардуулсан байдал

23. НАБТГ-ийн дэргэдэх залуучуудын зөвлөл

Залуучуудын хөгжлийн үндэсний зөвлөлийн 2021 оны 01 дүгээр тогтоолоор батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2021 оны А/39 дүгээр тушаалаар байгууллагын дэргэдэх “Залуучуудын хөгжлийн зөвлөл” байгуулах ажлын хэсгийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсан. Ажлын хэсгийн анхны хуралдаан өнөөдөр /2021.05.28/ болж Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан хаагчид, Нийслэлийн гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газрын дарга болон хамтран ажилладаг сайжруулсан түлшний тээврийн компанийн төлөөллүүд оролцож байна. Уг хуралдаанаар залуучуудын хөгжил, оролцоог дэмжих, эрхийг хангах, салбар хоорондын хамтын ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, шийдвэр гаргах түвшинд залуучуудын оролцоог нэмэгдүүлэх, тэдгээрийн үзэл бодлыг сонсох, хүндэтгэх, санал санаачилгыг дэмжих зорилгоор төр болон хувийн хэвшлийн түншлэлийг сайжруулахаар залуу үеийн төлөөллүүдтэй хамтран ажиллахаар болсон.

Зураг 46.

24. “ӨГӨӨМӨР ӨДӨР” арга хэмжээг зохион байгуулсан

Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын албанаас жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Өгөөмөр өдөр” арга хэмжээнд Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан хаагчид идэвхтэй хамрагдаж ном, дэвтэр, гутал хувцас зэрэг хэн нэгэнд хэрэг болох зүйлийг хандивласан. Тус ажлыг зохион байгуулж цугларсан эд зүйлийг холбогдох мэргэжилтэнд хүлээлгэж өгч ажилласан.

Зураг 47.

“Өгөөмөр өдөр” арга хэмжээний хүрээнд цугласан зүйл

25. “Сайжруулсан түлшний цогц шийдэл” аяны хүрээнд

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Тавантолгой түлш ХХК, бусад албаныхантай хамтран “Сайжруулсан түлшний цогц шийдэл” аяныг 2021 оны 09 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс “Утаагүй, Угааргүй, Ухаалаг хэрэглээ” уриатайгаар угаарын эрсдэл өндөртэй гурван сарын турш зарласан. Аяны хүрээнд угаарын хийн эрсдэлээс сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх, угаарын хийн эрсдэлгүй байх зорилт тавин ажиллаж байгаа юм.

Тус аяны хүрээнд олон нийтэд хүргэх постер, шторкыг “Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар”-ын албан ёсны цахим хуудас <http://aprd.ub.gov.mn/>, болон Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар фэйсбүүкийн цахим хуудас, хамтран ажилладаг 4 сайтаар олон нийтэд хүргэж ажилласан. Мөн тус аяны хүрээнд хийсэн ажлын тайланг Байгаль, орчин аялал жуулчлалын яамны холбогдох мэргэжилтэнд 3 удаа хүргүүлж ажилласан.

Зураг 48.

“Сайжруулсан түлшний цогц шийдэл” аяны нээлт, постер

26. “Хотын соёл” аяныг “Соёлтой БолГоё” аяны хүрээнд

Монгол Улсын төрөөс соёлын талаар баримтлах бодлого, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 2.6.3, Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн 1.2 дахь заалтуудыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Хотын соёл” аяныг “Соёлтой БолГоё” уриатайгаар 2021 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрөөс 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн хооронд зохион байгуулж байгаа билээ.

Тус аяны хүрээнд хийж хэрэгжүүлэх 9 арга хэмжээ бүхий ажлын төлөвлөгөө боловсруулан батлуулж хийж хэржүүлсэн ажлын тайланг сар бүрийн 25-ны өдрийн дотор Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Нийгмийн бодлогын хэлтэст нийт 5 удаа хүргүүлж ажилласан.

27. “Нээлттэй хаалга, нэг сар” аянд оролцон зохион байгуулсан.

Нийслэлийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгасан Төрийн үйлчилгээг иргэдэд шуурхай хүргэх, төрийн байгууллагын олон нийтэд ил тод нээлттэй болгох, өвөлжилтийн бэлтгэл хангуулах зорилтын хүрээнд Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны А/746 дугаар захирамжаар нийслэлийн нутгийн захиргааны байгууллагууд, инженер хангамжийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг танилцуулах, сурталчлах, “Нээлттэй хаалга, нэг сар” аянд тус газар нь 2021 оны 10 дугаар сарын 04-ны өдөр оролцон холбогдох мэдээлэл шуурхайг хүргэн ажилласан.

Зураг 39.

Зураг 49. “Нээлттэй хаалга, нэг сар” аянд оролцож буй байдал

28. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэх ажлын хүрээнд:

Ойн тухай хууль, Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн 2021 оны 58 дугаар зарлигийн хүрээнд хэрэгжүүлэх “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний нээлтийн арга хэмжээ 2021 оны 10 дугаар сарын 04-10-ны өдрийг хүртэл үргэлжилсэн. Тус газрын албан хаагчид 2021 оны 10 дугаар сарын 08-ны өдөр Нийслэл хотод сонгон авсан 4 байршлын “Сонгинохайрхан дүүргийн 24 дүгээр хороо, Баруун салаа, Бумбатын булаг” байршилд нийт 55 хайлааст модны үрсэлгээг суулган “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэн халдвар хамгааллын дэглэмээ сайн барин идэвхитэй оролцсон.

Зураг 50.

29. Сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэгт хяналт ажилласан тухай:

Нийслэлийн ИТХ-ын 2021 оны 121 дүгээр тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны А/779 дүгээр захирамжийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2021 оны 11 сарын 08-ны өдөр баталсан хуваарийн дагуу Захиргааны хэлтсийн дарга Ж.Балжинням, Оператер техникч У.Жаргалбаатар, диспетчер А.Даваахүү нар нь Баянзүрх дүүргийн 5,9,12, 19,20, 21 дүгээр хороодуудад байрлах сайжруулсан шахмал түлшний борлуулалтын цэгүүдээр 2021 оны 11 дүгээр сарын 14-ны Бүтэн сайн өдөр явж хяналт, шалгалтыг хийсэн болно.

Хяналт, шалгалтыг 144 борлуулалтын цэгүүдээс 61 борлуулалтын цэгт хяналт хийсэн.

Өмнөх 7 хоногт БНХАУ-ын Эрээн хот хилээ хаасантай холбоотойгоор түлшний уут тасарч 100кг-аар том хэмжээгээр савлагдан үйлдвэрээс гарч байсантай холбоотойгоор иргэдэд ихээхэн хүндрэл учруулж байна. Энэ нь 7 хоногт 6 шуудай түлш авахаас 4 шуудайг нь авч байна. Хүнд авч явахад хэцүү байсан. Одоо харин 25 кг шуудайгаар савлан түлш ирж иргэд бухимдал багассан.

Дүүрэгт ажиллах хугацаанд борлуулалтын цэгүүдэд элдэв зөрчил, дутагдал илрээгүй бөгөөд цэгүүдэд түлшний хангалт сайн байсан болно.

Борлуулалтын цэгт ажиллаж буй байдал

30. Мэтгэлцээний тэмцээнд албан хаагчид оролцсон.

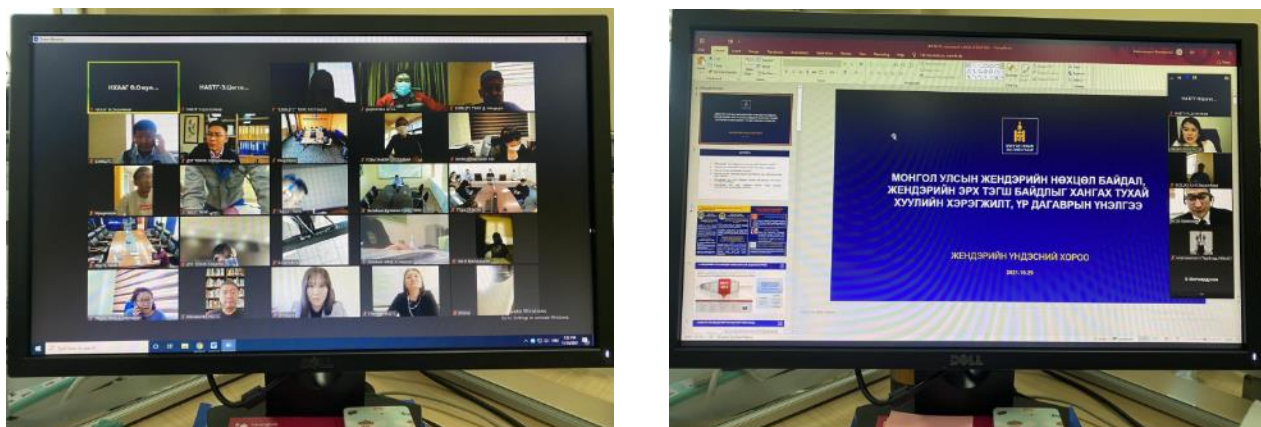
Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Сургалт, судалгааны төвөөс санаачлан Нийслэл Улаанбаатар хот үүсэн байгуулагдсаны 382 жилийн ойн өдрийг угтан албан хаагчдын идэвх, оролцоог нэмэгдүүлэх, нийгэмд тулгарч буй асуудлыг шийдвэрлэх бүтээлч сэтгэлгээг хөгжүүлэх зорилгоор зохион байгуулсан мэтгэлцээний тэмцээнд албан хаагчдыг оролцуулж багаараа мэдлэг оюунаараа уралдан дэд байранд шалгарсан.

Мэтгэлцээний тэмцээн

31. Сургалтад хамрагдсан байдал:

НЗДТГ-ын дэргэдэх НССТ-өөс зохион байгуулсан MS Excel программын анхан, дунд шат, 2022 онд мөрдөгдөх шинэчлэн батлагдсан, Шинээр мөрдөгдөх хуулийн талаар /ublegal.mn/, Төрийн албан хаагчийн манлайлал, гэрч хохирогчийг хамгаалах нь, ялгаварлан гадуурхалт, Авлига, авлигын шалтгаан нөхцөл, Төрийн албаны зөвлөлөөс үндсэн хуулийн нэмэлт өөрчлөлт болон төрийн албаны шинэтгэл, төрийн албаны хүртээмжийн удирдлагад цогц чадамж эзэмшүүлэх, төрийн албаны хуулийн хэрэгжилтэд тавих хяналт, анхаарах асуудлууд, Жендэрийн үндэсний хорооноос зохион байгуулсан МУ-ын Жендэрийн нөхцөл байдал, жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай, хуулийн хэрэгжилт, үр дагаврын үнэлгээ цахим сургалтад тус тус хамрагдсан.

Цахимаар сургалтад хамрагдаж буй байдал

32. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний чиглэлээр:

- ЗГ-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн 1 зорилт бүхий 3 арга хэмжээний 4 заалтын хэрэгжилтийг 85%,
- Нийслэлийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 1 зорилт 4 арга хэмжээний 13 заалтын хэрэгжилтийг 92.3%,
- Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн 1 зорилт бүхий 2 арга хэмжээний 6 заалтын хэрэгжилтийг 86,6%-тай ханган биелэлтийг нэгтгэн хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийж 85 хувьтай биелсэн гэж дүгнэн байгууллагын даргын дэргэдэх Зөвлөлийн хурлаар хэлцүүлэн хурлын тэмдэглэлийн хамт Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Хяналт, шинжилгээ үнэлгээний хэлтэст хүргүүлсэн.
- Байгууллагын “Дотоод хяналт” хийх ажлын хэсэг байгуулан тухай бүрт удирдамж гарган газрын даргаар батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2021 оны 03 сарын 16-ны өдрийн "Албан хаагчдын ажлын байранд гүйцэтгэх ажлын гүйцэтгэлд хяналт тавих ажлын удирдамж"-ийн хүрээнд Нийслэлийн төвийн зургаан дүүрэгт байрлах сайжруулсан түлш хадгалах, нөөцлөх Хангамжийн бааз болон агуулахад ээлжээр ажиллах гэрээт албан хаагч буюу диспетчерүүдийн ажлын байрны цаг ашиглалт, агуулах, хангамжийн баазын стандартад 2021 оны 03 дугаар сарын 19-ны өдрөөс 04 дүгээр сарын 08-ны өдрүүдэд хяналт хийж ажиллав. Хяналт шалгалтаар 4 агуулах, 4 хангамжийн баазын нөхцөл байдал, тус объектуудад гарч буй албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг газар дээр нь шалгахад гарсан зөрчилгүй агуулах, хангамжийн баазуудын үйл ажиллагаа хэвийн байсан.

Зураг 54. Албан хаагчдын ажлын байрны цаг ашиглалт, хяналт шалгалт хийн ажилласан байдал

-Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын орчны агаарын чанарын хэмжих суурин харуулын тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, лабораторийн үйл ажиллагааны байдалд байгууллагын дотоод хяналтын ажлын хэсгээс хяналт тавих, заавар зөвлөгөө өгөх зорилгоор 2021 оны 12 сарын 26-ны өдрийн газрын даргын баталсан Удирдамжийн хүрээнд БГД, СХД, БЗД, ХУД, СБД-т байрлах суурин харууллауд, ХУД-т байрлах лабораторийн офисс, тусгай зориулалтын тээврийн хэрэгслүүд, түлшний лабораторийн үйл ажиллагаатай танилцан лабораторид ажилладаг албан хаагчдад хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг сахиж ажиллах талаар заавар зөвлөгөө өгч, Суурин харуулуудын байранд хяналт тавьж ажиллахад СБД, ХУД, СХД-ийн суурин харуулуудад хянах самбар нэг ажиллаж байсан бөгөөд бусад хянах дэлгэцүүдийн пилтер солих шаардлагатай болсон байсныг шуурхай сольж үйл ажиллагааг хэвийн явуулах заавар зөвлөгөөг өгч ажилласан.

Зураг 55.

-Байгууллагын Өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн 2021 оны ажлын төлөвлөгөө гарган газрын даргаар батлуулсан хрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Оны эхний хагас жилээр Эргэлтийн болон эргэлтийн бус хөрөнгийг санхүүгийн программ дах байгууллагын дансанд бүртгэлтэй 615 нэр төрлийн 183,158 ширхэг нийт 9,222,213,695.28 (есөн тэрбум хоёр зуун хорин хоёр сая хоёр зуун арван гурван мянга зургаан зуун ерэн таван төгрөг хорин найман мөнгө) үндсэн хөрөнгө, хангамжийн хөрөнгийг бүртгэлтэй тулган эд хариуцагч нарыг байлцуулан албан хаагчдын хөрөнгийн тооллогыг хийсэн. Мөн байгууллагын ажилтан, албан хаагч нар орсон гарсантай холбоотойгоор тухайн албан тушаал дээр өмч хариуцсан мэргэжилтэнд өмчийг шилжүүлэх, өмч актлах, жилийн эцсийн өмчийн тооллого хийх хэрэгцээ байгууллагад гарч үүнтэй холбоотойгоор дахин шинээр байгуулах шаардлагатай байсан тул 2021 оны 11 сарын 26-ны өдрийн даргын тушаалаар шинэчлэн баталсан. Өмч хариуцсан мэргэжилтэнд өмчийг шилжүүлэх, өмч актлах, жилийн эцсийн өмчийн тооллогыг 2022 оны 01 дүгээр сард багтаан хийхээр төлөвлөсөн.

33. Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх ажлын хүрээнд:

Дэлхий нийтэд тархаад буй “Ковид-19” цар тахлын дэгдэлттэй холбоотойгоор “Жайка ОУ-ын байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлж байгаа “Агаарын бохирдлыг бууруулах хяналтын чадавхыг бэхжүүлэх төсөл-3”-ын хүрээнд 5 удаа онлайн хурал зохион байгуулсан. Энэхүү хурлуудаар төслийн явцыг хэлэлцэж, хоцрогдолтой ажлуудыг хэрэгжүүлэх хуваарьт өөрчлөлт оруулах, Улаанбаатар хотын агаарын бохирдуулах эх үүсвэрүүдэд томоохон өөрчлөлт орсонтой холбоотойгоор эх үүсвэрүүдийн эзлэх хувь хэмжээг тодорхойлох судалгааг ЦУОШГ-тай хамтран хэрэгжүүлэх, НАБТГ-ын хөдөлгөөнт эх үүсвэр хариуцсан 2 мэргэжилтэнд АСХУХ-ын ур чадвар эзэмшүүлэх сургалт, 1-2 мэргэжилтэнд тархалтын

загварын сургалтыг онлайн хэлбэрээр зохион байгуулах, сайжруулсан түлшний туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх байршил сонгох зэрэг ажлуудыг хэрэгжүүлэх талаар хэлэлцсэн.

- Азийн орнуудын агаарын чанарыг сайжруулах нэгдсэн хөтөлбөр төслийн хүрээнд 8 орны 53 оролцогчтой цахим сургалтанд ахлах мэргэжилтэн М.Отгонбаяр оролцож, 6 асуулгад санал өгсөн. Японы Жайка олон улсын байгууллагаас 2021.05.12 өдөр зохион байгуулсан “Эх үүсвэрээс үүдэлтэй агаар бохирдуулагч бодисын ялгарлыг тооцох” цахим сургалтад тус хэлтсийн 3 мэргэжилтэн оролцсон. Сургалтаар автомашинаас үүдэлтэй бохирдуулагч бодисын ялгарлыг хэрхэн тооцоолох, үйл ажиллагааны өгөгдөл хэрхэн цуглуулах, мөн ялгарлын коэффициент тооцоолоход шаардлагатай мэдээллийг нэгтгэх, боловсруулах зэрэг арга зүйн болон техникийн чадвараа нэмэгдүүлэн, цаашид бие даан тооцоолол хийх чадварыг эзэмшиж байна. Төслийн зорилгыг биелүүлэх явцад Орчны агаар болон бохирдуулах бодисын ялгарлын эх үүсвэрийн хяналт шинжилгээ, хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүнгийн үнэлгээ, Агаарын бохирдлыг бууруулах стратеги, бодлого, шийдвэр, Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үнэлгээ, агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний хэрэгжилт гэсэн 4 шатлал бүхий агаар орчны хяналтын тогтолцоо бүрдүүлэхэд хувь нэмэр оруулж ажиллана.

Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (ЖАЙКА)-аас техникийн туслалцаагаар Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран хэрэгжүүлж байгаа “Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын хяналтын чадавхыг бэхжүүлэх төсөл” (3-р үе шат)-ийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэн хамтран ажиллаж байна.

Уг төслийн хүрээнд 2021 оны 11 дүгээр сарын 09-өөс 10-ны хооронд Жайка төслийн автомашины хаягдал утааны хэмжилт хариуцсан ажилтан Окабэ Жюн хамтран /АСХУХ/ төхөөрөмжийг ашиглан хэмжилт судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Автомашинд суурилуулдаг хаягдал утаа хэмжигч (АСХУХ) үр дүн боловсруулах сургалтын дагуу хамгийн эхний хэмжилтийн дүнг боловсруулан гаргасан. Хэмжилтэд дизель хөдөлгүүрт нэг тээврийн хэрэгсэл ашигласан. Хэмжилтийн дүнгээр автомашин хөдөлгөөнд жигд хурдтай оролцох үед ялгарах Хүхрийн давхар исэл (SO₂), Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO) хэмжээ ялгарал бага байсан бол хурд ихтэй болон удаан оролцож байх үед ялгарал ихсэж Хүхрийн давхар исэл (SO₂), Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO) ихээр ялгарч байгаа үзүүлэлттэй байсан.

Мөн 2021 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдөр Төслийн багийн дэд дарга Саваки Нацужуи суурин эх үүсвэрийн хэмжилтийн хүрээнд мэргэжилтэн бэлтгэх, багаж тоног төхөөрөмж засварлах талаар сургалт зохион байгуулж тус газрын оператор, техникч У.Жаргалбаатар, Э.Энх-амгалан, С.Алтансүх нар хамрагдсан.

34. Хүний нөөцийн чадавхижуулалт, нийгмийн баталгаа:

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Захирагчийн ажлын албаны бүтэц, тэдгээрийн орон тооны хязгаарыг батлах тухай Монгол Улсын Засгийн газрын 100 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний зарим агентлагийн зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны хязгаарыг батлах тухай Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны А/241, 2019 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн А/1236 дугаар захирамжаар байгууллагын орон тооны хязгаарыг 39 хүртэл байхаар тогтоосон.

2021 оны эхний хагас жилийн байдлаар тус газар нь төрийн захиргааны 18, төрийн үйлчилгээний 18 (сайжруулсан түлшний үйлдвэр, дундын агуулахуудад 14 диспетчер), нийт

36 хүний орон тоотой ажиллаж байгаа бөгөөд Төрийн албаны төв зөвлөлийн 2020 оны 103 дугаар тогтоолоор 17 төрийн захиргааны албан тушаалын тодорхойлолтыг, газрын даргын 2021 оны А/23 дугаар тушаалаар Байгууллагын ажил, албан тушаалын жагсаалтыг шинэчлэн баталсантай холбогдуулан шинээр бий болсон төрийн үйлчилгээний 2 албан тушаалын тодорхойлолтыг боловсруулан газрын даргаар 2021 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдөр баталгаажуулсан.

Байгууллагын хүний нөөцийг хөгжүүлэх, сургалтын болон нийгмийн баталгааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд дараах ажлыг хийж гүйцэтгээд байна.

**Хүний нөөцийг чадавхжуулах, тогтвор суурьшилтай ажиллуулах талаар
байгууллагын 2021 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилтын хэрэгжилт**

Хүснэгт 39

Зорилт	№	Үйл ажиллагаа	Шалгуур үзүүлэлт	Зорилто т түвшин (тоо, хэмжээ, хувь)	Хүрсэн түвшин (хэрэгжилт ийн хувь, тоо хэмжээ)	Зарцуулсан хөрөнгө, эх үүсвэр гүйцэтгэлээр(мян.төг)	Тайлбар
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Хүний нөөцийг чадавхжуулах	1.	Албан хаагчдын мэдлэг, мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр зохион байгуулсан гадаад, дотоодын сургалт	Дотоод сургалтын тоо	5-аас доошгүй	16 удаагийн сургалтад давхацсан тоогоор 104 албан хаагч хамрагдсан. 100%	0	1.ТАЗ-ийн сургалтад-11, 2.Удирдлагын академийн сургалтад-6 албан хаагчид хамрагдаж, 5 албан хаагч гэрчилгээ авсан. 3.НЗДТГ-ын дэргэдэх Сургалт, судалгааны төвийн сургалтад-54, /давхацсан тоогоор/, 4.Авлигатай тэмцэх газрын сургалтад-7, 5.Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн сургалтад-5, 6.“Үр дүнд суурилсан хяналт, шинжилгээ үнэлгээ” сэдэвт сургалтад байгууллагын 22 албан хаагчид хамрагдсан, гэрчилгээ авсан.
			Албан хаагчдын хамрагдсан байдал	95 хувиас дээш	Давхацсан тоогоор 124 албан хаагч хамрагдсан. 100%		

							7.Бусад байгууллагын сургалтад-29,
			Гадаад сургалта нд албан хаагчдын хамрагдсан байдал	10 хувиас дээш	JICA-ийн цахим сургалтад 25 албан хаагчид хамрагдсан. 100%	-	Дэлхий даяар тархаад буй цар тахал болох (COVID-19)-той холбоотойгоор албан хаагчид гадаадын сургалтанд хамраагдаагүй. Харин JICA-ийн 9 удаагийн цахим сургалтад-25, /давхацсан тоогоор/,
	2.	Мэргэшсэн, туршлагатай хүний нөөцийг бүрдүүлэх	3 болон түүнээс дээш жил ажилласан мэргэшсэн боловсон хүчний үзүүлэлт	95 хувиас дээш	Төрийн жинхэнэ албан тушаалд 16, төрийн үйлчилгээн ий албан тушаалд 16 албан хаагч, нийт 36 албан хаагч ажиллаж байна. 100%	-	-
Хэсгийн дундаж: 100%							
2. Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах	3.	Цалин хөлс, шагнал урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх	Шагнал, урамшуулалд хамрагдсан албан хаагчдын тоо	Гүйцэтгэлээр	“Алтан гадас” одонгоор 1, хөдөлмөрийн хүндэт медалиар 2, Салбар яамны шагналаар 7, Нийслэлийн ИТХ-ын шагналаар 7, Нийслэлийн ЗД-ын шагналаар 3, Ерөнхий менежерийн шагналаар	36,501,569	“Алтан гадас” одонгоор 1, хөдөлмөрийн хүндэт медалиар 2, ШУА-ын шагналаар 1, Төрийн албаны шагналаар 1, Салбар яамны шагналаар 5, УБ хотын Ерөнхий менежерийн шагналаар 5, Нийслэлийн ИТХ-ын шагналаар 7, НЗД-ын шагналаар 3 буюу нийт 22 албан хаагч шагнагдаад байна.

				5, албан хаагчийг тус тус шагнагдаа д байна. 100%		ЗГХЭГ-ын 2020 оны 100 дугаар тогтоолын хүрээнд албан хаагчдын 2021 оны эхний хагас жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг дүгнэж, газрын даргын 2021 оны А/52 дугаар тушаалаар 17,493,091 төгрөгийн, Нийслэлийн Онцгой комиссын 2021 оны 565 дугаар албан бичгийн дагуу газрын даргын 2021 оны А/76 дугаар тушаалаар 18,658,478 төгрөгийн урамшууллыг нийт албан хаагчдад олгоод байна.
		Албан хаагчдын үйл ажиллага аны үнэлгээ, ажилласа н жил, ур чадварыг харгалза н олгох нэмэгдэл, зэрэг дэв, шатлал ахиулах	Гүйцэт- гэлээр	14 албан хаагчид удаан жилийн нэмэгдэл, 12 албан хаагчид зэрэг дэвийн нэмэгдэл олгосон. 100%	/ур чадварт 17,578,57 2 төг, зэрэг дэвийн нэмэгдэл д 15,726,19 8 төг, удаан жилийн нэмэгдэл д 9,125,867 төг буюу нийт 42,430,63 7 төгрөг/- ийг зарцуула ад байна.	Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны “Төрийн захиргааны албан тушаалын зэрэг дэв, түүний нэмэгдэл олгох тухай” А/270 дугаар захирамжаар байгууллагын төрийн жинхэнэ 6 албан хаагчдад шинээр зэрэг дэв болон нэмэгдлийг олгосон бол ТҮ- ний нийт 16 албан хаагчдад ур чадварын нэмэгдлийг 10-25 хувиар газрын даргын 2021 оны А/30, А/89 дүгээр тушаалаар олгож байна.
		Цар тахал	Гүйцэт- гэлээр	Давхацсан тоогоор	/2 сар тутамд	Албан хаагчдыг коронавирусээс

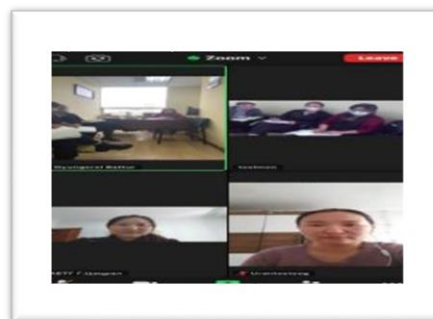
			(COVID-19)-өөс урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд албан хаагчдын аюулгүй байлыг хангах	(эргүүл-ийн хуваарь)	нийт 216 албан хаагчдад 2 сар тутамд амны хаалт, гар ариутгагч болон бээлий олгосон. 100%	нийт 7,259,800 төгрөг/-ийн халдвар, хамгааллын хэрэгслийг олгоод байна.	урьдчилан сэргийлэх зорилгоор дархлаа сэргээх нэмэлт тунд 12 сарын байдлаар 23 албан хаагчдыг хамруулаад байна.
			Албан хаагчдад сар бүр олгох хоол, унааны зардлыг нэмэгдүүлэх	Гүйцэтгэлээр	Албан хаагч бүрт сар тутам унаа, хоолны зардалд 110,000 төгрөг олгож байна. 100%	/унаанд 3,655,000 төг, хоолонд 32,895,000 төг буюу нийт 18,275,000 төгрөг/-ийг албан хаагчдад жилээр төсөвлөн зарцуулаад байна.	
	4.	Албан хаагчдын ажлын байрны хэвийн нөхцөлийг бүрдүүлсэн байдал	Албан хаагчдын ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх	Гүйцэтгэлээр	Газрын даргын 2021 оны А/40, А/98 дүгээр тушаалаар албан хэрэгцээнд 1 ширээ, 1 сандал, 2 шүүгээ, 4 компьютер, 2 принтер худалдан авсан. 100%	/Суурин компьютер /Dell OptiPlex, иж бүрэн/ 4 ширхэг болон бусад эд хөрөнгийг худалдан авахад нийт 13,712,500 төгрөг/-ийг ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэхэд зарцуулаад байна.	
			Ажилтан, албан хаагчдын хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангах	Гүйцэтгэлээр	Хөдөлмөр, аюулгүй ажиллагааг хангах зорилтын хүрээнд 7,259,800 төгрөгийг	/Аюулгүй байдлын хамгааллын хэрэгсэлд	Нийт 216 ажилтан, албан хаагчдад цар тахалын эрсдэлээс сэргийлэх зорилгоор амны хаалт, гар

				зарцуулаа д байна. 100%	7,259,800 төг, төгрөг зарцуулс ан болно/.	ариутгагч, бээлий зэргийг 2 сар тутамд олгосон.
Хэсгийн дундаж: 100%						
5.	Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг	Жилд 1-ээс доошгүй удаа	Байгууллагын зүгээс “Буянтай ачтан” эмнэлэгтэй хамтран бүх ажилтан, албан хаагчдыг 9 дүгээр сарын 13, 15-ны өдрүүдэд эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, оношлогоо нд хамруулсан 100%	0	Байгууллагын 2021 оны нийгмийн баталгааг хангах төлөвлөгөөнд тусган, төлөвлөгөөний дагуу 9 дүгээр сарын 13, 15-ны өдрүүдэд нийт 35 албан хаагчдыг “Буянтай ачтан” эмнэлэгтэй хамтран эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулсан болно. Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газартай хамтран давхардсан тоогоор 43 албан хаагчдыг PCR-ийн шинжилгээнд хамруулан шуурхай арга хэмжээг цаг алдалгүй авч ажиллахын зэрэгцээ 2021 оны 09 болон 11 дүгээр саруудад дархлаажуулалтын нэмэлт 3 дугаар тунд нийт 22 албан хаагчдыг хамруулсан.
		Албан хаагчдын хамрагдалт	100%			
Хэсгийн дундаж: 100%						
Үнэлгээний дундаж хувь: 100%						

Албан хаагчдыг чадавхжуулах, мэргэшүүлэх зорилгоор 2021 оны сургалтын төлөвлөгөөг боловсруулж, 2 дугаар сард газрын даргаар баталгаажуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Байгууллагын хэмжээнд 2021 оны жилийн эцсийн байдлаар давхацсан тоогоор 151 албан хаагчид дотоодын сургалт, семинарт оролцож, туршлага судалж, мэдлэгээ дээшлүүлсэн. Үүнийг дараах байдлаар авч үзвэл:

2021 оны эхний хагас жилийн байдлаар:

- Удирдлагын академийн Чиглүүлэх сургалтад 3 албан хаагчид суралцаж 2 албан хаагч нь амжилттай төгсөж, гэрчилгээ авсан.
- ТАЗ-өөс онлайнаар цуврал хэлбэрээр хүргэсэн Хүний нөөцийн албан хаагч нарт зориулсан 6 удаагийн сургалтад Хүний нөөцийн мэргэжилтэн,
- JICA-ийн мэргэжлийн дагуух сургалтад давхацсан тоогоор 12 албан хаагчид,
- Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газраас зохион байгуулсан “Үр дүнд суурилсан хяналт, шинжилгээ үнэлгээ” сэдэвт сургалтад байгууллагын 22 албан хаагчид хамрагдсан, гэрчилгээ авсан.
- Нийслэлийн ЗДТГ-ын дэргэдэх Сургалт, судалгааны төвийн 7 удаагийн сэдэвчилсэн сургалтад нийт давхацсан тоогоор 20 албан хаагчид,
- Салбар, чиглэлийн дагуух байгууллагуудын цахим сургалтад 14 албан хаагчид тус тус хамрагдсан бөгөөд давхацсан тоогоор 2021 оны эхний хагас жилийн байдлаар нийт 77 албан хаагчид сургалтад хамрагдсан болно.

Зураг 56. “Үр дүнд суурилсан хяналт, шинжилгээ үнэлгээ” сургалтын гэрчилгээ
Албан хаагчид цахим сургалтад хамрагдаж буй байдал

Байгууллагын нийт 36 албан хаагчийн хувийн хэргийг шинэчилж, шинээр ажилд орсон 2 албан хаагчид хувийн хэрэг үүсгэж, холбогдох баримтуудыг дарааллын дагуу хавсарган хувийн хэргийн баяжилтыг хийж ажилласан.

Байгууллагын албан хаагчдын “Ээлжийн амралт эдлүүлэх хуваарь”-ийг Газрын даргын 2021 оны А/06 дугаар тушаалаар батлуулсан бөгөөд уг тушаалтай уялдуулан төрийн албыг тасралтгүй жигд явуулах зорилгоор албан хаагчдын “Орлон ажиллах хуваарь”-ийг хавсралтаар гарган, баталгаажуулсан. 2021 онд нийт 37 ажилтан, албан хаагчид ээлжийн амралтаа биеэр эдлээд байна.

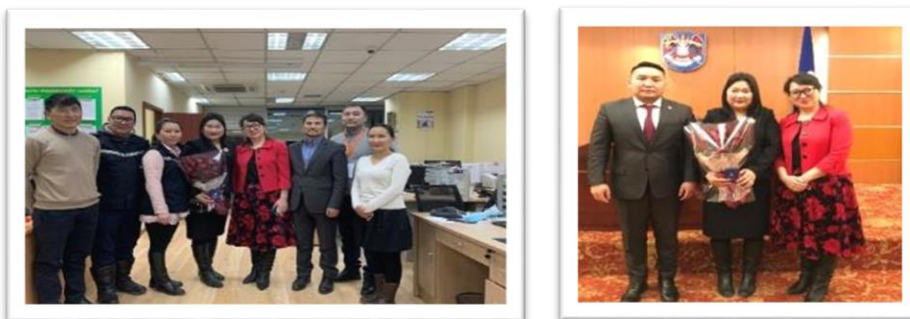
Төрийн албаны тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1.4, Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын 2020 оны 100 дугаар тушаалаар батлагдсан “Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулж батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх”, 2019 оны 5 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам”-ын хүрээнд байгууллагын албан хаагчдын 2021 оны ажлын гүйцэтгэлийг эхний хагас жилийн байдлаар үнэлж дүгнэх ажлыг Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хариуцсан мэргэжилтэнтэй хамтран хийж байна.

Төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 2021 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг гарган, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Энэхүү ажлын хүрээнд:

1. “Цагаан сар” билгийн тооллын хаврын тэргүүн сарын шинийн нэгэнг тохиолдуулан байгууллагын 3 өндөр настанд хүндэтгэл үзүүлэх ажлыг зохион байгуулж, байгууллагын “Хөдөлмөрийн дотоод журам”-ын 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн дагуу газрын даргын 2021 оны А/10 дугаар тушаалаар зардал гарган мөнгөн тэтгэмжийг олгосон;

2. Олон Улсын Хүүхдийн Эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан байгууллагын ажилтан, албан хаагчдын 0-16 насны нийт 80 хүүхэд багачуудад “Хөдөлмөрийн дотоод журам”-ын 12 дугаар зүйлийн 12.9 дэх хэсгийн дагуу 2,299,000 төгрөгийн үнэ бүхий гарын бэлгийг гардуулан өгсөн;

3. Хариуцсан үүрэгт ажилдаа амжилттай, үр бүтээлтэй ажиллаж төрийн дээд шагнал “Алтан гадас” одонгоор орлогч дарга Ц.Цолмон 2021 оны 02 дугаар сард, “Хөдөлмөрийн хүндэт” медалиар мэргэжилтэн Г.Гончигдорж нар тус тус шагнуулсан бол цаашид албан хаагчдыг урамшуулах зорилгоор Ардын хувьсгалын 100 жилийн ойг тохиолдуулан 8 ажилтан, албан хаагчийг шагнуулахаар байгууллагаас тодорхойлоод байна.

Зураг 57. “Алтан гадас” одонгоор шагнагдсан албан хаагчид хүндэтгэл үзүүлж буй байдал

4. Нийслэлийн Засаг даргын 2021 оны “Төрийн захиргааны албан тушаалын зэрэг дэв, түүний нэмэгдэл олгох тухай” А/270 дугаар захирамжаар байгууллагын төрийн жинхэнэ 6 албан хаагчдад шинээр зэрэг дэв болон нэмэгдлийг олгоод байна.

5. Төрийн үйлчилгээний 16 ажилтанд I дүгээр улирлын ур чадварыг 10-25 хувиар тооцон газрын даргын 2021 оны А/30 дугаар тушаалаар олгож байна.

6. Бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн хугацаанд албан хаагчдыг эрсдэлд оруулахгүй байх зорилгоор 10 хувийг ажлын байранд, үлдсэн хувийг гэрээсээ цахимаар ажиллуулах нөхцөлөөр ханган ажиллуулсан бол Өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн хугацаанд нийт албан хаагчдын 50 хувийг ажлын байранд, үйлдсэн 50 хувийг гэрээс нь цахимаар ажиллуулж байна.

7. Цар тахлын эрсдэлээс албан хаагчдыг сэргийлэх зорилгоор 36 ажилтан тус бүрт 2 удаа тус бүр 100 ширхэг амны хаалт болон халдвар хамгааллын хэрэгслийг олгосон.

Зураг 58.

8. Албан хаагчдынхаа хүүхдүүдийг идэвхжүүлэх, сурлага ур чадварыг нь дэмжих зорилгоор ОУ-ын Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан нийслэлийн “Шилдэг хүүхэд” алт, хүрэл медалиар 11 хүүхдүүдэд шагналыг олгоод байна.

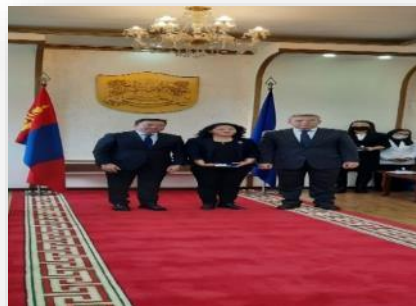
Зураг 59. Нийслэлийн “Шилдэг хүүхэд” алт, хүрэл медаль гардуулах арга хэмжээ

1. Байгууллагын “Хөдөлмөрийн дотоод журам”-ын дагуу гэр хороололд амьдардаг 16 ажилтан, албан хаагчдад газрын даргын 2021 оны Б/52 дугаар тушаалаар 1 тонн түлшний хөнгөлөлтийг байгууллагаас олгосон.

2. Ажил үйлсээрээ хамт олноо тэргүүлж ажилласан албан хаагчдыг Улсын баяр наадам, Нийслэлийн ойн баяр, Үндэсний бахархлын өдөр болон Улс тунхагласны баярын өдрийг тохиолдуулан холбогдох дээд шатны байгууллагуудад тодорхойлж, Төрийн албаны “Тэргүүний ажилтан” цол тэмдгээр 1, ШУА-ын “Жуух бичиг”-ээр 1, БОАЖЯ-ны тэргүүний ажилтан цол тэмдгээр 4, яамны жуух бичгээр 1, НИТХ-ын шагналаар 7, Нийслэлийн Тэргүүний ажилтан цол тэмдгээр 3, УБ хотын Ерөнхий менежерийн өргөмжлөлөөр 3 албан хаагчид буюу нийт 15 ажилтан, хаагчид шагнагдаад байна.

Зураг 60.

Албан хаагчид шагналаа авч буй байдал

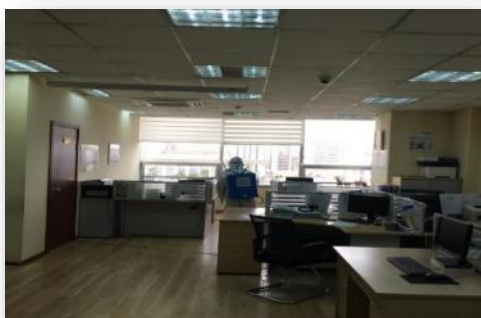
3. Төрийн үйлчилгээний 16 ажилтанд I, III дугаар улирлын ур чадварыг 10-25 хувиар тооцон газрын даргын 2021 оны А/30, А/89 дүгээр тушаалаар олгож байна.

4. Ковид-19 цар тахлын шинэ хуулбар тархсантай холбогдуулан байгууллагын албан хаагчдыг эрсдэлээс сэргийлэх зорилгоор 7 хоногийн ажлын 1 өдрийг гэрээсээ цахимаар ажиллуулах

нөхцөлөөр ханган ажиллуулж байна.

5. Цар тахлын эрсдэлээс албан хаагчдыг сэргийлэх зорилгоор 36 ажилтан тус бүрт 9 болон 11 дүгээр саруудад тус бүр 50/50 ширхэг амны хаалт болон халдвар хамгааллын хэрэгслийг олгосон.

6. Дэлхий нийтээр тархаад буй цар тахал (ковид-19)-ын өндөр эрсдэлтэй орчин нөхцөлд ажиллаж, эрсдэлд орсон албан хаагчдыг Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газартай хамтран 2021 оны 04 дүгээр сарын 02-ны 12, 04 дүгээр сарын 07-ний өдөр 9, 04 дүгээр сарын 09-ний өдөр 6, 05 дугаар сарын 08-ны өдөр 9 буюу нийт давхардсан тоогоор 36 албан хаагчдыг PCR-ийн шинжилгээнд хамруулсан бол ажлын өрөө тасалгаанд мэргэжлийн байгууллагаар голомтын ариутгалыг 4 удаа хийлгэж урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг цаг алдалгүй авч, албан хаагчдыг эрсдэлээс хамгаалан ажиллаж байна. Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газартай хамтран 2021 оны 09 болон 11 дүгээр саруудад дархлаажуулалтын нэмэлт 3 дугаар тунд нийт 22 албан хаагчдыг хамруулсан.

Зураг 61. Албан хаагчдыг PCR-ийн шинжилгээнд хамрагдаж буй байдал Ажлын өрөөнд өдөр бүр халдваргүйжүүлэлт хийж байна

Засгийн газрын “Төрийн албаны сахилга, хариуцлага, дэг журмыг чангатгах тухай” 2018 оны 258 дугаар тогтоол, НЗД-ын “Сахилга, хариуцлага, дэг журмыг сайжруулах тухай” 2017 оны 02 дугаар албан даалгаврын хэрэгжилтийг ханган ажиллах ажлын хүрээнд газрын даргын 2021 оны А/29 дугаар тушаалаар “Байгууллагын ёс зүйн дүрэм”-ийг боловсруулан баталж, нийт албан хаагчдад танилцуулан, дагаж мөрдөж ажиллаж байна.

Албан хаагчдын ажлын цагийг автомат цаг бүртгэлийн системээр бүртгэн хяналт тавьж, хоцорсон, тасалсан цагийг цалингийн тооцоотой уялдуулан тооцож байна.

35. Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлт:

Байгууллагын 2021 оны жилийн эцсийн байдлаар Удирдлагад 8, Захиргааны хэлтэст 468 бичиг, Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтэст 291, Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтэст 221 нийт 988 албан бичиг ирсэн байна. Үүнээс хариугүй бичиг 764, хариутай бичиг 224 буюу хариутай бичгийн шийдвэрлэлтийн хувь **99.87 хувь**, нийт ирсэн бичгийн шийдвэрлэлтийн тоо **98,89 хувьтай** байна. Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 0.88 %-аар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Мөн 2021 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 322 ирсэн албан бичиг цаасаар хүлээн авч, бүртгэлийн дэвтэр хөтөлж eDoc.ub.gov.mn програмд сайнердаж оруулан удирдлагад шилжүүлэн ажилласан. Явсан бичгийг тухай бүрт нь бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэн нэг хувийг тогтмол хадгалан ажиллаж байна. Албан хаагчдаас ирүүлсэн албан бичгийн болон тушаалын төслийг боловсруулан хэвлэмэл хуудсанд стандартын дагуу хэвлэн бэлтгэн ажиллаж байна.

36. Байгууллагын хэмжээнд баримт бичгийг хянан шийдвэрлэсэн тухай мэдээ, тайлан

/2021.01.01-2021.12.02/

Хүснэгт 40

Д/д	Нэгж/хэлтэс	Хяналтанд байгаа баримт бичгүүд		Үүнээс:			
		Бүгд	Өнгөрсөн сард ирсэн	Хугацаанд нь шийдвэрлэгдсэн	Хугацаандаа шийдвэрлэгдэж байгаа	Хугацааг нь сунгасан	Хугацаандаа шийдвэрлэгдээгүй
1	Удирдлага	8	1	5	1	-	2
2	Захиргааны хэлтэс	468	117	463	3	-	2
3	Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтэс	291	18	289	2	-	-
4	Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтэс	221	14	216	3	-	2
	Нийт	988	150	973	9	-	6

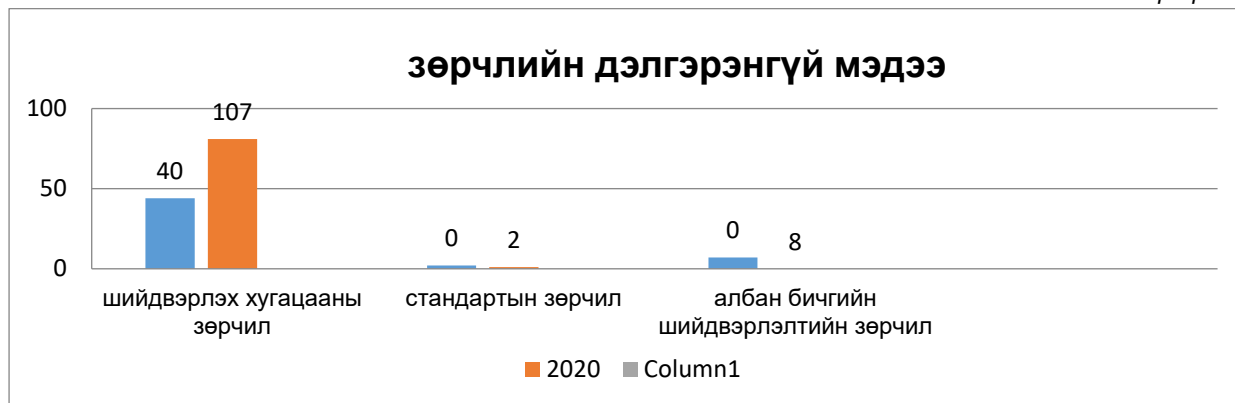
Ирсэн бичгийн шийдвэрлэлтийн мэдээг өмнөх оны энэ үетэй харьцуулвал хугацаа хэтэрсэн албан бичгийн тоо 14- өөр бага, албан бичгийн шийдвэрлэлтийн хувь 1,57 хувиар багассан байна. Жилийн эцсийн байдлаар нийт 535 албан бичиг явуулсан ба өмнөх оны жилийн эцсийн шийдвэрлэлтийн хувиас 48.41 хувиар өссөн ба 100% - тай шийдвэрлэсэн байна. Цаашид албан бичиг шийдвэрлэлтийн хугацаанд анхаарч зөрчлийн тоог багасгах талд анхааран ажиллаж байна.

Жилийн эцсийн байдлаар зөрчлийн мэдээг хүснэгтээр харвал шийдвэрлэх хугацааны зөрчил 40 болтол багасч, албан бичиг шийдвэрлэлтийн зөрчил 0, стандартын зөрчил 0 болсон байна. Цаашид зөрчлийн тоо үзүүлэлт багасгах тал дээр анхаар нийт албан хаагч

нарт сургалт орсон стандартын болон баримт бичгийн шийдвэрлэлтэнд анхааран мэргэжилтэнгүүдэд зөвөлгөө өгч ажиллаж байна.

37. Зөрчлийн дэлгэрэнгүй мэдээ

График 14

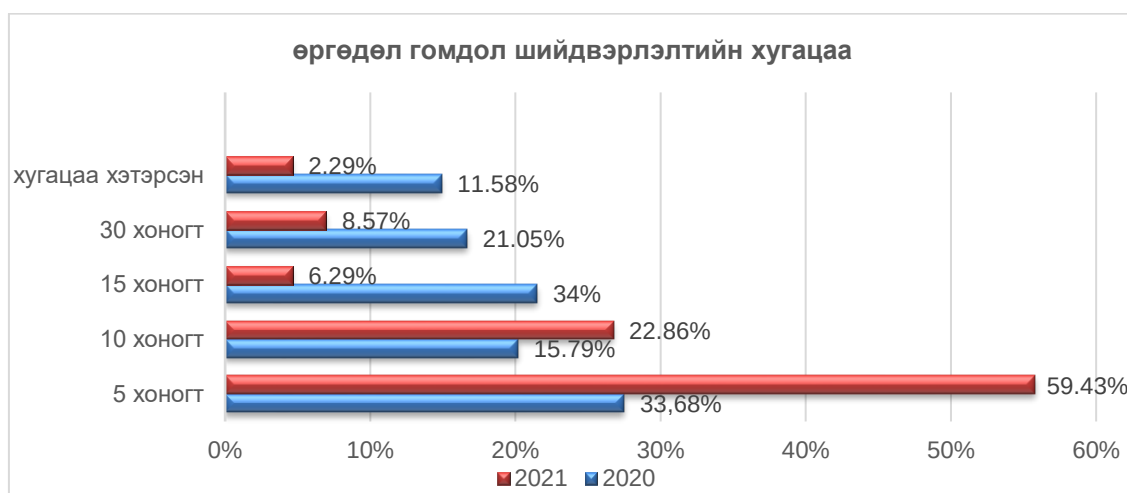
Нийслэлийн архивын газраас зохион байгуулсан 2021 оны 03 сарын 04-нд архив албан хэрэг хөтлөлт болон edoc програмын сургалтад нийт 15 албан хаагчдыг хамруулсан.

38. Өргөдөл гомдлын талаар хийсэн ажил:

Байгууллагын хэмжээнд 2021 жилийн эцсийн байдлаар нийт 179 өргөдөл, гомдол ирснээс, хугацаандаа шийдвэрлэж хариу өгсөн 171, хугацаа хэтэрч шийдвэрлэгдсэн 4, судлагдаж байгаа 4 өргөдөл, гомдол байна. Удирдлага дээр 6, Захиргааны хэлтэст 114, Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтэст 41, Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтэст 17 өргөдөл, гомдол цохогдсон байна. Өргөдлүүдийн дамжин ирсэн эх үүсвэрүүд НҮНТ-д бүртгэсэн 24, ННЗБ 42, 1800-1200 дугаараас ирсэн 51, 11-11 төвөөс ирсэн 54, гар утасны аппликейшнээр ирсэн 5, eservice 3 нийт 179 өргөдөл, гомдол ирсэн байна. Мөн байгууллагад цаасаар ирсэн өргөдөл, гомдлыг скайрнердаж erp.uulaanbaatar.mn-д оруулан байгууллагын удирдлагад шилжүүлэн ажиллаж байна.

Ирсэн өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийг хугацаагаар нь авч үзвэл 5 хоногт багтаан шийдвэрлэсэн 104, 10 хоногт багтаан шийдвэрлэсэн 40, 15 хоногт багтаан шийдвэрлэсэн 11, 30 хоногт багтаан шийдвэрлэсэн 15, хугацаа сунгасан 1 хугацаа хэтэрч шийдвэрлэсэн 4 өргөдөл байна. 2021 оны жилийн эцсийн байдлаар өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн дундаж хугацаа 6 хоног 13 цаг 45 минут байгаа нь түрүү жилийн хагас жилтэй харьцуулбал 7 хоног 5 цаг 38 минут болж багассан үзүүлэлттэй байна. Иймээс цаашид өргөдөл, гомдол шийдвэрлэлтийн хоногийг бууруулах төлөвлөгөөг гарган ажиллаж байна. Өргөдөл гомдол шийдвэрлэлтийг 5 хоногт нийт өргөдлийн 59% шийдвэрлэсэн үзүүлэлттэй байна.

График 15

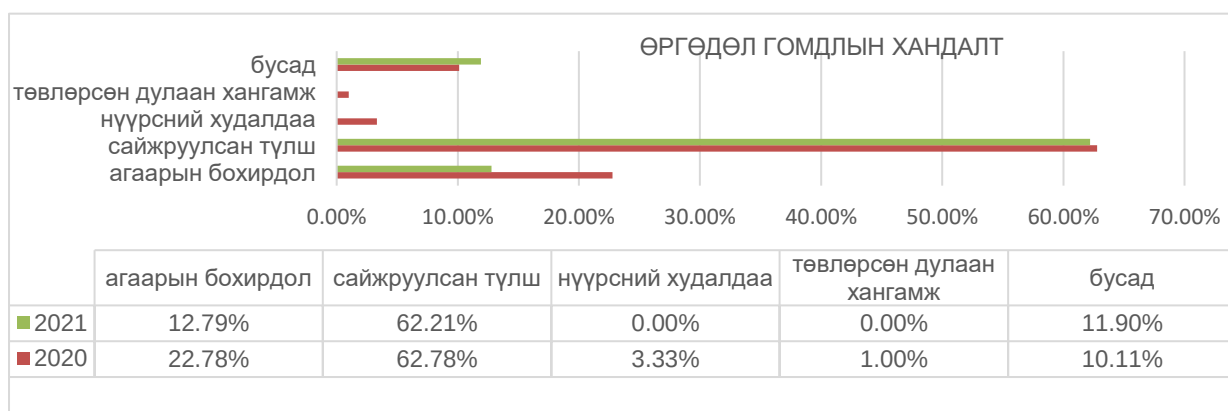

- Жилийн эцсийн байдлаар өргөдөл гомдлын хандалтыг 2020 он- харьцуулвал Агаарын бохирдлын тухай өргөдөл гомдол 9,99% багассан, түлшний эрэлт нэмэгдсэнтэй холбогдуулан сайжруулсан түлшний талаар өргөдөл гомдол 0,57% багассан байна. Үзүүлэлтийг хүснэгт 5-д харуулав.

Байгууллагын 7 хоног тутамд шуурхай хуралд өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийн мэдээг танилцуулж хугацаа хэтрүүлж шийдвэрлэсэн мэргэжилтнүүд тухай бүр нь анхааруулан дахин алдаа гаргахгүй сануулж байна. Өргөдөл гомдлын шийдвэрлэлтийн хугацааг багасгаж нийслэлээс тавьж байгаа нэг оронтой тоонд хүрсэн амжилтаа бататган ажиллана, төлөвлөгөөний дагуу зөрчил дутагдлыг багасгахаар төлөвлөн ажиллаж байна.

Өргөдөл гомдлыг сайжруулах төлөвлөгөөнд дундаж хугацаа үзүүлэлтийг багасгах, өргөдөл гомдлыг хууль эрх зүйн үндэслэлтэй нэг мөр эцэслэн шийдвэрлэх, хуулийн хугацаанд иргэнд танилцуулан албан бичгээр хариу өгч ажилласан. ERP өргөдөл гомдлын системд тогтмол хяналт тавьж, ирсэн бөгөөд өргөдөл гомдлыг цаг хугацаанд нь удирдлагад шилжүүлж байна.

График 16

39. Архив бүрдүүлэлт, хадгалалт ашиглалт:

Байгууллагын албан хэрэг хөтлөлтийн талаарх мэдээллийг улирлын болон хагас жилийн, сүүлийн хагас жилийн, бүтэн жилийн байдлаар гаргаж мэдээллэн ажилласан. 2021 оны хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг ББНШК-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 01-ны өдрийн 02 дугаар хурлаар хэлэлцэн 2021 оны 12 дугаар сарын 01-ны өдөр батлуулсан болно.

Мэргэжилтнүүдээс 2020 оны архивын баримт, материалыг хүлээн авч хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг үйлдэж ажилласан. Бодлого хэрэгжилтийн хэлтэс, Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсээс хадгаламжийн нэгжийг хүлээн авсан. 2018-2021 онд Нийслэлийн Архивын газрын дэргэдэх ББНШАЗК-ын 2018 оны 03 дугаар сарын 23-ны өдрийн 01 дүгээр хурлаар хэлэлцэж баталсан хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг удирдлага болгон ажилласан.

Архиваас шаардлагатай баримт бичиг, архивын материал албан хаагчдад ашиглуулсан нийт 40 архивын баримт үзэж судлуулж бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэн, баримт ашиглалтын хуудсыг бөглүүлэн ажилласан.

Төрийн байгууллагын ажлын зохион байгуулалт, архив, албан хэрэг хөтлөлтийн улсын үзлэгийн дүнг хүлээн авч ажлын зохион байгуулалт, архив, албан хэрэг хөтлөлтийн улсын үзлэгийн комиссоос өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг гарган ажиллаж байна. Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн “Төрийн байгууллагын ажлын зохион байгуулалт, архив, албан хэрэг хөтлөлт”-ийн Улсын үзлэгийн дүнгийн тухай А/1340 дүгээр Захирамжийн гуравдугаар хэсэгт “Улсын үзлэгээр хангалтгүй дүгнэгдсэн байгууллагад арга хэмжээ, ажил сайжруулах” үүргийн дагуу “Нийслэлийн архивын газар”- аас хяналт шалгалт ирж заавар зөвлөмж өгсөн. Хяналт шалгалтаас ирүүлсэн зөвлөмжийн дагуу баримт бичиг найруулга зүй, зөв бичих дүрмийн алдааг хянан ажиллахыг мэргэжилтнүүдэд сургалтаар зөвлөсөн. Зөвлөмжийн дагуу үүрэгт ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

Архивын өрөөнд хадгаламжийн сангийн аюулгүй байдлыг ханган элс, шаардлагатай эд зүйлсийг байршуулсан. Батлагдсан ХХНЖ-ын дагуу хэлтсүүдийн 2020 оны цаасан суурьт баримтыг хүлээн авч ангилан баримтын бүрдлийг шалгаж архивлав.

40. Хэвлэмэл хуудасны ашиглалтын талаар:

Баримт бичгийн хэвлэмэл хуудсыг стандартын дагуу хэвлүүлсний дараагаар албан хэрэг хөтлөлтийн дагуу албан төсөл буулган ажиллаж байна. Жилийн эцсийн байдлаар нийт 1246 хэвлэмэл хуудас стандартын дагуу буулгасан. Үрэгдүүлсэн хэвлэмэл хуудас 60 ш байна. Хүснэгтээр хэвлэмэл хуудсын тайланг оруулав.

Хэвлэмэл хуудасны жилийн эцсийн зарцуулалтын мэдээ

Хүснэгт 41.

Д/д	Хэвлэмэл хуудасны нэр төрөл	Зарцуулсан хэвлэмэл хуудасны	Хүчингүй болгосон хэвлэмэл хуудасны		Тайлбар
			Тоо	Индекс	
1	Зохион байгуулалт А5	612	19		
2	Зохион байгуулалт А4	276	20		
3	Тушаал А	242	21		

4	Тушаал Б	116			
	Нийт	1246	60		

41. Хууль, эрх зүйн чиглэлээр:

Байгууллагын үйл ажиллагааг хууль, тогтоомжийн хүрээнд явуулах ажлын чиглэлээр дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгээд байна. Үүнд:

- Байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой нийт **114** тушаалд хууль, эрх зүйн талаас нь санал, зөвлөгөөг өгсөн;
 - Хүний нөөц, боловсон хүчинтэй холбоотой нийт **60** тушаалын төслийг боловсруулж, хэлтсийн дарга нараар хянуулан, газрын даргаар баталгаажуулан ажилласан.
- Эрх зүйн асуудлын хүрээнд дараах ажлыг хийгээд байна. Үүнд:

- Захиргааны хэлтсээс боловсруулагдан гарсан нийт 33 гэрээ;
- Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсээс боловсруулагдан гарсан нийт 49 гэрээ;
- Агаарын чанар, хяналт, зохион байгуулалтын хэлтсээс боловсруулагдан гарсан нийт 7 гэрээнд хууль эрх зүйн талаас нь санал, зөвлөгөөг өгч ажилласан.

Хөрөнгө оруулгын мэдүүлэг гаргах эрх бүхий 6 албан тушаалтнуудаас 2020 оны хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг тайлант хугацаа болох 2021 оны 2 сарын 15-ны өдрийн дотор гаргуулан авсан.

ЗХ-ийн даргын Удирдах албан тушаалд нэр дэвшээд буй 1 албан хаагчийн хөрөнгө орлогын урьдчилсан мэдүүлгийг Төрийн албаны тогтоолыг үндэслэн Авилгатай тэмцэх газарт 4 дүгээр сард албан бичгийн хамтаар хүргүүлэн хянуулж, газрын даргын 2021 оны Б/19 дүгээр тушаалаар ЗХ-ийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилсон болно.

Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсийн ахлах мэргэжилтний албан тушаалд нэр дэвшээд буй 1 албан хаагчийн хөрөнгө орлогын урьдчилсан мэдүүлгийг Төрийн албаны тогтоолыг үндэслэн Авилгатай тэмцэх газарт 8 дугаар сард албан бичгийн хамтаар хүргүүлэн хянуулж, газрын даргын 2021 оны Б/33 дугаар тушаалаар Гэр хорооллоос үүдэлтэй агаарын бохирдол хариуцсан ахлах мэргэжилтний албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилсон болно.

Захиргааны хэлтсийн даргаар ажиллаж байсан О.Алтангэрэлийн Төрийн албаны төв зөвлөлд 2021 оны 09 дүгээр сарын 02-ны өдөр гаргасан гомдлын “Хариу тайлбар”-ыг 2021 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдөр гарган өгч, хэрэг маргааныг байгууллагын талд шийдвэрлүүлэх дүгнэлтийг Төрийн албаны төв зөвлөлөөс 2021 оны 09 дүгээр сарын 28-ны өдөр гаргуулан ажилласан.

Мөн “Цайз” ХХК-ийн нэхэмжлэлтэй Чингэлтэй дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд гаргасан нэхэмжлэл болон О.Алтангэрэлийн нэхэмжлэлтэй Нийслэлийн Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхэд байгууллагын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр томилогдон хариу тайлбаруудыг тус тус хуулийн хугацаанд нь гарган өгөөд байна.

42. Худалдан авах ажиллагааны чиглэлээр:

Утаагүй Улаанбаатар хөтөлбөрийн хүрээнд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2020 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдрийн “Эрх шилжүүлэх, хөрөнгө гаргах тухай” А/639 дүгээр тушаалаар баталгаажуулан захиран зарцуулах эрхийг Нийслэлийн Засаг даргад шилжүүлсэн.

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны А/1322 дугаар захирамжаар:

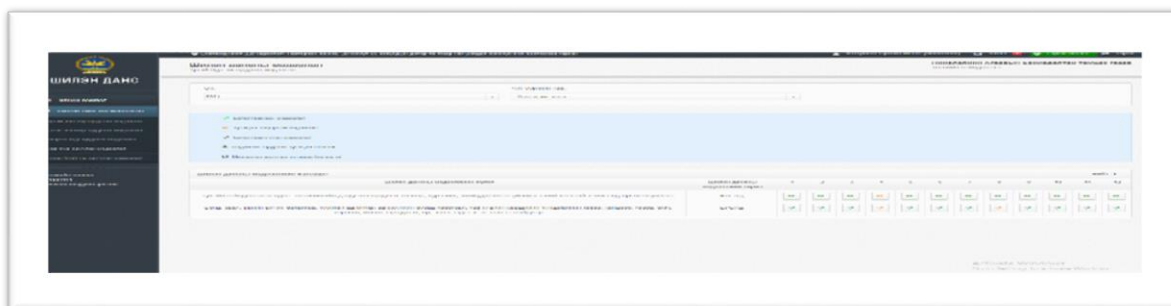
1. Хан-Уул дүүргийн 5 дугаар хороо, 41 дүгээр сургууль, 29, 71 дүгээр цэцэрлэгийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох
2. Баянзүрх дүүргийн 8, 16, 19 дүгээр хороо Газарчин, Эрдэнэ-Толгой орчмын хэрэглэгчдийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох
3. Баянзүрх дүүргийн 10 дугаар хороо, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх Ерөнхий газрын харьяа 421 дүгээр нээлттэй хорих ангийг төвлөрсөн дулаан, хүйтэн ус хангамжид холбох
4. Хан-Уул дүүргийн 7, 8 дугаар хороо, 60, 118 дугаар сургууль, 209, 73 дугаар цэцэрлэгийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох дулаан дамжуулах төвийн нийт 4 багц ажлын худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахаар эрх шилжүүлсэн. Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж гүйцэтгэгийг сонгон шалгаруулж дээрх 4 байршлын 36 халаалтын зуухнуудыг төвлөрсөн дулаанд холбох ажлыг 100 % хийж гүйцэтгүүлсэн.

43. Төсөв санхүү, орлого бүрдүүлэлтийн чиглэлээр:

Shilendans.gov.mn сайтад сар бүр болон тухай бүр оруулах мэдээлэлд Байгууллагын бүтэц, орон тоотой холбоотой тушаал болон хөрөнгө, зардал гаргах тушаал шийдвэрүүдийг Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу цахим санд оруулж ажилласан. Тайлант хугацаанд:

- Бүтэц, орон тоо, албан хаагчдын цалинтай холбоотой А тушаал 3;
- Хөрөнгө, зардал гаргах тухай А тушаал 52-ыг байршуулж, санхүүгийн ил тод байдлыг ханган ажиллаж байна.

Зураг 26.

Шилэн дансанд мэдээлэл цаг хугацаанд нь оруулсан байдал

3.2. Хүний нөөцийн ил тод байдал:

Хүснэгт 42.

№	Үйл ажиллагаа	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэлийн хувь
1.	2.	3.	4.
1	Сул орон тооны зарыг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулсан тухай бүр шинэчлэх, энэ тухай олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр зарлах;	Сул орон тоог нөхөхдөө Төрийн албаны тухай хуулийн зургаа дугаар бүлэгт заасан Төрийн жинхэнэ албан тушаалд томилох журмыг баримтлан өөрийн байгууллагад ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн төвшингээр шалгаруулах замаар нөхөн томилгоог хийж байна. Үүнд: 1. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.1 заалтын дагуу тус газрын Орлогч даргын; 2. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын газрын Агаарын чанар, хяналт зохион байгуулалтын хэлтсийн Хөдөлгөөнт эх үүсвэр хариуцсан ахлах мэргэжилтний;	100%

		3. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Захиргааны хэлтсийн Сургалт, олон нийттэй харилцах асуудал хариуцсан мэргэжилтний; 4. 3. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсийн Авто тээврийн бодлогын хэрэгжилт хариуцсан мэргэжилтний; 5. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Агаарын чанар, хяналт зохион байгуулалтын хэлтсийн Агаар бохирдуулах суурин эх үүсвэрийн хэмжилт хариуцсан мэргэжилтэн нарын Гүйцэтгэх ажилтны сул орон тооны зарыг Төрийн албаны зөвлөлийн нийслэл дэх салбар зөвлөлд 2021 оны 02 дугаар сард албан бичгээр хүргүүлсэн тусгай сонгон шалгаруулалтыг хийхээр захиалгаа өгч ажилласан. Сул орон тоо гарсан тохиолдолд Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан дагуу хуулийн хугацаанд нь Нийслэл дэх Төрийн албаны зөвлөлд албан бичгээр тухай бүрт мэдээлэн ажиллаж байна. (csc.gov.mn) болон (www.aprd.ub.gov.mn) сул орон тоог нийтэд мэдээлэн, сонгон шалгаруулалтыг зарлуулсан.	
2	Албан тушаалын тодорхойлолтыг болосруулан, Төрийн албаны зөвлөлөөр батлуулах;	2021 оны эхний хагас жилийн байдлаар тус газар нь төрийн захиргааны 18, төрийн үйлчилгээний 18 (сайжруулсан түлшний үйлдвэр, дундын агуулахуудад 14 диспетчер), нийт 36 хүний орон тоотой ажиллаж байгаа бөгөөд Төрийн албаны төв зөвлөлийн 2020 оны 103 дугаар тогтоолоор 17 төрийн захиргааны албан тушаалын тодорхойлолтыг, газрын даргын 2021 оны А/23 дугаар тушаалаар Байгууллагын ажил, албан тушаалын жагсаалтыг шинэчлэн баталсантай холбогдуулан шинээр бий болсон төрийн үйлчилгээний 2 албан тушаалын тодорхойлолтыг боловсруулан газрын даргаар 2021 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдөр баталгаажуулсан.	100%
3	Хүний нөөцийн удирдлагын ил тод байдлыг хангах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний талаар цахим хуудаснаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан мэдээлж байх;	Байгууллагын танилцуулга, зохион байгуулалтын бүтэц, орон тоо, Газрын даргын тушаал, ажлын байрны тодорхойлолт зэргийг цахим хуудас болон байгууллагын мэдээллийн салбарт байршуулан тухай бүр мэдээлсэн.	100%
4	Албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа байрлуулан тухай бүр шинэчлэх;	Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм, Ажлын байранд бүх нийтээр дагаж мөрдөх дүрэм, журмыг нийт албан хаагчдад танилцуулан, гарын үсэг зуруулж, холбогдох дүрэм журмыг мэдээллийн самбарт байршуулсан. (http://new.aprd.ub.mn/c/11/13)	100%
5	Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх үйл ажиллагааг үнэн зөв, шударга болгох чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаар цахим хуудсанд ойлгомжтой байдлаар мэдээлэх	Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх үйл ажиллагааг үнэн зөв, шударга болгох зорилгоор дүгнэх дарааллыг тухайн хэлтсийн Ахлах мэргэжилтэн-Хэлтсийн дарга-Газрын дарга гэсэн дарааллаар явуулж байгаа бөгөөд "Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх, дүгнэх журам"-ыг цахим хуудсанд байршуулсан.	100%
Хэрэгжилтийн дундаж хувь: 100			

44. “Нийслэлийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн цахим сан”-д гаргасан тайлан мэдээ:

Тус газрын үйл ажиллагааны чиг үүрэгтэй хамаарал бүхий 17 захирамж, Нийслэлийн Онцгой комиссын 7 хурлын тэмдэглэл, Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлын 5 хурлын

тэмдэглэлийн хэгжилтийг гарган цаасаар болон <http://monitoring.ub.gov.mn> цахим хуудсанд оруулж тайлагнасан.

45. Байгууллагын эд хөрөнгийн ашиглалт хамгаалалтын чиглэлээр:

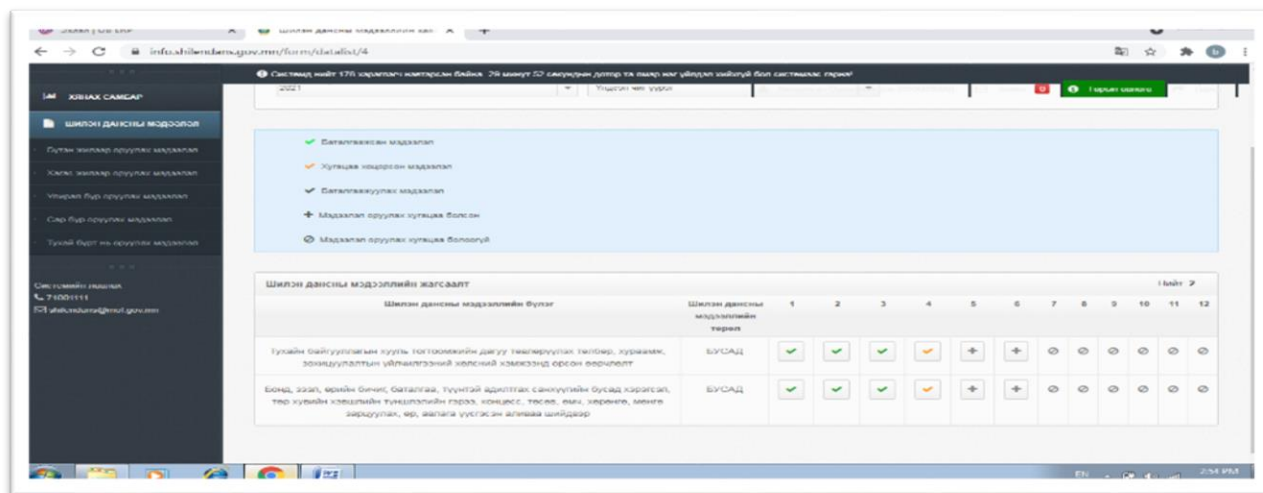
Байгууллагын Өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн 2021 оны ажлын төлөвлөгөө гарган газрын даргаар батлуулсан бөгөөд Өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийг хуралдуулан бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна. Мөн байгууллагын ажилтан, албан хаагчид солигдсонтой холбоотойгоор тухайн албан тушаал дээр өмч хариуцсан мэргэжилтэнд өмчийг шилжүүлэх, өмч актлах, жилийн эцсийн өмчийн тооллого хийх хэрэгцээ байгууллагад гарч үүнтэй холбоотойгоор дахин шинээр ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах болж 2021 оны 11 сарын 26-ны өдөр шинэчлэн батлуулсан.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ИЛ ТОД БАЙДАЛ

4.1 Үйл ажиллагааны ил тод байдал:

Shilendans.gov.mn сайтад сар бүр болон тухай бүр оруулах мэдээлэлд Байгууллагын бүтэц, орон тоотой холбоотой тушаал болон хөрөнгө, зардал гаргах тушаал шийдвэрүүдийг Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу цахим санд оруулж ажилласан. Тайлант хугацаанд:

- Бүтэц, орон тоо, албан хаагчдын цалинтай холбоотой А тушаал 3;
- Хөрөнгө гаргах тухай А тушаал 2;
- Зардал гаргах тухай А тушаал 13-ыг тус тус байршуулж, санхүүгийн ил тод байдлыг ханган ажиллаж байна.

Зураг 34. Шилэн дансанд мэдээлэл цаг хугацаанд нь оруулсан байдал

4.2 Хүний нөөцийн ил тод байдал:

			Хүснэгт 43
№	Үйл ажиллагаа	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэлийн хувь

1.	2.	3.	4.
1	Сул орон тооны зарыг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан тухай бүр шинэчлэх, энэ тухай олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр зарлах;	Сул орон тоог нөхөхдөө Төрийн албаны тухай хуулийн зургаа дугаар бүлэгт заасан Төрийн жинхэнэ албан тушаалд томилох журмыг баримтлан өөрийн байгууллагад ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдаас үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшингээр шалгаруулах замаар нөхөн томилгоог хийж байна. Үүнд: 1. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.1 заалтын дагуу тус газрын Орлогч даргын; 2. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын газрын Агаарын чанар, хяналт зохион байгуулалтын хэлтсийн Хөдөлгөөнт эх үүсвэр хариуцсан ахлах мэргэжилтний; 3. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Захиргааны хэлтсийн Сургалт, олон нийттэй харилцах асуудал хариуцсан мэргэжилтний; 4. 3. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсийн Авто тээврийн бодлогын хэрэгжилт хариуцсан мэргэжилтний; 5. Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 заалтын дагуу тус газрын Агаарын чанар, хяналт зохион байгуулалтын хэлтсийн Агаар бохирдуулах суурин эх үүсвэрийн хэмжилт хариуцсан мэргэжилтэн нарын Гүйцэтгэх ажилтны сул орон тооны зарыг Төрийн албаны зөвлөлийн нийслэл дэх салбар зөвлөлд 2021 оны 02 дугаар сард албан бичгээр хүргүүлсэн тусгай сонгон шалгаруулалтыг хийхээр захиалгаа өгч ажилласан. Сул орон тоо гарсан тохиолдолд Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан дагуу хуулийн хугацаанд нь Нийслэл дэх Төрийн албаны зөвлөлд албан бичгээр тухай бүрт мэдээлэн ажиллаж байна. (csc.gov.mn) болон (www.aprd.ub.gov.mn) сул орон тоог нийтэд мэдээлэн, сонгон шалгаруулалтыг зарлуулсан.	100%
2	Албан тушаалын тодорхойлолтыг боловсруулан, Төрийн албаны зөвлөлөөр батлуулах;	2021 оны эхний хагас жилийн байдлаар тус газар нь төрийн захиргааны 18, төрийн үйлчилгээний 18 (сайжруулсан түлшний үйлдвэр, дундын агуулахуудад 14 диспетчер), нийт 36 хүний орон тоотой ажиллаж байгаа бөгөөд Төрийн албаны төв зөвлөлийн 2020 оны 103 дугаар тогтоолоор 17 төрийн захиргааны албан тушаалын тодорхойлолтыг, газрын даргын 2021 оны А/23 дугаар тушаалаар Байгууллагын ажил, албан тушаалын жагсаалтыг шинэчлэн баталсантай холбогдуулан шинээр бий болсон төрийн үйлчилгээний 2 албан тушаалын тодорхойлолтыг боловсруулан газрын даргаар 2021 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдөр баталгаажуулсан.	100%
3	Хүний нөөцийн удирдлагын ил тод байдлыг хангах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа арга	Байгууллагын танилцуулга, зохион байгуулалтын бүтэц, орон тоо, Газрын даргын тушаал, ажлын байрны тодорхойлолт зэргийг цахим хуудас болон	100%

	хэмжээний талаар цахим хуудаснаа ойлгомжтой байдлаар байрлуулан мэдээлж байх;	байгууллагын мэдээллийн салбарт байршуулан тухай бүр мэдээлсэн.	
4	Албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийг цахим хуудас болон мэдээллийн самбартаа байрлуулан тухай бүр шинэчлэх;	Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм, Ажлын байранд бүх нийтээр дагаж мөрдөх дүрэм, журмыг нийт албан хаагчдад танилцуулан, гарын үсэг зуруулж, холбогдох дүрэм журмыг мэдээллийн самбарт байршуулсан. (http://new.aprd.ub.mn/c/11/13)	100%
5	Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх үйл ажиллагааг үнэн зөв, шударга болгох чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаар цахим хуудсанд ойлгомжтой байдлаар мэдээлэх	Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх үйл ажиллагааг үнэн зөв, шударга болгох зорилгоор дүгнэх дарааллыг тухайн хэлтсийн Ахлах мэргэжилтэн-Хэлтсийн дарга-Газрын дарга гэсэн дарааллаар явуулж байгаа бөгөөд "Албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх, дүгнэх журам"-ыг цахим хуудсанд байршуулсан.	100%
Хэрэгжилтийн дундаж хувь: 100			

ТАВДУГААР БҮЛЭГ. БУСАД МЭДЭЭЛЭЛ

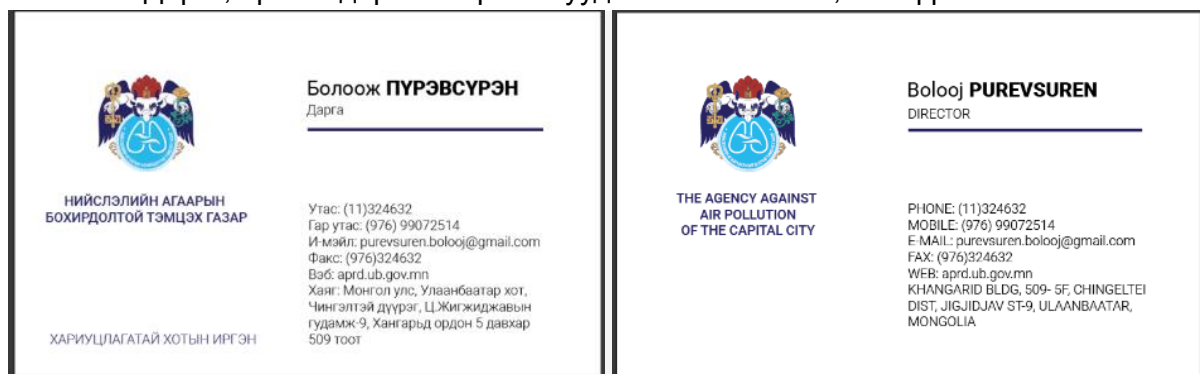
5.1 Холбогдох чиг үүргийн хүрээнд нийслэлийн нутгийн захиргааны бусад байгууллагуудтай ажлын уялдаа холбоог хангах чиглэлээр хамтран ажилласан тухай

5.1 Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын 23 албан хаагч, 15 диспетчерийн ажлын үнэмлэхний загварыг гаргаж хэвлүүлэн албан хаагчдад түгээсэн.

Зураг 34. Албан хаагчдын ажлын үнэмлэх

5.1.1 Дарга, орлогч даргын нэрийн хуудасны эх бэлтгэж, хэвлүүлж өгсөн.

Зураг 35. Нэрийн хуудас хэвлүүлсэн байдал

5.2 “Дэм дэмэндээ” сайн үйлсийн аян зохион байгуулсан.

Дэлхий дахинд тархаад буй КОВИД-19 цар тахлаас үүдэн Монгол Улс бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбоотойгоор хөл хорио тогтоож, ААНБайгууллагуудын

үйл ажиллагаа хаагдаж, өрхийн орлого багасч зарим айл өрх, хүүхдүүд хоол тэжээлийн хомсдолд орох эрсдэлтэй нөхцөл байдал үүсч энэхүү хүнд эрсдэлтэй цаг үед Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газраас хэрэгтэй зүйлээр нь нэгэндээ туслах “Дэм дэмэндээ” сайн үйлсийн аяныг санаачлан эхлүүлээд байгаа билээ. 2021 оны 01 дүгээр сарын 12-ны өдөр Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын хамт олны санаачлагаар сайжруулсан түлшний тээврийн компаниуд нэгдэж хөл хорионы үед хүнс нэн шаардлагатай байгаа эдийн засгийн чадамжгүй болсон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, өрх толгойлсон эмэгтэй, өндөр настан зэрэг нийт 70 өрхөд хүнсний багц болон сайжруулсан түлшний тусламж үзүүлсэн.

Зураг 62. Хүнсний багц болон сайжруулсан түлшний тусламж тараасан байдал

Зураг 63. Байгууллагын 1 албан хаагчид өргөө цагаан гэр бэлэглэсэн байдал

5.3 “Агаарын бохирдлыг бууруулах судлаачдын оролцоо” зөвлөлдөх уулзалт зохион байгуулсан.

Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын санаачлагаар “Агаарын бохирдлыг бууруулахад судлаачдын оролцоо” сэдэвт зөвлөлдөх уулзалт 2021 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдөр Хангарди ордны хурлын зааланд зохион байгуулагдсан.

Уулзалтад Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч З.Төмөртөмөө, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга Б.Пүрэвсүрэн, хэлтсийн дарга нар, Шинжлэх Ухааны Академийн эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга, доктор, академич Б.Авид, Шинжлэх Ухааны Академийн Хими, химийн технологийн хүрээлэнгийн материал судлал, технологийн лабораторийн эрхлэгч, Академич Ж.Тэмүүжин,

Нийгмийн эрүүл мэндийн Үндэсний төвийн эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга, доктор, дэд профессор С.Өнөрсайхан, Цаг уурч, доктор "Монгол Герман"-ы хамтарсан технологийн их сургуулийн Хүрээлэн буй орчны тэнхимийн эрхлэгч Г.Гантуяа нарын 10 гаруй эрдэмтэн судлаачид оролцон судалгаа шинжилгээнд суурилсан санал дэвшүүлж, илтгэл хэлэлцүүлсэн.

Тус зөвлөлдөх уулзалтын зорилго нь Нийслэл хотыг цэвэр агаартай, эрүүл аюулгүй орчин болгох, агаарын бохирдлоос хүний эрүүл мэндэд учирч буй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, дэвшилтэт техник технологийг нэвтрүүлэх, хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний үр дүн, шинэлэг санал болон тулгамдаж буй асуудлыг хэлэлцэх, цаашид хэрэгжүүлэхэд тулгамдсан, бэрхшээлтэй асуудлыг нэгтгэж, судалгаа, шинжлэх ухаанд суурилсан бодлого, хөтөлбөрийг боловсруулахад чиглэсэн зөвлөмж гаргахад оршино.

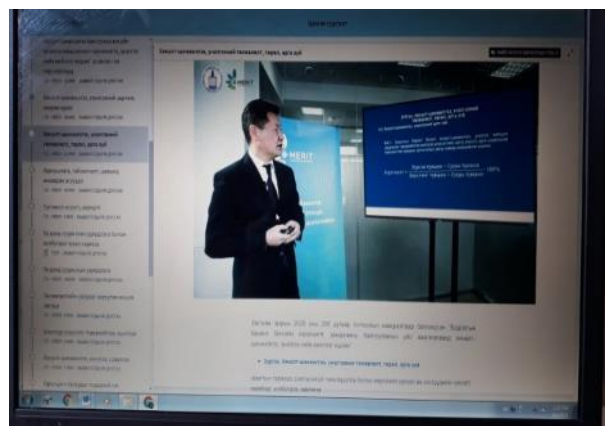

Зураг 64. Судлаачдын уулзалт зохион байгуулсан

Агаарын бохирдлыг бууруулахад судлаачдын оролцоо” зөвлөлдөх уулзалт нь дэлхий нийтээр тархаад буй “COVID-19” цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх дэглэмийн хүрээнд эрдэмтэн судлаачдыг хамруулж, халдвар хамгааллын дэглэмийг чанд баримтлан зохион байгуулж байгаа бөгөөд уулзалтаар “Амьсгал, зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, нас баралт, өвчний дарамтад гадаад орчны агаарын бохирдлын үзүүлэх нөлөөлөл”, “Авто тээврээс үүдэлтэй агаарын бохирдлыг бууруулах судалгааны ажлын тойм” зэрэг сэдвүүдээр илтгэл хэлэлцүүлээ.

5.4 Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 206; 216; 217; 218 дугаар тогтоолоор баталсан журмуудыг хэрэгжүүлэх аргачлал, загварыг танилцуулсан 4 модуль цахим хичээлд хамрагдсан тухай:

Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газраас бэлтгэж, <http://surgalt.unelgee.gov.mn> вэб хаягт байршуулсан “Журам шинэчлэн батлах тухай” Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”, “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолын хавсралт “Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, гүйцэтгэлийн зорилт, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, тайлан гаргах журам”, Засгийн газрын 2020 оны 217 дугаар тогтоолын хавсралт “Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, гүйцэтгэлийн зорилт, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, тайлан гаргах журам”, Засгийн газрын 2020 оны 218 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулж батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх журам”-уудыг хэрэгжүүлэх аргачлал, загварыг танилцуулсан 4 модуль цахим хичээлийг судлаж нийт 23 албан хаагч гэрчилгээ авсан.

Зураг 65. Сургалтад хамрагдан гэрчилгээ авсан байдал

5.5 “Мод тарих үндэсний өдөр” хүрээнд:

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигаар жил бүрийн тав, аравдугаар сарын хоёр дахь долоо хоногийн бямба гаригийг “Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр” хэмээн зарласан. 2021 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдөр Нийслэлийн агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан хаагчид ХУД-ийн 4 дүгээр хороонд байрлах 63 дугаар сургуулийн талбайд 200 суулгац суулгасан.

Зураг 66. Мод тарьсан байдал

5.6 Байгууллагын дэргэдэх эцэг эхийн зөвлөлийн үйл ажиллагааны хүрээнд:

Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг Засгын газраас дэлхий нийтийг хамраад буй цар тахалтай холбоотойгоор тэмдэглэхгүй байхаар шийдвэрлэсэн. Үүнтэй холбоотойгоор

байгууллагын ажилтан, албан хаагчдынхаа хүүхдүүдэд хүүхдийн баярын бэлгийг эцэх эхээр нь дамжуулан хүргүүлсэн.

Зураг 67. Хүүхдийн баярын бэлэг бэлдсэн байдал

Нийслэлийн гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газартай хамтран албан хаагчдынхаа хүүхдүүд дундаас Авьяас чадвар, сурлага хөдөлмөрийн үнэлж Шилдэг хүүхэд медалиар 4 хүүхэд, Авьяас чадвар, урлаг, спорт, сурлага хөдөлмөрийн үнэлж Хүрэл медалиар 6 хүүхдийг тус тус шагнав.

Зураг 68. Албан хаагчдын хүүхдүүдэд медал гардуулсан байдал

5.7 НАБТГ-ийн дэргэдэх залуучуудын зөвлөл

Залуучуудын хөгжлийн үндэсний зөвлөлийн 2021 оны 01 дүгээр тогтоолоор батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын 2021 оны А/39 дүгээр тушаалаар байгууллагын дэргэдэх “Залуучуудын хөгжлийн зөвлөл” байгуулах ажлын хэсгийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсан. Ажлын хэсгийн анхны хуралдаан өнөөдөр /2021.05.28/ болж Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын албан хаагчид, Нийслэлийн гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газрын дарга болон хамтран ажилладаг сайжруулсан түлшний тээврийн компанийн төлөөллүүд оролцож байна. Уг хуралдаанаар залуучуудын хөгжил, оролцоог дэмжих, эрхийг хангах, салбар хоорондын хамтын ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, шийдвэр гаргах түвшинд залуучуудын оролцоог нэмэгдүүлэх, тэдгээрийн үзэл бодлыг сонсох, хүндэтгэх, санал санаачилгыг дэмжих зорилгоор төр болон хувийн хэвшлийн түлшлэлийг сайжруулахаар залуу үеийн төлөөллүүдтэй хамтран ажиллахаар болсон.

Зураг 69. ЗХЗ-ийн уулзалт

• МУ-ын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5 заалт, НЗД-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн манай байгууллагатай холбогдолтой 7 заалт, нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх 5 жилийн үндсэн чиглэлд туссан 1 заалтын биелэлтийг гарган цаг хугацаанд нь холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлж ажилласан. Мөн НИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2 тогтоолын 2 заалт, НИТХ-ын 1 тэмдэглэлээр өгсөн үүргийн хэрэгжилтийг хугацаанд нь нэгтгэн гаргаж ажилласан.

• Утаагүй Улаанбаатар хөтөлбөрийн хүрээнд 2021 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, санхүүжилтийн хуваарийг боловсруулан НЗДТГ-ын Төрийн сангийн хэлтсээр хянуулан НЗД-аар батлуулсан.

• “Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөө” болон “Нийслэлийн хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөө”-ний төсөлд тусгах санал, үндэслэл, саналын тайлбар, салбарын хөгжлийн өнөөгийн байдал, дунд хугацааны чиг хандлагын танилцуулга зэргийг тус тус боловсруулан НЗДТГ-ын Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэст хүргүүлсэн.

• Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын 2021-2024 оны Стратеги төлөвлөгөөг Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын даргын 2020 оны 100 дугаар тушаалаар батлагдсан Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал, “Төрийн албаны тухай хууль, “Агаарын тухай хууль”, Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр, Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөртэй уялдуулан боловсруулж Газрын удирдлага, НЗД-аар батлуулахаар Захиргааны хэлтэст хүлээлгэн өгсөн.

• Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын нэвтрүүлж буй байгаль орчинд ээлтэй, шинэлэг дэвшилтэт технологи, бодит үр дүн үзүүлж буй төслүүдтэй танилцах, хамтран ажиллах санал солилцох зорилгоор

“Дэвшилтэт техник технологи руу шилжүүлэх замаар улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах нь” сэдэвт зөвлөлдөх уулзалтыг 2021 оны 05-р сарын 07-ны өдөр цахимаар зохион байгуулсан. Зөвлөлдөх уулзалтын үеэр сэргээгдэх эрчим хүчний технологиудын ашиглалт, бүх төрлийн түлшнээс ялгарах бохирдлыг бууруулах нано технологи, дотоод болон гадаад орчны үнэрийн бохирдлыг бууруулах технологи, хийн халаалтын шийдэл, орон байрыг дулаан тусгаарлагч материал ашиглан дулааны алдагдлыг багасгах, цахилгаан халаалт ашигласнаар агаарын бохирдлыг бууруулах зэрэг сэдвүүдээр 8 аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллүүд илтгэл танилцуулж, хэлэлцүүлсэн.

Зураг 70.

Зураг 44. Цахимаар зөвлөлдөх уулзалт зохион байгуулсан байдал

- Дэлхийн Хүрээлэн буй орчны өдөр 6-р сарын 5-ныг тохиолдуулан “Хүрээлэн буй орчны инженерчлэл” сэдэвт оюутны эрдэм шинжилгээ, онол практикийн дөрөвдүгээр бага хурлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо, Монголын Хүрээлэн буй орчны инженер мэргэжилтнүүдийн нийгэмлэгээс санаачлан тус байгууллага дэмжин, хамтран зохион байгуулсан. Хуралд их дээд сургуулиудад хүрээлэн буй орчны инженерчлэл, хими, химийн инженерчлэл, механик инженер, уул уурхайн инженер, материалын технологи, цаг уур, ус судлал, хүрээлэн буй орчин судлал, ойн аж ахуй, үйлдвэрийн экологи зэрэг хүрээлэн буй орчинтой холбоотой инженер технологи, шинжлэх ухааны чиглэлүүдээр бакалавр, магистрын түвшинд суралцаж буй оюутнууд оролцсон. Уг үндэсний хурлын хүрээнд 2021 оны 07-р сарын 25-ны өдөр “Орчны бохирдол ба шийдэл” олон нийтийн шилдэг бүтээлийн уралдаан, 2021 оны 09-р сарын 09-ны өдөр салбарын ажилтнуудын уулзалт, хүрээлэн буй орчны чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг, байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаагаа сурталчлан таниулах үзэсгэлэн тус тус зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна.

- Газрын даргын 2021 оны 03-р сарын 16-ны өдөр А/24 дугаар тушаалаар “Сайжруулсан түлшний хэрэглээний сэтгэл ханамжийн болон эдийн засгийн үр ашгийн судалгаа” хийх гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлын хэсгийг байгуулсан. Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суух гэр хорооллын айл өрхүүдийн сайжруулсан түлшийг хэрэглэж буй үеийн сэтгэл ханамжийн судалгааг түүхий нүүрс хэрэглэж байсантай харьцуулан гаргах, сайжруулсан түлш хэрэглэснээр айл өрхөд гарсан эдийн засгийн өгөөж үр дүнг түүхий нүүрс түлж байсан үетэй харьцуулах судалгаа хийх ажлын даалгаврыг боловсруулан, сонгон шалгаруулалт явуулж “Корпорэйт Трэйнинг” ХХК-тай гэрээ байгуулан ажлыг гүйцэтгүүлсэн. Гэрээт ажлын гүйцэтгэлийг хүлээн авах ажил хийгдэж байна.

- “Утаагүй Улаанбаатар хөтөлбөр”-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх 6 төсөл арга хэмжээнээс 4 арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулж, гүйцэтгэгчийг сонгон

шалгаруулж, гэрээ байгуулах зөвлөмж мэдэгдлийг хүргүүлсэн. 2 төсөл арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу зарлаж тендерийн материал хүлээн авч байна.

• Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч З. Төмөртөмөөгийн өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн хуралд 1 удаа, НИТХ-д 2 удаа ЗГ-ын 2018 оны 62-р тогтоолын хэрэгжилтийг тус тус танилцуулж, шийдвэр гаргуулах асуудал боловсруулж хэлэлцүүлсэн.

• “Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд амьдарч байгаа зорилтот бүлгийн иргэдийг дэвшилтэт технологи бүхий цахилгаан халаагуураар хангах” № [НАББГ- 2018/08] гэрээт ажлыг гүйцэтгэсэн “Пүүл ресурс” ХХК-ий бараа бүтээгдэхүүн нийлүүлсэн ажлын баталгаат засварын хугацаа дуусгавар болсон тул барьцаа хөрөнгийг чөлөөлөх ажлыг зохион байгуулах “Ажлын хэсэг”-ийг байгуулж, холбогдох баримтыг бүрдүүлэн Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү, төрийн сангийн хэлтсээр хянуулж барьцааг чөлөөлсөн.

- Нийслэлийн засаг Даргын тамгын газар болон " Менежмент ба ур чадварын хүрээлэн" ТББ хамтран шинэ коронавирусын тархалттай холбоотой үүссэн онцгой нөхцөл байдлын үед Нийслэлийн нутгийн захиргааны байгууллагуудын ажил үйлчилгээ тасралтгүй, түргэн шуурхай, уян хатан ажиллах боломж нөхцлийн талаар танилцуулах "ЗӨВ МЕНЕЖМЕНТ-ЗӨВ ТОГТОЛЦОО" стандарт танилцуулах цахим сургалтад 2021 оны 01 дугаар сарын 27-ны өдөр тус хэлтсийн 2 мэргэжилтэн хамрагдсан.

Зураг 71.

Зураг 45. "ЗӨВ МЕНЕЖМЕНТ- ЗӨВ ТОГТОЛЦОО" стандарт танилцуулах цахим сургалтад хамрагдаж буй байдал

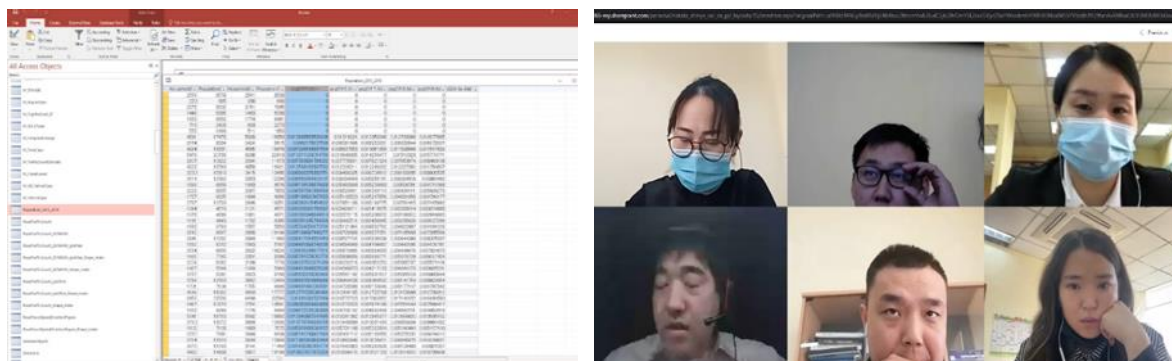
- Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын яам (БОАЖЯ), Япон улсын Байгаль орчны яам (ЯБОЯ), Хилийн чанад дахь Байгаль орчны хамтын ажиллагааны төв (ОЕСС), Нийслэлийн Захирагчийн алба, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны ажлын албанаас 2021 оны 2 дугаар сарын 26-ны өдөр зохион байгуулсан “Нүүрсэн галлагаатай зуухыг хийн технологи руу шилжүүлэх замаар Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах нь” сэдэвт цахим семинарт дэд дарга Ц.Цолмон, мэргэжилтэн Г.Уранцэцэг нар оролцож, ахлах мэргэжилтэн М.Отгонбаяр “Халаалтын зуухаас агаар, орчны нөлөөллийг бууруулах” сэдвээр илтгэл тавьж оролцсон.

- Тус хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн Г.Цацрал 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-наас 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн хооронд Японы Олон улсын “ЖАЙКА” байгууллагаас зохион байгуулсан “Агаарын чанарын менежмент” сэдэвт 2 хэсэгт сургалтын эхний хэсэгт 14 хоногийн хугацаанд онлайнгаар хамрагдаж сертификат авсан.

- 2021 оны 03 дугаар сарын 19–нд зохион байгуулагдсан Автотээврийн хэрэгслээс үүдэлтэй агаарын бохирдлыг бууруулахад төрийн байгууллагуудын оролцоо хамтын

ажиллагаа-зөвлөлдөх цахим уулзалтад Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсийн мэргэжилтэн Э.Бямбацэцэг оролцсон.

- Японы Жайка олон улсын байгууллагаас зохион байгуулсан 2021 оны 3 дугаар сарын 26-наас 05 сарын 27-ны хооронд нийт 8 удаагийн цахим сургалтад тус хэлтсийн 3 мэргэжилтэн хамрагдаж эх үүсвэрээс үүдэлтэй агаар бохирдуулагч бодисын ялгарлыг тооцох, үйл ажиллагааны өгөгдөл цуглуулах, мөн ялгарлын коэффициент тооцоолоход шаардлагатай мэдээллийг нэгтгэх, боловсруулах зэрэг арга зүйн болон техникийн чадвараа нэмэгдүүлэн, цаашид бие даан тооцоолол хийх чадвар эзэмшсэн.

Зураг 72. Сургалтад хамрагдсан байдал

ЦААШИД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААР

- Чанарын удирдлагын стандарт ISO9001:2015 нэвтрүүлэх .
- НЗДТГ-ын дэргэдэх Сургалт судалгааны төвтэй хамтран албан хаагчдад зориулан сургалт авах, албан хаагчдын ур чадварыг нэмэгдүүлэх.
- Хөдөлмөрийн хууль шинэчлэгдсэнтэй холбоотойгоор байгууллагын “Хөдөлмөрийн дотоод журам”-ыг шинэчилж, албан хаагчдын зарим нийгмийн асуудлуудыг шийдвэрлэх хүрээнд нэмэлт өөрчлөлтийг хийх

ТАНИЛЦСАН:

НАОБТГ-ЫН ДАРГЫН ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ
ЗАХИРГААНЫ ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН
АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.ПҮРЭВСҮРЭН

Ж.БАЛЖИННЯМ

ТАЙЛАНГ НЭГТГЭСЭН:МЭРГЖИЛТЭН

Т.ЭНХМАА